Haninge kommun

Kommunstyrelsens protokoll

2017-04-24

POSTADRESS 136 81 Haninge **BESÖKSADRESS** Rudsjöterrassen 2
TELEFON 08-606 70 00 **E-POST** haningekommun@haninge.se

Plats och tid	KS-salen Utö Måndag 2017-04-24, kl. 15.30
Beslutande	Meeri Wasberg, ordförande (S) Petri Salonen, 1:e vice ordförande (C) Martina Mossberg, 2:e vice ordförande (M) Göran Svensson (S) Mikko Svensson (S) Annett Haaf (S) Johan Svensk (MP) Mehmet Coksürer (MP) Alexandra Anstrell (M) Michael Fridebäck (M) Tobias Hammarberg (L) Marie Litholm (KD) Kennerth Valtersson (SD) Barbro Nordgren (S), tjänstgörande ersättare för Maria Fägersten (S) Sven Gustafsson (M), tjänstgörande ersättare för Pia Lublin (L)
Ersättare	Göran Eriksson (S) Margareta Bernhardsson (S) Ove Andersson (MP) Nafi Cilgin (V) Ulla-Britt Öhman (C) Sara Sixten (M) Sedat Dogru (M) Christian Lindefjärd (SD)
Övriga deltagande	Bengt Svenander, kommundirektör Jörn Karlsson, ekonomidirektör Anna Clara Stenvall, sekreterare

Justeringens plats och tid

Paragrafer 87 - 112

Sekreterare _____
Anna Clara Stenvall

Ordförande _____
Meeri Wasberg (S)

Justerare _____
Martina Mossberg (M)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen av kommunstyrelsens protokoll tillkännages genom anslag. Datum då anslaget sätts upp och tas ned framgår nedan.

Beslutande organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2017-04-24
Datum då anslaget sätts upp	2017-05-04
Datum då anslaget tas ned	
Förvaringsplats för protokollet	Kansliet

Underskrift

Anna Clara Stenvall, sekreterare

Innehållsförteckning

	Ärende	Sida
§ 87	Val av justerare	7
§ 88	Förslag om öppet sammanträde	8
§ 89	Nya medborgarförslag	9
§ 90	Budgetuppföljning 2017	10
§ 91	Kemikalieplan för Haninge kommun, för antagande	12
§ 92	Nytt reglemente för valnämnden	15
§ 93	Motion från Tobias Hammarberg (L) om att det ska vara enkelt att leva i Haninge - avskaffa meningslösa regler	17
§ 94	Motion från Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) om valfrihet inom äldreomsorgen	19
§ 95	Motion från Sven Gustafsson (M) om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall	21
§ 96	Motion från Kennerth Valtersson (SD) rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall	23
§ 97	Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm	25
§ 98	Investeringsanslag förskolan Duvan	29
§ 99	Revidering av kostpolicy	32
§ 100	Regler för Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon	34
§ 101	Ställningstagande till förmån för Huskurage policy mot våld i nära relationer	36
§ 102	Översyn av befintliga kommunala priser	39
§ 103	Remiss: Yttrande angående tillstånd för bergtäkt på fastigheten Haninge Ekeby 12:7	41
§ 104	Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026	43
§ 105	Remiss: Tydligare regler för små avloppsanläggningar	45
§ 106	Genomförandeavtal gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad	49
§ 107	Fullmakt att teckna Haninge kommuns bank-och plusgirokonto 2017	51
§ 108	Befrielse från uppdrag	60

§ 109 Val till vissa uppdrag 61
§ 110 Meddelanden 62
§ 111 Delegationsbeslut 63
§ 112 Ledamotsinitiativ från Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L): Inrättande av civilkuragepris 64

§ 87 Val av justerare

Förslag till beslut

1. Martina Mossberg (M) väljs till justerare.

Kommunstyrelsens beslut

1. Martina Mossberg (M) väljs till justerare.

_____

§ 88 Förslag om öppet sammanträde

Sammanfattning

Enligt kommunstyrelsens reglemente § 28 bör nämnden ha öppet sammanträde vid behandling av medborgarförslag om förslaget är av allmänt intresse. Det åligger även kommunstyrelsen att enligt § 13 i samma reglemente att besluta om öppna sammanträden. Det föreslås därför att kommunstyrelsens sammanträde är öppet under de paragrafer som behandlar inkomna medborgarförslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

_____

§ 89 Nya medborgarförslag

Sammanfattning

När ett medborgarförslag har överlämnats från kommunfullmäktige för beslut ska förslagsställaren erbjudas möjlighet att presentera sitt medborgarförslag för kommunstyrelsen inför vidare beredning av ärendet.

Några nya medborgarförslag har inte överlämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.

_____

Dnr KS 2017/6

§ 90 Budgetuppföljning 2017

Sammanfattning

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrreglerna lämnas en månadsrapport omfattande budgetuppföljning, prognos och finansiell utveckling.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per mars månad 107,3 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med ursprunglig Mål och budget för året (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05 § 350). Vidare har kommunfullmäktige (KF 2017-03-06 § 33) beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv.

Tillsammans prognostiserar nämnderna ett underskott på 1,1 mnkr, vilket är 2,5 mnkr bättre än föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,03 procent av årsbudget. Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 17,0 mnkr med anledning av den förbättrade skatteprognosen i februari jämfört med budget. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 123,2 mnkr** vilket är 15,9 mnkr bättre än årets budget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 2,7 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr och stadsbyggnadsnämnden rapporterar en prognos om 0,6 mnkr i överskott. Övriga nämnder har prognosticerat nollresultat per mars. Prognosen för finansförvaltningen är ett överskott med 17,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per mars en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengsystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges

reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska volymer ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-04-10 – Uppföljning och prognos 31 mars 2017

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Samtliga nämnder

Dnr KS 2016/177

§ 91 Kemikalieplan för Haninge kommun, för antagande

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08 § 196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier med ett första steg i genomförandet för verksamheter omfattande barn och ungdom. Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Kemikalieplanen anger gemensamma prioriteringar för kemikaliearbetet i Haninge kommun. Det övergripande målet för kemikalieplanen är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Som steg på vägen för att nå kemikalieplanens mål har två etappmål formulerats:

- Nämnder och bolag ska anta handlingsplaner för att minska förekomsten av skadliga ämnen i sina verksamheter.
- Kunskapen om skadliga ämnen och riskerna med dessa ska öka bland chefer och medarbetare.

Kemikalieplanen pekar ut ämnen utifrån egenskapskriterier som kommunen inte vill ska förekomma i verksamheterna. Oönskade ämnesegenskaper delas in i två nivåer efter skadlig verkan. Barn och unga är särskilt viktiga grupper att skydda från skadliga ämnen. Utifrån prioriterade grupper, rådighet och kostnadseffektivitet i förhållande till risk har tre fokusområden för att förhindra spridning skadliga ämnen definierats:

- Verksamheter riktade till barn och ungdomar
- Upphandling
- Bygg och anläggning

Ett förslag till kemikalieplan har remitterats till kommunens samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB, Haninge Bostäder AB och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund för synpunkter under perioden 2016-04-14 till 2016-09-30. Förslaget

har även skickats till Länsstyrelsen i Stockholms län för kännedom. Tio remissvar har inkommit.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom de inkomna synpunkterna och sammanställt dessa i en remissammanställning. I förekommande fall har synpunkterna inarbetats i den version av kemikalieplan som nu ligger för antagande. Flertalet ändringar framgår av remissammanställningen. Ytterligare textmässiga ändringar och förtydliganden har genomförts för att förbättra läsbarheten.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt samtliga nämnder och bolag att ta fram egna handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen. Handlingsplanerna ska med åtgärder, resurser och tidsplaner konkretisera arbetet för att nå kemikalieplanens mål. De vägledningar som tagits fram tillsammans med kemikalieplanen kan ligga till grund för nämnderna och bolagens handlingsplaner. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen uppdras att ge stöd till nämnder och bolag i form av underlag, utbildning och framtagande av rutiner.

Underlag för beslut

- Kemikalieplan för Haninge kommun
- Bilaga 1 Vägledning för verksamheter riktade till barn och unga
- Bilaga 2 Vägledning för upphandling
- Bilaga 3 Vägledning för bygg och anläggning
- Bilaga 4 Miljömärkningar och andra verktyg
- Remissammanställning – Kemikalieplan för Haninge kommun
- Grund- och förskolenämndens remissvar, 2016-09-21, § 102
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens remissvar, 2016-09-20, § 86
- Kultur- och fritidsnämndens remissvar, 2016-09-21, § 86
- Socialnämndens remissvar, 2016-10-03, § 134

- Stadsbyggnadsnämndens remissvar, 2016-09-21, § 108

- Södertörns upphandlingsnämnds remissvar, 2017-04-03, § 16

- Äldrenämndens remissvar, 2016-09-28, § 102

- Tornberget fastighetsförvaltnings AB remissvar, 2016-09-15

- Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds remissvar, 2016-09-23

- Länsstyrelsen i Stockholms län remissvar på kemikalieplan, 2016-09-29

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Kemikalieplan för Haninge kommun antas.
2. Samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge bostäder AB ges i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillhandahålla stöd till nämnder och bolag för framtagande av handlingsplaner.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Kemikalieplan för Haninge kommun antas.
2. Samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge bostäder AB ges i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillhandahålla stöd till nämnder och bolag för framtagande av handlingsplaner.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF, samtliga nämner, Tornbergets fastighetsförvaltnings AB, Haninge Bostäder AB

För kännedom: Frida Nordström, Berit Pettersson, SMOHF

Dnr KS 2017/200

§ 92 Nytt reglemente för valnämnden

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Valnämnden beslutade 2017-02-21, § 3, att föreslå kommunfullmäktige om nytt reglemente för valnämnden. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit med en ny utgåva av reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder. SKL har inte uppdaterat sitt förslag till reglemente sedan 1992. Sedan dess har det skett ett stort antal ändringar i kommunallagen och organisationen och arbetsformerna i kommunerna har också genomgått stora förändringar. SKL har därför utarbetat ett helt nytt förslag till reglemente för styrelsen och övriga nämnder. Reglementet har också getts en helt annan uppbyggnad jämfört med det tidigare.

En genomgång av valnämndens reglemente, som inte reviderats sedan 1993, har därför gjorts för att det i så hög grad som möjligt ska överensstämma med SKL:s förslag samt innehålla paragrafer, punkter och avsnitt som är specifika för Haninge kommuns förutsättningar.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltingen har tagit del av valnämndens beslut och förslag till ändringar. Förvaltningen ställer sig bakom de föreslagna ändringarna och dessa har arbetats in i tjänsteskrivelsen där SKL:s förslag redovisas och kommenteras.

Underlag för beslut

- Valnämndens beslut 2017-02-21, § 3

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-03-31 med SKL:s förslag redovisade och kommenterade, samt med valnämndens förslag inarbetade

- Förslag till nytt reglemente för valnämnden

- Förslag till reglemente från SKL med kommentarer

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt reglemente för valnämnden börjar gälla 2017-06-01.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt reglemente för valnämnden börjar gälla 2017-06-01.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Valnämnden

Dnr KS 2016/500

§ 93 Motion från Tobias Hammarberg (L) om att det ska vara enkelt att leva i Haninge - avskaffa meningslösa regler

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

I rubr motion förs fyra principer fram som föreslås vara vägledande för kommunens arbete. Principerna betecknas ”En regel in, en regel ut”, ”Låt reglerna utmanas av den som måste tillämpa dem”, ”Förvaltningarna ska leta onödiga regler” samt ”Haninge måste inte alltid vara bäst i klassen”. Motionen utmynnar i följande förslag till beslut.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen en regel in – en regel ut.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medarbetare i förvaltningar, bolag och förbund ska ges möjligheter att utmana onödiga regler.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till förvaltningar, bolag och förbund att aktivt identifiera onödiga regler och rapportera dessa till berörd myndighet eller organ.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i motionens grundtankar om att regler skall vara motiverade och meningsfulla. Förvaltningen anser dock att de i motionen föreslagna besluten inte bör tas av kommunfullmäktige. Förvaltningen utvecklar skälen för detta i bifogad skrivelse. Motionen bör anses besvarad m h t vad som framgår av skrivelsen.

Underlag för beslut

- Motionen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-03-29, ”Motion från Tobias Hammarberg (L) om att det ska vara enkelt att leva i Haninge – avskaffa meningslösa regler”

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären

Dnr KS 2016/412

§ 94 Motion från Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) om valfrihet inom äldreomsorgen

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) har i en motion föreslagit att äldrenämnden ges i uppdrag att utreda införande av LOV för särskilt boende för äldre, för införande 2018.

Motionen har remitterats till äldrenämnden samt via pensionärsrådet till Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Pensionärernas riksorganisa-tion (PRO) och Haninge Pensionärsförening Reipas (HPR).

Äldrenämnden framför i sitt remissvar att den gärna genomför en utredning som förutsättningslöst klargör möjligheterna för införande av LOV i fråga om särskilt boende för äldre. Nämnden pekar på att särskilt följande aspekter bör beröras:

- juridiska förutsättningar,

- erfarenheter och bedömningar från andra kommuner,

- bedömda ekonomiska konsekvenser,

- särskilda förhållanden i Haninge kommun.

SPF har inte svarat på remissen, PRO har svarat att de inte har några synpunkter på motionen och HPR har svarat bl a att de stödjer förslaget i motionen samt att de anser att det ska finnas tvåspråkig personal på äldreboenden och inom hemtjänsten.

Förvaltningens synpunkter

Mot bakgrund av att äldrenämnden ställer sig positiv till att göra en utredning föreslår kommunstyrelseförvaltningen att motionen bifalles samt att äldrenämnden får ett sådant uppdrag.

Underlag för beslut

- Motionen

- Äldrenämndens beslut 2016-12-14, § 155

- Remissvar från HPR, daterat 2017-03-01

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen bifalles.
2. Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av LOV för särskilt boende för äldre.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD), Tobias Hammarberg (L) och Meeri Wasberg bifall till tilläggsförslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen bifalles.
2. Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av LOV för särskilt boende för äldre.
3. Utredningen ska redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2018.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Äldrenämnden

För kännedom: Motionären

Dnr KS 2016/411

§ 95 Motion från Sven Gustafsson (M) om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Sven Gustafsson (M) föreslår i rubricerad motion att särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall ska avskaffas. Motionären menar att införandet av könsseparerade badtider medvetet eller omedvetet understödjer hedersnormer som inskränker friheten för flickor och kvinnor.

Motionen har remitterats till kultur- och fritidsnämnden som i sitt yttrande 2017-02-13, § 5, redogör för syfte, innehåll och omfattning av så kallat kvinnosim. Av remissvaret framgår att kultur- och fritidsnämnden anser att kvinnosim är en aktivitet som kan och bör fortsätta bedrivas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av kultur- och fritidsnämndens yttrande och har inget övrigt att tillföra. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Underlag för beslut

- Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 5

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar bifall till motionen.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) anmäler att Liberalerna och Kristdemokraterna ej deltar i beslutet.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag samt Moderaternas och Sverigedemokraternas yrkande om bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) deltar ej i beslutet.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M) och Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären, kultur- och fritidsnämnden

Dnr KS 2016/427

§ 96 Motion från Kennerth Valtersson (SD) rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kennerth Valtersson (SD) föreslår i rubricerad motion att alla tillfälliga eller permanenta varianter av könsseparata badtider för såväl män som kvinnor i Torvalla simhall avskaffas.

Motionen har remitterats till kultur- och fritidsnämnden som i sitt yttrande 2017-02-13, § 6, redogör för syfte, innehåll och omfattning av så kallat kvinnosim. Av remissvaret framgår att kultur- och fritidsnämnden anser att kvinnosim är en aktivitet som kan och bör fortsätta bedrivas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av kultur- och fritidsnämndens yttrande och har inget övrigt att tillföra. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Underlag för beslut

- Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 6

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar bifall till motionen.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) anmäler att Liberalerna och Kristdemokraterna ej deltar i beslutet.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag samt Moderaternas och Sverigedemokraternas yrkande om bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) deltar ej i beslutet.

Reservationer

Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären, kultur- och fritidsnämnden

Dnr KS 2017/195

§ 97 Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm

Sammanfattning

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av

staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm är en av de tomter som enligt planen är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandling med Flexon AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Flexon AB erbjuds arrendera ett markområde vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm till och med 2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet, mot att de åtar sig att på området uppföra 13 enrumslägenheter, 5 tvårumslägenheter samt 3 trerumslägenheter, uppförda i 8 enplansvillor med upp till fyra bostäder i varje enhet, och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 1 592 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-10-31 t.o.m. 2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 23 880 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 5 000 kr per månad för de 13 enrumslägenheterna och 8 800 kr per månad för de 5 tvårumslägenheterna samt 12 000 kr per månad för de 3 trerumslägenheterna.

Enligt tidigare beräkningar så kommer inte den nyanlände fullt ut att kunna klara av att betala denna hyra med etablerings- och bostadsersättningen samt eventuella tillägg och bidrag från försäkringskassan. Skulle samtliga hyresgäster bli beroende av försörjningsstöd för mellanskillnaden kommer kommunens kostnader att blir 144 000 kr per år.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in 21 stycken bostadslägenheter från Flexon AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Flexon AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att 75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen för de 282 personer som väntas anvisas 2017 har ett stort behov av bostäder och många av de anvisade kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-04-05 – Inhyrning av bostäder vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen

- Hyreskontrakt med bilagor

- Karta

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar att kommunalrådsberedningens förslag avslås.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och avslagsyrkandet från Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD). Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M) reserverar sig mot beslutet.
Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet (bilaga).

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Socialnämnden

Dnr KS 2017/198

§ 98 Investeringsanslag förskolan Duvan

Sammanfattning

Grund- och förskolenämnden beslutade 2017-03-29 om att förskolan Duvan åter skall tas i drift från och med hösten 2017. I samband med det äskar grund- och förskolenämnden dels 1,0 mnkr för åtgärdande av den inre och yttre miljön, dels 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning. Investeringarna föreslås finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

Hösten 2012 öppnade Pysslingen sin nya förskola ”Vendelsö Hage” i den östra delen av Norrby mot Vendelsö Såg och från och med januari 2015 togs även den kommunala förskolan ”Gudö förskola” i drift fullt ut. När dessa båda förskolor hade öppnat uppstod ett överskott på förskoleplatser i den här kommundelen, vilket innebar att förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg med fyra avdelningar ställdes av i sin helhet från och med juli 2014. Sedan dess har det varit en relativ balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i kommundelen.

Sent under hösten 2016 kom det till utbildningsförvaltningens kännedom om att förskolan ”Vendelsö Hage” från och med augusti månad har minskat sin kapacitet och faktiskt antal placerade barn med motsvarande ca 30 platser, från 144 till 113 förskoleplatser. Utbildningsförvaltningen har också fått information från förskolan ”Vendelsö Hage” att de kommer att minska sin kapacitet med ytterligare 30-35 platser från och med hösten 2017 till en kapacitet på totalt ca 80 förskoleplatser. Den här kapacitetsförändringen har inneburit att det saknas motsvarande antal förskoleplatser i Vendelsöområdet. Från och med hösten 2017 behöver motsvarande antal förskoleplatser skapas för att det även fortsättningsvis ska råda en balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i kommundelen.

Förvaltningens synpunkter

Förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg har sedan den ställdes av 2014 fungerat som evakueringslokaler för Lyckebyskolan, förskolan Talg-oxen och förskolan Gladan i samband med att dessa har

renoverats. Detta har varit en kostnadseffektiv lösning för kommunen, att kunna använda befintliga lokaler som evakueringslokaler istället för att hyra in temporära evakueringslösningar.

När renoveringen av förskolan Gladan blir klar till sommaren 2017 har det funnits planer på att använda förskolan ”Duvans” lokaler för annan verksamhet än förskola. Den akuta brist på förskoleplatser som nu har uppstått i Vendelsöområdet behöver dock tillgodoses så snart som det är möjligt. Kommunstyrelseförvaltningen och utbildningsförvaltningen anser att den bästa lösningen är att förskolan ”Duvans” lokaler återigen kan tas i bruk och användas som en permanent förskola med 4 avdelningar och plats för ca 76 barn. Årshyran för förskolan ”Duvan” uppgår 2017 till ca 1,1 mnkr.

Grund- och förskolenämnden anser att förskolan Duvan behöver några nödvändiga lokalmässiga åtgärder dels i den inre miljön och dels i den yttre miljön. Tornberget bör ges i uppdrag att under sommaren genomföra nödvändiga åtgärder till en bedömd kostnad på 1,0 mnkr

Vidare anser grund- och förskolenämnden att Förskolan ”Duvan” behöver utrustas från grunden både vad gäller t.ex. köksutrustning, möbler, inventarier och lekutrustning till en bedömd kostnad av 1,5 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot förslaget och föreslår att investeringen finansieras genom att ta motsvarande belopp, 2,5 mnkr, i anspråk ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Underlag för beslut

- Protokoll grund- och förskolenämnden 2017-03-28 § 47

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Grund- och förskolennämndens äskande att Tornberget uppdras att genomföra nödvändiga lokalmässiga inre och yttre åtgärder på förskolan Duvan till en kostnad av 1,0 mnkr, godkänns.

2. Grund- och förskolenämndens äskande om 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning till förskolan Duvan, godkänns.
3. Finansieringen att i anspråkta 2,5 mnkr ut kommunstyrelsens investeringsreserv godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Grund och förskolennämndens äskande att Tornberget uppdras att genomföra nödvändiga lokalmässiga inre och yttre åtgärder på förskolan Duvan till en kostnad av 1,0 mnkr, godkänns.
2. Grund- och förskolenämndens äskande om 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning till förskolan Duvan, godkänns.
3. Finansieringen att i anspråkta 2,5 mnkr ut kommunstyrelsens investeringsreserv godkänns.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Grund- och förskolenämnden, Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom:

Dnr KS 2016/528

§ 99 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06 om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklats i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyn. Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten.

Ärendet har beretts och initierats av kommunstyrelseförvaltningen. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

Förslag till revidering av kostpolicyn har skickats på remiss till grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har arbetat in remissvarens synpunkter på tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar i förslaget till reviderad kostpolicy.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Underlag för beslut

- Förslag till reviderad Kostpolicy 2017-03-24
- Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy
- Grund- och förskolenämndens beslut 2017-02-08, § 16
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut 2017-02-07, § 13
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 7
- Socialnämndens beslut 2017-02-14, § 12 inkl. tjänsteskrivelse
- Äldrenämnden beslut 2017-02-14, § 17
- Nu gällande kostpolicy

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Meeri Wasberg (S) yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: GVN, GFN, KFN, SN, ÄN

Dnr KS 2017/206

§ 100 Regler för Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon

Sammanfattning

Bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är en form av diskriminering som ska motverkas. För att stärka jämlikheten i Haninge beslutade kommunfullmäktige 2016-06-20, § 243, genom antagande av Mål och Budget 2017-2018 att skapa tillgänglighetsmiljonen. Tillgänglighetsmiljonen innebär att kommunala verksamheter ska kunna söka pengar till projekt som underlättar för människor med funktionsnedsättningar. Ansökningar ska beredas av kommunala handikapprådet inför beslut av kommunstyrelsen.

Syftet med Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon är att stärka jämlikheten och underlätta för människor med funktionsnedsättning. Samt att uppmuntra projekt inom till exempel fysisk tillgänglighet, tillgänglig fritid, utbildningsinsatser, tillgänglig information och delaktighet.

Tillgänglighetsmiljonen ska främja ett tillgängligt samhälle och en tillgänglig livsstil. Genomförande av projekten ska bidra till att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kommunens tillgänglighetsvägledning Lätt och Rätt för Alla följs.

För att de kommunala verksamheterna ska veta hur de ansöker och vilka krav som ställs för att få möjlighet att ta del av pengar till tillgänglighetsprojekt, har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram förslag till regler för tillgänglighetsmiljonen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen antar bifogade regler för tillgänglighetsmiljonen.

Underlag för beslut

- Förslag till regler för tillgänglighetsmiljonen

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Regler för tillgänglighetsmiljonen antas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Tobias Hammarberg (L), Marie Litholm (KD) Martina Mossberg (M) och Alexandra Anstrell (M) yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen i enlighet med eget förslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Petri Salonen (C) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden ställer först proposition på om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Ordföranden konstaterar därefter att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Regler för tillgänglighetsmiljonen antas.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För kännedom: Handikapprådet, samtliga nämnder, Haninge Bostäder, Tornberget

Dnr KS 2017/132

§ 101 Ställningstagande till förmån för Huskurage policy mot våld i nära relationer

Sammanfattning

Huskurage är en ideell förening med mål att förebygga och förhindra våld i nära relationer genom att ge grannar verktyg att agera. Föreningen har en policy som uppmanar grannar att visa omtanke och omsorg vid oro för att någon far illa, genom att endera ringa på dörren, samla flera i huset och tillsammans ringa på eller att ringa polisen. Det är en förebyggande metod med direkt effekt för våld i nära relation.

Att Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy innebär att kommunen visar engagemang och tar ställning mot våld i nära rela-tioner, mot att barn far illa och för omsorg och omtanke om sina medmänniskor. Genom ett sådant ställningstagande kan Haninge kommun verka för att verksamma bostadsbolag i kommunen jobbar mot våld i nära relationer och att de som ännu inte antagit, antar Huskurage policy. Inga kostnader medföljer då detta är ett kostnadsfritt initiativ som värnar om omsorg, omtanke och civilkurage.

I dagsläget är det flera bostadsbolag och bostadsrättsföreningar i hela Sverige som antagit policyn. I Haninge kommun har både Haninge Bostäder och Wallenstam antagit Huskurage policy. Kommunerna Värmdö, Tyresö, Norrtälje, Nacka, Munkfors, Karlstad, Kristinehamn och Forshaga är alla kommuner som antagit Huskurage. Det gemensamma som alla kommuner gjort är att kommunicera Huskurage på kommunens hemsida, varför de antagit policyn och hur det går till. Sedan arbetar respektive kommun utifrån egna förutsättningar, initiativ och redan pågående arbete.

Haninge kommun träffade i början av mars bostadsbolag, flera förvaltningar, idéburna organisationer såsom kvinnojouren, Manscentrum och Brottsofferjouren samt Svenska kyrkan och moskéerna i kommunen för att få lyssna på en av grundarna till Huskurage och en representant från KTH med fokus på jämställd stadsplanering.

Förvaltningens synpunkter

Utifrån kommunens arbete med trygghet är Huskurage ett kostnadsfritt tillvägagångssätt för att förhindra och förebygga våld i nära relationer. Att Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage och deras policy, visar att Haninge gör ett ställningstagande mot våld i nära relationer. Med de två bostadsbolag i kommunen som antagit Huskurage policy, varav ena bolaget är det kommunala Haninge Bostäder, blir kommunens ställningstagande för Huskurage policy en indikation till flera bostadsbolag om att arbeta mot våld i nära relationer.

Ett förslag med samma sakliga innebörd som nu föreliggande ärende behandlades av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 70. Förslaget var då formulerat som att kommunstyrelsen skulle anta Huskurage policy, vilket föranledde kommunstyrelsen att återremittera ärendet. Förslaget är nu omformulerat så att kommunstyrelsen i stället föreslås ta ställning till förmån för policyn.

Underlag för beslut

- Skrivna policyn

- Information till medborgare

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy mot våld i nära relationer.

Särskilda yttranden

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag till beslut.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningen, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy mot våld i nära relationer.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Socialnämnden

Dnr KS 2016/281

§ 102 Översyn av befintliga kommunala priser

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-05-16, § 180, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effektivitet, samt återkomma med ett förslag till förändringar under 2016.

Kommunstyrelseförvaltningen har med hjälp av information från övriga förvaltningar gjort en sammanställning av de priser, utmärkelser och stipendier som delas ut inom de olika nämndernas områden. Dessa redovisas i bilagd skrivelse.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att det inte finns någon kvalitetssäkrad metod för att utvärdera befintliga kommunala priser. Det är svårt att säga att något pris är mindre värt eller saknar effekt. I de sammanhang där priser förekommer bör de ses som uppmuntran till pristagarna och som inspiration till andra. Priser som delas ut externt ingår vidare som en del i kommunens marknadsföring.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att det bör vara upp till respektive nämnd att besluta om prisernas vara eller icke vara. Det kan konstateras att flertalet priser har tillkommit på initiativ av berörda nämnder. Förvaltningen ser ingen omedelbar anledning till varför kommunfullmäktige skulle lägga resurser på att värdera priserna. De har inte den ekonomiska betydelse för kommunens ekonomi som helhet som skulle motivera fullmäktiges uppmärksamhet på dem.

Med anledning av ovanstående föreslår kommunstyrelseförvaltningen att uppdraget avslutas.

Underlag för beslut

- Sammanställning av befintliga kommunala priser

- Kommunfullmäktiges beslut 2016-05-16, § 180, inklusive eget förslag och särskilt yttrande

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppdraget avslutas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L) yrkar med instämmande av Kennerth Valtersson (SD) bifall till eget förslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Meeri Wasberg (S) begär ajournering. Sammanträdet ajourneras kl. 15.50.

Sammanträdet återupptas kl. 15.55.

Meeri Wasberg (S) yrkar med instämmande av Martina Mossberg (M) och Marie Litholm (KD) att det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna med instämmande av Sverigedemokraterna behandlas som ett ledamotsinitiativ och tas upp på dagordningen som en egen beslutspunkt, § 112.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppdraget avslutas.
2. Det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna med instämmande av Sverigedemokraterna behandlas som en egen beslutspunkt, § 112.

_____

Expedieras: Akt

För kännedom: Kommunfullmäktige, kommunikationschef

Dnr KS 2016/100

§ 103 Remiss: Yttrande angående tillstånd för bergtäkt på fastigheten Haninge Ekeby 12:7

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen har i skrivelse 2017-03-10 berett Haninge kommun tillfälle att yttra sig över domstolens aktbilagor nr 299, 306, 312, 315, 317, 321 och 323. Kommunen har beviljats anstånd med att yttra sig till och med 2017-04-25.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter framgår av bifogad tjänsteskrivelse.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse ”Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15, Sand & Grus AB Jehander ./. Susanne Adolfsson m.fl. angående tillstånd för bergtäkt m.m. på fastigheten Haninge Ekeby 12:7” inklusive bilagor.

- Skrivelse från Mark- och miljööverdomstolen jämte bilagor

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens föreliggande skrivelse ska utgöra kommunstyrelsens yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens föreliggande skrivelse ska utgöra kommunstyrelsens yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Mark- och miljööverdomstolen, akt

Dnr KS 2017/110

§ 104 Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026

Sammanfattning

Stockholms stad har gjort en utredning om Stockholms möjligheter att arrangera vinter-OS och Paralympics 2016. Möjligheterna bedöms som goda för att arrangera evenemangen tillsammans med Falun och Åre. En intresseanmälan till Internationella Olympiska Kommittén (IOK) förbereds.

Haninge kommun, området runt Rudan, nämns i utredningen som ett tänkbart reservalternativ till huvudalternativet Tullinge för längdskid-åkning och skidskytte. Inga närmare utredningar har hittills gjorts om hur ett genomförande tekniskt och ekonomiskt skulle gå till.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen redogör i bifogad skrivelse för de kontakter som hittills har varit mellan Stockholms stad och Haninge kommun. Vidare redogörs för vilka utredningar som enligt förvaltningens mening behövs för att slutligt avgöra om det är lämpligt och rimligt att kommunen bejakar Rudanområdet som reservalternativ till Tullinge. Utredningarna har initierats men kommer inte att vara klara inom tiden för den nu aktuella remissen från Stockholms stad. Något definitivt ställningstagande till Rudanområdet som reservalternativ kan därför inte ske ännu.

Underlag för beslut

Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-04-03, ”Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026”.

Stockholms stads skrivelse 2017-02-03.

Stockholms stads utredning, se länken nedan

http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Stadsledningskontoret/Vinter-

OS-och-Paralympics-2026/Bilagor-till-rapport-OS-och-Paralympics-2026/

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens bifogade skrivelse skall utgöra Haninge kommuns remissvar till Stockholms stad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens bifogade skrivelse skall utgöra Haninge kommuns remissvar till Stockholms stad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Stockholms stad, Haninge kultur- och fritidsnämnd, Haninge stadsbyggnadsnämnd

Dnr KS 2017/77

§ 105 Remiss: Tydligare regler för små avloppsanläggningar

Sammanfattning

Regeringen har gett Haninge kommun möjlighet att lämna synpunkter på HaV:s rapport ”Tydligare regler för små avloppsanläggningar” med tillhörande konsekvensanalys ”Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar”. Remissvar ska ha kommit in till Miljö- och energidepartementet senast 2017-05-01.

Förslaget till tydligare regler för små avloppsanläggningar har av kommunstyrelseförvaltningen remitterats till Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (SMOHF). Förbundet ställer sig positiva till författningsförslaget för avloppsanläggningar t o m 200 p.e. och gör bedömningen att det kommer ge tydligare regler för fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch och tillsynsmyndighet om vilka regler som gäller för små avloppsanläggningar. Förbundet har vidare anfört att ett utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten bör göras av en regional myndighet i samråd med kommunerna, att det behövs vägledning som komplement till de nya författningsreglerna, samt att fler incitament än författningsregler behövs för att öka åtgärdstakten för små avloppsanläggningar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om tydligare regler för små avloppsanläggningar. Förslaget bedöms öka förutsättningarna för att regelverket ska bli tydligt för fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch och tillsynsmyndigheter. Det är angeläget att författningsreglerna börjar gälla så snart som möjligt. Det är vidare positivt att en vägledning tas fram som komplement till författningsreglerna. Det är bland annat önskvärt med en vägledning om beräkning av belastning för större anläggningar dimensionerade för 51-200 personekvivalenter (p.e.), samt vägledning om toaletter som inte är vattenspolande då hanteringen av avfallet från dessa är en viktig del för att minska

näringsläckage till recipienter. Förvaltningen delar HaV:s bedömning om att det behövs fler incitament än författningsregler, exempelvis ekonomiska incitament, för att öka på åtgärdstakten för små avloppsanläggningar.

Nedan följer synpunkter på de enskilda förslagen till ny författningstext:

Definitioner

Under definitionen av vad som utgör en avloppsanläggning kan även olika filtertekniker, så kallade gråvattenfilter, läggas till.

16 §

Paragrafen kan bli svår att tillämpa med en strikt gräns och det är oklart varför en sådan gräns skulle dras vid just 50 p.e. Även de anläggningar som är i spannet 51-200 p.e. bör därför dimensioneras för minst 5 åretruntboende personer per hushåll. Eftersom tillsynsmyndigheten alltid ska göra en enskild bedömning i varje ärende kan en sådan bedömning utvisa om en anläggning kan dimensioneras lägre än de 5 p.e. per hushåll som gäller generellt.

16 a §

Formuleringen ”mer än obetydlig risk” riskerar att skapa en otydlig gräns. ”En avloppsanläggning får inte medföra risk för smitta i dricksvatten” skulle kunna vara en tydligare formulering.

16 d §

Motiven till paragrafen behöver förtydligas i fråga om vad som avses med en mindre verksamhet, samt varför någon annan bedömning med avseende på BOD ska göras i dessa fall.

X § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation

Förslaget innebär att ett externt organ ska kontrollera inrättade anläggningar 12-24 månader efter att de har tagits i bruk. Att bygga upp denna nya bransch med företag som är ackrediterade att utföra denna kontroll tar tid. Det behöver förtydligas i övergångsbestämmelser hur detta ska hanteras från att förordningen vunnit laga kraft till att dessa företag finns på plats. Särskilt då en miljösanktionsavgift ska knytas till paragrafen.

Y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll

Det framgår inte om service, underhåll och kontroll även får utföras av kontrollorgan av typen A och B. Om så är fallet så behöver detta förtydligas.

Z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten

Det är positivt att områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten pekas ut med hjälp av ett nationellt bedömningsunderlag. Kommunstyrelseförvaltningen förordar att utpekandet görs av en regional myndighet då en sådan har bättre överblick och möjlighet att samordna underlag för hela avrinningsområden som berör flera kommuner. För att ta tillvara den lokala kunskap om markförutsättningar, vattenmiljöer och belastning som finns hos kommunerna är det mycket viktigt att kommunerna ges möjlighet till aktivt deltagande i utpekandeprocessen.

Underlag för beslut

- Remissmissiv från Miljö- och energidepartementet 2017-01-27.

- HaV:s rapport ”Tydligare regler för små avloppsanläggningar” 2016-09-09.
https://www.havochvatten.se/download/18.7bb4ad22156f6eab616764d4/1473417691035/forfattningsforslag-for+avloppsanlaggningar-20160909.pdf

- HaV:s rapport ”Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar” 2016-10-31.
https://www.havochvatten.se/download/18.16c4dbac15817a9551e12e2c/1477927928483/konsekvensutredning-forslag-pa-nya-regler-for-sma-avlopp.pdf

- Remissyttrande från Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund 2017-03-02.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: Miljö- och energidepartementet, SMOHF

Dnr KS-MEX 2017/29

§ 106 Genomförandeavtal gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad

Sammanfattning

Trafikverket arbetar med en vägplan för att möjliggöra utbyggnaden av en ny gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad. Läget för gång- och cykelvägen sammanfaller till vissa delar med befintliga kommunala vatten- och avloppsledningar. För att klarlägga ansvarsförhållanden kring ledningarna vid utbyggnaden krävs ett genomförandeavtal mellan kommunen och Trafikverket. Trafikverket beräknar att kunna fastställa vägplanen kring årsskiftet 2017-2018 och att en utbyggnad beräknas kunna ske 2018-2019.

Marken väster om Fors trafikplats är sedan tidigare detaljplanelagd för industriändamål. De gällande detaljplanerna vann laga kraft 2001-07-11 (D-140) respektive 2013-03-15 (D-219). Genomförandetiden för detaljplan D-140 har gått ut och genomförandetiden för D-219 går ut 2023-03-15. Berörda fastighetsägare planerar nu för att nyttja dessa byggrätter. Till de gällande detaljplanerna finns ett befintligt exploateringsavtal som reglerar vissa utbyggnader inom allmän platsmark, såsom nya busshållplatser och en gångpassage. De platser där busshållplatserna är planerade ligger inom det område där Trafikverket är väghållare. Enligt överenskommelsen i det gällande exploateringsavtalet ska kostnaden för dessa utbyggnadsåtgärder belasta exploatören.

Då dessa två utbyggnadsprojekt delvis berör samma vägsträckning och sammanfaller i tid, har kommunstyrelseförvaltningen förhandlat med Trafikverket om att samordna dessa utbyggnadsarbeten. I det nu föreslagna genomförandeavtalet omfattas dels rättigheter och skyldigheter kopplade till Trafikverkets utbyggnad av gång- och cykelvägen, samt att Trafikverket åtar sig att bygga ut busshållplatser och gångpassage kopplade till exploateringsavtalet. Trafikverket åtar sig att bygga ut dessa tillkommande anläggningar mot en kostnad om totalt

1 750 000 kronor. Denna kostnad kommer senare att faktureras exploatören i enlighet med exploateringsavtalet.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att betydande samordningsvinster uppkommer i och med att Trafikverket åtar sig att bygga ut de planerade busshållplatserna och gångpassagen. Genomförandeavtalet innebär initialt en kostnad för kommunen. En kostnad som kommunen sedan får täckning för genom det gällande exploateringsavtalet.

Underlag för beslut

- Genomförandeavtal, gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, undertecknat av Trafikverket

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Genomförandeavtal för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, godkänns
2. Finansieringen, 1 750 000 kronor, sker via exploateringsbudgeten med motsvarande intäkter
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Genomförandeavtal för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, godkänns
2. Finansieringen, 1 750 000 kronor, sker via exploateringsbudgeten med motsvarande intäkter
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Mark och exploatering

För kännedom:

Dnr KS 2017/71

§ 107 Fullmakt att teckna Haninge kommuns bank- och plusgirokonto 2017

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-03-27, § 80, beslutat om teckningsbemyndigande för kommunens bank- och plusgirokonton. På grund av personalförändringar föreslås detta beslut uppdateras.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 80, upphävs.
2. Till att, två i förening

- utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken Visa Business Card

- utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback
Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak

Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto koncern
SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB kommun	6181	094 468	Avkastningskonto
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto
SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier

Swedbank 8327-9	923 035 911-0 Toppkonto
Swedbank 8327-9	923 534 757-3 Koncernkonto
Swedbank 8327-9	903 822 541-4 Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9	923 534 758-1 Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	923 534 759-9 Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 535-6 Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 543-0 Haninge kommun

Nordea	PG	1265-8	Plusgiro

Bemyndigas:

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback
Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlnacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall. Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och plusgiro.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 80, upphävs.
2. Till att, två i förening

- utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken Visa Business Card

- utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto koncern
SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB kommun	6181	094 468	Avkastningskonto
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto

SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier

Swedbank 8327-9	923 035 911-0	Toppkonto
Swedbank 8327-9	923 534 757-3	Koncernkonto
Swedbank 8327-9	903 822 541-4	Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9	923 534 758-1	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	923 534 759-9	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 535-6	Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 543-0	Haninge kommun

Nordea	PG	1265-8	Plusgiro
Bemyndigas:			
Ekonomidirektör			Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten			Harri Kiviharju
Ekonom			Annika Karlsson
Ekonom			Pernilla Andersson
Systemförvaltare			Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör			Eva Cajback
Ekonomiadministratör			Annika Nur
Ekonomiadministratör			Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör			Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör			Lara Albers
Ekonomiadministratör			Carina Barfoth
Ekonomiadministratör			Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör			Catharina Wall

Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlnacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall. Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och plusgiro.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen, Harri Kiviharju

För kännedom:

Dnr KS 2017/5

§ 108 Befrielse från uppdrag

Sammanfattning

Följande avsägelser har inkommit till kansliet:

Sara Sixten (M), ledamot i handikapprådet

Förslag till beslut

1. Ovanstående befrias från sitt uppdrag.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ovanstående befrias från sitt uppdrag.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund)

Kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom:

De entledigade

Berörda gruppledare

Berörda organ

Dnr KS 2017/5

§ 109 Val till vissa uppdrag

Sammanfattning

Grund- och förskolenämnden har nominerat ledamot i handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

Sedat Dogru (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Nedanstående val förrättas

   Sedat Dogru (M), ledamot i Handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Nedanstående val förrättas

   Sedat Dogru (M), ledamot i Handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund), Kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom: De valda, berörda organ

Dnr KS 2017/24

§ 110 Meddelanden

Sammanfattning

Om inget annat anges finns meddelandena hos sekreteraren.

Inbjudan till insiktsutbildning 24 april kl. 16.30 – 20.00. Bilaga efter recit.

Överlämning av skrivelse samt granskningsrapport avseende uppföljning av fördjupade granskningar 2013-2014, från kommunens revisorer

Cirkulär 17:11 från SKL Ändringar i Omställningsavtalet – KOM-KL

Cirkulär 17:12 från SKL Nya hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Södertörns brandförsvarsförbunds protokoll 2017-03-17

Information om branschgemensamma riktlinjer för hänsyn till kulturmiljöer i skogsbruket

Inbjudan från RoJ-teatern

Inbjudan till Konsumentdagarna 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

_____

Dnr KS 2017/25

§ 111 Delegationsbeslut

Sammanfattning

Enligt 6 kap § 35 kommunallagen ska delegationsbeslut redovisas till styrelsen.

Kommunstyrelsens ordförande redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Kommundirektören redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Kanslichefen redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Dnr KS 2017/254

§ 112 Ledamotsinitiativ från Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L): Inrättande av civilkuragepris

Sammanfattning

Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L) lämnar förslag (bilaga) innebärande att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att inrätta ett civilkuragepris.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Meeri Wasberg (S) yrkar att ärendet tas in för beredning.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; att ärendet tas in för beredning och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ärendet tas in för beredning.

_____

Haninge kommun

Förvaltning	Dokumenttyp	Sida
Kommunstyrelseförvaltningen	Recit	1 (1)
Avdelning/Enhet	Datum	Diarienummer
Kansliavdelningen		
Handläggare		
Anna Clara Stenvall, kommunsekreterare		

Val av justerare

Förslag till beslut

1. …… väljs till justerare.

_____

Förslag om öppet sammanträde

Sammanfattning

Enligt kommunstyrelsens reglemente § 28 bör nämnden ha öppet sammanträde vid behandling av medborgarförslag om förslaget är av allmänt intresse. Det åligger även kommunstyrelsen att enligt § 13 i samma reglemente att besluta om öppna sammanträden. Det föreslås därför att kommunstyrelsens sammanträde är öppet under de paragrafer som behandlar inkomna medborgarförslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

_____

Haninge kommun

Förvaltning
Kommunstyrelseförvaltningen

Avdelning/Enhet
Kansliavdelningen

Handläggare
Anna Clara Stenvall, kommunsekreterare

Nya medborgarförslag

Sammanfattning

När ett medborgarförslag har överlämnats från kommunfullmäktige för beslut ska förslagsställaren erbjudas möjlighet att presentera sitt medborgarförslag för kommunstyrelsen inför vidare beredning av ärendet.

Några nya medborgarförslag har inte överlämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.

_____

Dnr KS 2017/6

§ 90 Budgetuppföljning 2017

Sammanfattning

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrreglerna lämnas en månadsrapport omfattande budgetuppföljning, prognos och finansiell utveckling.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per mars månad 107,3 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med ursprunglig Mål och budget för året (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05 § 350). Vidare har kommunfullmäktige (KF 2017-03-06 § 33) beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv.

Tillsammans prognostiserar nämnderna ett underskott på 1,1 mnkr, vilket är 2,5 mnkr bättre än föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,03 procent av årsbudget. Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 17,0 mnkr med anledning av den förbättrade skatteprognosen i februari jämfört med budget. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 123,2 mnkr** vilket är 15,9 mnkr bättre än årets budget.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 2,7 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr och stadsbyggnadsnämnden rapporterar en prognos om 0,6 mnkr i överskott. Övriga nämnder har prognosticerat nollresultat per mars. Prognosen för finansförvaltningen är ett överskott med 17,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per mars en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengsystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska

volymer ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-04-10 – Uppföljning och prognos 31 mars 2017

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Samtliga nämnder

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

10 april 2017

Controllerenheten
Karin Reschke

Kommunstyrelsen

Uppföljning och prognos per 31 mars 2017

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrreglerna lämnas en månadsrapport omfattande budgetuppföljning, prognos och finansiell utveckling.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per mars månad 107,3 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med ursprunglig Mål och budget för året (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05 § 350). Vidare har kommunfullmäktige (KF 2017-03-06 § 33) beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv.

Tillsammans prognostiserar nämnderna ett underskott på 1,1 mnkr, vilket är 2,5 mnkr bättre än föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,03 procent av årsbudget. Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 17,0 mnkr med anledning av den förbättrade skatteprognosen i februari jämfört med budget. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 123,2 mnkr** vilket är 15,9 mnkr bättre än årets budget.

Sammanfattning av nämndernas resultat mot fastställd budget

Nämnd/förvaltning	Nettoutfall perioden 201701-201703	Budget helår 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse (%) mot budget helår	Föregående månads avvikelse mot budget	Skillnad jmf föregående månads avvikelse
Grund- och förskolenämnd	-403 089	-1 688 798	-1 688 798	0	0,0%	0	0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-106 438	-416 052	-418 752	-2 700	0,6%	-3 800	1 100
Kommunstyrelse	-48 300	-207 712	-207 712	0	0,0%	0	0
Kultur- och fritidsnämnd	-45 068	-190 414	-189 414	1 000	-0,5%	1 200	-200
Socialnämnd	-202 603	-851 073	-851 073	0	0,0%	0	0
Stadsbyggnadsnämnd	-30 342	-130 373	-129 773	600	-0,5%	-1 000	1 600
Äldrenämnd	-173 064	-734 178	-734 178	0	0,0%	0	0
Revision	-180	-1 600	-1 600	0	0,0%	0	0
Valnämnd	-16	-100	-100	0	0,0%	0	0
Södertörns Överförmyndarnämnd	240	0	0	0	0,0%	0	0
Södertörns upphandlingsnämnd	1 706	0	0	0	0,0%	0	0
Kommunfullmäktiges reserv	0	-32 400	-32 400	0	0,0%	0	0
S:a skattefinansierad verksamhet	**-1 007 153**	**-4 252 700**	**-4 253 800**	**-1 100**	**0,03%**	**-3 600**	**2 500**
Finansförvaltning	1 098 950	4 360 038	4 377 038	17 000	**0,4%**	17 000	0
Haninge kommun	**91 797**	**107 338**	**123 238**	**15 900**		**13 400**	**2 500**
Prognos 2017			**123 238**				

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 2,7 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr och stadsbyggnadsnämnden rapporterar en prognos om 0,6 mnkr i överskott. Övriga nämnder har prognosticerat nollresultat per mars. Prognosen för finansförvaltningen är ett överskott med 17,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per mars en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengsystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska volymer ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Förvaltningarnas kommentarer till utfall och prognos

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ursprungliga budget för 2017 var 207,5 mnkr. Kommunstyrelsens budget har sedan reviderats (KF 2016-12-05 § 350) med -0,8 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT samt med 1,0 mnkr (KF 2017-03-06 § 33) för projektledning av införandet av heltid för alla. Inklusive justeringarna är kommunstyrelsens budget 207,7 mnkr.

Kommunstyrelsens budget är indelad i tre ansvarsområden, förtroendemannaorganisation, kommunstyrelseförvaltning och anslagsfinansierade gemensamma kostnader. Det ackumulerade utfallet för perioden är 48,3 mnkr, vilket är 2,3 mnkr lägre än den ackumulerande budgeten, 50,6. Utfallet motsvarar 23,3 procents förbrukning av årsbudget, riktvärdet för 3 månader vid rak periodisering är 25,0 procent. Hittills under året följer verksamheterna inom kommunstyrelsens ansvarsområde budgeten.

Risk- och känslighetsanalys

I ovanstående driftsredovisning prognostiseras ett nollresultat. Det finns dock alltid risker att några kostnadsposter kommer att avvika från prognosen.
Lokalbanken har de senaste åren klarats av inom budgeten. En förändring i verksamhetens behov kan innebära att de säger upp lokaler, vilket kan innebära att budgeten för lokalbanken inte räcker till.
Inom exploateringsverksamheten är det budgeterat en viss fastighetsförsäljning som innebär realisationsvinster. Prognosen förutsätter att det sker försäljningar i enlighet med budget. Tidigare år har utfallet emellertid alltid blivit lite bättre än budget.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Lokalbanken	1 000	2 000

Exploateringsverksamheten	4 000	0
Summering:	**5 000**	**2 000**

Prognos

Den totala prognosen för kommunstyrelsen är ett **nollresultat.**

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens ursprungliga beslutade budgetram för år 2017 uppgick till 131,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Nämndens budget har sedan reviderats med -0,6 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT (KF 2016-12-05 § 350). Inklusive justeringen är nämndens budget per februari 130,4 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 30,3 mnkr vilket motsvarar 23,3 procent av årsbudget. Resultatet är nära ett nollresultat för perioden och avviker endast med 9 tkr på total nivå mot budget, vilket motsvarar 0,03 procents avvikelse. Under perioden januari-mars redovisas både lägre intäkter och lägre kostnader än budget inom flera verksamheter. Lägre intäkter bland annat för lantmäteri och bygglov samt lägre kostnader framförallt för vägverksamheten. Vatten och avlopp redovisar cirka 1,1 mnkr lägre bruknings- och anläggningsavgifter än budget för perioden, men även lägre kostnader för köpt vatten med 0,7 mnkr på grund av en kreditering från år 2016. Årsprognosen för VA totalt är dock ett nollresultat. Teknik redovisar lägre kostnader för vinterväghållning vilket bidrar till ett överskott på 1,5 mnkr i årsprognosen. Plan, bygglov och lantmäteri redovisar alla lägre intäkter än budget per mars, främst beroende på generell eftersläpning i debitering. Inom lantmäteriet har mängden nybyggnadskartor ökat men bytet av kartsystem gör att hantering och debitering fördröjs. Förvaltningsledningens resultat är i balans med budget per mars, men med en årsprognos om underskott på 1,0 mnkr för ökade externa konsultkostnader för ledning och rekrytering efter övriga planerade inbesparingar.

Risk- och känslighetsanalys

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Bygglov - obetald kundfaktura från år 2016, tvist angående bygglovsavgift.	0	1 500
Summering:	**0**	**1 500**

Prognos

Helårsprognosen för nämnden är ett **överskott på 0,6 mnkr.** Prognosen baseras på en högre kostnad för externa köp av konsulttjänster cirka 2,0 mnkr för ledning och

rekrytering förvaltningscentralt än budget, med avdrag för andra planerade besparingar inom förvaltningsledning på cirka 1,0 mnkr. Vidare har lägre kostnader än budget för vinterväghållning på grund av mindre snömängder för perioden bidragit till en förbättrad årsprognos med 1,6 mnkr.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Förvaltningsledning- ökade kostnader köp tjänster ledning och rekrytering	-1 000	-1 000	0
Minskade kostnader vinterväghållning	0	1 550	1 550
Summa Prognos	**-1 000**	**550**	**1 550**

Tabellen redovisad i tkr

Grund och förskolenämnden

Nämndens budgetram för 2017 uppgick ursprungligen till 1 687,5 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Ramen utökades i december 2016 med 1,3 mnkr som kompensation för ökade kostnader i kommunens nya IT-prismodell (KF 2016-12-05 § 350). Därmed uppgår grund- och förskolenämndens budget per mars till 1 688,8 mnkr, en nettoökning med 1,3 mnkr jämfört med nämndens ursprungliga budget.

Det ackumulerade nettoutfallet för perioden uppgår till 403,1 mnkr (23,9 procent av årsbudget), vilket är 0,7 procent lägre än periodiserad årsbudget på 405,9 mnkr. Avvikelsen på 2,8 mnkr motsvarar 0,2 procent av årsbudget till och med mars månads utfall. I den ackumulerade budgetavvikelsen ingår ett underskott i elevpengsystemet med -2,9 mnkr.

Risk- och känslighetsanalys

Risk- och känslighetsanalysen ska återge faktorer som kan komma att påverka årets resultat utöver vad som redan är beaktat i årsprognosen. Analysen per mars visar att det finns faktorer som kan komma att påverka den ekonomiska prognosen negativt för helåret 2017 i intervallet 0,0 till -8,6 mnkr.
Elevpengsystemet redovisar ett underskott per mars och i nuläget prognostiseras ett motsvarande underskott för de resterande månaderna fram till och med juni. Eftersom det ackumulerade underskottet för elevpengsystemet är -2,9 mnkr för perioden januari-mars innebär det ett prognostiserat underskott på -8,6 mnkr för perioden januari-juni. Det är för tidigt att redovisa en prognos för elevpengsystemet för perioden juli-augusti och därför prognostiseras tills vidare att den här verksamheten har en budget i balans för det andra halvåret 2017.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Pengsystem - volymavvikelser i	0	-8 600

förhållande till lagd budget, vt		
Summering:	**0**	**-8 600**

Prognos

Helårsprognosen efter mars månads utfall är **ett nollresultat**. Årsprognosen utgår från att eventuellt över- eller underskott inom elevpengsystemet fullt ut regleras, dvs. är kostnadsneutralt för nämnden i årsbokslutet för 2017.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
200 Pengsystem GFN	0	0	0
201 Central förvaltning och nämnd *	2 757	2 757	0
209 Modersmålsverksamhet	0	0	0
210 Central stödavdelning (CSA)	0	0	0
220 Förskolor kommunal regi	-2 128	-2 128	0
240 Grundskola år F-6 kommunal regi	-608	-608	0
260 Grundskola år F-9 kommunal regi	-21	-21	0
Summa Prognos	**0**	**0**	**0**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningens ursprungliga budgetram enligt Mål och budget 2017 – 2018 uppgick till 417,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). I december fattade kommunfullmäktige beslut om omfördelning av nämndernas ramar med anledning av förändring i kommunens IT-prismodell (KF 2016-12-05, § 350). Det innebar en ramminskning med 0,9 mnkr och den aktuella driftramen uppgår till 416,1 mnkr.

Nämndens ackumulerade utfall för perioden uppgår till 106,4 mnkr, vilket är 5,5 mnkr respektive 5,5 procent högre än periodiserad budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 25,6 procent. Den negativa avvikelsen efter första kvartalet beror på en justering av bidragsintäkter uppbokade under hösten 2016 och högre kostnader för eleversättningar under våren än budgeterat. Båda påverkar nämndens helårsprognos. Avvikelsen beror även på att intäkter och kostnader inte är helt periodiserade jämfört med budget inom Centrum Vux verksamhet. Detta kommer att jämna ut sig under året och påverkar inte prognosen.

Risk- och känslighetsanalys

Den mest påtagliga risken är att höstterminen blir likadan som vårterminen när det gäller eleversättningar. Budgeten för höstterminen är högre än vårterminen eftersom hänsyn tagits till att antalet 16-åringar ökar, men den tar inte hänsyn till att andelen 16-åringar som börjar gymnasiet förändras. Nedanstående risk- och känslighetsanalys utgår från att höstterminen blir likadan som vårterminen varit hittills, när det gäller ökade kostnader för asylsökande och folkbokförda elever.
I tabellen finns även risken för att Migrationsverket beviljar ett annat bidragsbelopp än vad som är uppbokat och justerat för höstterminen 2016. Hur stor den risken är går inte att kvantifiera och det angivna beloppet motsvarar tio procent av den uppbokade bidragsintäkten efter justering. Risken för att uppbokningen för vårterminen 2017 också visar sig avvika från Migrationsverkets beslut är inte med i tabellen. Den är ännu svårare att kvantifiera eftersom det i nuläget inte ens är känt hur många elever och fyraveckorsperioder som kommer ingå i ansökan.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Asylsökande elever ht 2017	0	-1 800
Folkbokförda elever ht 2017	0	-1 400
Bidragsansökan Migrationsverket ht 2016	600	-600
Summering:	**600**	**-3 800**

Prognos

Prognosen tar sin utgångspunkt i nämndens reserv på 2,5 mnkr. Prognosen för eleversättningar är förbättrad jämfört med förra månaden beroende på en rättning av uppbokade bidragsintäkter från Migrationsverket avseende vårterminen 2017.

Prognosen för Akademierna är oförändrad jämfört med förra månaden och grundar sig på utfallet 2016 och budgetarbetet inför 2017. Enheten har redan vidtagit åtgärder gällande basket och cheerleading. Inga förändringar är planerade inför höstterminens intag.

Helårsprognosen för nämnden är ett **underskott på 2,7 mnkr**, vilket är en avvikelse på 0,6 procent i förhållande till årsbudget.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Nämndreserv	2 500	2 500	0
Eleversättningar vt 2017	-5 800	-4 700	1 100
Akademierna	-500	-500	0

Summa Prognos	**-3 800**	**-2 700**	**1 100**

Tabellen redovisad i tkr

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga budgetram enligt Mål och budget 2017 – 2018 (KF 2016-06-20, § 243) uppgick till 191,0 mnkr. I december beslutade kommunfullmäktige (KF 2016-12-05, § 350) om omfördelning på grund av införandet av en ny IT-prismodell. Det innebar att ramen minskades med 0,6 mnkr. Under den gångna månaden har kommunfullmäktige (KF 2017-03-06, § 33) beslutat om en ramökning på 40 tkr för införandet av heltid för alla anställda som så önskar. Den aktuella driftramens storlek är därmed 190,4 mnkr.
Det ackumulerade utfallet för perioden är 45,1 mnkr, vilket är 1,6 mnkr eller 3,5 procent bättre än periodiserad budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 23,7 procent. Den positiva avvikelsen återfinns bland annat hos Kulturskolan, som ännu inte betalat terminsvisa avgifter till externa utförare, Handens bibliotek, vars inköp av media främst sker under hösten, och för fastighetsunderhåll, där utfall och periodiserad budget sällan infaller samtidigt. Avvikelsen hade varit ännu mer positiv om det inte varit för utbetalning av föreningsbidrag, som sker årsvis och terminsvis, medan budgeten är fördelad i jämna tolftedelar. I mars har lokalt aktivitetsstöd betalats ut avseende aktiviteter genomförda under höstterminen 2016. Lokalt aktivitetsstöd betalas alltid med en termins eftersläpning. Ingen av ovan nämnda avvikelse påverkar nämndens prognos, som är ett överskott med 1,0 mnkr.

Risk- och känslighetsanalys

Denna månad har några risker identifierats av både positiv och negativ karaktär. Förvaltningen har budgeterat för avskrivningar och internräntekostnader på anläggningstillgångar baserat på antagande om tidpunkt för när pågående investeringsprojekt är klara. När investeringsprojekt blir klara senare än beräknat startar även avskrivningar senare, vilket innebär att det beräknade kostnaden skjuts framåt i tid. Beloppet i riskanalysen nedan motsvarar mellanskillnaden mellan utfall och budget efter årets första tre månader.

Den milda vintern har gjort att fotbollsklubbar har startat träning utomhus tidigare än normalt. Nolltaxa gäller inte utanför respektive idrottsgrens definierade huvudsäsong och fotbollens huvudsäsong startar den 1 april. Utanför huvudsäsong betalar föreningarna taxa både för barn och vuxna. Den exakta effekten av detta, tillsammans med timprishöjningen av lokalhyra för friskolor och införandet av nolltaxans tredje steg återstår att se, men förvaltningen bedömer det inte som uteslutet att hyresintäkterna kan bli högre än budgeterat.
På Torvalla IP går inte ishallarnas kylmaskiner att datorstyra, utan de styrs manuellt. Det innebär att kylmaskinerna går på maximal effekt i mars och april. Kostnaderna för

el och fjärrvärme är högre än förra året och förvaltningen ser en risk att energikostnaderna kommer att bli högre än budgeterat.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Senare aktivering av investeringsprojekt än budgeterat	300	0
Hyresintäkter idrottsanläggningar	300	0
Ökad energiförbrukning Torvalla IP	0	- 200
Summering:	**600**	**-200**

Prognos

Prognosen är ett **överskott på 1,0 mnkr**. Prognosen utgår från nämndreserven på 1,0 mnkr. Föregående månad prognostiserades ett överskott i område Norr på grund av en vakant chefstjänst. Tjänsten är fortfarande vakant, men det tidigare prognostiserade överskottet kommer användas till tillfällig förstärkning på fritidsbokningen inom samma enhet.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Nämndreserv	1 000	1 000	0
Vakans Norr Livskvalitet och folkhälsa	200	0	-200
Summa Prognos	**1 200**	**1 000**	**-200**

Tabellen redovisad i tkr

Socialnämnden

Socialnämndens ram enligt Mål & budget 2017-2018 (KF 2016-06-20§ 243) är 850 mnkr. I december reviderades budgeten (KF 2016-12-05, § 350) då ramen ökades 0,8 mnkr för att kompensera för ändrad debiteringsmodell för IT-kostnader. I mars reviderades budget då ramen ökades med ytterligare 0,27 mnkr med anledning av projektorganisation för införande heltid för alla som så önskar (KF 2017-03-06, § 33). Nämndens sammanlagda ram 2016 är därmed 851,1 mnkr.

Nämndens utfall för perioden är 202,6 mnkr mot periodens budget på 204,7 mnkr, dvs. ett överskott på 2,1 mnkr (1,0 %) jämfört med budget. Nämndens verksamheter följer i de flesta fall budget väl och förvaltningens sammantagna prognos är fortsatt en budget i balans.

Risk- och känslighetsanalys

Förvaltningen bedömer att det finns viss risk att kostnaderna i vissa verksamheter kan öka eller fortsätta ligga kvar på höga nivåer under resterande året, vilket i så fall skulle

innebära högre kostnader än budgeterat under året. Detta gäller främst verksamheterna LSS samt socialpsykiatri.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Volymökning funktionsnedsättning (LSS) barn och vuxna	0	- 2 000
Fortsatt hög volym placeringar socialpsykiatri	0	- 2 000
Summering:	**0**	**- 4 000**

Prognos

Förvaltningens sammantagna prognos är fortsatt **ett nollresultat**. Det finns utmaningar inom vissa verksamheter, men bedömningen är fortfarande att varje verksamhet kommer att klara att hålla kostnaderna inom tilldelad budget.

Äldrenämnden

Kommunfullmäktige beslutade 2016-06-20 § 243 om Mål och Budget för 2017. Enligt beslutet fastställdes äldrenämndens driftbudgetram för 2017 till 732,0 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade 2016-12-05 § 350 att utöka 2017 års budgetram för äldrenämnden med 888 tkr. Ramtillskottet med 888 tkr ska täcka kostnadsökningar som beror på omfördelning av IT-kostnader mellan nämnder och styrelser under 2017 med anledning av en ny prismodell för IT-kostnader. 2017-03-06 § 33 beslutade fullmäktige om en ramökning för äldrenämnden på 1 290 tkr 2017 för projektorganisation och för införande av heltid för alla som så önskar avseende yrkesgrupperna stödassistenter, undersköterskor och vårdbiträden Efter kommunfullmäktiges beslutade ramjusteringar per mars månad uppgår äldrenämndens ram för 2017 till totalt 734,2 mnkr.

Utfallet för perioden januari-mars 2017 är en redovisad nettokostnad på 173,1 mnkr (23,6 % av årsbudget) vilket motsvarar en positiv avvikelse med 6,1 mnkr jämfört med den periodiserade budgeten för perioden. Avvikelsen i procent mot den periodiserade budgeten är 3,4 procent. Bedömningen är att det under året kommer att vara en fortsatt behovsökning. Flera av de externa vårdgivarna har anmält att de vill utnyttja möjligheter till prisjusteringar enligt gällande avtal. Periodens överskott kommer att behövas som en buffert för högre kostnader under resten av året.

Risk- och känslighetsanalys

Negativ risk: Som alltid finns det en stor osäkerhet om uppsatta volymprognoser för budgetåret ska hålla. Osäkerheten minskar under året.
Positiv risk: Osäkerheten om volymprognoserna gäller åt båda hållen så det finns även en positiv risk för att volymutvecklingen blir mer dämpad.

Risk och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Kraftigare volymutveckling än beräknat		- 20 000
Dämpad volymutveckling jmf med prognos	10 000	
Summering:	**10 000**	**- 20 000**

Prognos

Årsprognosen för 2017 är ett **nollresultat.**

Volymutveckling

Under 2016 minskade antalet biståndsbeslutade hemtjänsttimmar. Huvudorsak var den översyn som gjorts av beräkningen av extra tid till utförare med kunder som har omfattande behov av insatser. Eftersom flertalet beslut omprövades under årets första sju månader, så gav förändringen störst effekt under den perioden. Från augusti 2016 har antalet timmar börjat öka igen, vilket är naturligt med tanke på att antalet invånare över 75 år fortsätter att öka. Jämfört med första kvartalet 2016 har det skett en uppgång med 4,5 procent.

Hemtjänstinsatser antal timmar

Hemtjänstinsatser	Jan-mars 2017	Jan-mars 2016	Förändring
65 år och äldre	151 987	145 470	+4,5 %

Hemtjänstinsatser timmar 2014-2016

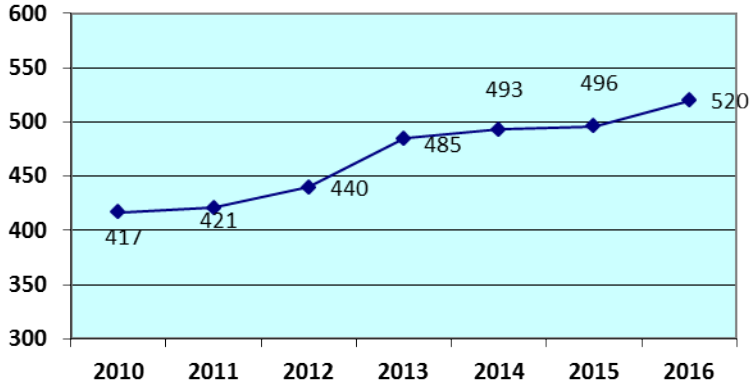
Hemtjänstinsatser	Totalt 2014	Totalt 2015	Totalt 2016
65 år och äldre	522 425	590 347	577 950

Antal betalda platser i vård- och omsorgsboende samt korttidsboende 2010-2017

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2010	405	403	407	404	416	419	413	417	422	421	434	433
2011	425	425	421	422	428	422	425	426	425	414	410	414
2012	420	432	429	433	421	430	443	447	455	453	456	460
2013	465	461	474	467	490	508	495	502	512	490	483	477
2014	493	493	499	494	486	487	489	491	492	492	499	498
2015	494	495	507	503	499	490	487	491	488	488	493	497
2016	496	494	510	516	514	524	536	537	532	531	527	525
2017	530	530										

Preliminärt uppgår antalet betalda platser i mars till 525

Platser i vård- och omsorgsboende samt korttidsboende 2010-2016

Betalda platser vård- och omsorgsboende och korttidsboende 65 år och äldre
Behovet av platser i vård- och omsorgsboende och korttidsboende - som inte minst under 2013 ökade mer än vad förvaltningen prognostiserat - stabiliserades under 2014 och 2015. Under 2016 ökade antalet betalda platser med i genomsnitt 24 till ett årsgenomsnitt på 520.
Under februari 2017 uppgick antalet betalda platser till 530 varav 295 i egen drift och 235 med annan utförare (45 procent). Av de 235 platser som köptes av extern utförare var huvudparten (182 platser) hos utförare med verksamhet i Haninge.
En viss minskning av platsbehovet har skett under mars månad, preliminärt till 525 platser.
Förvaltningens bedömning är att minskningen är tillfällig och att behovet av platser kommer att fortsätta öka med 20-30 platser på årsbasis jämfört med 2016.

Finansförvaltning

Finansförvaltningens budget består av skatteintäkter och generella statsbidrag, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader samt finansiella intäkter och kostnader. Beslutad budget 2017 är en intäkt på 4 360,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243).

Det ackumulerade utfallet för perioden är 1 098,9 mnkr, vilket är 8,9 mnkr (0,8 %) högre än den ackumulerade budgeten för perioden på 1 090,0 mnkr. Prognosen för helåret är 4 381,2 mnkr, vilket är ett överskott på 17,0 mnkr. Den bygger på den senaste skatteprognosen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) 2017-02-21 som visar på en bättre prognos än vad som budgeterats. Nästa skatteprognos kommer i slutet av april. Övriga kostnader och intäkter inom finansförvaltningen är i linje med budget.

Risk- och känslighetsanalys

Nästa skatteprognos kommer i april. Det finns alltid en osäkerhet om vad som kan bli resultatet av kommande prognoserna.

Pensionskostnaderna har ökat de senaste åren. Just nu ligger utfallet över den budgeterade ramen. Nästa prognos kommer i augusti och det finns risk att kostnaderna blir högre än budgeterat.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Förändrad skatteintäktsprognos	10 000	- 10 000
Ökande pensionskostnader	0	- 6 000
Summering:	**10 000**	**- 16 000**

Prognos

Sammantaget är årsprognosen för finansförvaltningen ett **överskott på 17,0 mnkr** med anledning av en förbättrad skatteprognos i februari.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Den senaste skatteprognosen var positiv mot budget	17 000	17 000	0
Summa Prognos	**17 000**	**17 000**	**0**

Tabellen redovisad i tkr

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under februari var för kommunen som helhet 8,7 procent, en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med samma period förra året (8,9 procent). Sjukfrånvaron var på kof 5,7 procent, ksf 4,6 procent, sof 9,0 procent, sbf 4,6 procent, ubf 9,4 procent och äf 9,6 procent. Jämfört med samma period förra året minskade sjukfrånvaron inom samtliga förvaltningar med undantag av sof som ökade något.

Befolkning

Den 28 februari hade Haninge 86 019 invånare, vilket är en ökning med 180 personer jämfört med månaden innan. Detta beroende på både födelse- och flyttningsöverskott. Under februari föddes 79 nya Haningebor och 60 Haningebor dog. 614 personer flyttade hit, varav 64 från andra länder och 467 personer flyttade härifrån, varav 29 till andra länder.

Arbetslöshet

I februari var 7,3 procent av arbetskraften 16-64 år inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Det är samma nivå som i februari förra året. Jämfört med hela

länet var arbetslösheten 1,2 procentenheter högre i Haninge, men 0,5 procentenheter lägre än i riket. 8,3 procent av arbetskraften (motsvarar 427 personer) i åldern 18-24 år var inskrivna som arbetslösa, en minskning med 2,2 procentenheter jämfört med februari 2016. I Stockholms län var ungdomsarbetslösheten 6,6 procent, i riket 11,2 procent.

Finansiell rapport

Tornberget Fastighetsförvaltning har sedan april 2016 i sin helhet övertagit kommunens externa upplåning. Syftet är att trygga Tornbergets möjlighet att göra skattemässiga avdrag för dessa lån. Kommunen har tecknat borgen för dessa lån. Tornberget har antagit kommunens finanspolicy och uppfyller den inom samtliga delar. Kommunens upplåning är sedan april noll och finansrapporten innehåller för närvarande endast en redovisning av likviditeten. Enligt kommunens finanspolicy ska likviditetsreserven vara minst 250,0 mnkr. Per mars är likviditetsreserven 614,0 mnkr (aktuell likviditet 464,0 mnkr samt bekräftade ej utnyttjade löften 150,0 mnkr) och uppfyller därmed finanspolicyns krav.

Bengt Svenander
Kommundirektör

Jörn Karlsson
Ekonomidirektör

Dnr KS 2016/177

§ 91 Kemikalieplan för Haninge kommun, för antagande

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08 § 196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier med ett första steg i genomförandet för verksamheter omfattande barn och ungdom. Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Kemikalieplanen anger gemensamma prioriteringar för kemikaliearbetet i Haninge kommun. Det övergripande målet för kemikalieplanen är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Som steg på vägen för att nå kemikalieplanens mål har två etappmål formulerats:

- Nämnder och bolag ska anta handlingsplaner för att minska förekomsten av skadliga ämnen i sina verksamheter.
- Kunskapen om skadliga ämnen och riskerna med dessa ska öka bland chefer och medarbetare.

Kemikalieplanen pekar ut ämnen utifrån egenskapskriterier som kommunen inte vill ska förekomma i verksamheterna. Oönskade ämnesegenskaper delas in i två nivåer efter skadlig verkan. Barn och unga är särskilt viktiga grupper att skydda från skadliga ämnen. Utifrån prioriterade grupper, rådighet och kostnadseffektivitet i förhållande till risk har tre fokusområden för att förhindra spridning skadliga ämnen definierats:

- Verksamheter riktade till barn och ungdomar
- Upphandling
- Bygg och anläggning

Ett förslag till kemikalieplan har remitterats till kommunens samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB, Haninge Bostäder AB och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund för synpunkter under perioden 2016-04-14 till 2016-09-30. Förslaget

har även skickats till Länsstyrelsen i Stockholms län för kännedom. Tio remissvar har inkommit.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom de inkomna synpunkterna och sammanställt dessa i en remissammanställning. I förekommande fall har synpunkterna inarbetats i den version av kemikalieplan som nu ligger för antagande. Flertalet ändringar framgår av remissammanställningen. Ytterligare textmässiga ändringar och förtydliganden har genomförts för att förbättra läsbarheten.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt samtliga nämnder och bolag att ta fram egna handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen. Handlingsplanerna ska med åtgärder, resurser och tidsplaner konkretisera arbetet för att nå kemikalieplanens mål. De vägledningar som tagits fram tillsammans med kemikalieplanen kan ligga till grund för nämnderna och bolagens handlingsplaner. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen uppdras att ge stöd till nämnder och bolag i form av underlag, utbildning och framtagande av rutiner.

Underlag för beslut

- Kemikalieplan för Haninge kommun
- Bilaga 1 Vägledning för verksamheter riktade till barn och unga
- Bilaga 2 Vägledning för upphandling
- Bilaga 3 Vägledning för bygg och anläggning
- Bilaga 4 Miljömärkningar och andra verktyg
- Remissammanställning – Kemikalieplan för Haninge kommun
- Grund- och förskolenämndens remissvar, 2016-09-21, § 102
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens remissvar, 2016-09-20, § 86
- Kultur- och fritidsnämndens remissvar, 2016-09-21, §86
- Socialnämndens remissvar, 2016-10-03, § 134

- Stadsbyggnadsnämndens remissvar, 2016-09-21, § 108

- Södertörns upphandlingsnämnds remissvar, 2017-04-03, § 16

- Äldrenämndens remissvar, 2016-09-28, § 102

- Tornberget fastighetsförvaltnings AB remissvar, 2016-09-15

- Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds remissvar, 2016-09-23

- Länsstyrelsen i Stockholms län remissvar på kemikalieplan, 2016-09-29

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Kemikalieplan för Haninge kommun antas.
2. Samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge bostäder AB ges i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillhandahålla stöd till nämnder och bolag för framtagande av handlingsplaner.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Kemikalieplan för Haninge kommun antas.
2. Samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge bostäder AB ges i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillhandahålla stöd till nämnder och bolag för framtagande av handlingsplaner.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF, samtliga nämner, Tornbergets fastighetsförvaltnings AB, Haninge Bostäder AB

För kännedom: Frida Nordström, Berit Pettersson, SMOHF

Kemikalieplan för Haninge kommun

Plan för utfasning av skadliga ämnen med fokus på barn och unga i Haninge kommuns verksamheter

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
   1.1 Bakgrund 3
   1.2 Styrmedel och aktörer 4
   1.3 Kemikalieplanens upplägg och arbetsprocess 5

2. Kemikalieplanens syfte och mål 5
   2.1 Syfte 5
   2.2 Mål 5

3. Prioriterade ämnesegenskaper 6
   2.1 Utfasningsämnen 6
   3.2 Prioriterade riskminskningsämnen 6

4. Prioriterade grupper 7

5. Fokusområden 7
   5.1 Verksamheter riktade till barn och unga 7
   5.2 Upphandling 8
   5.3 Bygg och anläggning 9

6. Uppföljning 9

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Riksdagen har antagit sexton miljökvalitetsmål som ska vara uppfyllda till år 2020. Ett av dessa mål är ”Giftfri miljö” och definieras som:

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.

Målet innebär att användingen och spridningen av miljö- och hälsoskadliga ämnen ska minska eller helst fasas ut.

Sedan 1950-talet har användningen av kemiska ämnen ökat mycket kraftigt, både antalet ämnen och den totala volymen. Utvecklingen är av stor betydelse för produktutvecklingen, men lagstiftningens möjlighet att begränsa skadliga ämnen har varit bristfällig. Kemiska ämnen finns överallt i vår vardag, i möbler, kläder, mat, hygienprodukter, byggmaterial, elektronik m.m. Olika ämnen tillsätts för att få en önskad funktion, exempelvis vattenavstötning, mjukgörning eller flamskydd. Kemiska ämnen kan också finnas kvar i en vara som en oavsiktlig restprodukt från produktionen. Den stora spridningen av skadliga ämnen anses numera framförallt komma från varor.
2008 påbörjades införandet av EU:s generella kemikalieregelverk Reach.[1] Förordningen handlar om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsning av kemiska ämnen. Grundprincipen är att den som tillverkar eller importerar ett kemiskt ämne i mängder över ett ton ska registrera detta hos den Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa. Företagen ska ta fram grundläggande information om ämnets farliga egenskaper och bedöma riskerna. Med införandet av Reach-förordningen läggs bevisbördan på företagen. 2018 ska alla delar av förordningen ha trätt i kraft.

Företagens rapportering till Echa visar att mer än 143 000 kemiska ämnen används. Många ämnen är ofarliga, men en del ämnen har konstaterats vara mycket skadliga för vår hälsa och miljön. För det stora flertalet ämnen saknas tillräcklig information för att ens kunna bedöma farligheten. Än svårare är det att bedöma den samlade effekten av alla de ämnen vi utsätts för, den så kallade coctaileffekten. Bristen på information medför särskilda svårigheter i arbetet att skydda människors hälsa och miljön. Därför krävs det att reglerna i Miljöbalken, försiktighetsprincipen[2] och produktvalsprincipen[3], tillämpas i högre grad.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006
[2] Miljöbalk (1998:808) kap 2, 3§
[3] Miljöbalk (1998:808) kap 2, 4§

I Reach definieras vissa ämnen som särskilt farliga ämnen, så kallade SVHC-ämnen (substances of very high concern). SVHC-ämnena förs upp på en särskild lista kallad kandidatförteckningen. Förteckningen uppdateras regelbundet. Leverantörer av varor har en informationsskyldighet och ska på en kunds begäran deklarera om en vara innehåller ämnen som finns med på kandidatförteckningen i över 0,1 viktprocent. Leverantörer har också en skyldighet att lämna en sådan information, utan särskild begäran, till yrkesmässiga handlare. Informationen ska åtminstone omfatta ämnets namn och för sammansatta varor vilken del av varan som ämnet ingår i. Informationskravet gäller för alla led i distributionskedjan, inklusive återförsäljare.

Försiktighetsprincipen innebär att försiktighetsåtgärder ska vidtas redan när det finns skäl att anta att en handling kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Syftet är att förebygga, hindra och motverka skador och angelägenheter. *Miljöbalken 2 kap 3§*.

Produktvalsprincipen, eller substitutionsprincipen, innebär en skyldighet att inte använda skadliga ämnen om det finns likvärdiga alternativ som är mindre riskabla. *Miljöbalken 2 kap 4§*.

1.2 Styrmedel och aktörer

Det finns flera olika styrmedel för att nå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Dessa styrmedel kan vara lagstiftning som exempelvis förbud eller krav på märkning. Reach-förordningen är EU:s generella kemikalieregelverk till skydd för människors hälsa och miljön från de risker som kemikalier kan förorsaka. Ytterligare en grundläggande EU-förordning är CLP-förordningen (Classification, Labelling and Packaging) som innehåller regler för farlighetsklassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar som levereras eller tillhandahålls inom EU. I svensk lagstiftning regleras användningen av kemiska produkter både i miljöbalken och i arbetsmiljölagstiftningen. Kravställning vid upphandling är ett av de starkaste styrmedlen en kommun kan använda för att minska användningen och spridningen av skadliga ämnen.

Kemikalieinspektionen har på uppdrag av regeringen tagit fram en handlingsplan för en giftfri vardag. I denna handlingsplan ligger fokus på att skydda människors fortplantning och barns hälsa. Myndighetens viktigaste uppgift är att arbeta för en förändrad EU-lagstiftning, både gällande tillämpning och utveckling av reglerna. Handlingsplanen föreslår bland annat att nationella åtgärdsprogram för högfluorerade, hormonstörande och allergiframkallande ämnen ska tas fram. Vidare betonas behovet av att förskolor och skolor ökar elevernas kunskap om hållbar konsumtion.[4]

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram en länsövergripande strategi kopplat till det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. I länsstyrelsens strategi pekas åtta åtgärdsområden ut som särskilt relevanta; ökad kunskap och information, en

[4] Handlingsplan för en giftfri vardag 2015 -2020 Rapport 5/14, Kemikalieinspektionen 2014

intensifierad tillsyn, kemikaliekrav i offentlig upphandling, fortsatt sanering av förorenade områden, renare vatten och avlopp, förbättrad avfallshantering och stärkt miljögiftsövervakning.

Många enskilda företag gör stora insatser och vill gå före lagstiftningen för att nå målet om en giftfri miljö. Branschorganisationer och liknande sammanslutningar inom byggsektorn har tagit fram instrument för enklare miljöval. Miljömärkningsorganisationer är viktiga aktörer för att uppmärksamma varors innehåll av skadliga ämnen och ge vägledning i form av miljömärkningar. I arbetet för en Giftfri miljö kan kommunen ta stöd av ideella organisationers arbete. Ett exempel är Naturskyddföreningens kampanj Operation Giftfri Förskola som ger konkreta förslag på åtgärder föra att minska förekomsten av skadliga ämnen i förskolemiljöer.

1.3 Kemikalieplanens upplägg och arbetsprocess

Kemikalieplanen pekar ut ämnen utifrån egenskapskriterier som kommunen inte vill ska förekomma i verksamheterna. Oönskade ämnesegenskaper delas in i två nivåer efter skadlig verkan. Utifrån prioriterade grupper, rådighet och kostnadseffektivitet i förhållande till risk har tre verksamhetsområden prioriterats för att förhindra spridning av skadliga ämnen:

- Verksamheter riktade till barn och unga
- Upphandling
- Bygg och anläggning

Grunden till kemikalieplanen (prioriteringar och åtgärdsförslag) har tagits fram i samarbete med flera andra kommuner i Stockholm. Inspiration har också hämtats från Stockholms stads kemikalieplan och Stockholms stads Kemikaliecentrum. Kemikalieplanen knyter an till länsstyrelsens strategi för Giftfri miljö, men fokuserar på kommunala verksamheters möjligheter att skydda barn och unga. Intensifierad kemikalietillsyn och sanering av förorenade områden behandlas därför inte i denna handlingsplan. Renare vatten och avlopp samt förbättrad avfallshantering behandlas i kommuns styrdokument för vatten respektive avfallplanen. Miljöövervakningen i kommunen utförs i första hand av länsstyrelsen och en rad andra aktörer och ingår därför inte heller i planen.

2. Kemikalieplanens syfte och mål

2.1 Syfte

Syftet med kemikalieplanen är att ange gemensamma prioriteringar för kemikaliearbetet inom Haninge kommuns verksamheter. Kemikalieplanen ska vara ett stöd för kommunens verksamheter i arbetet att nå det nationella miljökvalitetsmålet om en giftfri miljö.

Användingen av kemiska ämnen regleras av lagstiftning inom såväl miljöområdet som inom arbetsmiljöområdet. Kemikalieplanen har inte för avsikt att redogöra för denna lagstiftning och tillhörande förordningar, gränsvärden m.m. Kemikalieplanen kompletterar dessa regler för att bidra till att miljökvalitetsmålet ”Giftfri miljö” ska nås.

2.2 Mål

Det övergripande målet för kemikalieplanen är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter.
Som steg på vägen för att nå kemikalieplanens mål har två etappmål formulerats:

- Nämnder och bolag ska anta handlingsplaner för att minska förekomsten av skadliga ämnen i sina verksamheter.
  Ansvarig: Alla nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge bostäder AB
  Tidsplan: 2018

- Kunskapen om skadliga ämnen och riskerna med dessa ska öka bland chefer och medarbetare.
  Ansvarig: Kommunstyrelsen
  Tidsplan: Löpande med start 2017

3. Prioriterade ämnesegenskaper

Många problematiska ämnen får fortfarande förekomma i varor och kemiska produkter. En grundläggande del i arbetet med att ta fram kemikalieplanen har varit att ta ställning till och prioritera vilka ämnen utifrån egenskapskriterier som inte ska förekomma i kommunens verksamheter.

Kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO delar in farliga ämnesegenskaper i två nivåer beroende på allvarlighetsgraden – *utfasningsämnen* och *prioriterade riskminskningsämnen*. Haninge kommuns kemikalieplan ansluter i princip till denna indelning.

2.1 Utfasningsämnen

Utfasningsämnen har så allvarliga egenskaper att de bör fasas ut och inte alls användas oavsett halt och exponering. Kriteriet för urval av denna grupp speglar till stor del de kriterier i Reach som definierar SVHC-ämnen[5] eller särskilt farliga ämnen, alltså ämnen som kan sättas upp på kandidatförteckningen.[6] För att nå miljökvalitetsmålet ”Giftfri miljö” ska användingen av särskilt farliga ämnen

[5] SVHC - Substances of Very High Concern

[6] Ämnen som finns uppsatta på kandidatförteckningen kan komma att föras in i bildag XIV till Reach, d.v.s. förteckningen över ämnen för vilka det krävs tillstånd.

upphöra. Bland utfasningsämnen finns exempelvis ämnen som är cancerogena och hormonstörande.

Ämnen som ingår i kategorin utfasningsämnen är:

- Cancerogena, mutagena och reproduktionsstörande ämnen[7]
- Persistenta (långlivade), bioackumulerande (lagras i naturen) och toxiska (giftiga) ämnen[8]
- Mycket persistenta och mycket bioackumulerande ämnen[9]
- Hormonstörande ämnen[10]
- Ozonnedbrytande ämnen[11]
- Särskilt farliga metaller (kadmium, kvicksilver, bly och deras föreningar)

3.2 Prioriterade riskminskningsämnen

Prioriterade riskminskningsämnen har egenskaper som gör att användaren alltid ska vara uppmärksam. Varor och produkter som innehåller prioriterade riskminskningsämnen ska hanteras utifrån den risken som kan uppkomma vid den tilltänkta användningen. Bland de prioriterade riskminskningsämnena finns ämnen som är mycket giftiga, miljöfarliga och allergiframkallande.

Ämnen som ingår i kategorin prioriterade riskminskningsämnen är:

- Misstänkt cancerogena, mutagena och reproduktionsstörande ämnen[12]
- Potentiellt persistenta (långlivade), bioackumulerande (lagras i naturen) och toxiska (giftiga) ämnen[13]
- Potentiellt mycket persistenta och mycket bioackumulerande ämnen[14]
- Ämnen med mycket hög akut giftighet[15]
- Allergiframkallande ämnen[16]
- Miljöfarliga ämnen och ämnen med långtidseffekter i miljön enligt CLP-förordningen

[7] CMR-ämnen, kategori 1A eller 1B enligt CLP-förordningen
[8] PBT-ämne enligt Reach bilaga XIII
[9] vPvB-ämne enligt Reach bilaga XIII
[10] Hormonstörande ämnen beaktas som utfasningsämnen i kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO och finns med bland de egenskaper som kvalificerar ett ämnen som SVHC-ämne enligt Reach. Både CLP-förordningen och Reach saknar än så länge kriterier för klassificering av hormonstörande ämnen. Flera svenska kommuner använder den så kallade SIN-listan som grund för vilka ämnen som ska anses vara hormonstörande. Haninge kommun ansluter sig till denna bedömning. SIN-listan tas fram av det internationella kemikaliesekretariatet, ChemSec, och uppdateras kontinuerligt utifrån ny vetenskapligt belagt kunskap.
[11] Enligt förordning (EG) nr 2037/2000
[12] CMR-ämnen kategori 2 enligt CLP-förordningen
[13] Potentiellt PBT-ämne enligt Reach bilaga XIII
[14] Potentiellt vPvB-ämne enligt Reach bilaga XIII
[15] Enligt CLP-förordningen
[16] Enligt CLP-förordningen

4. Prioriterade grupper

Barn och unga är särskilt viktiga grupper att skydda från skadliga ämnen. Från befruktning till pubertet styrs utvecklingen av kemiska substanser. Dessa processer kan störas av vissa av de industriellt framställda kemiska ämnen som vi omges av i form av tillsatser i olika varor. I förhållande till sin kroppsvikt dricker, äter och andas barn mer än vuxna. De riskerar därför att få i sig större mängder skadliga ämnen per kroppsvikt än vuxna. Yngre barn har dessutom ett normalt beteende som skiljer sig från vuxnas. De lär känna världen genom att smaka och känna. De befinner sig mer på golvet vilket gör att de får i sig mer av de skadliga ämnen som läckt ut från varor och som binder till damm. Fokus i kommunens arbete med att fasa ut skadliga ämnen ska därför ligga på barn och unga och framför allt de inomhusmiljöer de vistas i.

5. Fokusområden

5.1 Verksamheter riktade till barn och unga

Kommunen är ansvarig för ett flertal verksamheter där många barn och unga vistas större delen av sin vakna tid, exempelvis förskola, skola, fritids, fritidsanläggningar och kort- och långtidsboenden. Därför är det viktigt att arbetet med att minska förekomsten av skadliga ämnen börjar i dessa verksamheter. Kommunen ska säkerställa att det material som tillhandahålls inte innehåller skadliga ämnen som kan utgöra en risk för barnens hälsa.

För att uppnå kemikalieplanens mål ska kommunen:

- Rensa bort olämpligt material som kan förkomma i verksamheterna.
- Upprätta rutiner som säkerställer en sund inomhusmiljö.
- Ställa kemikaliekrav vid upphandlingar.
- Göra medvetna val vid inköp.

Konsekvenser

För att uppnå kemikalieplanen mål finns det både relativt enkla och billiga åtgärder som kan göra stor skillnad på kort sikt och mer omfattande åtgärder som är nödvändiga på lång sikt. Verksamheter riktade till barn och unga behöver göra ett relativt omfattande inventeringsarbete och rensa bort material som är olämpligt ur kemikaliesynpunkt. För att kunna avgöra vad som ska rensas bort behövs grundläggande kunskaper om skadliga ämnen och i vilka varor och kemiska produkter dessa ämnen kan förekomma.

Vid upphandling och inköp av varor bör ämnesinnehåll beaktas och avväganden göras i förhållande till risk, effekt och kostnad. Personal inom verksamheterna behöver därför få utbildning för att kunna genomföra arbetet.

De varor som rensas bort kan i många fall behöva ersättas med nya. Det medför kostnadsökningar som respektive nämnd behöver budgetera för. Varor som är bättre ur kemikalieperspektiv kan också vara dyrare än mindre lämpliga varor.

5.2 Upphandling

Genom upphandlingsförfarandet kan kommunen ställa krav som styr mot en hållbar utveckling. Kemikaliekravställning i upphandling är ett av de mest effektiva verktyg som en kommun kan använda för att minska användningen och spridningen av skadliga ämnen. Kraven ska vara väl motiverade och möjliga för leverantören att uppfylla.
Den statliga myndigheten för upphandlingsfrågor, Upphandlingsmyndigheten, har i uppdrag att tillhandahålla stöd bland annat när det gäller att formulera miljökrav inklusive kemikaliekrav. Myndigheten tillhandahåller färdigformulerade kemikalikrav som bygger på försiktighetsprincipen och produktvalsprincipen.

För att uppnå kemikalieplanens mål ska kommunen:

- Begära in information om innehåll av ämnen på EUs kandidatförteckningen vid all upphandling av varor och kemiska produkter.
- Använda rekommenderade kemikaliekrav från upphandlingsmyndigheten för de upphandlingsområden där sådana finns. Upphandlingar som har betydelse för barn och ungas miljöer ska prioriteras.
- Vidta sanktioner om uppföljningen av en upphandling visar att kemikaliekraven enligt avtalet inte uppfylls. Sanktionerna vidtas enligt samma rutin som för andra avtalsbrott.

Ansvar för att kemikaliekrav ställs i upphandling styrs av gällande policy och riktlinjer för upphandling. Upphandlingsenheten bistår den upphandlande enheten i att definiera kraven på den vara eller tjänst som ska upphandlas.

Konsekvenser

Det är fullt möjligt att ställa långtgående kemikaliekrav i upphandlingar så länge de överensstämmer med lagen om offentlig upphandling. För all offentlig upphandling gäller fem grundprinciper: icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet och ömsesidigt erkännande. För att ställa rätt kemikaliekrav behövs kunskap både hos den upphandlande enheten och hos upphandlare. Ytterligare resurser kan komma att krävas för att följa upp ställda krav.

Många av de avtal som kommunen har med leverantörer är samverkansavtal. Fördelarna med att gå in i ett samverkansavtal, exempelvis under SKL Kommentus Inköpscentral (SKI), är att kommunen själv inte behöver lägga resurser på att genomföra upphandlingen och att priset på den upphandlade varan eller tjänsten kan hållas nere. Nackdelen är att kommunen inte själv ställer kraven. Därför måste en avvägning mellan miljönytta och ekonomi/resurser göras när kommunen står inför valet att göra en egen upphandling eller att ansluta sig till ett samverkansavtal.

Miljöanpassad upphandling med skärpta kemikaliekrav kan komma att öka kostnaderna för inköp av varor och tjänster. Ökade kostnader ska finansieras inom respektive nämnd och bolags budgetram.

5.3 Bygg och anläggning

Inom bygg- och anläggningssektorn används stora mängder kemikalier. Byggvaror kan innehålla och avge ämnen till inomhusluften långt efter det att byggnaden står färdig. Historiskt har skadliga ämnen i byggnader bidragit till hälsorisker och orsakat höga kostnader för inventering och sanering.

Haninge kommun äger tillsammans med bolagen Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder ett stort antal lokaler och bostäder. Kommunen befinner sig i en mycket expansiv fas och många nya bostäder, förskolor och andra lokaler kommer att byggas inom de närmaste åren. Även många omfattande anläggningsarbeten är planerande.

För att uppnå kemikalieplanens mål ska kommunen:

- Säkerställa att material och kemiska produkter som används vid ny- och ombyggnad, underhåll och anläggningsarbeten följer högsta tillämpbara kravstandard vad gäller frånvaro av oönskade ämnesegenskaper.[17]
- Förmedla kemikalieplanens mål inför exploateringsavtal och vid markanvisning.

Konsekvenser

För att minska användning av skadliga ämnen i bygg- och anläggningsarbeten behöver kemikaliekrav ställas vid upphandling och följas upp under pågående arbete. För att göra detta behöver kunskapen hos den upphandlande verksamheten öka och resurser avsättas för uppföljning. Ett dokument med kommunens samlade miljökrav vid upphandling av entreprenader skulle underlätta kommunikationen med anbudsgivarna. Ett sådant dokument behöver anpassas efter storleken på projektet så att mindre, lokala entreprenörer även fortsättningsvis har möjlighet att lämna anbud. Dokumentet följer förslagsvis med som en bilaga till de administrativa föreskrifterna vid upphandlingar.
Internt behöver kommunen ta fram rutiner för att minska användningen av skadliga ämnen och för hur uppföljning ska ske. Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB rutiner ska överensstämma med kemikalieplanens mål. Kommunen, Tornberget fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB behöver aktivt följa produktutvecklingen och det utvärderingsarbete som görs av andra aktörer inom områden som är av betydelse för de miljöer där barn och unga vistas. Det gäller bland annat konstgräs, mjuka fallskydd på gårdar och alternativ till PVC-golvmattor.

6. Uppföljning

[17] Definitionen av oönskade ämnesegenskaper återfinns under rubriken *3. Prioriterade ämnesegenskaper*.

Kemikaliplanens mål är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Åtgärder som bidar till att uppfylla kemikalieplanens mål ska arbetas in i den årliga mål- och budgetprocessen. Årligen och i samband med kommunens årsredovisning ska uppföljning göras för att utvärdera om utvecklingen går åt rätt håll i förhållande till kemikalieplanens mål. Kommunstyrelsen kommer att begära in redovisning av vilka åtgärder som respektive nämnd och bolag vidtagit, hur arbetet bedrivits och vad det har resulterat i.

Kemikalieplanen revideras vid behov. Aktualitetsprövning ska ske minst en gång per mandatperiod.

Vägledning för verksamheter riktade till barn och unga

Bilaga 1 till kemikalieplan för Haninge kommun

Bakgrund

Barn och unga är mer känsliga för skadliga kemiska ämnen än vad vuxna är. Deras kroppar är under utveckling och denna process styrs av kemiska substanser. I förhållande till kilokroppsvikt äter, dricker och andas barn mer än vuxna, vilket gör att de riskerar att få i sig mer av de skadliga ämnena som finns i vår vardag. Små barn har ett tugg- och sugbeteende och rör sig mer på golvet. Därför får de i sig mer damm och i damm fastnar många av de skadliga ämnen som läcker ut från våra vardagsprodukter.

Kommunen driver flera verksamheter där många barn och unga vistas större delen av sin vakna tid, exempelvis förskola, skola, fritids, aktivitetsanläggningar och lång- och korttidsboenden. Verksamheter riktade till barn och unga ska prioriteras i kommunens arbete för att minska förekomsten av skadliga ämnen. Material och kemiska produkter som används i verksamheterna ska inte innehålla skadliga ämnen som kan utgöra en risk för barnens hälsa.

Det finns både relativt enkla och billiga åtgärder som kan göra stor skillnad på kort sikt och mer omfattande åtgärder som är nödvändiga på lång sikt. Denna vägledning innehåller förslag på möjliga åtgärder indelade i tre olika nivåer baserat på risk, effekt och kostnad. Det finns ingen inbördes rangordning mellan de åtgärder som listas inom varje nivå. Några åtgärdsförslag passar alla typer av verksamheter, andra är mer inriktade på verksamheter med yngre barn.

Åtgärder

Nivå 1

1. Rensa bland icke-leksakerna

Att återvinna och återanvända material och varor är på många sätt önskvärt. Inte minst ur miljö- och resurssynpunkt. Återvunnet material kan vara bra som pedagogiskt material, men det är viktigt att kontrollera materialet så att det inte innehåller skadliga ämnen. När verksamheten köper in pedagogiskt material ska det göras med vetskapen om att kemikaliekraven i leksaksdirektivet enbart gäller för varor som är avsedda som leksaker för barn under 14 år.

- Upprätta rutiner för att regelbundet rensa bland icke-leksakerna. Utrensning kan förslagsvis ingå som en del i skyddsronden.
- Rensa bort elektronik som inte används för sitt primära syfte; exempelvis mobiltelefoner och tangentbord. Elektroniska produkter ska inte skruvas isär då det ökar risken att få i sig skadliga ämnen såsom flamskyddsmedel och tungmetaller. Förvara uttjänad elektronik oåtkomligt i väntan på transport till återvinningscentral.
- Rensa bort byggmaterial såsom PVC-slangar, armaflexisolering, kablar och tryckimpregnerat trä. Den här typen av material kan bland annat innehålla

ftalater, flamskyddsmedel och tungmetaller. Tänk på att en del byggmaterial ska sorteras som farligt avfall.

- Rensa bort utklädningskläder i konstskinn och metallsmycken. Konstskinn kan innehålla ftalater och oäkta metallsmycken kan innehålla nickel, bly och kadmium.
- Rensa bort vanliga nycklar som används för lek. Nycklar innehåller ofta bly för att göra metallen formbar när nyckeln tillverkas. Metallen kan fastna på händerna när man håller i nyckeln, men kan tvätts med tvål och vatten. Det är inte lämpligt att låta små barn leka eller suga på nycklar.
- Använd inte riktiga kassakvitton i verksamheten. Dessa kan innehålla det hormonstörande ämnet bisfenol-A. Tillverka egna kvitton av vanligt papper istället.

Inom Haninge kommun finns återbrukscentret KreMiMa. Verksamheten får spillmaterial från företag i närområdet. Efter viss kontroll och sortering är materialet tänkt att användas på kommunens förskolor. Eftersom det inte är möjligt att få en fullständig innehållsförteckning för allt material, kommer det alltid att vara upp till verksamhetsansvarig på förskolan att besluta om vilket material som tas in i verksamheten.

2. Rensa bland leksakerna

Det finns ett flertal EU-gemensamma regler som begränsar kemiska ämnen i leksaker. Av dessa är leksaksdirektivet det mest omfattande. Direktivet gäller för produkter som utformats eller är avsedda som leksaker för barn under 14 år. Det finns alltså en stor mängd produkter i miljöer avsedda för barn och unga som inte omfattas av direktivet. Exempelvis hobbymaterial, mobiltelefoner, byggmaterial och bijouterier som smycken och konstskinnväskor.

2013 började kemikaliekraven i EU:s leksaksdirektiv att gälla. Det innebär bland annat att leksaker inte får innehålla ämnen som är cancerogena, mutagena eller reproduktionsstörande. Direktivet innehåller också förbud mot vissa doftämnen. För leksaker avsedda för barn under tre år finns ytterligare begränsningar för några skadliga ämnen.

Flest problematiska ämnen hittas i plast. Börja därför rensa bland plastleksakerna. 2007 skärptes lagstiftningen och några av de farligaste mjukgörarna förbjöds i leksaker.

- Upprätta rutiner för att regelbundet rensa bland leksakerna. Utrensning kan förslagsvis ingå som en del i skyddsronden.
- Rensa bort mjuka plastleksaker som luktar, klibbar eller känns feta. Med mjuk plast menas sådant som går att böja eller trycka ihop exempelvis bollar, dockor eller smådjur.
- Rensa bort mjuka plastleksaker som är inköpta före 2007.

2011 infördes leksaksdirektivet. I direktivet finns det krav på att leksaker ska vara CE-märkta. Märkning visar att leksaken uppfyller säkerhetskrav inom olika områden.

- Rensa bort leksaker som saknar CE-märkning.

Färgen på äldre träleksaker kan innehålla tungmetaller.

- Rensa bort äldre träleksaker med flagnad färg.

För att kunna ha större kontroll över vilka leksaker som finns i verksamheten ska förskolorna inte ta emot mjuka plastleksaker som ges till skänks. Däremot går det bra att ta emot lego, böcker, pussel m.m.

3. Skapa rutiner för att hantera hobbymaterial

En hel del hobbymaterial och pedagogiskt material är inte leksaker och omfattas därför inte av kemikaliekraven i leksaksdirektivet.

- Vädra när pärlplattor stryks och vid laminering. Barnen ska helst vara i ett annat rum.
- Undvik cernitlera och leror av PVC som kan innehålla ftalater. Det finns enkla och bra recept på trolldeg som verksamheten kan blanda ihop.
- Välj vattenbaserade barnfärger och barnanpassade lim.

4. Vistas ute

I utomhusluften finns det mindre av de skadliga ämnen som kan avges från byggnader, inredning och produkter.

- Se till att vistas mycket ute.

Utomhusvistelse ger barn och unga chans att studera närmiljön och uppleva årsvariationer. Haninge kommun har många fina naturområden nära bebyggelsen. Exempelvis Norrbyskogen som är en äldre skog med höga naturvärden. Vid Skutans viltvatten finns det fågeltorn, naturstig, vindskydd och eldplats. Miljöverkstan i Jordbro ordnar grundkurser i utomhuspedagogik. Kurserna vänder sig till grundskollärare och förskolepedagoger.

5. Tvätta textilier

Vid framställning och färgning av fiber och tyg används stora mängder kemikalier. Vissa typer av textilier flamskyddas eller impregneras. Ibland behandlas textilier med kemikalier för att de inte ska bli skrynkliga eller mögla under långa transporter. Nya textilier kan därför innehålla rester av skadliga ämnen så som formaldehyd, nonylfenoletoxylat och allergiframkallande färgämnen.

- Tvätta alltid nya textilier innan de används.

Textilier samlar också damm. I dammet fäster flera av de ämnen som ska undvikas i miljöer för barn, exempelvis olika typer av flamskyddsmedel.

- Se till att ha väl fungerande rutiner för hur ofta textilier tvättas.

6. Var noga med handtvätt

Flamskyddsmedel och andra miljögifter sätter sig i damm som fastna på barnens händer. Att tvätta händerna innan maten och efter barnen använt kemikalier (färger,

lim m.m.) är ett effektivt sätt att minska exponeringen för skadliga ämnen. Vatten och tvål rekommenderas.

- Se till att ha rutiner för handtvätt.

7. Håll koll på kemiska produkter

Kemiska produkter ska förvaras oåtkomligt för mindre barn. Det kan exempelvis röra sig om tvättmedel eller rengöringsprodukter.

- I varje verksamhet ska det finnas en kemikalieförteckning. Av förteckningen ska framgå produktens namn, produktens användning, information om hälso- och miljöskadlighet samt klassificering avseende hälso- och miljöfarlighet.
- Till varje faroklassad kemisk produkt ska det finnas ett så kallat säkerhetsdatablad. Databladet får man via leverantör eller tillverkare.

Användning av faroklassade produkter innebär alltid en viss risk.

- Se över om faroklassade produkter kan bytas ut mot bättre alternativ.
- Rensa ut de kemiska produkter som inte behövs.

I arbetsmiljölagstiftningen finns det bestämmelse som reglerar hanteringen av kemiska produkter. I förskrifter preciseras kraven på ett systematiskt arbete för att förebygga kemiska arbetsmiljörisker. Arbetsmiljöverket har givit ut en handbok riktad till rektorer och personal som kommer i kontakt med kemikalier i undervisningen på grundskole- eller gymnasienivå.

8. Välj rätt förbrukningsartiklar för hygien och rengöring

Hygienartiklar och rengöringsmedel innehåller ofta parfymer som kan vara allergiframkallande.

- Välj parfymfria alternativ vid inköp av tvål, hudkräm, diskmedel och tvättmedel. Då undviks många allergiframkallande ämnen. Välj miljömärkta alternativ.
- Välj miljömärkta solkrämer. Tänk på att solkräm aldrig ger ett fullständigt skydd utan är ett komplement till solhattar, kläder och vistelse i skugga.
- Se över vilka städkemikalier som används och vilka som behövs. Välj miljömärkta alternativ.

Många förbrukningsartiklar för hygien och rengöring är av plast, men det finns bättre och sämre alternativ.

- Plasthandskar som används exempelvis vid blöjbyten ska vara av nitril eller polyeten. Handskar av latex är bra ur miljösynpunkt, men det finns personer som är känsliga för gummi. Undvik handskar av vinyl/PVC. De innehåller ftalater.
- Välj tvättlappar av papper istället för skumplast då dessa kan innehålla problematiska ämnen.

9. Se över städrutiner

När kemiska tillsatser såsom flamskyddsmedel och mjukgörande ftalater lossnar från en produkt fastnar dessa ämnen ofta i damm. Bra städning är avgörande för att minska förekomsten av skadliga ämnen.

- Se till att alla inredningsmaterial städas på rätt sätt.
- Barn och unga ska om möjligt inte vistas i lokalerna när städning sker.
- Vädra om möjligt efter städning.
- Upprätta rutiner för felanmälan om städningen inte håller måttet.

10. Felanmäl dålig ventilation

En god ventilation är en förutsättning för en sund inomhusmiljö. Mängden damm och föroreningar i lokalen minskar när luften byts ut.

- Kontakta fastighetsägaren om ni upplever att luften i lokalerna är dålig.

Luftomsättningen ska vara anpassad till antalet personer som stadigvarande vistas i lokalerna och verksamheten ska anpassas till den ventilation som är möjlig.

- Meddela fastighetsägaren så att ventilationen kan justeras om exempelvis antalet inskrivna barn i en förskola ökar.

Förordningen om egenkontroll gäller för alla som bedriver en verksamhet som omfattas av tillstånd eller anmälningsplikt enlig miljöbalken. Det innebär att verksamheten ska ha rutiner för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Här ingår bland annat ventilation och städning.

Folkhälsomyndigheten ger ut allmänna råd om städning och ventilation. Syftet med dessa är att skapa en sund inomhusmiljö. I råden ges rekommendationer för tillämpning av miljöbalken och förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll.

11. Öka andelen ekologiskt odlad mat

Vid konventionell produktion av livsmedel används ofta stora mängder kemikalier som förhindrar ogrästillväxt och skadeangrepp från insekter och svampar. Rester av dessa bekämpningsmedel kan finnas kvar i maten.

- Öka andelen ekologiska livsmedel.

Genom att välja ekologiskt producerad mat minskar även den totala spridningen av skadliga ämnen.

12. Välj rätt förbrukningsartiklar i köket

Förbrukningsartiklar i kök är ofta av plast eller behandlade på annat sätt och kan innehålla problematiska ämnen. Det finns bättre och sämre alternativ att välja mellan.

- Plasthandskar som används i kök ska vara av nitril eller polyeten och avsedda för kontakt med livsmedel.
- Plastfolie som används ska vara av polyeten (PE) och inte PVC.
- Bakplåtspapper som används ska inte innehålla högfluorerade ämnen. Välj miljömärkta alternativ.

13. Undvik metallkonserver

Insidan på en metallkonserv kan innehålla det hormonstörande ämnet bisfenol A som riskerar att föras över till maten. Välj därför om möjligt andra alternativ som:

- Kartongförpackningar exempelvis krossade tomater.
- Frysta varor exempelvis majs och ärtor.
- Torrvaror som kan läggas i blöt, exempelvis bönor.

14. Hantera farligt avfall

Farligt avfall ska hållas skilt från annat avfall och försvaras oåtkomligt för obehöriga. Till farligt avfall räknas exempelvis lysrör och laboratoriekemikalier. Det finns bestämmelser som reglerar vem som får transportera farligt avfall.

- Se till att det finns fungerande rutiner för hantering, märkning och transport av farligt avfall.

15. Utbilda chefer och personal

Utbildning och kompetensutveckling behövs för ett långsiktigt kemikaliearbete. Kunskap är en förutsättning för kloka prioriteringar och ett proaktivt agerande.

- Utbilda chefer och medarbetare om skadliga ämnen och riskerna med dessa.

Nivå 2

16. Ställ krav vid upphandling och välj rätt vid inköp

Att ställa kemikaliekrav vid upphandling är ett effektivt sätt att minska förekomsten av skadliga ämnen i verksamheterna. I upphandlingsförfarandet är det den upphandlande verksamheten som ställer krav och upphandlingsenheten som hjälper till att formulera kraven så att de överensstämmer med gällande lagstiftning.

- Ställ kemikaliekrav vid upphandlingar.

Inom många områden finns det ramavtal som löper under flera år. En del av dessa är samverkansavtal genom SKL vilket kan ha många fördelar, men i dessa har kommunen själv inte ställt kraven.

- Tänk till och rådfråga vid inköp av exempelvis möbler, textilier, hobbymaterial och leksaker.

Se även vägledning för upphandling.

17. Undvik non-stick-beläggning

Stekpannor, kastruller, bakformar och plåtar är exempel på köksutrustning som kan ha non-stick-beläggning av exempelvis teflon. Non-stick-beläggningar består ofta av högfluorerade ämnen som är svårnedbrytbara och i vissa fall hormonstörande.

- Välj köksutrustning som inte är behandlad med non-stick-beläggning när så är möjligt.

18. Använd rätt material i köket och till servering

Plaster kan innehålla olämpliga tillsatser och när plasten värms upp ökar risken för att dessa ämnen frigörs och hamnar i maten. Även matens surhet och fetthalt kan påverka ämnenas rörlighet. Glas- och gaffelsymbolen är ett av flera sätt att märka material och produkter som är avsedda att användas i kontakt med livmedel. Denna symbol kan

även finnas på varans etikett. Det finns material som med fördel kan användas som alternativ till plast.

- Värm inte mat i plastförpackningar.
- Välj glas, porslin/lättviktsporslin eller rostfritt stål till servering när så är möjligt.

Plastartiklar kan också vara märkta med återvinningssymbol och nummer. Denna märkning kan ge en indikation på hur lämplig produkten är att användas till servering av mat.

- Undvik att servera mat på produkter märkta med återvinningssymbol 3 eller 7.

19. Byt ut gamla lekkuddar och möbler

Skumgummi och textiler kan vara flamskyddsbehandlade med ämnen som är skadliga. Äldre skumgummi från 70- och 80-talet kan innehålla flamskyddsmedel som numera är förbjudna.

- Var noga med att möbler och kuddar inte innehåller skadliga flamskyddsmedel när inköp görs.

Textilklädda möbler och kuddar fångar damm och har en stor kontaktyta.

- Fundera över vilken typ av möbler som behövs vid nyinköp.

20. Byt ut vilmadrasser och skötbäddar av PVC

Vilmadrasser och skötbäddar består ofta av en skumgummimadrass med PVC-överdrag. Framförallt äldre vilmadrasser och skötbäddar kan innehålla olämpliga ämnen.

- Vid inköp välj madrasser utan kemiska flamskyddsmedel.
- Vid inköp välj överdrag utan PVC. Välj istället avtagbart och tvättbart tyg av naturmaterial, polyeten (PE), polypropen (PP) eller polyuretan (PUR).

21. Ställ krav vid ombyggnad och renovering av lokaler

Inom bygg- och anläggningssektorn används stora mängder kemikalier. Byggvaror kan innehålla eller avge skadliga ämnen till inomhusluften långt efter det att byggnaden står färdig.

- Ställ krav på kemikaliekontroll vid ombyggnad och renovering av lokaler.

Se även vägledning för bygg och anläggning.

Nivå 3

22. Inled en dialog kring material på väggar och golv

Äldre plastmattor och tapeter av PVC innehåller ofta mjukgörande ftalater som numera är förbjudna att använda. Äldre mattor kan även innehålla tungmetaller och flamskyddsmedel.

- Inled en dialog med fastighetsägaren för att ta reda på vilka material som är olämpliga och när dessa kan bytas ut.

23. Se över lekutrustning på gårdar

På skol- och förskolegårdar kan det finnas många olika typer av material som är olämpliga ur kemikaliesynpunkt.

- Byggmaterial såsom PVC-rör och armaflexisolering är inte lämpligt material för barn och ska därför inte användas som lekmaterial på gårdarna.
- Gamla däckgungor och bildäck ska på sikt bytas ut mot annat material. Bildäck ska inte användas som odlingslådor.
- Tryckimpregnerat trä kan innehålla tungmetaller och alternativ ska därför prioriteras till lekställningar, bänkar, odlingslådor m.m.

Konstgräs och mjuka fallskydd har flera fördelar ur ett användar- och tillgänglighetsperspektiv. Däremot kan den här typen av material innehålla återvunna bildäck som i sin tur innehåller skadliga ämnen.

- Vid anläggning av konstgräs och mjuka fallskydd ska materialet kontrollers så att det inte innehåller skadliga ämnen.

Vägledning för upphandling

Bilaga 2 till kemikalieplan för Haninge kommun

Bakgrund

Användningen av kemiska ämnen har ökat mycket kraftigt sedan 1950-talet, både gällande antalet använda ämnen och den totala mängden ämnen. Industriellt framställda kemiska ämnen finns överallt i vår vardag, i möbler, kläder, mat, hygienprodukter, byggmaterial, elektronik m.m. Ofta tillsätts ämnena för att få fram en särskild funktion, exempelvis vattenavstötning, mjukgörning eller flamskydd. Kemiska ämnen kan också finnas kvar i varan som en oavsiktlig restprodukt från produktionen. En ökad konsumtion innebär följaktligen en ökad användning och spridning av industriellt framställda kemiska ämnen.

2008 påbörjades införandet av EU:s generella kemikalieregelverk Reach.[1] Förordningen handlar om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsning av kemiska ämnen. 2018 ska alla delar av Reach ha trätt i kraft, men det kommer att ta många årtionden att nå en tillfredsställande kemikaliekontroll. Företagens rapportering till den europeiska kemikaliemyndigheten Echa visar att det används mer än 143 000 olika kemiska ämnen.

Många ämnen är ofarliga, men en del ämnen har konstaterats vara mycket skadliga för vår hälsa och miljön. För det stora flertalet saknas det tillräcklig information för att ens kunna bedöma farligheten. Än svårare är det att bedöma den samlade effekten av alla de ämnen vi utsätts för, den så kallade coctaileffekten. Bristen på information medför särskilda svårigheter i arbetet att skydda människors hälsa och miljön. Därför krävs det att reglerna i Miljöbalken, försiktighetsprincipen[2] och produktvalsprincipen[3], tillämpas i högre grad. Genom att ställa kemikaliekrav i upphandlingar kan kommunen på ett effektivt sätt minska mängden skadliga ämnen i verksamheterna.

Prioriterade ämnesegenskaper

Många problematiska ämnen får fortfarande förekomma i varor och kemiska produkter. Kemikalieplanen pekar därför ut de ämnen utifrån egenskapskriterier som kommunen inte vill ha i sin verksamhet. Oönskade ämnesegenskaper delas in i två nivåer efter skadlig verkan - *utfasningsämnen* och *prioriterade riskminskningsämnen*. Ämnesegenskaperna för utfasningsämnen speglar till stor del de kriterier i Reach som kallas SVHC-ämnen (Subsatances of Very High Concern eller Särskilt farliga ämnen), alltså ämnen som kan sättas upp på kandidatförteckningen[4]. Utfasningsämnen bör inte förekomma alls oavsett halt och exponering, men undantag kan förekomma. Prioriterad riskminskningsämnen har egenskaper som gör att användaren alltid ska vara uppmärksam. Dessa ämnen ska därför bara användas om hanteringen sker säkert.

---

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006
[2] Miljöbalk (1998:808) kap 2, 3§
[3] Miljöbalk (1998:808) kap 2, 4§
[4] Ämnen som finns uppsatta på kandidatförteckningen kan komma att föras in i bildag XIV till Reach, d.v.s. förteckningen över ämnen för vilka det krävs tillstånd.

Utfasningsämnen

- Cancerogena, mutagena och reproduktionsstörande ämnen[5]
- Persistenta (långlivade), bioackumulerande (lagras i naturen) och toxiska (giftiga) ämnen[6]
- Mycket persistenta och mycket bioackumulerande ämnen[7]
- Hormonstörande ämnen[8]
- Ozonnedbrytande ämnen enligt förordning (EG) nr 2037/2000
- Särskilt farliga metaller (kadmium, kvicksilver, bly och deras föreningar)

Prioriterade riskminskningsämnen

- Misstänkt cancerogena, mutagena och reproduktionsstörande ämnen[9]
- Potentiellt persistenta (långlivade), bioackumulerande (lagras i naturen) och toxiska (giftiga) ämnen[10]
- Potentiellt mycket persistenta och mycket bioackumulerande ämnen[11]
- Ämnen med mycket hög akut giftighet[12]
- Allergiframkallande ämnen[13]
- Miljöfarliga ämnen och ämnen med långtidseffekter i miljön enligt CLP-förordningen

Upphandling i praktiken

Det är fullt möjligt att ställa långtgående kemikaliekrav i upphandlingar så länge kraven är förenliga med de grundläggande principerna för offentlig upphandling: icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet och ömsesidigt erkännande.

Vid all upphandling ska information om innehåll av ämnen på EU:s kandidatförteckning begäras in för att minska förekomsten av de allra skadligaste ämnena. Enligt Reach-förordningen är leverantörer skyldiga att lämna information om en vara innehåller mer än 0,1 viktprocent av ett ämne på kandidatförteckningen så att mottagaren kan använda varan på ett säkert sätt. Informationskravet gäller för alla led i distributionskedjan, inklusive återförsäljare.

---

[5] CMR-ämnen, kategori 1A eller 1B enligt CLP-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1227/2008)
[6] PBT-ämne enligt Reach bilaga XIII
[7] vPvB-ämne enligt Reach bilaga XIII
[8] Här avses de ämnen som är uppförda som hormonstörande på SIN-listan, ChemSec.
[9] CMR-ämnen kategori 2 enligt CLP-förordningen
[10] Potentiellt PBT-ämne enligt Reach bilaga XIII
[11] Potentiellt vPvB-ämne enligt Reach bilaga XIII
[12] Enligt CLP-förordningen
[13] Enligt CLP-förordningen

Exempel på krav om information om ämnesinnehåll:

Vid avtalsstart ska information om innehåll av ämnen, som finns upptagna på gällande kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006 om Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)) och som finns i offererade produkter i halter över 0,1vikts% (1000mg/kg) per ämne, ges till den upphandlande myndigheten. Med 0,1vikts% avses varje individuell del av en vara.

Om nya ämnen förs upp på kandidatförteckningen under avtalstiden, ska den upphandlande myndigheten underrättas om dessa förekommer i offererade produkter. Detta ska ske inom sex månader efter den europeiska kemikaliemyndighetens (Echa) offentliggörande av en reviderad kandidatförteckning.

Kommunen kan gå ännu längre i sin kravställning och begära att leverantörer tydligt deklarerar om ämnen som ingår i gruppen utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen finns i deras varor. Detta innebär ett stort arbete för så väl den anbudslämnande parten som uppföljningen i kommunen och en avvägning mellan nytta/miljövinst och resurs/ekonomi behöver göras. Skärpta krav på frånvaro av oönskade ämnesegenskaper införs därför lämpligen succesivt. Till att börja kan redan framtagna kemikaliekriterier användas.

Upphandlingsmyndigheten har regeringens uppdrag att ta fram fungerande hållbarhetskriterier för upphandling. Kriterierna tas fram i samverkan med företrädare för leverantörer, upphandlare och miljömärkningsorganisationer och ska hålla vid en rättslig prövning. För att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter bör upphandlingsmyndigheten kemikaliekriterier användas i upphandlingar som rör:

- Kravpaket giftfri förskola
- Livsmedel och måltidstjänster
- Bygg och fastighet
- IT och telekom
- Städ och kemikalier
- Kontor och textil
- Sjukvård och omsorg
- Fordon och transport

Kravställningsnivån väljs utifrån nytta, verksamhet, resurs och andra prioriteringar. Exempelvis kan upphandlingsmyndighetens basnivå ställas som ett skallkrav och avancerad nivå som ett utvärderingskriterium. En hög kravnivå är alltid eftersträvansvärd, framförallt i upphandlingar som rör barn och ungas miljöer. Det

bör dock observeras att upphandlingsmyndighetens kriterier inte baseras på ämnesegenskaper. De två kategorier av oönskade ämnesegenskaper som kemikalieplanen pekar ut undviks därför inte automatiskt vid tillämpning av myndighetens kriterier.

Inköp

När avtal är tecknat med en eller flera leverantörer kan verksamheterna göra sina inköp (avrop) från avtalet i förvissning om att relevanta krav har ställts i upphandlingen. Upphandlingsenheten kan upprätta tydliga inköpsrutiner och mallar för avrop som stöd till verksamheterna att välja rätt produkter från avtal. Då kan varor som innehåller skadliga ämnen väljas bort, även om kemikaliekrav inte ställts vid upphandling.

Vid inköp som sker utanför upphandling ska motsvarande kemikaliekrav ställas där så är tillämpligt.

Uppföljning

Verifikationer på att kraven uppfylls kan vara långa testprotokoll som är svåra att läsa, men det ska inte vara upphandlarens ansvar att tolka dessa protokoll. Istället bör leverantören i anbudet få intyga med sin namnunderskrift att kraven uppfylls. Uppföljningen bör kompletteras med att ett par kemiska produkter eller varor och kontrolleras noggrannare under avtalstiden. Genom samverkan inom länet kan kommunerna utbyta erfarenheter, inte minst inom uppföljning – ett område som kan vara både omfattande och svår.

Exempel på hur upphandlare kan begära in intyg om ämnen i varor:

Följande produkter inom avtalet har valts ut för uppföljning av ställda krav i upphandling. Eventuell förekomst av särskilt farliga ämnen skall alltid deklareras i enlighet med Reach artikel 34. *Produkterna ska inte innehålla särskilt farliga ämnen som är upptagna på gällande kandidatförteckning, se aktuell lista på* http://echa.europa.eu/web/guest/candidatelisttable *(Om nu detta var ett krav i avtalet)*

Hur säkerställer ni att utvalda produkter inte innehåller ämnen enligt kravet? Beskriv arbetet.
…
Verifiera med dokumentation som visar att ställda krav uppfylls för respektive produkt. Exempel på dokumentation kan vara leverantörens inköpsrutiner där ställda krav framgår på underleverantörens produkter, säkerhetsdatablad, tredjepartscertifierad miljömärkning eller testprotokoll från ett laboratorium som leverantören använder för sina tester.

Vägledning för bygg och anläggning

Bilaga 3 till kemikalieplan för Haninge kommun

Bakgrund

Inom bygg- och anläggningssektorn används stora mängder kemikalier. Byggvaror kan innehålla eller avge exempelvis formaldehyd, ftalater och organiska lösningsmedel. Dessa ämnen kan avges till inomhusluften långt efter det att byggnaden står färdig. Historiskt sett har skadliga ämnen i byggnader bidragit till hälsorisker och orsakat höga kostnader för inventering och sanering.

Av plan- och bygglagen (2010:900) framgår att ”ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön”.[1] Boverkets byggregler, BBR, säger i sin tur att ”material och byggprodukter som används i en byggnad ska inte i sig eller genom sin behandling påverka inomhusmiljön eller byggnadens närmiljö negativt då funktionskraven i dessa regler uppfylls”.[2]

Inom EU finns harmoniserad lagstiftning som reglerar kemiska ämnen. Reach-förordningen är till skydd för människors hälsa och miljön och handlar om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsning av kemiska ämnen. Reach-förordningen kompletteras av CLP-förordningen som ska garantera att användare får tydlig information om risker med kemiska produkter genom att dessa klassificeras och märks.

Miljöbalken ställer krav på att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.[3] Motsvarande krav gäller varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt.

För att skydda människors hälsa och miljön på det sätt som lagen avser behöver kommunen ställa krav vid uppförande av byggander och vid anläggningsarbeten.

Utfasning av skadliga ämnen i bygg- och anläggningsmaterial

Vid ny- och ombyggnad, underhåll och anläggningsarbeten ska kommunen säkerställa att material och kemiska produkter som används följer högsta tillämpbara kravstandard vad gäller frånvaro av skadliga ämnen enligt följande prioriteringsordning:

Prioritet 1 - Utfasningsämnen

Material och kemiska produkter ska inte innehålla *utfasningsämnen*. Om undantag ges av tungt vägande skäl, ska dessa undantag skriftligen redovisas och motiveras. Krav på redovisning och motivering vid användning av utfasningsämnen kan formuleras som skall-krav vid upphandlingar.

Prioritet 2 - Prioriterade riskminskningsämnen

Material och kemiska produkter bör inte innehålla *prioriterade riskminskningsämnen*.

---

[1] 8 kap 4§ 3
[2] BSF 2011:16 Avsnitt 6 Hygien, hälsa och miljö punkt 6:11
[3] Miljöbalk (1998:808) 4 § 2 kap: Allmänna hänsynsregler

Den som avser att använda en vara eller kemisk produkt ska alltid bedöma exponeringsrisken för människors hälsa och miljö i förhållande till den aktuella användningen. Särskild hänsyn ska tas i miljöer avsedda för barn och unga (t ex förskolor och skolor).

Vägledning

I första hand ska material och kemiska produkter som är helt fria från *utfasningsämnen* och *prioriterade riskminskningsämnen* användas. Varor som innehåller prioriterade riskminskningsämnen kan användas efter att en riskbedömning genomförts och åtgärder vidtagits för att minimera risken. Utfasningsämnen får endast användas om alternativ inte finns och användningen redovisas och motiveras. För att underlätta för entreprenörer och byggherrar gäller samma gränser som i de produktvalsystem som tillämpas i byggbranschen (BASTA-registret, Byggvarubedömningen och SundaHus).

I princip innebär det att prioritet 1 och 2 avseende ingående ämnen uppfylls om de material och kemiska produkter som används är bedömda som:

- Rekommenderas eller Accepteras i Byggvarubedömningen och/eller
- A, B och C+ i SundaHus och/eller
- Registrerade i BASTA-registret

I princip innebär det att prioritet 1 avseende ingående ämnen uppfylls om de material och kemiska produkter som används är bedömda som:

- Registrerade i BETA-registret

Med ingående ämnen avses här produkten/varan så som den levereras till byggarbetsplats eller motsvarande och inte ämnen som har använts vid tillverkning och inte finns kvar i produkten/varan.

Hydraulvätskor och smörjfetter som uppfyller miljöegenskapskraven i Svensk Standard SS 15 54 34 respektive SS 15 54 70 behöver inte granskas med avseende på ämnesinnehåll.[4]

Hantering i bygg- och anläggningsprojekt

Kompetens

I varje projekt ska en miljöansvarig utses för att säkerställa att ställda miljökrav följs, dokumenteras och redovisas.

Dokumentation

Användning av material och kemiska produkter ska dokumenteras för spårbarhet i framtiden. Dokumentationen ska omfatta information om vilken typ av material eller produkt som använts och var den använts. Förekomst av eventuella utfasningsämnen

[4] Kraven i standarderna SS 15 54 34 och SS 15 5470 innebär att hydraulvätskan respektive basfettet i smörjfettet skall vara biologiskt nedbrytbar samt ge minimerad vattentoxicitet. Kraven innebär också en kontroll av allergiframkallande ämnen samt ämnen med särskilt hälso- och miljöfarliga egenskaper (CMR, PBT).

ska finnas med i informationen. I de fall nanomaterial använts ska detta också dokumenters.

Avvikelsehantering

Projektets miljöansvarig eller projektledare ansvarar för hantering och godkännande av förekommande avvikelser. Avvikelser ska dokumenteras skriftligen och rapporteras till beställaren.

Rutiner

Rutiner ska finnas för att säkerställa att ämnen med utfasningsegenskaper inte förekommer, att ämnen med riskminskningsegenskaper hanteras på ett sätt så att de inte utgör fara för människor eller miljö och att förekomsten av skadliga ämnen dokumenteras. Rutinerna ska innehålla uppgifter om hur man praktiskt ska arbeta för att uppfylla ställda krav:

- Hur kemikaliekontrollen ska ske, till exempel vilket verktyg som kommer att användas för kontroll av förekomst av oönskade ämnen enligt prioritet 1 och 2.
- Hur bedömning av eventuella exponeringsrisker kommer att ske.
- Hur dokumentation av material och kemiska produkter ska ske.
- Hur avvikelsehantering ska ske.
- Upplysning om nanomaterial förekommer, i vilken typ av material och var det använts.

Vägledning

Vid upphandling av entreprenader formuleras rutiner för uppföljning som ett skall-krav. När kommunen är utförare ska rutiner tas fram för att visa att kraven uppfylls. I produktvalsystem som används i byggbranschen (BASTA-registret, Byggvarubedömningen och SundaHus) finns möjligheten att upprätta projektspecifika loggböcker för att dokumentera användning av material och kemiska produkter samt ange var i byggnaden/projektet dessa använts.

Bilaga 4 Miljömärkningar och andra verktyg

Miljömärkningar

Nedanstående miljömärken kan både överlappa varandra men också komplettera varandra, eftersom hållbarhetsområdet är komplext. Märkena har olika ambitioner och strategier för att sträva mot hållbarhet.

Bra Miljöval,
Bra miljöval är Svenska Naturskyddsföreningens miljömärke.. Systemet finns på både varor och tjänster. Systemet är en tredjepartsmärkning. Och finns inom fler områden bland annat kemiska och kosmetiska produkter, livsmedelsbutik och textilprodukter.
http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval

CE-märket,
är ingen miljömärkning utan betyder att tillverkaren eller importören intygar att produkten uppfyller EU:s grundläggande hälso-, miljö- och säkerhetskrav. CE-märket är även ett handelsmärke som gör att en produkt kan säljas fritt över nationsgränserna inom EU. Observera att detta inte är en tredjepartscertifiering.

Demeter
Svenska Demeterförbundet är kontrollorganisation för biodynamisk odling i Sverige. Det är en ideell konsumentförening som kontrollerar och auktoriserar växtodling, djurhållning, slakterier, butiker, förädlare, grossister och importörer. Produkterna uppfyller minst reglerna för ekologisk odling, se KRAV m.m. Biodynamisk odling har därutöver en egen filosofi för hur odling ska bedrivas. http://www.demeter.nu/

EU Ecolabel
EU:s officiella miljömärkning, vars kriterier är gemensamma för alla länder inom EU. Hänsyn tas till produktens miljöbelastning från råvara till avfall, det vill säga under produktens hela livscykel. Kraven omfattar ofta energi- och vattenförbrukning, luftförorening, avfallsproduktion, skogsbruk samt buller- och markföroreningar. Produktens användning av naturresurser vägs också in. Krav ställs på produktens kvalitet och funktion. Produkten måste vara minst lika bra som likvärdiga produkter på marknaden. Märkningen finns bland annat på färg, samt på disk- och tvättmaskiner. http://www.svanen.se/Om-oss/Vara-miljomarkningar/EU-blomman/

EU Ekologiskt jordbruk
Användningen av EU:s logotyp är obligatorisk för förpackade ekologiska livsmedel från 2009. Märket har ett nytt utseende sedan 1 maj 2010. Minst 95 procent av varans ingredienser är ekologiskt odlade. Den stora skillnaden mot KRAV är att denna certifiering inte har regler på djurhållning. http://ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-trust/index_sv.htm

Fairtrade,
Fairtrade är en oberoende produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Har tidigare kallats Rättvisemärkt i Sverige. http://fairtrade.se/

GOTS,
Global Organic Textile Standard är en internationell märkning för kläder och textil som omfattar både sociala och miljömässiga krav. GOTS har ett helhetsperspektiv där hänsyn tagits till både miljö och socialt ansvar i hela kedjan. Kedjan innefattar flera steg; odling, plockning, beredning och tillverkning av själva plagget. http://www.global-standard.org/

KRAV,
KRAVs huvudfokus ligger inom god miljö, hälsa och djuromsorg samt socialt ansvar. KRAV-märket hittar du på ekologiska jordbruksprodukter som också kan vara ursprungsmärkta. Produkter är livsmedel, bomull samt även på hållbart fångad fisk. Kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel och GMO används inte i produktionen och hårda krav ställs på djuromsorgen. De arbetar inom hela kedjan, från lantbruk till livsmedelsproduktion samt även med KRAV-märkning av restaurang och butik. Verksamheten kontrolleras minst en gång per år.
http://www.krav.se/

Rainforest Alliance
Rainforest Alliance är en internationell naturskyddsorganisation som arbetar för att bevara den biologiska mångfalden och för att skapa hållbara försörjningsmöjligheter för arbetare och odlare. Märkningen garanterar dock inte ekologiska produkter. http://www.rainforest-alliance.org/sv

Marine Stewardship Council, MSC,
är en oberoende global och icke-vinstdrivande organisation, som arbetar för att säkra världens fisktillgångar för framtiden genom att främja de

miljömässigt bästa alternativen. MSC-märket visar att fisken inte kommer från ett fiskebestånd som är överfiskat eller är fångad på ett sätt som skadar havets ekosystem. https://www.msc.org/

Oeko-Tex® Standard 100
Oeko-Tex omfattar inte endast substanser som är förbjudna alternativt har fastställda gränsvärden enligt lag, utan även andra ämnen som vetenskapligt bevisats eller misstänks vara hälsovådliga. Exempel på ämnen är azofärgämnen, cancerogena och allergena färgämnen, ftalater, formaldehyd, pesticider, tungmetaller, vissa klororganiska och tennorganiska föreningar, biologiskt aktiva produkter och flamskyddsmedel. Detta är endast en hälsomärkning som ska skydda kunden mot exponering av de farligaste ämnena. Därför är den inte lika strikt med ekologisk odling som KRAV m.m. https://www.oeko-tex.com/se/manufacturers/manufacturers.xhtml

Svalan
Astma- och Allergiförbundets egen märkning. Syftet är att hjälpa astmatiker och allergiker att hitta varor som är bra ur allergisynpunkt. Kriteriet för att få använda märket är att produkten ska vara fri från allergiframkallande ämnen. Märkningen ska ses som en vägledning, inte som en fullständig garanti för att den märkta produkten inte kan orsaka allergiska problem. http://astmaoallergiforbundet.se/svalanmarkt/

Svanen
är en nordisk miljömärkning beslutad av Nordiska Ministerrådet. Arbetet med Svanen sköts av SIS Miljömärkning på uppdrag av regering och riksdag. Svanen finns inom cirka sextio olika produktgrupper. I Svanenkriterierna finns även funktionskrav. Idag Svanen-märks allt från tvättmedel till möbler, butiker, biltvättar och hotell.
http://www.svanen.se/Om-oss/Vara-miljomarkningar/Svanen/

TCO Certified
TCO-märkningen finns på datorer, skärmar och andra IT-produkter. De områden som bedöms är ergonomi, strålning, energi och miljömässiga och sociala krav. TCO Certified uppfyller kraven i standarden ISO 14024 miljömärkning typ 1. En oberoende tredje part testar, granskar och verifierar att kraven är uppfyllda. Det gäller både produkttekniska krav och kraven på socialt ansvar i tillverkningen. Certifieringen gäller den enskilda produkten och inte företaget. Certifieringen gäller för hela livscykeln. http://www.tco.se/Om-TCO/TCO-Certified/

Återvinningskoder/platsmärkningar

Plastförpackningar kan vara märkta med en trekantig symbol med en siffra i. Siffran visar vilket material plastförpackningen huvudsakligen är gjord av. Här följer användningsområde samt riskbedömning för respektive märkning.

1: PET - Polyetentereftalat

PET-plast används huvudsakligen i olika flaskor för drycker och flytande livsmedel men finns i fleecetyg och i mikro- och ugnsförpackningar. PET-plaster är även vanligt i förpackningar till munvatten, jordnötssmör, dressing, oljor och grönsaker.

Riskbedömning: PET-plast anses generellt ha en låg miljö- och hälsorisk, men frågan diskuteras sedan man hittat hormonstörande ftalater i drycker som förvarats i PET-flaskor.

2: PE-HD - Polyeten med hög densitet

Polyetenplast används till förpackningar för mjölk, yoghurt, smör, juice, blekmedel, diskmedel, rengöringsmedel, schampo, skärp, shoppingväskor, motorolja och flingor. Polyetenplast med hög densitet är kraftigare och styvare än polyetenplast med låg densitet.

Riskbedömning: Låg risk om den inte upphettas

3: PVC

PVC används som plastfilm till kött, frukt, grönsaker vid butiksinpackning samt till viss del i vattenflaskor och andra drycker. PVC är också vanligt i flaskor och behållare för fönsterputs, rengöringsmedel, schampo, matolja, medicinsk utrustning, yttervägger, fönster och rörledningar.
PVC är från början ett hårt material, men om mjukgörare tillsätts blir det mjukt. Den vanligaste mjukgöraren består av ftalat. PVC innehåller även klor som kan frisätta farliga gifter vid upphettning. Importerade PVC-plaster kan även innehålla bly som används som stabiliseringsmedel.

Riskbedömning: Undvik så långt det är möjligt. Välj PVC-film utan mjukgörare.

4: PE-LD Polyeten med låg densitet

Polyetenplast med låg densitet finns främst i klämflaskor för livsmedel, bröd, fryst mat, shoppingväskor, plastpåsar, kläder, möbler och mattor. Polyetenplast med låg densitet är mjukare än polyetenplast med hög densitet.

Riskbedömning: Låg om den inte upphettas.

5: PP - Polypropen

Polypropen är vanligt i brödförpackningar, yoghurtförpackningar, sirapsflaskor, ketchupflaskor, sugrör, medicinflaskor, burkar och mikrovågsförpackningar. Polypropen tål höga temperaturer.

Riskbedömning: Låg

6: PS - Polystyren

Polystyren finns främst i engångsserviser, yoghurtförpackningar och engångsburkar för sallader och liknande. Den används även i ”uppblåst” expanderad form, som cellplast eller frigolit, i förpackningar för kött- och charkuterivaror. Polystyren tillverkas av etylbensen och det finns vissa uppgifter som tyder på att polystyren kan läcka till livsmedel.

Riskbedömning: Undvik så långt det är möjligt.

7: O* Diverse plast

Övriga plaster har hamnat under siffran 7. Här finns det omdiskuterade bisfenol 7, polykarbonat samt ABS-plaster och polyamid.
Siffran 7 finns bland annat på vatten-, läsk- och sportflaskor, solglasögon, DVD-skivor, datorer, skyltar, displayer, nappflaskor, matlådor.
Polykarbonat är en mycket stöt- och slagtålig plast. Den används ofta till produkter som behöver vara hållbara, genomskinliga eller tåla hög värme.
Polyamid används ofta i olika köksredskap, till exempel svarta slevar, pastaredskap och vispar, som ska tåla temperaturer upp emot 200°C.
ABS-plast är också vanligt i hushållsredskap samt telefoner, instrumentpaneler och dammsugare.

Riskbedömning: Undvik så långt som möjligt.

Glas och gaffel

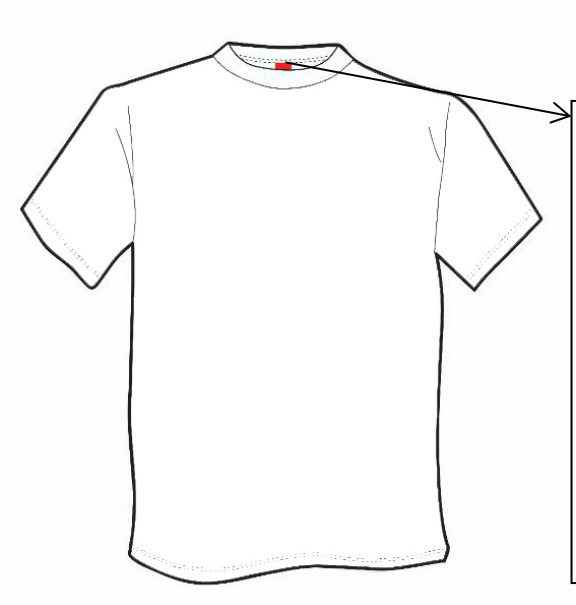
Märkningen med ”glas och gaffel”-symbolen eller orden ”till livsmedel” används på alla material för att visa att materialet är säkert att använda till livsmedel.

Märkning för biocidbehandlade varor

Allt fler varor behandlas med kemiska ämnen för att hindra till exempel bakterietillväxt och dålig lukt. Sådana ämnen kallas för biocider. Allt från kläder eller andra textilier, skor, skärbrädor med mera kan behandlas med biocider. Det kan till exempel stå ”antibakteriellt behandlad”, ”behandlad mot dålig lukt”, ”for lasting freshness” eller ” innehåller biociden X”, på en behandlad vara eller i marknadsföringen. De EU-gemensamma reglerna om biocider innebär att varor som påstås ha en biocideffekt, exempelvis antibakteriell effekt, ska märkas, och namnet på ämnet som ger den påstådda effekten ska stå i märkningen. Dessa bestämmelser finns i förordning (EU) nr 528/2012 (biocidförordningen) och började gälla den 1 september 2013. Undvik biocidbehandlade varor i förskola/skola/ fritids och var därför observant på eventuell märkning.

Exempel på hur märkning kan se ut. Observera att märkningsformatet inte är standardiserat. Utseendet på märkningen kan därför variera. Reglerna ställer endast krav på att varan märks med vissa uppgifter.

Behandlad med silverzeolit för att minska bakterietillväxt i materialet. Ämnet sköljs ut under tvätt och kan då skada organismer i vattenmiljön. Det kan även bidra till att bakterier utvecklar resistens mot bl.a. antibiotika.

- Låt lufttorka
- Undvik onödig tvätt.

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

5 april 2017
Dnr KS 2016/177

Samhällsutvecklingsavdelningen
Frida Nordström

Kommunstyrelsen

Remissammanställning - Kemikalieplan för Haninge kommun

Kemikalieplanen anger Haninge kommuns gemensamma prioriteringar för kemikaliearbetet och planen ska vara ett stöd för verksamheterna att nå det nationella miljökvalitetsmålet om en giftfri miljö. Kemikalieplanen pekar ut ämnen utifrån egenskapskriterier som kommunen inte vill ska förekomma i verksamheterna. De oönskade ämnesegenskaperna delas in i två nivåer efter skadlig verkan. Tre verksamheter prioriteras för att förhindra spridning av skadliga ämnen. Urvalet har skett utifrån prioriterade grupper, rådighet och kostnadseffektivitet i förhållande till risk. Planen behandlar inte de skyldigheter som åligger verksamheterna enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Tre olika vägledningar har tagits fram till stöd för verksamheternas genomförande av planen. Vägledningarna är inte avsedda att antas av kommunfullmäktige utan föreslås ligga till grund för nämndspecifika handlingsplaner. Kommunstyrelseförvaltningen vill understryka att de nämndspecifika handlingsplanerna inte ska ersätta det systematiska arbetsmiljöarbete som åligger arbetsgivaren enligt arbetsmiljölagen och andra skyldigheter som regleras i lagar och förordningar. Handlingsplanerna ska snarare komplettera detta arbete så att det nationella miljökvalitetsmålet om en giftfri miljö nås.

Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun har skickats ut på remiss till kommunens samtliga nämnder, Tornberget fastighetsförvaltnings AB, Haninge bostäder AB, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund och Länsstyrelsen i Stockholms län för synpunkter under perioden 2016-04-14 till 2016-09-30.

Sammanlagt har tio remissvar inkommit. Generellt har remissvaren varit positiva till planen. Nedan beskrivs och besvaras de synpunkter om förändringar och önskan om förtydliganden som har inkommit.

Grund- och förskolenämnden

Grund- och förskolenämnden anser att kommunstyrelseförvaltningens förslag till kemikalieplan är bra och att bilagan ”Vägledning för förskola, skola och fritids” utgör ett tydligt stöd för verksamheterna att påbörja resan mot en giftfri

vardag. Vidare anser grund- och förskolenämnden att det är bra att återbruksverksamheten Kremima lyfts fram i vägledningen.

Grund- och förskolenämnden noterar att vägledningen för förskola, skola och fritids till övervägande del är inriktad på barn och yngre elever. Nämnden föreslår att vägledningen kompletteras med förslag på åtgärder inriktade på gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Särskild vikt bör också ägnas åt grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna.

Kommentar:
Kemikalieplanens bilagor är inte avsedda att antas av kommunfullmäktige. I stället föreslår kommunstyrelsen att respektive nämnd tar fram en nämndspecifik handlingsplan med utgångspunkt i vägledningarna. Nämnden bör då komplettera handlingsplanen med relevanta åtgärder för respektive utbildningsnivå. Kommunstyrelseförvaltningen erbjuder stöd och sakkunskap i detta arbete.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Grund- och vuxenutbildningsnämnden har lämnat ett yttrande som är likalydande grund- och förskolenämndens.

Kultur- och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden tycker att förslaget till kemikalieplan är bra och delar planens syn om att barn och unga är särskilt viktiga grupper att skydda från skadliga ämnen. I kommunen pågår ett förvaltningsövergripande samarbete där kultur- och fritidsnämndens anläggningar inrymmer verksamhet som faller inom andra nämnders ansvarsområde (exempelvis skolidrott och fritidshem som regleras utifrån nationella läroplaner). Kultur- och fritidsnämnden bedriver verksamhet för barn och ungdomar i sport/idrottshallar, fritidsgårdar, badhus, bibliotek, idrottsplatser och genom parklek. Nämnden anser därför att också dessa typer av verksamheter bör lyftas fram och benämnas i kemikalieplanen.

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiv till kemikalieplanens förslag om att vidareutbilda chefer och personal för att höja kunskapen om skadliga ämnen och riskerna med dessa. Miljöverkstan, som ligger under kultur- och fritidsnämndens ansvar, har i uppdrag är att öka medvetenheten bland kommunens invånare om sambandet mellan livsstil och miljöpåverkan. Miljöverkstan kan bistå i utbildningsarbetet under förutsättning att tillräckliga resurser är allokerade.

Kommentar:
Den prioriterade verksamheten förskola, skola och fritids utvidgas till att omfatta verksamheter riktade till barn och unga. Därmed inkluderas kultur- och fritidsnämndens verksamheter sport/idrottshallar, fritidsgårdar, badhus, bibliotek, idrottsplatser och parklek.

Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till att nämnden öppnar för att nyttja Miljöverkstan som en del i kommande utbildningar.

Socialnämnden
Förslaget till kemikalieplan pekar inte ut socialnämndens verksamhet som prioriterad och föreslagen vägledning saknas därför. Socialnämnden anser att kemikalieplanen berör nämnden i hög grad eftersom nämnden ansvarar för ett flertal verksamheter som vänder sig till barn och unga. Socialnämnden har i övrigt inga synpunkter på den föreslagna planen och dess bilagor.

Kommentar:
Den prioriterade verksamheten förskola, skola och fritids utvidgas till att omfatta verksamheter riktade till barn och unga. Innehållet i bilaga 1 bedöms kunna utgöra ett stöd för nämnden vid framtagande av en nämndspecifik handlingsplan. Kommunstyrelseförvaltningen erbjuder stöd och sakkunskap vid framtagande av handlingsplaner.

Stadsbyggnadsnämnden
Stadsbyggnadsnämnden anser att det är nödvändigt med ett centralt och övergripande styrmedel för utfasningsarbetet. Stadsbyggnadsnämnden efterfrågar en plan för hur arbetet att fasa ut kemikalier i verksamheten ska genomföras och för hur alla medarbetare ska bli medvetna om detta arbete.

Stadsbyggnadsnämnden styrker planens förslag om att arbeta för en miljöanpassad upphandling, men efterfrågar rutiner för inköp av kemikalier och för utfasning.

Stadsbyggnadsnämnden styrker att det behövs resurser för att följa upp krav på entreprenörers användning av kemiska produkter och att rutiner för uppföljning formuleras som ett skall-krav vid upphandling. Nämnden styrker att det behövs en miljöansvarig i varje bygg- och anläggningsprojekt. För att det ska kunna möjliggöras krävs resurser och kompentensutveckling.

Nämnden samtycker med planens bilaga 1 Vägledning för förskola, skola och fritids att det finns många olika material på skol- och förskolgårdar som är olämpliga och som borde bytas ut till säkrare och miljövänligare alternativ.

Kommentar:
Kemikalieplanens bilagor är inte avsedda att antas av kommunfullmäktige. I stället föreslår kommunstyrelsen att respektive nämnd tar fram nämndspecifika handlingsplaner med utgångspunkt i vägledningarna. Kommunstyrelseförvaltningen erbjuder stöd och sakkunskap vid framtagande av handlingsplaner. Respektive nämnden beslutar om budget för att genomföra handlingsplanen.

Tillräcklig kompetens är en förutsättning för att kunna ställa relevanta kemikaliekrav i upphandlingar. Ansvaret för att kemikaliekrav ställs ligger på

den upphandlande enheten, det vill säga den förvaltning som har för avsikt att upphandla en vara eller tjänst. Upphandling Södertörn bistår den upphandlande enheten i att definiera kraven på den vara eller tjänst som ska upphandlas. Vid inköp kan i vissa fall miljömärkningar eller andra system för enklare miljöval vara till hjälp.

Södertörns upphandlingsnämnd
Enligt gällande policy och riktlinjer för upphandling ligger ansvaret för att ställa krav vid upphandling på den förvaltning/verksamhet som avser att upphandla. Södertörns upphandlingsnämnd ser att kemikalieplanen kommer att ställa högre krav på kunskap hos verksamheter och enheter samt medföra ett utökat behov av samarbete mellan verksamheter och enheter för att verkställa planen. Södertörns upphandlingsnämnd konstaterar att förvaltningarnas/verksamheternas representanter som deltar i upphandlingar saknar kunskap för att ställa miljökrav vid upphandling. Vidare noterar Södertörns upphandlingsnämnd att kemikalieplanen berör många upphandlingar som inte har en tydlig uppdragsgivare/ägare utan som är ramavtal av nämndövergripande karaktär. Södertörns upphandlingsnämnd anser därför att frågan om ansvar och resurs för att ställa miljökrav behöver diskuteras i särskild ordning.

Södertörns upphandlingsnämnd aktualiserar frågan kring hur nämnden ska hantera sitt uppdrag om att samordna upphandlingar mellan kommuner i de fall kommunspecifika mål och krav skiljer sig allt för mycket åt. Miljökrav är fortfarande kostnadsdrivande vilket kan komma att påverka kostnadsbilden i avtal som ska tillämpas gemensamt i Haninge kommun och Nynäshamns kommun. Södertörns upphandlingsnämnd ser därför att frågan kring hur egna policys, program, planer och riktlinjer ska hanteras i förhållande till uppdraget, att samordna kommunernas upphandlingar, bör diskuteras i särskild ordning.

Södertörns upphandlingsnämnd lyfter också frågan om på vilket sätt arbetet för att nå uppsatta mål ska bedrivas. Genom upphandlingsförfarande kan produkter som inte är önskvärda exkluderas. Det innebär att verksamheterna endast kan välja produkter som bidrar till att uppsatta mål nås, men då under gällande ekonomiska förutsättningar. Ett alternativ är att handla upp både önskvärda produkter och ”mindre önskvärda produkter” och överlåta ansvaret för att styra verksamheten mot uppsatta mål till respektive nämnd och bolag som en del i den ordinarie uppföljningsprocessen.

Södertörns upphandlingsnämnd önskar förtydligande av huruvida information om ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning ska efterfrågas på produktnivå eller mer generellt.

Kommentarer:
För att ställa kemikaliekrav i upphandlingar krävs kompetens. Ansvaret för att kemikaliekrav ställs styrs av de policys och riktlinjer för upphandling som kommunen antagit, inte av kemikalieplanen. Hur resurs och kompetens

avsätts för ett effektivt genomförande är en fråga som ligger utanför kemikalieplanen. Skrivningen i kemikalieplan om ansvarsfördelning i upphandling ändras så att den hänvisar till styrande dokument i stället för till dokumentens innehåll.

Frågan om hur kommunspecifika mål och krav ska hanteras är en principiell fråga för upphandling och hanteras inte inom kemikalieplanen. I Haninge kommun har nämnder och bolag ansvar för att styra mot antagna mål och för att avsätta budget som svarar upp mot målen.

Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller färdigformulerade kemikaliekrav inom ett antal områden. I den vägledning för upphandling som tagits fram med kemikalieplan finns föreslagna områden inom vilka kemikaliekrav bör ställas. Upphandlingar som är av betydelse för barn och unga ska alltid prioriteras. Att följa denna vägledning ger en godtagbar lägstanivå för kommunens arbete för att fasa ut skadliga ämnen. Alternativet att handla upp ett sortiment bestående av önskvärda produkter och ”mindre önskvärda produkter” ställer krav på ett inköpssystem som tydligt anger om produkten uppfyller kraven så att styrning mot beslutade mål är möjlig. Detta är en framkomlig väg inom vissa produktgrupper, exempelvis livsmedel.

Leverantörer av varor är skyldiga att kunna lämna uppgift om innehåll av ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning om dessa förekommer i halter över 0,1 vikts%. Ämnen på kandidatförteckningen är föremål för tillståndsprövning och har så allvarliga ämnesegenskaper att de inte ska förekomma i kommunens verksamheter. Krav på information om ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning bör därför formuleras så att kommunen kan säkerställa att ämnena inte finns i det upphandlade sortimentet. På vilken nivå information krävs in bör avgöras i varje upphandling och sättas i relation till vilka produktgrupper upphandlingen avser och om upphandlingen är av betydelse för prioriterade grupper. Upphandlingsmyndigheten har tagit fram färdigformulerade krav på information om ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning, exempelvis baskrav för ”Giftfri förskola”. Flera kommuner har i sina styrdokument angivit att information om ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning ska begäras in, exempelvis Stockholms stad och Järfälla kommun.

Äldrenämnden
Äldrenämnden har inga synpunkter på grunden i den föreslagna kemikalieplanen, men saknar ett tidsperspektiv på planens genomförande. Vidare anser nämnden att planen skulle kunna ta upp andra verksamhetsområden. Nämnden saknar en tidsplan för när andra verksamheter, utöver de som planen pekar ut som prioriterade, ska implementeras i planen.

Kommentar:

Målet med kemikalieplanen är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Det är ett kontinuerligt arbete utan slutpunkt. Planen kompletteras med tidssatta etappmål.

I planen har tre områden pekas ut som särskilt prioriterade, men planen gäller för alla kommunens verksamheter. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt samtliga nämnder och bolag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av kemikalieplanen. Kommunstyrelseförvaltningen erbjuder stöd och sakkunskap vid framtagande av handlingsplaner.

Tornbergets Fastighetsförvaltning AB
Tornberget har inga invändningar gällande förslaget till kemikalieplan för Haninge kommun.

Tornberget delar åsikten att utfasningsämnen bör fasas ut, men påpekar att det kan finnas undantag om bra ersättningsämnen inte finns att tillgå.

Tornberget framhåller att det är viktigt att stödfunktioner som Upphandling Södertörn får tillräcklig kännedom om avsikten med planen för att på så sätt kunna bistå förvaltningar och bolag med god kompetens i kommande upphandlingar.

Tornberget lyfter att det finns en finansiell aspekt på upphandlingsdelen. Vissa medvetna val eller avsteg från gängse materialval, utökat dokumentationsansvar eller extra konsulthjälp kan medföra ökade kostnader i bygg och anläggningsprojekt.

Kommentar:
De så kallade utfasningsämnena har särskilt allvarliga egenskaper och ska inte förekomma i kommunens verksamheter. För denna grupp bör avvikelser endast godtas om ersättning inte är möjlig.

Tillräcklig kompetens är en förutsättning för att kunna ställa relevanta kemikaliekrav i upphandlingar. Ansvaret för att ställa kemikaliekrav i upphandlingar ligger på den upphandlande enheten, det vill säga den som har för avsikt att upphandla en vara eller tjänst. Upphandling Södertörn bistår den upphandlande enheten i att definiera kraven på den vara eller tjänst som ska upphandlas.
Genomförandet av kemikalieplanen kan komma att medföra ytterligare kostnader vilket framgår i remissen. Enligt förslaget till kemikalieplan ska kostnader för genomförande av planen behandlas i den ordinarie budgetprocessen.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund
Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har inte lämnat några synpunkter på förslaget till kemikalieplan för Haninge kommun. Synpunkterna som förbundet lämnat rör bilaga 1 Vägledning för förskola, skola och fritids.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund anser att bilaga 1 bör ta upp hantering av farligt avfall, förvaring, märkning och transport.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund anser att bilaga 1, åtgärdspunkt 2 ”rensa bland leksaker” bör kompletteras med att verksamheten ska skapa rutiner för årlig utrensning eftersom nya krav och ny kunskap ständigt framkommer.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund anser att bilaga 1, åtgärdspunkt 2 ”rensa bland leksaker” ska kompletteras med information om att leksaker som inte är anpassade för barn under tre år inte ska används av barn under tre år.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund föreslår att flera av åtgärdsförslagen i bilaga 1 kompletteras med hänvisning till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning (FOHMFS 2014:19) och Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation (FOHMFS 2014:18).

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund föreslår att bilaga 1, åtgärdspunkt 8 kompletteras med att miljömärkta hygien- och rengöringsprodukter ska väljas i första hand.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund påpekar att det i bilaga 1, åtgärdspunkt 10 bör framgå att verksamheten har ansvar för att anpassa verksamheten till rådande ventilation.

Kommentar:
Bilaga 1 kompletteras med text om farligt avfall, förvaring, märkning och transport.

Bilaga 1, åtgärdspunkt 2 kompletteras med förslag om att rutiner för årlig utrensning ska tas fram.

Kemikalieplanen med vägledningar ska visa på kommunens ambitioner utöver det som lagstiftningen kräver. Information om verksamhetsutövarens skyldigheter att säkerställa en sund inomhusmiljö flyttas till en separat informationsruta i bilaga 1. Åtgärderna som rör städning och ventilation är av stor betydelse för att minska barns exponering för skadliga ämnen och kommer fortsatt finnas med som förslag i vägledningen.

Haninge kommuns förskolor har en uttalad Reggio Emilia-inriktning. I verksamheten används främst pedagogiskt material för ett utforskande lärande. Material som används i verksamheten ska granskas ur ett barnsäkerhetsperspektiv. I detta arbete är kemiskt innehåll en aspekt. Förslaget om att barn under tre år inte ska få använda leksaker som inte är anpassade för barn under tre år är inte befogat som generell riktlinje och medför stora konsekvenser för den pedagogiska verksamheten. I stället

kompletteras bilaga 1 med text om att det finns begränsningar för några kemiska ämnen i leksaker anpassade för barn under tre år.

Bilaga 1, åtgärdspunkt 8 kompletteras med att miljömärkta hygien- och rengöringsprodukter ska väljas i första hand.

Bilaga 1, åtgärdspunkt 10 kompletteras med att verksamheten har en viktig roll att anpassa verksamheten till rådande ventilation.

Länsstyrelsen Stockholms
Länsstyrelsen i Stockholm län har tagit del av kemikaliplanen och välkomnar ett ambitiöst arbete med att fasa ut skadlig ämnen i Haninge kommuns verksamheter.

Kommentar: Kommunstyrelseförvaltningen tackar för yttrandet.

Dnr GFN 2016/107

§ 102 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08, §196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier i kommunala verksamheter. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till kemikaliplan i Haninge. Kommunens nämnder och bolag har fått möjlighet att senast den 30 september 2016 inkomma med synpunkter på givet förslag till kommunstyrelseförvaltningens registrator.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsförvaltningen anser att det är ett bra förslag som kommunstyrelseförvaltningen lämnar. Bilagan ”Vägledning för förskola, skola och fritids” är ett tydligt stöd till verksamheterna att påbörja resan mot en giftfri vardag. Den är konkret och väl avvägd, vilket innebär att det finns stora möjligheter för verksamheterna att inom de ekonomiska ramar som finns kunna hantera en omställning.

Det är bra att återbruksverksamheten Kremima lyfts fram i vägledningen. I förskolan i Haninge finns en stark verksamhetsidé där skapande och utforskande av material är en viktig del av barns lärande. Även i läroplanen för förskolan finns det mål som handlar om vikten av att barn ”utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.” I dessa aktiviteter tillägnar sig barnen både matematiska begrepp, språkliga begrepp och socialt samspel.

Genom kemikalieplanen och utbildning kan vi säkerställa att det är bra material vi erbjuder barnen och eleverna i våra verksamheter.

Utbildningsförvaltningen noterar att vägledningen för förskola, skola och fritids är till övervägande del inriktad på barn och yngre elever. Den bör kompletteras med förslag på åtgärder med inriktning på gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Särskild vikt bör också ägnas åt grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna.

Underlag för beslut

- Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun.
- Vägledning för förskola, skola och fritids.

Förslag till beslut

- Grund- och förskolenämnden beslutar att godkänna utbildningsförvaltningens remissvar till kommunstyrelseförvaltningen gällande kemikalieplan för Haninge kommun samt vägledning för förskola, skola och fritidshem.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

- Grund- och förskolenämnden beslutar att godkänna utbildningsförvaltningens remissvar till kommunstyrelseförvaltningen gällande kemikalieplan för Haninge kommun samt vägledning för förskola, skola och fritidshem.

_____

Expedieras: Akt, kommunstyrelseförvaltningens registrator

Dnr GVN 2016/58

§ 86 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08, §196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier i kommunala verksamheter. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till kemikaliplan i Haninge. Kommunens nämnder och bolag har fått möjlighet att senast den 30 september 2016 inkomma med synpunkter på givet förslag till kommunstyrelseförvaltningens registrator.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsförvaltningen anser att det är ett bra förslag som kommunstyrelseförvaltningen lämnar. Bilagan ”Vägledning för förskola, skola och fritids” är ett tydligt stöd till verksamheterna att påbörja resan mot en giftfri vardag. Den är konkret och väl avvägd, vilket innebär att det finns stora möjligheter för verksamheterna att inom de ekonomiska ramar som finns kunna hantera en omställning.

Det är bra att återbruksverksamheten Kremima lyfts fram i vägledningen. I förskolan i Haninge finns en stark verksamhetsidé där skapande och utforskande av material är en viktig del av barns lärande. Även i läroplanen för förskolan finns det mål som handlar om vikten av att barn ”utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.” I dessa aktiviteter tillägnar sig barnen både matematiska begrepp, språkliga begrepp och socialt samspel.

Genom kemikalieplanen och utbildning kan vi säkerställa att det är bra material vi erbjuder barnen och eleverna i våra verksamheter.

Utbildningsförvaltningen noterar att vägledningen för förskola, skola och fritids är till övervägande del inriktad på barn och yngre elever. Den bör kompletteras med förslag på åtgärder med inriktning på gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Särskild vikt bör också ägnas åt grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna.

Underlag för beslut

- Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna utbildningsförvaltningens remissvar till kommunstyrelseförvaltningen gällande kemikalieplan för Haninge kommun samt vägledning för förskola, skola och fritids.

Arbetsutskottets förslag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna utbildningsförvaltningens remissvar till kommunstyrelseförvaltningen gällande kemikalieplan för Haninge kommun samt vägledning för förskola, skola och fritids.

_____

Expedieras: Akt, kommunstyrelseförvaltningens registrator

HANINGE KOMMUN
Kultur & Fritid
2016 -09- 26
KOFN 2016/82

Dnr KOFN 2016/82

§ 86 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Riksdagen har genom antagandet av de nationella miljökvalitetsmålen anslagit vilken ambitionsnivå som behövs för att skydda den svenska miljön. Som ett led i arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålen har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram ett förslag till en kommungemensam kemikalieplan för Haninge kommun. Kultur- och fritidsnämnden har blivit ombedd att komma med synpunkter. Planen pekar ut ämnesegenskaper som kommunen önskar att få bort från varor och kemiska produkter i verksamheterna. Utifrån prioriterade grupper, rådighet och kostnadseffektivitet i förhållande till risk har förskola, skola och fritidsverksamhet valts ut som en av tre verksamheter som kommunen prioriterar i arbetet med att förhindra spridning av skadliga ämnen och bidragande till att uppnå miljökvalitetsmålen. Kemikalieplanen gäller för samtliga av kommunens nämnder och bolag Åtgärder ska dock i första hand tas i miljöer där barn och unga vistas.

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit del av förslaget till den kommungemensamma kemikalieplanen och tycker att det är en bra plan. Förvaltningen delar planens syn att barn och unga är särskilt viktiga att skydda från skadliga ämnen. Detta för att, som planen understryker, ”förhindra att barn- och ungas utvecklingsprocesser riskerar att störas av kemiska substanser”.

I kommunen pågår ett förvaltningsövergripande samarbete där kultur- och fritidsförvaltningens anläggningar inrymmer verksamhet som faller inom utbildningsförvaltningens ansvarsområde (exempelvis skolidrott och fritidshem som regleras utifrån nationella läroplaner). Kultur- och fritidsförvaltningen bedriver i sin tur verksamhet för barn och ungdomar i sport/idrottshallar, fritidsgårdar, badhus, bibliotek, på idrottsplatser och genom parklek. Förvaltningen ser gärna att medarbetarna vid kultur- och fritidsförvaltningens sport/idrottshallar, idrottsplatser, fritidsgårdar, bibliotek och badhus arbetar aktivt och medvetet utifrån ett miljömässigt hållbart barn- och ungdomsperspektiv. Många barn och ungdomar besöker dessa

verksamheter och ett inventeringsarbete för att rensa bort material och kemikalier som är olämpliga bör fasas ut även här. Kultur- och fritidsförvaltningen anser därför att även dessa typer av verksamheter bör lyftas fram och benämnas i kemikalieplanen.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kemikalieplan har en hög ambitionsnivå och fastslår att rutiner ska upprättas för att säkerställa en sund inomhusmiljö. Kultur- och fritidsförvaltningen vill understryka att ett arbete med att implementera kemikalieplanens mål inte innebär att förvaltningen skulle påbörja detta arbete från början. Verksamheten har även idag rutiner för hantering av produkter av skadliga ämnen och hänsyn tas för att minska barn och ungas exponering för kemikalier.

Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till kemikalieplanens förslag till att vidareutbilda chefer och personal med syfte att höja kunskapen om skadliga ämnen och riskerna med dessa. Förvaltningens miljöverkstad i Jordbro vars uppdrag är att öka medvetenheten bland kommunens invånare om sambandet mellan livsstil och miljöpåverkan hjälper gärna till i detta arbete under förutsättning att tillräckliga resurser är allokerade.

Vidare skriver kommunstyrelseförvaltningen i sitt förslag till kemikalieplan att en redovisning av vilka åtgärder som berörd nämnd vidtagit utifrån handlingsplan och vägledning kommer att begäras in. Kultur- och fritidsförvaltningen ställer sig positiv till detta och ser redovisningen som en möjlighet för förvaltningen att hålla plan och vägledning levande under verksamhetsåret.

Underlag för beslut

- Kemikalieplan för Haninge kommun

- Bilaga 1 till kemikalieplan för Haninge kommun. Vägledning för förskola, skola och fritids

Förslag till beslut

1. Förvaltningens svar på remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun godkänns.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Förvaltningens svar på remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun godkänns.

Nämndens beslut

1. Förvaltningens svar på remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun godkänns och nämnden beslutar att bilägga ett ersättaryttrande från John Lind (V).

Expedieras: Kommunstyrelseförvaltningen, Akt

För verkställighet:

För kännedom: Samtliga chefer inom kultur- och fritidsförvaltningen

KOFN 2016-09-21 § 86

HANINGE KOMMUN
Kultur & Fritid
2016 -09- 21
KOFN 2016/82

Ersättaryttrande till remiss av kemikalieplan

Några kompletterande synpunkter:

- Bromerade flamskyddsmedel finns inte bara som damm utan även i själva luften. Framför allt ny apparatur avger i början mycket flamskyddsmedel, T.ex. kan det rekommenderas att "bränna av" nya apparater i väl vädrade utrymmen innan de tas i bruk i vanliga utrymmen, där människor skall vistas.
- Konstgräs är inte problemfritt ur miljösynpunkt. Förutom att det som det påpekas i planen kan innehålla återvunna bildäck torde det även kunna bidra till spridningen av nanopartiklar, något som kan förutses vara ett stort framtida miljöproblem.

John Lind

John Lind (V)

HANINGE KOMMUN
Kommunstyrelseförvaltningen

2016 -10- 03

Diarienr KS 2016/177

Sida
1 (2)

Dnr SN 2016/127

§ 134 Svar på remiss - Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till kemikalieplan som utgår ifrån det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Planen pekar ut vilka ämnesegenskaper som inte är önskvärda i kommunens verksamheter, prioriterade verksamheter för genomförandet samt inriktning för arbetet. Socialnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget. Eftersom socialnämndens verksamheter inte har pekats ut som prioriterade finns inte heller någon bifogad vägledning för dessa. Socialnämnden är dock i högsta grad berörd av den föreslagna kemikalieplanen då det inom nämndens ansvarsområde finns ett flertal verksamheter som vänder sig till barn och unga. Nämndens verksamheter berörs också genom att de tillskrivs ett ansvar för att kemikaliekrav ställs i upphandling. Förvaltningen har inga synpunkter på den föreslagna kemikalieplanen eller de bifogade vägledningarna för upphandling respektive förskola, skola och fritids.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss - Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun

- Kemikalieplan för Haninge kommun

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Haninge kommun

Förvaltning	Dokumenttyp		Sida
Socialförvaltningen	Tjänsteskrivelse		1 (3)
Avdelning	Datum	Diarienummer	
Utvecklingsteamet	2016-08-12	SN 2016/127	
Handläggare			
Sofia Nordgren utredare			

Svar på remiss - Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till kemikalieplan som utgår ifrån det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Planen pekar ut vilka ämnesegenskaper som inte är önskvärda i kommunens verksamheter, prioriterade verksamheter för genomförandet samt inriktning för arbetet. Socialnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget. Eftersom socialnämndens verksamheter inte har pekats ut som prioriterade finns inte heller någon bifogad vägledning för dessa. Socialnämnden är dock i högsta grad berörd av den föreslagna kemikalieplanen då det inom nämndens ansvarsområde finns ett flertal verksamheter som vänder sig till barn och unga. Nämndens verksamheter berörs också genom att de tillskrivs ett ansvar för att kemikaliekrav ställs i upphandling. Förvaltningen har inga synpunkter på den föreslagna kemikalieplanen eller de bifogade vägledningarna för upphandling respektive förskola, skola och fritids.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss - Förslag till kemikalieplan för Haninge kommun
- Kemikalieplan för Haninge kommun

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Siw Lidestål
förvaltningschef

Pia Engström
avdelningschef

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08, § 196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier i olika kommunala verksamheter, med ett första steg i genomförandet för verksamheter omfattande barn och ungdom. Kommunstyrelseförvaltningen har därmed tagit fram ett förslag till kemikalieplan som utgår ifrån det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Planen pekar ut vilka ämnesegenskaper som inte är önskvärda i kommunens verksamheter, prioriterade verksamheter för genomförandet samt inriktning för arbetet. Socialnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget.

Tre prioriterade verksamheter pekas ut i kemikalieplanen:

- Förskola, skola och fritids
- Upphandling
- Bygg och anläggning

Bifogat till kemikalieplanen finns vägledningar till dessa prioriterade verksamheter. Bilagorna är inte avsedda att antas tillsammans med kemikalieplanen, men kommunstyrelseförvaltningen önskar synpunkter på innehållet i bilagorna. Avsikten är att kommunfullmäktige vid antagandet av kemikalieplanen ska uppdra åt berörda nämnder att utifrån vägledningarna ta fram nämndspecifika handlingsplaner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Utvecklingsteamet i samråd med avdelning Boende och boendestöd.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ser mycket positivt på att Haninge kommun antar en kemikalieplan i syfte att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Eftersom socialnämndens verksamheter inte direkt har pekats ut som prioriterade finns inte heller någon bifogad vägledning för dessa. Dock är den föreslagna kemikalieplanen tänkt att gälla för samtliga nämnder och fokus i planen ligger på att fasa ut skadliga ämnen i miljöer där barn och unga vistas. Socialnämnden är därmed i högsta grad berörd av den föreslagna kemikalieplanen då det inom nämndens ansvarsområde finns ett flertal verksamheter som vänder sig till barn och unga. Nämnden

verksamheter berörs också genom att de tillskrivs ett ansvar för att kemikaliekrav ställs i upphandling.

Inom förvaltningen pågår redan idag ett arbete med att minska förekomsten av skadliga kemikalier. Bland annat så arbetar förvaltningen i enlighet med nämndens strategi med att välja ekologiska alternativ vid inköp av livsmedel. Ett exempel på verksamhet där barn och unga vistas är förvaltningens korttidshem. Inom denna verksamhet finns rutiner som bland annat rör hur ofta textilier ska tvättas och när storstädning ska ske. Det finns även rutiner för hur kemiska produkter ska förvaras och detta kontrolleras vid skyddsronden. Äldre leksaker rensas bort, men den bifogade vägledningen för förskola, skola och fritids kan vara ett bra hjälpmedel för att öka kunskapen om vilka leksaker som bör gallras ut.

Det är mycket positivt att kommunen arbetar aktivt för att minska förekomsten av skadliga ämnen, samtidigt noterar förvaltningen att skärpta kemikaliekrav kan komma att medföra ökade kostnader vid inköp av varor och tjänster. Förvaltningen har inga synpunkter på den bifogade vägledningen för förskola, skola och fritids, utan anser att denna vägledning ger stöd och kunskap i de verksamheter där barn och unga vistas. Förvaltningen har inte heller några synpunkter på den bifogade vägledningen för upphandling.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Dnr SBN 2016/210

§ 108 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2014-12-08, § 196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier i olika kommunala verksamheter, med ett första steget i genomförandet för verksamheter som omfattar barn och ungdomar. Kommunstyrelseförvaltningen har nu tagit fram ett förslag till kemikalieplan för Haninge kommun som är ute på remiss. Synpunkterna ska lämnas senast den 30 september 2016. Stadsbyggnadsförvaltningens avdelningar vatten och avlopp och park och natur har yttrat sig.

Kemikalieplanen gäller för alla nämnder och bolag, men åtgärderna bör i första hand genomföras i de verksamheter som rör barn och unga.

Kemikalieplanen pekar ut de ämnesegenskaper som kommunen önskar få bort från varor och kemiska produkter i verksamheterna. Tre verksamheter har prioriterats utifrån rådighet och kostnadseffektivitet:

- Förskola, skola, fritids
- Upphandling
- Bygg och anläggning

Förvaltningens synpunkter

Stadsbyggnadsförvaltningen tycker att det är positivt att kommunstyrelsen tar initiativ för att lyfta arbetet med att fasa ut kemiska ämnen. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är nödvändigt att det kommer ett styrmedel som är centralt och övergripande för att arbetet ska implementeras. Man anser även att som det står i planen är viktigt att till en början fokusera på barn och ungdomar. Förvaltningen efterfrågar en plan för hur man ska arbeta för att fasa ut kemikalier i verksamheten och få alla medarbetare medvetna om detta arbete.

Förvaltningen styrker förslaget i planen att arbeta för att ha en miljöanpassad upphandling och att det är ett effektivt verktyg men efterfrågar rutiner för inköp kemikalier och för hur man ska arbeta med utfasning av ämnen.

Förvaltningen styrker att det behövs resurser för att följa upp krav på entreprenörer i pågående projekt vad gäller användning av kemiska produkter och att det vid upphandling av entreprenader formuleras rutiner för uppföljning som ett skall-krav.

Förvaltningen styrker att det behövs en miljöansvarig i varje bygg- och anläggningsprojekt. För att det ska kunna möjliggöras krävs resurser och kompentensutveckling.

Förvaltningen tycker att det är viktigt att som det står i planen att implementera åtgärder för kemikalieplanen i det årliga mål-och budgetprocessen. Förvaltningen styrker det som står i planen att det i samband med kommunens årsredovisning ska följas upp om utvecklingen går åt rätt håll i förhållande till kemikalieplanens mål.

De synpunkter som vi har på Bilaga 1 Vägledning för förskola, skola och fritids gäller utomhusmiljön inom dessa verksamheter. Förvaltningen samtycker med planen att det finns många olika material på skol- och förskolgårdar som är olämpliga och som borde bytas ut till säkrare och miljövänligare material.

Sammantaget är det viktigt att komma ihåg att utfasning av kemiska ämnen tar lång tid och det krävs engagemang, resurser, rutiner och information till alla i verksamheten för att arbetet ska nå sina mål. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är viktigt att vi arbetar mot samma mål med att fasa ut kemiska ämnen.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande kemikalieplan 2016-08-19
- Remissversion kemikalieplan för Haninge kommun 2016-04-06
- Bilaga 1 Vägledning förskola skola fritids
- Bilaga 2 Vägledning upphandling
- Bilaga 3 Vägledning bygg och anläggning
- Bilaga 4 Märkning och andra verktyg

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget.

Trafik- och arbetsutskottets förslag till stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget.

Stadsbyggnadsnämndens beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget.

Expedieras: Akt
För verkställighet:
För kännedom: Annika Wikholm, SBF

Dnr SUN 2017/39

§ 16 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Haninge beslutade 2014-12-08, § 196, att ta fram en plan för utfasning av farliga kemikalier i kommunala verksamheter. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag och förslaget har remitterats till Södertörns upphandlingsnämnd för yttrande.

Förvaltningens synpunkter

Upphandling Södertörn ser positivt på att upprätta och anta en kemikalieplan för Haninge kommun. Planen kommer att stärka möjligheterna för Upphandling Södertörn att genomföra miljöanpassad upphandling. Den föreslagna kemikalieplanen är reell och tydlig med konkreta exempel på åtgärder utifrån ämnesegenskaper som är skadliga för vår hälsa. Det är vidare positivt att planen avser såväl produkter som används i verksamheten som innehåll i konstruktionsmaterialet till våra verksamhetslokaler (byggnader). Upphandling Södertörn ser att planen kommer att ställa större krav på kunskap hos berörda verksamheter och enheter och med detta kommer ett utökat behov av samarbete mellan enheter/verksamheter för att lyckas verkställa den aktuella planen.

Kravställande i upphandlingsprocessen
Enligt gällande policy och riktlinjer för upphandling åvilar ansvaret för att ställa krav vid upphandling den förvaltning/verksamhet som har att upphandla. Upphandling Södertörn vill därför förtydliga att merparten av de avtal som kan komma att påverkas av kemikalieplanen sällan har en tydlig uppdragsgivare/ägare, utan i merparten av upphandlingarna flera uppdragsgivare/ägare. De flesta avtalen som upphandlas är nämligen ramavtal av s.k. nämndövergripande karaktär, d.v.s. att det är flera nämnder/ förvaltningar, såväl inom Haninge som för både Haninge och Nynäshamn, som har att tillämpa avtalen. Vidare kan Upphandling Södertörn konstatera att förvaltningarnas/verksamheternas representanter som deltar i en upphandling saknar kunskap för att

ställa miljökrav vid upphandling. Frågan om ansvar och resurs för att ställa miljökrav överlag vid upphandling bör således diskuteras i särskild ordning.

Upphandling Södertörns uppdrag i förhållande till kommunspecifika krav

Att samordna upphandlingar mellan kommunerna är ett av Upphandling Södertörns primära syften. I strategi och budget 2017 anges att Upphandling Södertörn har i uppdrag att fullgöra de samverkande kommunernas uppgifter med samordnad upphandling av varor och tjänster för kommunernas verksamheter i syfte att nå rätt kvalitet till lägsta möjliga kostnad/bästa affärsmässiga villkor. För det fall att kraven i respektive kommun spretar för mycket kan det komma att bli nödvändigt att aktualisera frågan kring hur nämnden ska hantera detta vid genomförandet av upphandling, särskilt om kraven spretar inom miljöområdet. Miljökrav är i dagsläget fortfarande kostnadsdrivande. Beroende på hur upphandlingen genomförs kan således policys, program, planer och riktlinjer antagna i den ena men inte andra kommunen komma att påverka kostnadsbilden i avtal som ska tillämpas gemensamt av båda organisationerna. Alternativet som står Upphandling Södertörn till buds är att genomföra upphandlingen som två olika upphandlingar, vilket skulle vara resursdrivande då antalet upphandlingar att genomföra inom aktuella områden dubbleras. En nackdel med att inte genomföra upphandlingarna samordnat är även att köpkraften i de större volymerna inte går att ta tillvara i form att bättre kvalitet och bättre priser.

Upphandling Södertörn ser att frågan kring hur egna policys, program, planer och riktlinjer ska hanteras i förhållande till uppdraget att samordna kommunernas upphandlingar bör diskuteras i särskild ordning för att inte tappa varken affärsmässiga fördelar eller driva intern resursåtgång för genomförande.

Styrning genom upphandling och/eller mål och indikatorer samt uppföljning

En annan fråga som aktualiseras med anledning av antagande av styrdokument i särskild ordning är på vilket sätt arbetet för att uppnå uppsatta mål och indikatorer skall bedrivas. Organisationen kan välja att styra vid upphandling genom att exkludera produkter

som inte är önskvärda. Detta innebär att verksamheten automatiskt vid inköp kommer att bidra till att uppnå uppsatta mål och indikatorer oaktat vid varje tillfälle gällande ekonomiska förutsättningar. Ett annat alternativ är att i upphandlingen efterfråga både önskvärda produkter och ”mindre önskvärda produkter” och således överlåta ansvaret för att styra verksamheten mot uppsatta mål och indikatorer till nämnd/förvaltning/verksamhet som ett led i den ordinarie uppföljningsprocessen.

Nedan följer kommentarer avseende specifika delar i planen:

Ämnen på EU:s kandidatförteckning
Vad avser frågan om att inhämta information om ämnen som innefattas på EU:s kandidatförteckning så behöver det förtydligas huruvida information ska efterfrågas på produktnivå eller mer generellt. Upphandling Södertörn bedömer att denna hantering kan komma att bli administrativt betungande. Många av de avtal som kommer att beröras av kemikalieplanen innefattar flera tusen produkter. För det fall att denna information skall inhämtas på produktnivå för alla produkter så är det viktigt att överväga vad kommunen ska göra med denna information och vem som ska hantera detta.

Sanktioner
När det gäller sanktioner i förhållande till avtalade leverantörer är det avgörande att tydliga sanktioner finns med redan i upphandlingen bland avtalsvillkoren. I gällande avtal finns inga tydliga sanktioner kopplade till förekomst av ämnen på EU:s kandidatförteckning, varför sanktioner i avtal kommer att komma på sikt.

Underlag för beslut

- Förslag till Kemikalieplan för Haninge kommun inklusive missiv samt bilaga 1-4

Förslag till beslut

Södertörns upphandlingsnämnd beslutar

1. Remissyttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen i Haninge kommun.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Södertörns upphandlingsnämnds beslut

1. Remissyttrandet godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen i Haninge kommun.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För kännedom: Kommunstyrelsen (Haninge kommun)

Dnr ÄN 2016/163

§ 102 Remiss: Kemikalieplan för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till Kemikalieplan för Haninge kommun. Äldrenämnden har liksom övriga nämnder beretts möjlighet att lämna synpunkter. Svar på remiss ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 16-09-30.

Det övergripande målet för kemikalieplanen är att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter. Planen utgår ifrån det nationella miljökvalitetsmålet Giftfri miljö och har tagits fram i samarbete med flera andra kommuner i Stockholm. Planen knyter an till Länsstyrelsens strategi för Giftfri miljö.

Kemikalieplanen gäller för alla nämnder och bolag, men riktar sig i första hand till verksamheter där barn och unga vistas i- tex förskolor och skolor, till upphandling samt bygg och anläggning. Till dessa prioriterade områden har vägledningar för tillämpning av kemikalieplanen tagits fram. Vägledningarna beskriver hur verksamheterna kan arbeta mot en giftfri miljö och innehåller konkreta åtgärdsförslag.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen har inga synpunkter på grunden i föreslagen kemikalieplan dock på att planen inte tar upp alla verksamheter samt att tidsperspektiv saknas. Planen fokuserar på verksamheter för barn och unga, upphandling och bygg och anläggning, men planen och dess vägledningar saknar tidsperspektiv när åtgärderna ska vara utförda. Planen skulle även kunna ta upp andra verksamhetsområden, där det förutom genom upphandlingsföreskrifter skulle kunna utföras åtgärder tex inom Vårt Kök, dagverksamheter etc. Äldreförvaltningen saknar även tidsplan för när andra verksamheter ska implementeras i planen.

Underlag för beslut

- Kemikalieplan för Haninge kommun, remissversion

- Missiv

- Bilagor till kemikalieplan för Haninge kommun

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Yttrandet godkänns.

Äldrenämndens beslut

1. Yttrandet godkänns.

_____

Expedieras: Kommunstyrelseförvaltningen

För verkställighet:

För kännedom:

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2016 -09- 15
Dnr. KS 2016/177

TORNBERGET
Fastighets- förvaltnings AB i Haninge

2016-09-14 Vårt dnr: 185/2016

Kommunstyrelseförvaltningen
Registrator

Remissvar: förslag på kemikalieplan för Haninge kommun

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har inga invändningar gällande föreslagen kemikalieplan for Haninge kommun.

Tornberget berörs av kemikalieplanen främst inom områdena offentlig upphandling, renare vatten och avlopp, förbättrad avfallshantering, bygg och anläggning samt städ.

Under rubriken Styrmedel 1.2 ser bolaget gärna att bransch- eller miljömärkningsorganisationer är viktiga aktörer när det gäller att uppmärksamma och ge förslag på substitutionsprodukter (ersättningsprodukter) lämpliga för aktuella verksamhetåtgärder.

Kemikalieplanen pekar ut två nivåer av ämnesegenskaper.

1. Utfasningsämnen
2. Prioriterade riskminskningsämnen

När det gäller utfasningsämnen delar Tornberget åsikten att de bör fasas ut, med ett undantag om det inte finns ett bra ersättningsämne att tillgå.

Tornberget tycker att det är bra att en kemikalieplan har arbetats fram. Viktigt är att stödfunktioner som Upphandling Södertörn får tillräcklig kännedom om avsikten med planen och på så sätt kan bistå förvaltningar och bolag med god kompetens i kommande upphandlingar.

Det finns även en finansiell aspekt på upphandlingsdelen och bolaget känner att vissa medvetna val eller medvetna avsteg från gängse materialval, utökat dokumentationsansvar eller extra konsulthjälp kan medföra ökade kostnader i bygg och anläggningsprojekt.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB

Styrelsen

//gm Bo Andersson
VD

Postadress: 136 81 HANINGE
Besöksadress: Rudsjöterrassen 2
Telefon, växel: 08-606 90 00
Telefax: 08 606 75 06
Hemsida: www.tornberget.se
Organisationsnummer: 556428-5806

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND

Skrivelse
Datum:2016-09-23
Dnr: 2016-1689-2

Handläggare: Nilüfer Bicen
Tel: 08- 606 93 42
Handläggare: Anna Baggström
Tel: 08- 606 93 12

Remissyttrande gällande förslag till kemikalieplan för Haninge kommun

Haninge kommuns beteckning: KS 2016/177

Synpunkter

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund lämnar följande yttrande:

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan bör hantering av farligt avfall tas upp, förvaring, märkning och transport.

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan under åtgärder punkt 2 ”rensa bland leksaker” bör en åtgärdspunkt vara att skapa rutiner för att göra utrensningen av leksaker årligen, det kommer nya krav och ny kunskap som gör att leksaker eller annat material som vid första utrensningen anses bra ur kemikaliesynpunkt, bör rensas ut kommande år.

  Exempel: Skapa rutiner som säkerställer att utrensning av material sker årligen, det kan exempelvis ingå som en punkt i skyddsronden.

  När det gäller utrensning bland leksaker anser förbundet att en viktig punkt är att se till att leksaker som inte är anpassade för barn under tre år används av barn under tre år. Det är strängare krav på leksaker som är anpassade för att bita och tugga på, både ur säkerhetssynpunkt och ur kemikaliesynpunkt, därför bör inte leksaker som inte är anpassade för detta finnas på småbarnsavdelningen.

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan under åtgärder under punkt 5 ”Tvätta textilier” hänvisas till miljöbalken. Förbundet anser att en ytterligare hänvisning till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning (FOHMFS 2014:19) vore bra, där vägledning tvätt och städning på förskolor finns.

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan under åtgärder under punkt 8 ”Välj rätt förbrukningsartiklar för hygienartiklar och rengöring” anser förbundet att man under första punkten också kan föreskriva att miljömärkta produkter bör väljas, precis som under andra och tredje punkten som gäller solkrämer och städkemikalier.

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan under åtgärder under punkt 9 "Se över städrutiner" anser förbundet att en ytterligare hänvisning till Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning (FOHMFS 2014:19) vore bra, där vägledning tvätt och städning på förskolor finns.

- I bilaga 1 till föreslagen kemikalieplan under åtgärder under punkt 10. "Felanmäl dålig ventilation" anser förbundet att en hänvisning till Folkhälsomyndigheten allmänna råd om ventilation (FoHMFS 2014:18) vore informativt. Där preciseras vilka krav om luftomsättning som finns för förskolor och skolor och fritidshem. I planen hänvisas till miljöbalken vilket är bra, men miljöbalken säger inget om luftflöden, där är det Folkhälsomyndigheten som preciserar dessa krav (I skolor och lokaler för barnomsorg bör uteluftsflödet inte understiga ca7 l/s per person vid stillasittande sysselsättning. Ett tillägg på minst 0,35 l/s per m^2 golvarea bör göras så att hänsyn också tas till föroreningar från andra källor än människor).

  Vidare anser förbundet att verksamheten har en viktig roll när det gäller att anpassa verksamheten till rådande ventilation. Det är bra att en punkt gäller att fastighetsägaren ska kontaktas om barnantalet ökas. Dock har verksamheten ett ansvar att anpassa verksamheten efter den ventilation som finns. Det vill säga, verksamheten måste känna till vilka luftflöden som finns i lokalerna, och anpassa verksamheten till rådande luftflöden. På skolor kan det handla om att små grupprum används till för många personer, eller att datasalar inte är tillräckligt ventilerade och där emissioner från varma datorer läcker ut. På förskolor vilar barnen ofta i rum med alldeles för låg ventilationskapacitet och det är ofta en planeringsfråga där fastighetsägaren inte alltid behöver blandas in. Därför anser förbundet att nedanstående punkt bör komma först i punktlistan under punkt 10 "Felanmäl dålig ventilation"

- Anpassa verksamheten efter de luftflöden som finns i lokalen. Om lokalanvändningen ändras behöver luftflödena ses över. Det kan också tilläggas: Om verksamheten inte känner till lokalernas luftflöde, kontakta fastighetsägaren.

Bakgrund

Kommunstyrelseförvaltningen i Haninge kommun har tagit fram ett förslag till kemikalieplan för kommunen. Bilaga 1, Vägledning för förskola, skola och fritids och bilaga 2, Vägledning för upphandling i föreslagen kemikalieplan har remitterats till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund för yttrande.
Remissen inkom 2016-07-05. Förbundets svar ska lämnas senast 2016-09-30.

Anna Baggström
Miljöinspektör

Nilüfer Bicen
Miljöinspektör

Remiss om förslag till kemikalieplan för Haninge kommun

Ert diarienummer KS 2016/177

Yttrande

Ärendet
Länsstyrelsen i Stockholms län har erhållit förslag till kemikalieplan samt bilagda vägledningar från Haninge kommun för kännedom.

Länsstyrelsen i Stockholms län välkomnar ett ambitiöst arbete med att fasa ut skadliga ämnen i Haninge kommuns verksamheter och tackar för informationen.

De som deltagit i yttrandet

Miljöskyddschef Lena Pettersson har beslutat om detta yttrande. I handläggningen har även Helen Barda deltagit samt Cecilia Obermüller, föredragande.

Lena Pettersson

Cecilia Obermüller

Kopia: L.P. H.B. Akten

Postadress
Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Regeringsgatan 66

Telefon
010-2231000

Fax
010-2231010

E-post/webbplats
stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Dnr KS 2017/200

§ 92 Nytt reglemente för valnämnden

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Valnämnden beslutade 2017-02-21, § 3, att föreslå kommunfullmäktige om nytt reglemente för valnämnden. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit med en ny utgåva av reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder. SKL har inte uppdaterat sitt förslag till reglemente sedan 1992. Sedan dess har det skett ett stort antal ändringar i kommunallagen och organisationen och arbetsformerna i kommunerna har också genomgått stora förändringar. SKL har därför utarbetat ett helt nytt förslag till reglemente för styrelsen och övriga nämnder. Reglementet har också getts en helt annan uppbyggnad jämfört med det tidigare.

En genomgång av valnämndens reglemente, som inte reviderats sedan 1993, har därför gjorts för att det i så hög grad som möjligt ska överensstämma med SKL:s förslag samt innehålla paragrafer, punkter och avsnitt som är specifika för Haninge kommuns förutsättningar.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltingen har tagit del av valnämndens beslut och förslag till ändringar. Förvaltningen ställer sig bakom de föreslagna ändringarna och dessa har arbetats in i tjänsteskrivelsen där SKL:s förslag redovisas och kommenteras.

Underlag för beslut

- Valnämndens beslut 2017-02-21, § 3

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-03-31 med SKL:s förslag redovisade och kommenterade, samt med valnämndens förslag inarbetade

- Förslag till nytt reglemente för valnämnden

- Förslag till reglemente från SKL med kommentarer

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt reglemente för valnämnden börjar gälla 2017-06-01.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt reglemente för valnämnden börjar gälla 2017-06-01.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Valnämnden

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

2017-03-31
Dnr 2017/200

Kansliet
Anna Clara Stenvall

Förslag till nytt reglemente för valnämnden

1. Sammanfattning

Med anledning bl a av vissa lagändringar har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kommit med en ny utgåva av reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder. SKL har inte uppdaterat sitt förslag till reglemente sedan 1992. Sedan dess har det skett ett stort antal ändringar i kommunallagen och organisationen och arbetsformerna i kommunerna har också genomgått stora förändringar. SKL har därför utarbetat ett helt nytt förslag till reglemente för styrelsen och övriga nämnder. Reglementet har också getts en helt annan uppbyggnad jämfört med det tidigare. En genomgång av valnämndens reglemente, som inte reviderats sedan 1993, görs nu för att det i så hög grad som möjligt ska överensstämma med SKL:s förslag samt innehålla paragrafer, punkter och avsnitt som är specifika för Haninge kommuns förutsättningar.

Nedan görs en systematisk genomgång av valnämndens reglemente i relation till SKL:s förslag. SKL:s förslag är uppdelat i en A-del och en B-del där A-delen endast berör kommunstyrelsens verksamhet. Därför börjar jämförelserna i detta dokument först vid B-delen, dvs SKL:s 16 §. I den vänstra kolumnen anges SKL:s förslag till paragraf och i den högra kolumnen den jämförbara paragrafen i valnämndens gällande reglemente. Gulmarkerad text betyder att formuleringarna skiljer sig, men att innehållet överensstämmer. Rödmarkerad text innebär att formuleringen saknas i det andra reglementet. Under varje paragraf/punkt/stycke finns kommunstyrelseförvaltningens bedömning av vilken formulering som ska användas i valnämndens reviderade reglemente. Utgångspunkten är att valnämndens reglemente i så hög utsträckning som möjligt ska ha samma uppbyggnad som SKL:s förslag till reglemente.

Som referens finns ett dokument med förslag till valnämndens nya reglemente och SKL:s förslag med kommentarer.

Postadress
136 81 Haninge

Besöksadress
Rudsjöterrassen 2

Telefon
Växel: 08-606 70 00
Direkt: 08-606 48 90

E-post
annaclara.stenvall@haninge.se

Uppdrag och verksamhet

SKL:s förslag	Gällande reglemente
16 § Styrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att styrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.	1 § Valnämnden fullgör kommunens uppgifter som enligt vallag (1972:620), lag om kyrkofullmäktigeval (1972:702), folkomröstningslag (1972:369) och annan lag eller författning.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Organisation inom verksamhetsområdet

SKL:s förslag	Gällande reglemente
17 § Styrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Personalansvar

SKL:s förslag	Gällande reglemente
18 § Styrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av styrelsen. Styrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges i 8 § i detta reglemente.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Valnämnden är inte anställningsmyndighet. Den personal som administrerar val och de röstmottagare som arbetar på valdagen och dagarna däromkring är anställd av kommunstyrelseförvaltningen. Förvaltningen föreslår därför att SKL:s förslag inte ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Personuppgifter

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
19 § Styrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i styrelsens/nämndens verksamhet.	4 § Valnämnden är registeransvarig för personregister som nämnden för i sin verksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente. Förvaltningen föreslår även följande tillägg om personuppgiftsombud hämtat från § 8 i kommunstyrelsens reglemente ” För att underlätta behandlingen av personuppgifter i Haninge kommun bör kommunstyrelsen utse ett personuppgiftsombud som för en förteckning över kommunstyrelsens register.”.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
20 § Styrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem • i reglemente, • genom finansbemyndigande. Styrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till styrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts dem enligt speciallag.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente med några ändringar. Valnämnden är i normalfallet endast verksam valår och året före val. Återrapportering två gånger per år är därför överflödigt. Förvaltningen föreslår att valnämnden, vid valår, en gång per år ska redovisa till fullmäktige hur den har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat. Vidare föreslås punkten ”i den årliga Mål och budget” läggas till som en av de möjligheter för fullmäktige att lämna uppdrag till valnämnden med krav på återredovisning.

Förvaltningen föreslår även att det tredje stycket i SKL:s förslag kortas ner genom att utesluta den andra meningen. Stycket föreslås alltså lyda ” Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige.”.

Information och samråd

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
21 § Styrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder. Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Styrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, utom det sista stycket eftersom valnämndens verksamhet inte berör föreningar och organisationer.

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
-	2 § Valnämnden har att till allmänheten lämna erforderlig information om den egna verksamheten.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Självförvaltningsorgan

SKL:s förslag	Gällande reglemente
22 § Nämnden får uppdra åt ett självförvaltningsorgan att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller en viss institution. Nämnden får uppdra åt självförvaltningsorganet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Nämnden ska i en arbetsordning fastställa självförvaltningsorganets uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag utesluts i valnämndens reviderade reglemente eftersom valnämnden inte har någon linjeorganisation som bedriver verksamhet vid separata arbetsplatser.

Medborgarförslag

SKL:s förslag	Gällande reglemente
23 § första och andra stycket Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till styrelsen/nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att styrelsen/nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige. Styrelsen/nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas i Haninge kommun men ingår inte i valnämndens gällande reglemente. Förvaltningen föreslår därför att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	Gällande reglemente
23 § tredje stycket Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte	-

avgjorts inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte avgjorts och när beslut kan förväntas fattas. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.	

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Kommunstyrelsen ansvarar för redovisningen av obesvarade medborgarförslag för samtliga nämnder. Förvaltningen föreslår därför att SKL:s förslag inte ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
23 § fjärde och femte stycket När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas. Alternativ 1: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna men inte när beslut fattas. Alternativ 2: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet, men inte närvara när beslut fattas.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

SKL:s förslag innehåller ingen bestämmelse om att förslagsställaren ska bjudas in redan vid överlämningen till förvaltningen, vilket är rutinen i Haninge kommun. En anpassning av paragrafen som överensstämmer med kommunstyrelsens gällande reglemente föreslås därför ingå i valnämndens reviderade reglemente.

I kommunstyrelsens reglemente finns en bestämmelse om att förslagsställaren ska bjudas in för att presentera sitt förslag innan det lämnas till kommunstyrelseförvaltningen för beredning ”Innan ett medborgarförslag överlämnas till kommunstyrelseförvaltningen för beredning ska förslagsställaren bjudas in till kommunstyrelsen och där erbjudas möjlighet att presentera sitt förslag som en informationspunkt”. Detta stycke föreslås ingå i valnämndens reviderade reglemente, med ändringen att förslagsställaren ska bjudas in till valnämnden.

I SKL:s förslag ges två alternativ på förslagsställarens närvaro och deltagande. Innehållet i kommunstyrelsens gällande reglemente är mest likt alternativ 1 och förvaltningen föreslår därför en kombination av alternativ 1 i SKL:s förslag och kommunstyrelsens gällande

reglemente ska ingå i valnämndens reviderade reglemente: ”När medborgarförslaget sedan slutbehandlas i valnämnden ska förslagsställaren åter bjudas in till kommunstyrelsen för ytterligare en möjlighet att presentera sitt förslag. Förslagsställaren får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna men inte när beslut fattas.”

Förvaltningen föreslår också att ett sista stycke hämtat från kommunstyrelsens reglemente ska ingå i valnämndens reviderade reglemente: ”Är förslaget av allmänt intresse bör nämnden ha öppet sammanträde vid behandlingen av medborgarförslaget.”.

Tidpunkt för sammanträden

SKL:s förslag	Gällande reglemente
24 § Styrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som styrelsen/nämnden bestämmer. Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet. Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde. Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.	§ 10 Valnämnden sammanträder på dag och tid som valnämnden bestämmer. Sammanträde skall också kallas om minst 1/3 av Valnämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att formuleringen i SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Kallelse

SKL:s förslag	Gällande reglemente

25 § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast … dagar före sammanträdesdagen. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt. Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.	11 § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen skall vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen skall på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast sju dagar före sammanträdesdagen. Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt. När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente och att bestämmelsen från gällande reglemente om att kallelsen ska tillställas ledamöter och ersättare senast sju dagar före sammanträdet.

Förvaltningen föreslår också att ett tillägg görs i enlighet med kommunstyrelsens reglemente § 20: ” Valnämnden beslutar om ändring av eller tillägg till föredragningslistan.”.

Offentliga sammanträden

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
26 § Styrelsen/nämnden får besluta om offentliga sammanträden.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Förvaltningen föreslår att paragrafen ska ingå i valnämndens reviderade reglemente. I kommunstyrelsens reglemente § 13 finns ett förtydligande: ” Det kan gälla hela sammanträdet eller vissa ärenden dock med de begränsningar som anges i 6 kap. 19 a § kommunallagen.”. Detta tillägg föreslås ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Sammanträde på distans

SKL:s förslag	Gällande reglemente
27 § Styrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans ska senast … dagar i förväg anmäla detta till styrelsens/nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Styrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Genom den kommunallagsändring som trädde i kraft den 1 februari 2014 infördes en möjlighet för fullmäktige att besluta att nämndledamöter får delta i nämndsammanträden på distans.

I första stycket i SKL:s förslag anges att det ska föreligga ”särskilda skäl” för att deltagande på distans i sammanträde ska få äga rum. Detta markerar att deltagande på distans ska vara ett komplement till fysisk närvaro. Det kan handla om att någon ledamot på grund av långa avstånd, funktionsnedsättning eller väderförhållanden har svårt att komma till sammanträdet eller att ett ärende brådskar.

Ljud- och bildöverföring måste ske på sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra, vilket innebär att även den distansdeltagande ledamoten måste kunna se samtliga övriga deltagare. Om flera ledamöter deltar på distans måste även de kunna se varandra. Ljud- och bildöverföringen måste dessutom vara stabil och av hög kvalitet.

Förvaltningen konstaterar att den teknik som idag finns i de mötesrum där valnämnden sammanträder långt ifrån uppfyller de krav på ljud- och bildöverföring

som ställs för deltagande på distans. Förvaltningen har inte heller fått indikationer från ledamöter i valnämnden att man regelmässigt avstår från att delta vid sammanträden på grund av svårigheter att ta sig till kommunhuset. Mot bakgrund av ovanstående anser förvaltningen att det i dagsläget saknas skäl att införa möjlighet att delta på distans vid kommunstyrelsens sammanträde. Förvaltningen konstaterar också att motsvarande bedömning har gjorts vid revideringen av kommunfullmäktiges arbetsordning 2016-04-18 § 151. Därför föreslår förvaltningen inte något sådant tillägg i det nya reglementet.

Närvarorätt

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
28 § Kommunalråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid styrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
28 § Härutöver får styrelsen/nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med styrelsen/nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om styrelsen/nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Förvaltningen föreslår även att 12 § i kommunstyrelsens reglemente ska ingå, anpassad till valnämndens förutsättningar: ”Vid kommunstyrelsens sammanträde ska kanslichefen närvara om inte kommunstyrelsens ordförande medger annat. Kanslichefen har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. Kommunstyrelsen kan besluta att kanslichefen äger rätt att få sin mening antecknad i protokollet. ”

SKL:s förslag	Gällande reglemente
28 § Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid styrelsens sammanträden.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Sammansättning

SKL:s förslag	Gällande reglemente
29 § Alternativ 1: Styrelsen/nämnden består av … ledamöter och … ersättare.	5 § första stycket Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att formuleringen i gällande reglemente behålls och att det görs ett tillägg i enlighet med kommunstyrelsens reglemente § 14 ”Ledamöter och ersättare väljs av kommunfullmäktige.” Förvaltningen föreslår också i enlighet med valnämndens förslag att lägga till ett stycke som tydliggör val av valnämndens presidium, ” Valnämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande, vilka väljs av kommunfullmäktige bland nämndens ledamöter.”.

Valnämndens ordförande

SKL:s förslag	Gällande reglemente
30 § Det åligger ordföranden att 1. leda styrelsens/nämndens arbete och sammanträden, 2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente, 3. kalla ersättare, 4. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i styrelsen/nämnden vid behov är beredda, 5. se till att färdigberedda ärenden snarast	-

behandlas i styrelsen/nämnden, 6. bevaka att nämndens beslut verkställs.	

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, utom punkterna 2 och 3 som regleras i 9 § (kallelse) i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	Gällande reglemente
30 § Härutöver åligger det styrelsens ordförande att under styrelsen Punkt 1-4.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Åtagandena i detta stycke gäller endast kommunstyrelsens ordförande eftersom de avser kommunen som helhet. Förvaltningen föreslår därför att stycket inte ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Ordförande och vice ordförande

SKL:s förslag	Gällande reglemente
31 § Styrelsens/nämndernas presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.	5 § andra stycket Valnämndens presidium består av ordförande samt vice ordföranden, vilka väljes av fullmäktige bland nämndens ledamöter.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Valnämnden har endast ordförande och en vice ordförande. Förvaltningen föreslår att formuleringen i kommunstyrelsens reglemente § 15 ”Kommunfullmäktige ska bland valnämndens ledamöter välja en ordförande samt 1:e vice ordförande, vilka väljes av kommunfullmäktige bland nämndens ledamöter för den tid fullmäktige bestämmer.” ska ingå i valnämndens reviderade reglemente eftersom det där regleras hur valen sker.

Andra stycket i SKL:s förslag gällande vice ordförandens uppgifter föreslås ingå i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	Gällande reglemente
§ 32 första stycket Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde	9 § Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde

eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen/nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem. Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.	eller i en del av ett sammanträde utser nämnden en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag i sin helhet ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, men ”annan i presidiet” ska bytas ut till ”vice ordföranden” i både första och andra stycket.

Kommunalråd

SKL:s förslag	Gällande reglemente
33 § Sedan val av styrelse/nämnd skett utser fullmäktige … kommunalråd. Fullmäktige beslutar om kommunalrådens uppgifter, ansvarsområden och tjänstgöringsgrad.	-

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag inte ska ingå i valnämndens reglemente eftersom bestämmelser om kommunalråd inte hör till valnämndens ansvarsområde.

Förhinder

SKL:s förslag	Gällande reglemente
34 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till styrelsens/nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid styrelseaktuellt kansli. Kansliet ska underrätta den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.	8 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del a v ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till ersättare.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Ersättares tjänstgöring

SKL:s förslag	Gällande reglemente
35 § stycke 1-3 Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe. Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.	6 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall ersättaren tjänstgöra i ledamotens ställe. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Om inte ersättare väljs proportionellt skall ersättare tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, men det sista stycket ”om ingen ordning är bestämd (…)” föreslås uteslutas i valnämndens reviderade reglemente.

SKL:s förslag	Gällande reglemente
35 § Stycke 4 Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.	12 § Ersättare som inte har ordinarie ledamot i valnämnden eller dess utskott har rätt att delta i överläggningarna och att lämna särskilt yttrande sk ersättaryttrande.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att formuleringen i gällande reglemente ska ingå i valnämndens reviderade reglemente. Förvaltningen föreslår också att formuleringen i kommunstyrelsens reglemente § 22 ”Ersättare *för ett parti* som inte har ordinarie ledamot (…)” ska ingå i valnämndens reviderade reglemente som förtydligande.

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
35 § stycke 5 Alternativ 1: En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna påverkats genom ersättarens tjänstgöring, får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen. Alternativ 2: En ersättare som börjat tjänstgöra har företräde till tjänstgöring framför annan ersättare oberoende av turordningen, om denne tjänstgör inom sitt eget parti. Alternativ 3: En ersättare som börjat tjänstgöra har alltid företräde till tjänstgöring framför annan ersättare.	6 §, andra delen. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får den ersättare som inställer sig under ett pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, men att ordet ”styrkebalans” används i stället för ”majoritetsförhållande”.

Jäv, avbruten tjänstgöring

SKL:s förslag	**Gällande reglemente**
36 § En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts. Alternativ 1: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.	7 § En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts. En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Alternativ 2: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får tjänstgöra igen endast om inplacerad tjänstgörande ersättare tillhör annat parti. Alternativ 3: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får inte åter tjänstgöra vid sammanträdet.	

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente inklusive alternativ 1, samt att ordet ”styrkebalans” ska användas istället för ”majoritetsförhållande”.

Reservation och särskilt yttrande

SKL:s förslag	Gällande reglemente
37 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.	14 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente. SKL:s förslag innehåller dock ingen bestämmelse om särskilt yttrande, varför ett tillägg från kommunstyrelsens reglemente, § 27 ”Kommunstyrelsen kan medge en ledamot som deltagit i överläggningen i ett ärende att anteckna sin mening i protokollet, ett så kallat särskilt yttrande. Yttrandets huvudsakliga innebörd ska redovisas innan sammanträdet avslutas.”, föreslås utgöra paragrafens andra stycke i valnämndens reviderade reglemente.

Protokoll

SKL:s förslag	Gällande reglemente
-	13 § Vid sammanträdena skall protokoll föras på ordförandenas ansvar. Protokollet skall redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som nämnden har handlagt.

	Protokollet skall för varje ärende redovisa - vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka - i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut - genomförda omröstningar och hur de har utfallit, - vilka beslut som har fattats - vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar, samt - vilka reservationer som har anmälts mot besluten.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att paragrafen inte ska ingå i valnämndens reviderade reglemente. Bestämmelserna regleras i Kommunallagen 5 kap 58-59 § och behöver således inte regleras även i reglementet.

Justering av protokoll

SKL:s förslag	Gällande reglemente
38 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Styrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.	14 § första stycket Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot senast fjorton dagar efter sammanträdet. Valnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Justeringen skall tillkännages på kommunens anslagstavla senast andra dagen efter justering.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår i enlighet med valnämndens förslag att SKL:s förslag i sin helhet ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Ett tillägg från kommunstyrelsens reglemente § 25 ”Ordföranden bestämmer tid och plats för justering av protokollet.” föreslås ingå i paragrafen.

De bestämmelser som anges sist i paragrafen i valnämndens gällande reglemente behöver inte ingå i det reviderade reglementet eftersom det regleras i kommunallagen.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter

SKL:s förslag	Gällande reglemente
39 §	-

Styrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.	

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente.

Delgivningsmottagare

SKL:s förslag	Gällande reglemente
40 § Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordföranden, (kommundirektören), förvaltningschefen eller annan anställd som styrelsen/nämnden beslutar.	15 § Delgivning med Valnämnden sker med ordföranden eller anställd som nämnden bestämmer.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente och att de tjänstemän som anges ska vara kommundirektören och kanslichefen.

Processbehörighet

SKL:s förslag	Gällande reglemente
-	3 § Valnämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning
I SKL:s förslag hanteras processbehörighet i den del av reglementet som endast berör kommunstyrelsen. Formuleringen i gällande reglemente föreslås behållas, den överensstämmer också med övriga nämnders reglementen.

Undertecknande av handlingar

SKL:s förslag	Gällande reglemente
41 § Skrivelser, avtal och andra handlingar från styrelsen/nämnden ska på styrelsens/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som styrelsen utser.	16 § Avtal, andra handlingar och skrivelser i Valnämndens namn skall undertecknas av dem som nämnden utser.

Styrelsen/nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av styrelsen/nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på styrelsens/nämndens vägnar. Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.	

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar och bedömning

Förvaltningen föreslår att SKL:s förslag ska ingå i valnämndens reviderade reglemente, med revidering av vilka tjänstemän som ska kontrasignera handlingar; kommundirektören eller kanslichefen.

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

Reglemente för valnämnden

FÖRSLAG

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Fastställt datum	Gäller från datum
Reglemente	Reglemente för valnämnden	20ÅÅ-MM-DD	20ÅÅ-MM-DD
Beslutat av	Ansvarig avdelning	Reviderat	
Kommunfullmäktige	Kansliet		
Dokumentinformation		Diarienr	Version
Ersätter tidigare reglemente för valnämnden (dnr 1993/195 013.110).		VN 2016/2	1.0

Postadress 136 81 Haninge
Besöksadress Rudsjöterrassen 2
Telefon Växel: 08-606 70 00
E-post haningekommun@haninge.se

Uppdrag och verksamhet

1 §
Valnämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Valnämnden ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att valnämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Organisation inom verksamhetsområdet

2 §
Valnämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Personuppgifter

3 §
Valnämnden är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i valnämndens verksamhet. För att underlätta behandlingen av personuppgifter i Haninge kommun bör valnämnden utse ett personuppgiftsombud som för en förteckning över valnämndens register.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

4 §
Valnämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Valnämnden ska, vid valår, en gång per år redovisa till fullmäktige hur den har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till den

- i reglemente,
- genom finansbemyndigande,
- i den årliga Mål och budget.

Valnämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till den fullgjorts.

Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige.

Valnämnden ska också fullfölja rapporteringsskyldighet som ålagts den enligt speciallag.

Information och samråd

FÖRSLAG

5 §
Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från valnämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Valnämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

6 §

Valnämnden har att till allmänheten lämna erforderlig information om den egna verksamheten.

Medborgarförslag

7 §
Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till valnämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att valnämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Valnämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag.

Innan ett medborgarförslag överlämnas till kommunstyrelseförvaltningen för beredning ska förslagsställaren bjudas in till valnämnden och där erbjudas möjlighet att presentera sitt förslag som en informationspunkt.

När medborgarförslaget sedan slutbehandlas i valnämnden ska förslagsställaren åter bjudas in till valnämnden för ytterligare en möjlighet att presentera sitt förslag. Förslagsställaren får närvara när valnämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna men inte när beslut fattas.

Är förslaget av allmänt intresse bör valnämnden ha öppet sammanträde vid behandlingen av medborgarförslaget.

Tidpunkt för sammanträden

8 §
Valnämnden sammanträder på dag och tid som valnämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av valnämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

FÖRSLAG

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordföranden om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordföranden.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse

9 §
Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska senast 7 dagar före sammanträdet på lämpligt sätt sändas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

Valnämnden beslutar om ändring av eller tillägg till föredragningslistan.

Offentliga sammanträden

10 §
Valnämnden får besluta om offentliga sammanträden. Det kan gälla hela sammanträdet eller vissa ärenden dock med de begränsningar som anges i 6 kap. 19 a § kommunallagen.

Närvarorätt

11 §
Kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande har rätt att närvara vid valnämndens sammanträden och delta i överläggningarna. Närvarorätten gäller inte

FÖRSLAG

ärenden som rör myndighetsutövning. Valnämnden får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning valnämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får valnämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i styrelsen att närvara vid sammanträde med valnämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om valnämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Vid valnämndens sammanträde ska kanslichefen närvara om inte valnämndens ordförande medger annat. Kanslichefen har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. Valnämnden kan besluta att kanslichefen äger rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Valnämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid styrelsens sammanträden.

Valnämndens sammansättning

12 §
Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare som väljs av kommunfullmäktige.

Valnämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande, vilka väljs av kommunfullmäktige bland nämndens ledamöter.

Valnämndens ordförande

13 §
Det åligger valnämndens ordförande att

1. leda valnämndens arbete och sammanträden,
2. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i valnämnden vid behov är beredda,
3. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i valnämnden,
4. bevaka att valnämndens beslut verkställs.

Ordförande och vice ordförande

14 §
Kommunfullmäktige ska bland valnämndens ledamöter välja en ordförande och en vice ordförande, vilka väljs bland valnämndens ledamöter för den tid fullmäktige bestämmer. Dessa två personer utgör valnämndens presidium.

Viceordföranden ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

FÖRSLAG

Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

15 §
Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får valnämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordföranden inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.

Förhinder

16 §
En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till valnämndens sekreterare eller någon annan anställd vid kommunstyrelseförvaltningens kansliavdelning. Kansliet ska underrätta den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.

Ersättares tjänstgöring

17 §
Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt.

En ersättare för ett parti som inte har en ordinarie ledamot i valnämnden har rätt att delta i överläggningarna och att lämna ett särskilt yttrande, ett så kallat ersättaryttrande, om ärendet slutgiltigt avgörs i valnämnden.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om den etablerade styrkebalansen mellan partierna påverkats genom ersättarens tjänstgöring, får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Jäv, avbruten tjänstgöring

FÖRSLAG

18 §
En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat den etablerade styrkebalansen mellan partierna.

Reservation och särskilt yttrande

19 §
Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

Valnämnden kan medge en ledamot som deltagit i överläggningen i ett ärende att anteckna sin mening i protokollet, ett så kallat särskilt yttrande. Yttrandets huvudsakliga innebörd ska redovisas innan sammanträdet avslutas.

Justering av protokoll

20 §
Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot. Ordföranden bestämmer tid och plats för justering av protokollet.

Valnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter

21 §

Valnämnden ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Delgivningsmottagare

22 §
Delgivning med valnämnden sker med ordföranden, kommundirektören, kanslichefen eller annan anställd som styrelsen beslutar.

Processbehörighet

23 §
Valnämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom valnämndens verksamhetsområde.

FÖRSLAG

Undertecknande av handlingar

24 §
Skrivelser, avtal och andra handlingar från valnämnden ska på valnämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av kommundirektören eller kanslichefen. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som styrelsen utser.

Valnämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av valnämndens lämnade direktiv underteckna handlingar på styrelsens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

FÖRSLAG

Dnr VN 2016/2

§ 3 Nytt reglemente för valnämnden

Sammanfattning

Med anledning av bland annat vissa lagändringar har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kommit med en ny utgåva av reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder. SKL har inte uppdaterat sitt förslag till reglemente sedan 1992. Sedan dess har det skett ett stort antal ändringar i kommunallagen och organisationen och arbetsformerna i kommunerna har också genomgått stora förändringar. SKL har därför utarbetat ett helt nytt förslag till reglemente för styrelsen och övriga nämnder. Reglementet har också getts en helt annan uppbyggnad jämfört med det tidigare. En genomgång av valnämndens reglemente, som inte reviderats sedan 1993, görs nu för att det i så hög grad som möjligt ska överensstämma med SKL:s förslag samt innehålla paragrafer, punkter och avsnitt som är specifika för Haninge kommuns förutsättningar.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att valnämnden godkänner förslaget till reglemente och hemställer att kommunfullmäktige fastställer reglementet.

Underlag för beslut

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2017-02-09 med SKL:s förslag redovisade och kommenterade

- Förslag till nytt reglemente för valnämnden

- Nu gällande reglemente för valnämnden

- Förslag till reglemente från SKL med kommentarer

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. Valnämnden godkänner förslaget till reglemente och hemställer att kommunfullmäktige fastställer reglementet att börja gälla fr o m 2017-05-01.

Överläggningar i valnämnden

Marietta de Pourbaix Lundin (M) yrkar att följande ändringar görs i kommunstyrelseförvaltningens förslag till nytt reglemente för valnämnden:

§ 12 - förtydligande att nämnden utses av kommunfullmäktige, samt vilka som ingår i valnämndens presidium och att även presidiet väljs av kommunfullmäktige. Paragrafen ska formuleras:

Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare som väljs av kommunfullmäktige.

Valnämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande, vilka väljs av kommunfullmäktige bland nämndens ledamöter.

§ 17 - korrigering av felaktig skrivning i kommunstyrelseförvaltningens förslag till nytt reglemente. Stycke 4 utesluts och ersätts av stycke 6 som flyttas för att utgöra stycke 4, enligt det förtydligande från kommunstyrelseförvaltningen som lades på valnämndens bord.

§ 20 - hela stycke två i SKL:s förslag, § 38, ska ingå i valnämndens nya reglemente. Stycke två ska formuleras:

Valnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut; Marietta de Pourbaix-Lundins (M) förslag till ändringar enligt ovan, och finner att valnämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Valnämndens beslut

1. Valnämnden godkänner kommunstyrelseförvaltningens förslag till nytt reglemente med följande ändringar:

   Lydelsen i § 12 föreslås ändras till:

   Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare som väljs av kommunfullmäktige.

   Valnämndens presidium består av ordförande samt vice ordförande, vilka väljs av kommunfullmäktige bland nämndens ledamöter.

§ 17 föreslås korrigeras avseende felaktig skrivning i kommunstyrelseförvaltningens förslag till nytt reglemente. Stycke 4 utesluts och ersätts av stycke 6 som flyttas för att utgöra stycke 4, enligt det förtydligande från kommunstyrelseförvaltningen som lades på valnämndens bord.

§ 20 föreslås anpassas helt efter SKL:s förslag, § 38, vilket innebär att hela stycke två föreslås ingå i valnämndens reglemente. Stycke två föreslås formuleras:

Valnämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

2. Valnämnden hemställer att kommunfullmäktige fastställer reglementet med ändringar föreslagna i beslutspunkt 1, att börja gälla fr o m 2017-05-01.

_____

Expedieras: Akt, kommunstyrelseförvaltningen

För verkställighet:

För kännedom:

Reglemente för styrelsen och övriga nämnder

ETT UNDERLAG FÖR LOKALA BEDÖMNINGAR

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting

REGLEMENTE FÖR STYRELSEN OCH ÖVRIGA NÄMNDER

FÖRORD

Detta styrelse-/nämndreglemente är en reviderad utgåva av det reglemente som gavs ut 1992 av Svenska Kommunförbundet.

Detta reglemente har en annan uppbyggnad än den föregående versionen. Som bakgrund till kommentarerna till reglementet avgränsas fullmäktiges uppgifter i förhållande till styrelsen och nämnderna. Inledningen är inte avsedd att ingå i själva reglementet.

Den första delen innehåller för styrelsen specifika bestämmelser (avsnitt A). Därefter kommer för styrelsen och nämnderna gemensamma bestämmelser (avsnitt B). Dessa är alltså tänkta att, om inte annat anges, kunna tas in såväl i styrelsens som i nämndernas reglementen.

Liksom i föregående upplaga har vi uteslutit specialbestämmelser för olika nämnder, eftersom utformningen av sådana uppvisar mycket stora lokala variationer. Vissa bestämmelser i avsnitt A är dock av intresse för nämnderna. Detta gäller 1 § (nämndens uppgifter, som alltid måste anges), 7 § (ekonomi och medelsförvaltning om denna ska ligga hos nämnden), 8 § (om fullmäktige har delegerat uppgifter till nämnden), 9 § (personalpolitik om denna är decentraliserad), 10 § (uppföljning) och 11 § (processbehörighet om denna enligt reglemente ska ligga hos nämnden).

En viktig inskränkning är att vi inte har redovisat något särskilt reglemente för landstingsstyrelse och landstingskommunala nämnder. Orsaken till detta är att vi har ett förhållandevis litet antal landsting/regioner och att de olika landstingen/regionerna uppvisar stora organisatoriska olikheter. I stora delar kan dock bestämmelserna användas även av landstingen/regionerna.

Reglementet bygger på lagstiftningens innehåll den 1 januari 2015.

Stockholm i december 2014

Sveriges Kommuner och Landsting

REGLEMENTE FÖR STYRELSEN/X-NÄMNDEN I X-STADS KOMMUN

A. Styrelsens uppgifter

Allmänt om styrelsens uppgifter

1 § Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet *(ledningsfunktion)*. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen/landstinget *(styrfunktion)*.

Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens/landstingets utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige *(uppföljningsfunktion)*.

Styrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter jämte sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd (*särskilda uppgifter)*. Härutöver ansvarar styrelsen för de uppgifter som framgår av kommunallagen (1991:900), KL, och annan lagstiftning.

Ledningsfunktionen och styrfunktionen

Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen

2 § Styrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.

Styrelsens övergripande uppgifter

3 § Styrelsen ska

1. leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
2. utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,

3. ha ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor i kommunen,
4. ha hand om kommunens personaladministrativa system, ekonomisystem, dokument- och ärendesystem, e-postsystem, IT-system, kommunikationssystem, skaderapporteringssystem, passersystem och förtroendemannaregister,
5. hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs,
6. kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,
7. ansvara för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar,
8. ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och förvaltningscheferna,
9. upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare,
10. bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med KL,
11. verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat.

Om fullmäktige inte har beslutat något annat, avgör styrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska handlägga ska beredas.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

Företag och stiftelser

4 § Styrelsen ska

1. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
2. ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,
3. ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och företagsledningarna/stiftelseledningarna,
4. löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17–18 b §§ KL är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i,
5. årligen, senast den … i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige

snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder,

6. svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Kommunalförbund

5 § Styrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Ekonomi och medelsförvaltning

6 § Styrelsen ska

1. ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade föreskrifter för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar,
2. ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl.a. att
   - underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom,
   - se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
   - handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden,
3. upprätta förslag till budget i enlighet med KL,
4. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
5. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
6. i enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.

Delegering från fullmäktige

7 § Styrelsen beslutar i följande grupper av ärenden:

1. upptagande av lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt,
2. på begäran av nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen och av fullmäktige fastställd beloppsram och andra riktlinjer,

3. utarrendera, hyra ut eller på annat sätt upplåta kommunen tillhörig fast egendom,
4. köp, försäljning, byte och avtal om fastighetsreglering, allt inom av fullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt,
5. i mål och ärenden där styrelsen för kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,
6. tillstånd att använda kommunens vapen,
7. avgivande av yttranden enligt kameraövervakningslagen (2013:460).

Styrelsen beslutar också om yttranden som ankommer på fullmäktige när dessa inte är av principiell betydelse eller när tiden inte medger att yttrandet behandlas av fullmäktige. Styrelsen ska om möjligt samråda med berörd nämnd vid handläggning av yttrandet.

Personalpolitiken

8 § Styrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl.a. att:

1. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
2. förhandla å kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden,
3. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare;
4. besluta om stridsåtgärd,
5. lämna uppdrag enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Uppföljningsfunktionen

Styrelsens uppföljning

9 § Styrelsen ska

1. övervaka att av fullmäktiges fastställda kvalitetskrav, mål, riktlinjer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna,

2. övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,
3. följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,
4. två gånger per år rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
5. inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv,
6. före den 1 april varje år lämna fullmäktige en redovisning över de motioner och medborgarförslag som kommit in till fullmäktige till och med året innan och som inte slutligt handlagts av fullmäktige.

Särskilda uppgifter

Processbehörighet

10 § Styrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige. Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet.

Krisledning och höjd beredskap

11 § Styrelsen ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap (krisledningsnämnd).

Alternativ 1: Krisledningsnämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

Alternativ 2: Krisledningsnämnden har rätt att överta beslutanderätt från kommunens övriga nämnder i den utsträckning som nämnden finner nödvändigt i den uppkomna krisen.

Styrelsen utser ledamot till hemvärnsråd enligt hemvärnsförordningen (1997:146).

Arbetslöshetsnämnd

12 § Styrelsen är arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Arkivmyndighet

13 § Styrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i av fullmäktige antaget arkivreglemente.

Anslagstavla och webbplats

14 § Styrelsen ansvarar för kommunens anslagstavla.

Styrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för kommunens externa och interna webbplats.

Författningssamling

15 § Styrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

B. För styrelsen och nämnderna gemensamma bestämmelser

Uppdrag och verksamhet

16 § Styrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att styrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Organisation inom verksamhetsområdet

17 § Styrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Personalansvar

18 § Styrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sina förvaltningar med undantag för förvaltningschefer som anställs av styrelsen. Styrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges i 8 § i detta reglemente.

Personuppgifter

19 § Styrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i styrelsens/nämndens verksamhet.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

20 § Styrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i reglemente,
- genom finansbemyndigande.

Styrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts.

Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till styrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts dem enligt speciallag.

Information och samråd

21 § Styrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Styrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet.

Självförvaltningsorgan

22 § Nämnden får uppdra åt ett självförvaltningsorgan att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller en viss institution. Nämnden får uppdra åt självförvaltningsorganet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Nämnden ska i en arbetsordning fastställa självförvaltningsorganets uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid.

Medborgarförslag

23 § Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till styrelsen/nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att styrelsen/nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Styrelsen/nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag.

Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte avgjorts inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte har avgjorts och när beslut kan förväntas fattas. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas.

Alternativ 1: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna. men inte när beslut fattas.

Alternativ 2: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet, men inte närvara när beslut fattas.

Arbetsformer

Tidpunkt för sammanträden

24 § Styrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som styrelsen/nämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse

25 § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast … dagar före sammanträdesdagen. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

Offentliga sammanträden

26 § Styrelsen/nämnden får besluta om offentliga sammanträden.

Sammanträde på distans

27 § Styrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast … dagar i förväg anmäla detta till styrelsens/nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Styrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

Närvarorätt

28 § Kommunalråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid styrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får styrelsen/nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med styrelsen/nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om styrelsen/nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Sammansättning

29 § Alternativ 1: Styrelsen/nämnden består av … ledamöter och … ersättare.

Alternativ 2: Styrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat.

Ordföranden

30 § Det åligger ordföranden att

1. leda styrelsens/nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. kalla ersättare,
4. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i styrelsen/nämnden vid behov är beredda,
5. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i styrelsen/nämnden,
6. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Härutöver åligger det styrelsens ordförande att under styrelsen

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
3. främja samverkan mellan styrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt
4. representera styrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte styrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Presidium

31 § Styrelsens/nämndernas presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

32 § Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen/nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.

Kommunalråd

33 § Sedan val av styrelse/nämnd skett utser fullmäktige … kommunalråd.

Fullmäktige beslutar om kommunalrådens uppgifter, ansvarsområden och tjänstgöringsgrad.

Förhinder

34 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till styrelsens/nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid aktuellt styrelsekansli. Kansliet ska underrätta den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.

Ersättares tjänstgöring

35 § Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte väljs proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.

Alternativ 1: En ersättare som har börjat tjänstgöra har alltid företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna påverkats genom ersättarens tjänstgöring får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Alternativ 2: En ersättare som börjat tjänstgöra har företräde till tjänstgöring framför annan ersättare oberoende av turordningen, om denne tjänstgör inom sitt eget parti.

Alternativ 3: En ersättare som börjat tjänstgöra har alltid företräde till tjänstgöring framför annan ersättare.

Jäv, avbruten tjänstgöring

36 § En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

Alternativ 1: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

Alternativ 2: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får tjänstgöra igen endast om inplacerad tjänstgörande ersättare tillhör annat parti.

Alternativ 3: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får inte åter tjänstgöra vid sammanträdet.

Reservation

37 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

Justering av protokoll

38 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Styrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

39 § Styrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta styrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivningsmottagare

40 § Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordföranden, (kommundirektören), förvaltningschefen eller annan anställd som styrelsen/nämnden beslutar.

Undertecknande av handlingar

41 § Skrivelser, avtal och andra handlingar från styrelsen/nämnden ska på styrelsens/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som styrelsen utser.

Styrelsen/nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av styrelsen/nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på styrelsens/nämndernas vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Utskott

42 § Inom styrelsen ska finnas ett arbetsutskott. Arbetsutskottet ska bestå av x ledamöter och x ersättare. Styrelsen/nämnden får därutöver inrätta ytterligare utskott.

Inom ett utskott väljer styrelsen/nämnden för den tid styrelsen/nämnden beslutar bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för längre tid får styrelsen/nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av styrelsen/nämnden vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst …. ledamöter begär det. Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

De ärenden som ska avgöras av styrelsen/nämnden i dess helhet bör beredas av utskottet om beredning behövs. Ordföranden eller kommundirektören (kanslichefen eller en annan utsedd person?) överlämnar sådana ärenden till utskottet. Ordföranden bestämmer föredragningslistan till utskottet.

När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

_____

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari...

Sveriges Kommuner och Landsting

KOMMENTAR

Fullmäktiges uppgifter

Kommunallagen (1991:900), KL, ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun. Vissa uppgifter handhas av fullmäktige, styrelsen och nämnderna enligt annan lag, författning eller enligt statlig myndighets beslut.

Fullmäktiges uppgifter framgår av 3 kap. 9 § KL. Fullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i KL eller andra författningar.

Detta innebär att fullmäktige bl.a. ska besluta i ärenden om

1. **planer och föreskrifter, som kommunen kan meddela enligt författning,**
2. **taxor och avgifter om inte annat särskilt angivits,**
3. **ramar för kommunens upplåning,**
4. **övergripande kvalitetskrav på den kommunala verksamheten,**
5. **hur mål, riktlinjer, verksamhet och kvalitetskrav ska följas upp,**
6. **mottagande av donationer,**
7. **mellankommunala avtal av övergripande karaktär och bildande av kommunalförbund och gemensam nämnd,**
8. **expropriation,**
9. **införande eller förändring av LOV-system enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem,**
10. **program avseende privata utförare enligt 3 kap. 19 b § KL,**
11. **kommunal verksamhet ska bedrivas i kommunalt företag,**
12. **konkurrensprogram och företagspolicy.**

Fullmäktige beslutar också om kommunalråden, deras ansvarsområden och deras benämning.

Första

Det här avsnittet utgör utgångspunkten för hela reglementet. Ramlagen för den kommunala verksamheten är KL med bl.a. regler om ansvar och beslutsformer. Läsaren erinras om att det vid sidan av KL finns ytterligare speciallagar som reglerar den kommunala verksamheten.

Andra stycket

Här behandlas fullmäktiges uppgifter. Dessa regleras i grunden i 3 kap. 9 § KL. Denna paragraf är dock allmänt hållen. Den lämnar ett utrymme för fullmäktige att själv bestämma vilka olika ärendetyper som fullmäktige vill ha beslutanderätt i. Därför har här tagits in en katalog över vilka ärenden fullmäktige ska besluta i. Paragrafen är tänkt som ett förtydligande av gränsen mellan fullmäktige å ena sidan samt styrelse/nämnder å andra sidan.

3 kap 9 § KL reglerar inte bara gränsen för vad som kan delegeras till nämnd med stöd av 3 kap. 10 § KL och vad som tillhör fullmäktiges exklusiva beslutsområde. Den klargör tillsammans med 3 kap. 13 § KL också fördelningen av beslutanderätten mellan fullmäktige och nämnderna. Av 3 kap. 13 § KL följer att nämnderna har en självständig beslutanderätt inom ramen för den förvaltande verksamheten t.ex. inom egendoms- och medelsförvaltningen.

Katalogen ska ses som ett exempel och måste anpassas till lokala förhållanden.

Tredje stycket

Begreppet kommunalråd, liksom landstingsråd och oppositionsråd definieras i 4 kap. 1 § KL. Dessa förtroendevalda ska fullgöra sitt uppdrag på hel- eller deltid. Det är inte obligatoriskt att ha kommunalråd. Fullmäktige bestämmer hur många kommunalråd det ska finnas, deras ansvarsområden och deras benämning, samt utser personerna.

REGLEMENTE FÖR STYRELSEN/X-NÄMNDEN I X-STADS KOMMUN

Detta reglemente träder i kraft den …

A. Styrelsens uppgifter

Allmänt om styrelsens uppgifter

1 § Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens/landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (*ledningsfunktion*). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen/landstinget (*styrfunktion*).

Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens/landstingets utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige (*uppföljningsfunktion*).

Styrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter jämte sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd (*särskilda uppgifter*). Härutöver ansvarar styrelsen för de uppgifter som framgår av kommunallagen (1991:900), KL, och annan lagstiftning.

Paragrafen reglerar mer översiktligt styrelsens roll och vilka olika funktioner den ska ha. Systematiken skiljer sig något åt från den som anges i KL. I reglementet får styrelsen fyra funktioner/uppgifter:

- ledningsfunktionen,
- styrfunktionen,
- uppföljningsfunktionen och
- särskilda uppgifter.

Första stycket

I första stycket klargörs att styrelsen ska ha helhetsansvaret för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Detta innebär inte att styrelsen har det primära verksamhetsansvaret överallt, utan att styrelsen mer har en samanhållande roll. Detta kommer till uttryck i begreppet ”helhetsansvar”.

Andra stycket

Andra stycket motsvarar bestämmelsen i 6 kap. 1 § första stycket KL. Styrelsen intar en särställning bland nämnderna genom att den förutsätts ha en ledande och samordnande roll. Styrelsen har att skaffa sig överblick över hela kommunförvaltningen och ska ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet. KL ger dock inte styrelsen några särskilda maktmedel. Uppsikten måste i princip anses vara begränsad till en rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt, om det är möjligt, se till att fullmäktige i egenskap av högsta beslutande organ ingriper. Däremot får inte styrelsen i annan nämnds ställe besluta att en viss åtgärd ska vidtas. Enligt 12 kap. 2 § regeringsformen får inte heller styrelsen ingripa i annan nämnds ärende som gäller myndighetsutövning mot enskild eller som rör tillämpning av lag.

Tredje stycket

KL möjliggör en hög grad av målstyrning. Nämnderna är enligt 3 kap. 15 § KL skyldiga att till fullmäktige redovisa hur de fullgjort sina åtaganden som lämnats till dem inom ramen för ett finansbemyndigande. Detta framgår också av 20 § i reglementet. På grund av beredningstvånget ska i princip alla ärenden gå via styrelsen. Det är då naturligt att styrelsen åläggs en styrande och samordnande roll.

Mot bakgrund av styrelsens viktiga roll när det gäller styrningen, är det också naturligt att det i första hand ankommer på styrelsen att ta fram styrdokument som kan antas av fullmäktige.

Fjärde stycket

Detta stycke motsvarar 6 kap. 2 § KL. Styrelsen ska ha ett övergripande uppföljningsansvar.

Femte stycket

Detta är en viktig täckbestämmelse. Förutom att den tar sikte på vissa angivna specialuppdrag klargör den att de uppgifter som inte lagts på annan nämnd ska skötas av styrelsen. Bestämmelsen är viktig att ha med för det fall att man glömt att ta upp någon uppgift i något annat reglemente.

Alternativa politiska organisationer

Reglementet utgår från den traditionella organisationen med styrelse och nämnder. På senare år har det blivit allt vanligare, framför allt i kommuner med litet antal invånare, att man kraftigt minskar antalet nämnder. Det mest extrema fallet är att man enbart har en styrelse med olika utskott samt en ”myndighetsnämnd”. Denna nämnd får för det första hantera ärenden som rör tillsyn över den egna verksamheten eller ärenden där kommunen själv uppträder som part. För att avlasta styrelsen i massärenden får myndighetsnämnden också på många håll hantera individärenden. Motivet till denna alternativa organisationsform varierar. Att vitalisera fullmäktige och skapa helhetssyn nämns ofta som skäl. Ekonomiska hänsyn tas säkerligen också många gånger. Genom att i princip koncentrera all politik till styrelsen, uppnår man lättare en samsyn runt de ekonomiska prioriteringarna i kommunen. Kostnaderna för arvoden till förtroendevalda minskar också.

Det finns dock nackdelar med systemet. Från demokratisk synpunkt kan riktas invändningar när det blir så få personer som engageras i den kommunala politiken. Styrelsen får ett mycket stort antal ärendetyper/ärenden att hantera, med risk att kvaliteten i handläggningen försämras. Mycket måste delegeras till utskotten, vars ledamöter kan hämtas enbart ur nämnden. Sekretessfrågor kan också bli besvärliga, eftersom en sekretesskyddad uppgift inte får utnyttjas i annan verksamhet än där den inhämtats. Myndighetsnämnden kan också, om den får funktionen som en renodlad ”jävsnämnd” (dvs. enbart hantera ärenden enligt 3 kap. 5 § KL) få ett så litet antal ärenden att kompetensen i nämnden inte kan upprätthållas.

Ledningsfunktionen och styrfunktionen

Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen

2 § Styrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.

Här regleras styrelsens övergripande ansvar för helheten i kommunen. Bestämmelsen är ett utflöde av 6 kap. 1 § KL. Varje nämnd har att följa sitt reglemente och sörja för en ändamålsenlig organisation (se 3 §). I den här paragrafen åläggs styrelsen att sörja för att organisationen är ändamålsenlig på ett övergripande plan.

Styrelsen ska också samordna nämndernas verksamheter och bevaka gränsdragningsfrågor mellan nämnderna. Vid behov kan styrelsen enligt 6 kap. 2 § KL också behöva göra framställningar om ändringar i reglementen.

Styrelsens övergripande uppgifter

3 § Styrelsen ska

1. **leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållen annan nämnd,**
2. **utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,**
3. **ha ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor i kommunen,**
4. **ha hand om kommunens personaladministrativa system, ekonomisystem, dokument- och ärendesystem, e-postsystem, IT-system, kommunikationssystem, skaderapporteringssystem, passersystem och förtroendemannaregister,**
5. **hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs,**
6. **kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,**
7. **ansvara för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar,**
8. **ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och förvaltningscheferna,**
9. **upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare,**
10. **bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med KL,**
11. **verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat.**

Om fullmäktige inte har beslutat något annat, avgör styrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska handlägga ska beredas.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

Första stycket

Bestämmelsen är avsedd att ge styrelsen nödvändiga instrument för att kunna utöva ledningsfunktionen enligt 6 kap. 1 § KL. Paragrafen ska ses som ett exempel och måste anpassas efter lokala förhållanden.

Tredje punkten

Vad gäller säkerhetsfrågorna tar punkten sikte på de interna/verksamhetsegna *säkerhetsfrågorna*. I detta ansvar ligger att identifiera risker, upprätta/kontinuerligt uppdatera risk- och sårbarhetsanalyser samt att vidta relevanta åtgärder för att eliminera eller motverka att riskerna förverkligas. Det kan innebära allt från förebyggande säkerhetsarbete till att se till att adekvat försäkringsskydd finns.

Nionde punkten

Punkten tar sikte på sådana program som regleras i 3 kap. 19 b § KL och som ska antas av fullmäktige minst en gång per mandatperiod. Programmet ska innehålla mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Lagen innehåller inget krav på att motsvarande program ska upprättas för verksamheter i egen regi. Det finns dock inget som hindrar detta.

Andra och tredje stycket

Styrelsen får här ett generellt uppdrag att besluta om hur fullmäktiges ärenden ska beredas, såvida inte fullmäktige beslutat något annat. Detta följer av 6 kap. 4 § KL. Styrelsen ges också rätten att delegera beslut angående remiss av dessa ärenden till enskild förtroendevald. Detta kan vara en praktisk lösning för att påskynda beredningsprocessen.

Bestämmelsen i 3 § ska ses som ett utflöde av det *övergripande* ansvar för att samordna olika frågor i kommunen som styrelsen har. Det kan handla om

- viss planering av användningen av mark och vatten samt utveckling av strategiskt viktiga områden,
- miljö-, klimat-, mångfalds-, integrations- diskriminerings-, jämställdhets- demokrati- och folkhälsofrågor,
- natur- och vattenvårdsfrågor,
- bostadsfrågor,
- energifrågor inklusive frågor om energihushållning,
- statistik och samhällsanalys,
- utvecklingen av kommunens IT-frågor och centrala informationsverksamhet,
- kommunens utveckling när det gäller e-tjänster (e-samhället),
- trafikförsörjning och infrastruktur,

- utveckling av näringslivet och sysselsättning inklusive ett gott företagsklimat,
- regionalt, nationellt och internationellt arbete,
- kommunens centrala informationsverksamhet,
- kommunens varumärke och attraktivitet.

Det primära ansvaret för de olika sakfrågorna ligger dock hos de olika nämnderna i enlighet med av fullmäktige antagna reglementen. Vi har valt att inte ta in de i detta finstilta stycke uppräknade punkterna i själva reglementstexten, eftersom detta kan skapa osäkerhet kring nämndernas ansvarsområden.

Företag och stiftelser

4 § Styrelsen ska

1. **ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,**
2. **ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,**
3. **ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och företagsledningarna/stiftelseledningarna,**
4. **löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17–18 b §§ KL är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i,**
5. **årligen, senast den … i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder,**
6. **svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.**

Bestämmelsen grundar sig på styrelsens uppsiktsplikt enligt 6 kap. 1 §, 1 a § och 1 b § KL. I förslaget har dock en skärpning lagts in i förhållande till KL. Det gäller *fjärde punkten* där styrelsen åläggs att löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17–18 b §§ KL är uppfyllda beträffande de företag och

stiftelser kommunen äger eller har intresse i. Enligt 6 kap. 1 b § KL omfattar bevakningsplikten endast *aktiebolag*. I detta reglemente inkluderas även handelsbolag och ekonomiska föreningar i begreppet företag.

Kommunalförbund

5 § Styrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

För det fall kommunen är medlem i ett kommunalförbund, ska styrelsen utöva uppsikt även över dessa, 6 kap. 1 § andra stycket KL. De förstärkta reglerna om uppsikt omfattar inte kommunalförbund, se SKL:s cirkulär 12:50, som kan laddas ner på www.skl.se.

Ekonomi och medelsförvaltning

6 § Styrelsen ska

1. **ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade föreskrifter för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar,**
2. **ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl.a. att**
   - underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom,
   - se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
   - handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden,
3. **upprätta förslag till budget i enlighet med KL,**
4. **se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,**
5. **upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,**
6. **i enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.**

Första och andra punkten

Enligt 6 kap. 4 § 2 p KL åligger det styrelsen att ta hand om den ekonomiska förvaltningen. Detta begrepp omfattar både medelsförvaltning och egendomsförvaltning.

När det gäller medelsförvaltningen finns särskilda regler för kommunens medelsplacering i 8 kap. 2–3 a §§ KL. Kommunen ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

Reglementsbestämmelsen är skriven utifrån den förutsättningen att styrelsen har hand om hela kommunens medelsförvaltning. Enligt 6 kap. 5 § KL kan dock fullmäktige besluta att en nämnd helt eller delvis ska ha hand om sin egen medelsförvaltning. Kommunen kan t.ex. ha en fastighetsnämnd för förvaltning av kommunens fasta egendom. Väljer man en sådan lösning måste fastighetsförvaltningen undantas i styrelsens reglemente samtidigt som uppgiften i fråga anges i fastighetsnämndens reglemente.

Beträffande upplåning av medel ligger givetvis alltjämt den principiella beslutanderätten på fullmäktige. Placering av medel är däremot en förvaltningsuppgift där beslutanderätten automatiskt tillkommer styrelsen. Styrelsen kan också med stöd av KL:s delegationsbestämmelser delegera beslutanderätten till exempelvis en anställd.

Under ekonomisk förvaltning har även förts donationsförvaltningen. Om donator i stiftelseurkunden har föreskrivit annat om förvaltningen gäller donators föreskrifter i stället för vad som anges i reglementet.

Tredje – femte punkten

Styrelsen ska enligt 8 kap. 6 § KL före oktober månads utgång upprätta budget. Styrelsen bestämmer också när nämnderna senast ska lämna in sina budgetförslag, 8 kap. 7 § KL. Det är mycket vanligt att budgetprocessen pågår under en stor del av året och att en preliminärbudget upprättas redan under sommaren. Det är då viktigt att ett definitivt budgetbeslut verkligen fattas av styrelsen under hösten, så att fullmäktige kan fastställa budgeten före november månads utgång.

Det åligger också styrelsen att se till att bokföring, redovisning, delårsrapporter och årsredovisningar görs i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) utger regelbundet rekommendationer avseende uttolkning av lagen, se www.rkr.se.

Sjätte punkten

I den mån kommunen har medel avsatta för pensionsförpliktelser ska denna punkt finnas i reglementet. Den anknyter till 8 kap. 3 a § KL.

Delegering från fullmäktige

7 § Styrelsen beslutar i följande grupper av ärenden:

1. **upptagande av lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt,**

2. **på begäran av nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen och av fullmäktige fastställd beloppsram och andra riktlinjer,**
3. **utarrendera, hyra ut eller på annat sätt upplåta kommunen tillhörig fast egendom,**
4. **köp, försäljning, byte och avtal om fastighetsreglering, allt inom av fullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt,**
5. **i mål och ärenden där styrelsen för kommunens talan, med för kommunen bindande verkan, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,**
6. **tillstånd att använda kommunens vapen,**
7. **avgivande av yttranden enligt kameraövervakningslagen (2013:460).**

Styrelsen beslutar också om yttranden som ankommer på fullmäktige när dessa inte är av principiell betydelse eller när tiden inte medger att yttrandet behandlas av fullmäktige. Styrelsen ska om möjligt samråda med berörd nämnd vid handläggning av yttrandet.

Första stycket

Bestämmelsen innehåller en katalog över vilka grupper av ärenden fullmäktige delegerar till styrelsen med stöd av 3 kap. 10 § KL. Katalogen ska ses som ett exempel, och måste anpassas till lokala förhållanden. Fullmäktige kan exempelvis ha valt att lägga fastighetsförvaltningen på en nämnd. I dessa fall kan det vara ändamålsenligt att till styrelsen enbart delegera en del ärenden som rör fastigheter.

I 3 kap. 9 § KL regleras fullmäktiges beslutskompetens. Innebörden av bestämmelsen är att fullmäktige beslutar i alla ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. I inledningstexten till detta reglemente finns ett exempel på katalog över ärendetyper som ska vara förbehållna fullmäktige.

Katalogen i den här paragrafen, som handlar om delegation till nämnd enligt 3 kap. 10 § KL, ska inte sammanblandas med finansbemyndiganden enligt 3 kap. 12 § KL. Sådana bemyndiganden kan enbart ges i samband med att beslut om budget fattas eller annars anslag beviljas. Ett finansbemyndigande bör inte tas med i reglementet. Gör man detta, blir man tvungen att ändra reglementet varje år när budgeten tas.

Första punkten

Det är mycket vanligt att styrelsen sköter frågor om *lånefinansiering*. Fullmäktige beslutar om ramen för upplåningen, varefter styrelsen verkställer fullmäktiges beslut. Bestämmelsen skiljer inte på långsiktig och kortsiktig upplåning. Bestämmelsen förutsätter att fullmäktige i budgeten eller i anslagsbeslut anger graden av lånefinansiering. Delegeringsuppdraget ska också ske inom de ramar fullmäktige angivit i riktlinjer i

treårsplanen enligt 8 kap. 5 § KL och i föreskrifterna om medelsförvaltning som fullmäktige dragit upp enligt 8 kap. 3 § KL.

Andra punkten

Om nämnd genom finansbemyndigande har beviljats ett ramanslag för en hel verksamhet, kan nämnden *omdisponera medel* inom ramen för fullmäktiges riktlinjer. Detta följer av 3 kap. 12 § KL och tas inte in i reglementet. Det kan dock finnas behov av att ge styrelsen rätt att på fullmäktiges vägnar omdisponera redan särskilt budgeterade medel hos andra nämnder. Regeln är tänkt att användas när det krävs snabba beslut och man inte kan invänta fullmäktiges ställningstagande. Delegeringsbestämmelsen är skriven utifrån förutsättningen att fullmäktige anger beloppsramar och att omdisponeringen får ske endast inom ramen för den budgeterade verksamhetsvolymen. Åtgärderna får inte heller täcka nya verksamheter och får bara ske på begäran av nämnden.

Tredje och fjärde punkten

I det här exemplet har styrelsen hand om fastighetsförvaltningen i kommunen. Uppgifterna kan lika gärna ligga hos en annan nämnd.

Femte punkten

I mål och ärenden där styrelsen för kommunens talan, har införts en bestämmelse om att styrelsen med bindande verkan kan träffa överenskommelse om *ingående av förlikning* m.m. Många gånger anlitar kommunen ett rättegångsombud, se 6 kap. 6 § KL. Möjligheten för ett rättegångsombud att ingå förlikning är emellertid starkt begränsad, på grund av förbudet mot extern delegation. Det är alltså styrelsen som normalt måste fatta ett formellt beslut om att godkänna förlikningen.

Man bör i detta sammanhang notera att vissa nämnder enligt lag ska ha hand om vissa verksamheter. Ett exempel är socialnämnden som enligt 10 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, ska föra kommunens talan. Styrelsens rätt att ingå förlikning gäller inte i dessa fall.

Andra stycket

I detta stycke delegeras beslut om yttranden till styrelsen. Begreppet ”yttrande” tar sikte på exempelvis besvarande av remisser. Bestämmelsen tar inte sikte på när kommunen för talan i mål och ärenden. Detta regleras i 11 §.

Personalpolitiken

8 § Styrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl.a. att:

1. **med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,**
2. **förhandla å kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen** (1976:580) **om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden,**
3. **avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare;**
4. **besluta om stridsåtgärd,**
5. **lämna uppdrag enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.**

Samlad personalfunktion

Paragrafen har utformats med utgångspunkt i att styrelsen ska ha hand om en för kommunen samlad personalfunktion. De i förslaget särskilt upptagna uppgifterna utgör några av de viktigaste beståndsdelarna i en sådan funktion.

Första och andra punkten

Till de principiella befogenheterna för styrelsen hör att beträffande samtliga kommunens arbetstagare förhandla och träffa kollektivavtal, såvida inte fullmäktige beslutat annat.

Förhandlingsbefogenheten omfattar förhandlingar enligt gällande lagstiftning eller särskilda förhandlingsordningar utom förhandlingar i frågor, som avses i 11–14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Sistnämnda typer av förhandlingar hänförs till respektive nämnds verksamhetsområde och ska föras vid den nämnden. Detta följer av 3 kap. 13 § KL.

Inom styrelsens verksamhetsområde avseende personalpolitiken ligger att handlägga även andra frågor än dem som vi räknat upp i förslaget. Detta framgår av ingressen till paragrafen. Det får ankomma på varje enskild kommun att avgöra vilken detaljeringsgrad som bedöms nödvändig i reglementet. Till frågor som faller inom verksamhetsområdet hör exempelvis att verka och svara för utveckling och samordning av personaladministrationen, ge råd och biträde i personalpolitiska frågor samt medverka till att statistik upprättas.

Tredje punkten

Här föreskrivs att det är styrelsen som avgör frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser inom det arbetsrättsliga området. Det är självfallet en lämplig ordning att kommunen tillämpar lag och kollektivavtal enhetligt så att inte olika praxis utvecklar sig på olika håll i organisationen.

Fjärde punkten

Att besluta om stridsåtgärd är något som kräver noggrant övervägande. En central bedömning måste göras, så att rätt åtgärder vidtas vid rätt tidpunkt. Att besluta om stridsåtgärd är något som alltid bör ligga kvar hos styrelsen, även om kommunen valt att låta verksamhetsansvarig nämnd ansvara för den egna personalpolitiken (se nedan).

Femte punkten

Denna punkt tar sikte på 6 kap. 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter (befogenhetslagen). Detta lagrum motsvarar den tidigare s.k. kommunala delegationslagen (1954:130). Bestämmelsen flyttades år 2009 in i befogenhetslagen i samband med att man ville samla alla ”smålagar” på ett ställe. Genom bestämmelsen kan en kommun ge SKL uppdrag att med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal eller på annat sätt reglera anställningsvillkoren för kommunens arbetstagare. Ett sådant förfaringssätt tillämpas sedan länge bland annat i fråga om att i samband med avtalsrörelserna ta emot uppsägningar av lokala kollektivavtal från arbetstagarorganisationerna samt träffa överenskommelse om prolongation av de lokala avtalen så länge förhandlingar pågår.

Att ge ett sådant uppdrag till en central arbetsgivarorganisation är ett beslut av stor betydelse, där vikten av samordning inom kommunen är stor. Denna beslutanderätt bör enligt vår uppfattning därför alltid ligga hos styrelsen.

Något om decentraliserad personalfunktion

Om kommunen avser att låta verksamhetsansvarig nämnd sköta samtliga förhandlingsfrågor och kollektivavtalstecknandet för sina anställda, finns det i alla fall ett antal frågor, som bör vara kommungemensamma. Så förhåller det sig med frågor som till sin karaktär är av strategisk betydelse eller därför att det är praktiskt och personalpolitiskt nödvändigt att kommunen uppträder i en sammanhållen och enhetlig arbetsgivarfunktion.

I vårt förslag har vi utgått från att till frågor av sistnämnda slag ska hänföras

- beslut om stridsåtgärder eller
- uppdrag som avses i 6 kap. 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Det kan tänkas föreligga ett intresse för kommunen att låta även andra ärenden än dem som nyss angetts falla under förevarande kategori, exempelvis frågor beträffande anställning eller lönesättning av vissa arbetstagare, omplacering och förflyttning av personal eller rörande pensioner eller avtalsförsäkringar. Väljer man denna lösning får man anpassa katalogen vad gäller styrelsen i motsvarande mån.

Även i de fall kommunen avser att låta *vissa* verksamhetsansvariga nämnder ha ansvar för den egna personalpolitiken, medan styrelsen har hand om personalfunktionen för övriga nämnder, måste paragrafen justeras. Detta kan ske på så sätt att de nämnder

som svarar för den egna personalpolitiken uttryckligen undantas i paragrafen. Samtidigt måste befogenheterna skrivas in i nämndens reglemente.

Ett annat alternativ kan vara att vissa verksamhetsansvariga nämnder har ansvar för vissa delar av den egna personalpolitiken. Detta måste på motsvarande sätt undantas i paragrafen och anges i nämndens reglemente.

Styrelsens skyldighet att, enligt paragrafen i vårt förslag, leda och samordna den övergripande personalpolitiken påverkas inte av att särskild personalnämnd eller en verksamhetsansvarig nämnd har rätten att förhandla och träffa kollektivavtal beträffande löne- och anställningsvillkoren för arbetstagarna vid nämnden.

När arbetsgivarbefogenheterna hos ett tidigare i kommunen befintligt centralt personalorgan överförs till en verksamhetsansvarig nämnd, uppstår frågan om förhandlingsförfarandet i sådan rättstvist, som ska handläggas enligt lagen om rättegång i arbetstvister. Då ska huvudavtalet (KHA 94) och dess bestämmelser i Kap. III om förhandling i rättstvist tillämpas.

Om befogenheterna att självständigt förhandla och träffa kollektivavtal lämnas till en verksamhetsansvarig nämnd, följer därav att nämnden har befogenheten att föra lokala tvisteförhandlingar. Den verksamhetsansvariga nämnden måste anses inom sitt område ha övertagit rollen som "kommunens förhandlingsorgan" enligt nuvarande KHA. Därmed kommer en tvist som inte kunnat lösas vid en lokal förhandling att därefter upptas direkt till central förhandling om sådan förhandling påkallas. Fullmäktige kan emellertid besluta, att rätten att föra tvisteförhandlingar i rättstvister förbehålls eller sker i samråd med styrelsen eller särskild vald personalnämnd.

Uppföljningsfunktionen

Styrelsens uppföljning

9 § Styrelsen ska

1. **övervaka att av fullmäktiges fastställda kvalitetskrav, mål, riktlinjer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna,**
2. **övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,**
3. **följa hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,**
4. **två gånger per år rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,**
5. **inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv,**

6. före den 1 april varje år lämna fullmäktige en redovisning över motioner och medborgarförslag som kommit in till fullmäktige till och med året innan och som inte slutligt handlagts av fullmäktige;

Uppföljningen är en mycket viktig del av en verksamhet. Även här har styrelsen fått ett särskilt uppdrag. Styrelsen förutsätts utnyttja den rätt till information som 6 kap. 3 § KL medger.

I *första och andra punkten* åläggs styrelsen att på ett övergripande plan övervaka att nämnderna fullgör och följer upp sina verksamheter. I exemplet har också föreskrivits att *kvalitetskraven* ska följas upp. I KL finns inget krav på att fullmäktige ska ställa upp kvalitetskrav. Där talas enbart om mål och riktlinjer. I detta förslag har vi valt att även ta med kvalitetskrav. Det förutsätts alltså att fullmäktige lägger fast vad kvalitet innebär i de olika kommunala tjänsterna. Detta kan göras i de program som fullmäktige enligt 3 kap. 19 b § KL måste anta för varje mandatperiod.

I *tredje punkten* handlar det om att på ett övergripande plan följa hur den interna kontrollen fungerar. Punkten ska läsas ihop med 3 §.

Fjärde punkten tar sikte på den återrapporteringsskyldighet som framgår av 3 kap. 15 § KL. Här förutsätts att styrelsen från övriga nämnder får in rapporter, så att styrelsen kan avge en samlad rapport till fullmäktige. Detta framgår av 1 § i reglementet. I punkten anges att rapportering ska ske två gånger per år. Det är vanligt att styrelsen, utöver de krav som ställs i lagen (1997:614) om kommunal redovisning, gör ytterligare ekonomisk rapportering till fullmäktige. Det kan vara bokslutsprognoser eller budgetuppföljningar.

Femte punkten tar sikte på uppföljningen av verksamhet som bedrivs av privata utförare. I 3 kap. 19–19 b §§ KL finns krav på att en kommun, när man lämnat över vården av en kommunal angelägenhet till en privat utförare, ska kontrollera och följa upp verksamheten. Bestämmelserna ifråga tar sikte på när verksamheter lagts ut på entreprenad (se definitionen på privat utförare i 3 kap. 18 c § KL). Bestämmelserna gäller således inte enskilda huvudmän, exempelvis fristående skolor.

Sjätte punkten grundar sig på 5 kap. 33 § KL. Där framgår att ett medborgarförslag eller motion bör beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen/medborgarförslaget väcktes. Genom femte punkten säkerställer fullmäktige att man regelbundet får information om ej färdigbehandlade motioner/medborgarförslag, så att man kan ta ställning till den fortsatta hanteringen.

Särskilda uppgifter

Processbehörighet

10 § Styrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige. Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet.

Bestämmelsen ifråga grundar sig på 6 kap. 6 § KL. Styrelsen får genom bestämmelsen processbehörighet i alla mål eller ärenden, om inte någon annan nämnd exempelvis genom lag eller reglemente är utsedd att göra det. Detta följer exempelvis av 10 kap. 2 § SoL (2001:453).

Bestämmelsen ger också som utgångspunkt styrelsen rätt att yttra sig i mål om laglighetsprövning av fullmäktiges beslut. Detta är en praktisk lösning med hänsyn till att fullmäktige inte sammanträder så ofta.

Krisledning och höjd beredskap

11 § Styrelsen ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap (krisledningsnämnd).

Alternativ 1: Krisledningsnämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

Alternativ 2: Krisledningsnämnden har rätt att överta beslutanderätt från kommunens övriga nämnder i den utsträckning som nämnden finner nödvändigt i den uppkomna krisen.

Styrelsen utser ledamot till hemvärnsråd enligt hemvärnsförordningen (1997:146).

Första - tredje stycket

Enligt 2 kap. 2 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska det i varje kommun finnas en krisledningsnämnd. Styrelsen är i det här reglementet utsedd att vara krisledningsnämnd. Detta innebär att styrelsen får de befogenheter och skyldigheter som följer av de två lagarna. Observera dock att även annan nämnd kan vara krisledningsnämnd.

Bland annat kan krisledningsnämnden ta över verksamhetsområden från andra nämnder vid extraordinär händelse. I vilken omfattning krisledningsnämnden ska kunna göra detta måste dock läggas fast i särskilt reglemente. I reglementet ska alltid tas in en bestämmelse som innebär att krisledningsnämnden ska sammankallas på begäran av en enskild ledamot, och att nämnden då kollegialt kan besluta att den ska träda i funktion. I annat fall är det ordföranden som fattar det beslutet.[1] Det har visat sig vara svårt att i reglemente på förhand närmare ange i vilka fall styrelsen ska ha rätt att överta beslutanderätten. Det är därför vanligt att den ovan angivna alternativa skrivningen används.

Fjärde stycket

Enligt 11 § hemvärnsförordningen (1997:146) har en kommun rätt att utse minst en ledamot i ett hemvärnsråd som organiseras inom kommunen. Denna uppgift har lagts på styrelsen.

Arbetslöshetsnämnd

12 § Styrelsen är arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Det ska enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd finnas en arbetslöshetsnämnd i varje kommun. Styrelsen är arbetslöshetsnämnd om fullmäktige inte tillsatt en särskild arbetslöshetsnämnd eller uppdragit åt annan nämnd att vara arbetslöshetsnämnd.

Arkivmyndighet

13 § Styrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i av fullmäktige antaget arkivreglemente.

Styrelsens roll som arkivmyndighet framgår av arkivlagen (1990:782). Styrelsen är arkivmyndighet om inte fullmäktige beslutat annat. Arkivmyndigheten har även hand om de kommunala företagens arkiv.

[1] 2 kap. 3 § lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Anslagstavla och webbplats

14 § Styrelsen ansvarar för kommunens anslagstavla.

Styrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för kommunens externa och interna webbplats.

Första stycket

Styrelsen har enligt lag ansvaret för kommunens anslagstavla.[2] Ansvaret för tavlan omfattar själva driften och underhållet av den. Däremot åligger det varje nämnd att tillföra tavlan underrättelser och kungörelser av olika slag. Tavlan har alltjämt en rättslig funktion i det att klagotiden för vissa beslut är knuten till kungörelsen och att kommunala normer anses ha kommit till allmänhetens kännedom vid offentliggörandet på anslagstavlan. Se även SKL:s cirkulär 13:26 om bättre tillgång till kommunala föreskrifter som kan laddas ned på www.skl.se.

Andra stycket

Styrelsen får här det övergripande ansvaret för kommunens webbplats. Det blir därefter en organisationsfråga hur man ska samordna de olika delarna av hemsidan.

Författningssamling

15 § Styrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

Bestämmelsen grundar sig på 3 kap. 30 § KL. Där har införts ett krav på en kommunal författningssamling eller motsvarande sammanställning. Bestämmelsen i 3 kap. 30 § KL gäller enbart föreskrifter. I denna reglementsbestämmelse inkluderas i begreppet dock även andra typer av dokument. Avsikten är att öka överskådligheten för medborgarna. Gällande kommunala föreskrifter ska enligt KL finnas tillgängliga för allmänheten på kommunens webbplats. Genom bestämmelsen får styrelsen ett övergripande ansvar för författningssamlingen. Det åligger dock varje nämnd att inom sitt ansvarsområde meddela styrelsen vilka ändringar som ska göras, se 38 § i detta reglemente. Se även SKL:s cirkulär 13:26 om bättre tillgång till kommunala föreskrifter som kan laddas ned på www.skl.se.

[2] Lag (1970:462) om vissa anslag på kommuns anslagstavla

Sveriges Kommuner och Landsting

B. För styrelsen och nämnderna gemensamma bestämmelser

Uppdrag och verksamhet

16 § Styrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att styrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Av 6 kap. 7 § KL framgår att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna beslutar även enligt 3 kap. 13 § KL i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. De ska också enligt 3 kap. 10 § KL besluta i ärenden som fullmäktige delegerat till dem, liksom bereda fullmäktiges ärenden inom sitt ansvarsområde och se till att fullmäktiges beslut verkställs. Paragrafen i reglementet är en påminnelse för nämnden om vad som gäller enligt KL.

En nämnd kan också få ett uppdrag inom ramen för ett finansbemyndigande enligt 3 kap. 12 § KL. Ett finansbemyndigande är ett ramanslag som fastställs antingen i samband med budget eller i samband med att annat anslag beviljas. Finansbemyndiganden brukar inte anges i reglementet, eftersom detta då skulle behöva ändras varje gång ett finansbemyndigande beslutas.

Organisation inom verksamhetsområdet

17 § Styrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Paragrafen knyter mycket nära an till föregående paragraf. Nämnderna har enligt 6 kap. 7 § KL ett verksamhetsansvar. Detta innebär bl.a. att organisationen måste vara tillfredsställande och ändamålsenlig. Med tanke på att KL i hög grad syftar till målstyrd verksamhet, åligger det varje nämnd att se till att organisationen möjliggör att fullmäktiges mål uppfylls. Varje nämnd måste också se till att av fullmäktige fastlagd styrmodell för verksamheten och ekonomin kan tillämpas. Enligt 3 kap. 9 § KL är det dock fullmäktiges sak att på en mer övergripande nivå fastställa organisationen i kommunen.

Personalansvar

18 § Styrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av styrelsen. Styrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges i 8 § i detta reglemente.

Paragrafen reglerar personalansvarsfrågor. I exemplet har ansvaret för den löpande personalhanteringen lagts hos varje nämnd. Denna möjlighet följer av 3 kap. 13 § KL. Hit hör också anställningsfrågor (förutom förvaltningschefen). Vissa frågor har vi dock funnit det lämpligare att koncentrera till styrelsens ansvarsområde. Detta gäller mer övergripande personalpolitiska frågor som slutande av kollektivavtal, avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare samt besluta om stridsåtgärd. Se också kommentaren till 8 § i detta reglemente.

Personuppgifter

19 § Styrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de behandlingar av personuppgifter som sker i styrelsens/nämndens verksamhet.

Enligt personuppgiftslagen (1998:204), PUL, ska det finnas en personuppgiftsansvarig som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter. Denna uppgift har lagts på styrelsen/nämnden. Styrelsen/nämnden har att förordna ett personuppgiftsombud som självständigt ska se till att personuppgifter behandlas på ett korrekt och lagligt sätt (jfr. 3 § PUL).

Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

20 § Styrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- **i reglemente,**
- **genom finansbemyndigande.**

Styrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem fullgjorts.

Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till styrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts dem enligt speciallag.

KL bygger i hög grad på målstyrd verksamhet. Fullmäktige måste få information för att se hur verksamheten förlöper i kommunen. Detta gäller såväl verksamhet som ekonomi. Detta förutsätter för styrelsens och nämndernas del en noggrann uppföljning av de egna verksamheterna.

I KL och indirekt i lagen (1997:614) om kommunal redovisning finns bestämmelser om återrapportering. Denna paragraf i reglementet har till syfte att ge en helhetsbild av den redovisning som styrelsen/nämnden ska göra.

Första stycket

Här åläggs styrelsen/nämnden att följa upp sin verksamhet.

Andra och tredje stycket

Detta stycke tar sikte på dels allmän återrapportering av hur verksamheten fullgjorts, dels den återrapporteringsskyldighet som följer av 3 kap. 15 § KL. Den allmänna återrapporteringen finns inte reglerad i KL, men får anses följa av det verksamhetsansvar som nämnderna har enligt 6 kap. 7 § KL. Ordet ”uppdrag” tar sikte på det materiella uppdrag nämnden fått. Rapporteringsskyldigheten omfattar med andra ord inte formella krav, som t.ex. formalia kring sammanträden. I 3 kap. 15 § KL föreskrivs rapporteringsskyldighet över hur delegerade uppdrag har utförts (3 kap. 10 § KL) samt uppdrag som lämnats genom finansbemyndigande (3 kap. 12 § KL).

I bestämmelsen anges att återrapportering ska ske två gånger per år. Många gånger kan det vara ändamålsenligt att samordna återrapporteringen enligt första stycket med de krav på delårsrapport och årsredovisning som framgår av lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Det måste dock på lokal nivå bestämmas hur återrapporteringen från respektive nämnd ska ske utöver de regler som framgår av denna lag.

Av 6 § framgår att det åligger styrelsen att upprätta årsredovisning och delårsrapport enligt gällande regelverk.

Fjärde stycket

I KL saknas bestämmelser om frekvens, volym och kvalitet på redovisningen enligt första stycket. Det åligger fullmäktige att fastställa närmare riktlinjer om detta. Enligt förarbetena[3] ska rapporteringen avse en redovisning av hur fullmäktiges beslut om verksamheten som sådan har efterlevts och alltså inte någon redogörelse för hur enskilda ärenden handlagts.

Redovisningen lämnas till styrelsen, som samordnar de olika nämndernas redovisningar och rapporterar till fullmäktige. Se också 10 §.

[3] Prop. 1990/91:117 sid. 160

I de fall man valt att ha en krympt nämndorganisation, kan man lägga beredningen av rapporteringen till fullmäktige på utskott eller på särskilt tillsatta beredningar.

Femte stycket

Rapporteringsskyldighet åvilar även vissa nämnder enligt speciallagstiftning. Som exempel kan nämnas 16 kap. 6 h § SoL (2001:453) och 28 h § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Information och samråd

21 § Styrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Styrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet.

Första stycket

Paragrafen utgör ett slags påbyggnad till den rätt till information som styrelsen enligt 6 kap. 3 § KL har gentemot övriga nämnder, beredningar och anställda. Här har fullmäktige föreskrivit en utvidgad informationsskyldighet för alla nämnder. Syftet med bestämmelsen är att samordningen mellan de olika nämnderna ska påskyndas, så att inte all information ska gå genom styrelsen. Orden ”som de behöver i sin verksamhet” tar sikte på att det ska finnas en konkret anledning till varför informationen måste hämtas in. Det är alltså inte fråga om något slentrianmässigt informationslämnande. En viktig begränsning är också att sekretesskyddade uppgifter inte får lämnas ut. Detta följer av 6 kap. 5 § OSL. Denna bestämmelse ålägger myndigheterna att lämna för dem tillgängliga uppgifter till varandra, under förutsättning att inte sekretess råder eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

Observera också att *utskott* inte har någon skyldighet att lämna information. Utskotten brukar antingen vara ett beredande organ till sin nämnd eller fatta beslut efter delegation från nämnden. Delegerad beslutsrätt brukar ofta avse individärenden, där behov av information över nämndgränserna inte föreligger.

Andra stycket

Detta stycke ålägger nämnderna att samråda med varandra. Även denna bestämmelse har till syfte att höja effektiviteten i kommunen. Inte heller här omfattas utskotten.

Tredje stycket

Stycket är en påminnelse om den reglering av s.k. brukarsamråd, som regleras i 6 kap. 8 § KL. Paragrafen i KL saknar enligt vår mening direkta rättsverkningar, varför regeln i reglementet har utformats som en ”bör-regel”.

I KL finns även andra bestämmelser om brukarsamråd. I 6 kap. 38 § KL finns regler om s.k. *villkorad delegering.* Detta innebär att en nämnd som delegerar till anställd får uppställa villkor som innebär att de som utnyttjar nämndens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller yttra sig innan beslutet fattas. Föreskrifter om villkorad delegering ska tas in i delegationsordningen; inte i reglementet. Möjligheten till villkorad delegering har funnits sedan 1988, men har inte fått något större genomslag.

Självförvaltningsorgan

22 § Nämnden får uppdra åt ett självförvaltningsorgan att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller en viss institution. Nämnden får uppdra åt självförvaltningsorganet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Nämnden ska i en arbetsordning fastställa självförvaltningsorganets uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid.

Första stycket

Fullmäktige utnyttjar i denna paragraf sin rätt att enligt 7 kap. 18 § KL besluta att en nämnd får uppdra åt ett självförvaltningsorgan under nämnden att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning.

Reglerna om självförvaltningsorgan tillkom år 1994. De har företrädesvis använts inom skolans område. För vidare läsning hänvisas till Kommunallagen med kommentarer och praxis, 2011, SKL Kommentus Media.

I exemplet har också fullmäktige utnyttjat möjligheten att låta nämnden delegera vissa ärenden/grupper av ärenden till självförvaltningsorganet.

Andra stycket

Det är enligt 7 kap. 19 § KL obligatoriskt för nämnden att besluta en arbetsordning för självförvaltningsorganet. I denna ska självförvaltningsorganets uppgifter anges, liksom antalet ledamöter och ersättare samt hur dessa utses. Arbetsformerna ska också läggas fast, dvs. hur kallelse ska ske, protokollföring, anmälan till nämnden etc.

Medborgarförslag

23 § Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till styrelsen/nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att styrelsen/nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Styrelsen/nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag.

Styrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte avgjorts inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte avgjorts och när beslut kan förväntas fattas. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas.

Alternativ 1: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna men inte när beslut fattas.

Alternativ 2: Styrelsen/nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet, men inte närvara när beslut fattas.

Första stycket

Stycket motsvarar 6 kap. 27 a § första stycket i KL. Rätten för en nämnd att besluta i ärende som väckts genom medborgarförslag kräver att fullmäktige beslutat om det, se 30 § i SKL:s normalförslag till arbetsordning för fullmäktige, cirkulär 11:45.

Andra och tredje stycket

Enligt 6 kap. 27 a § KL ska styrelsen/nämnden minst en gång om året dels informera om de beslut som fattats i ärendena, dels informera om vilka ärenden som inte avgjorts inom ett år från det att ärendet väcktes i fullmäktige. Detta reglemente innebär en skärpning i förhållande till KL. Skälet härtill är att motverka att medborgarförslag glöms bort.

I andra stycket åläggs styrelsen/nämnden att fortlöpande, dvs. inför varje fullmäktigesammanträde, avrapportera de ärenden i vilka beslut har fattats. Med beslut avses även avskrivningsbeslut.

När det gäller ärenden i vilka beslut inte fattats inom ettårsfristen, ska dessa avrapporteras två gånger per år. Fullmäktige ska då också informeras om varför ärendet inte avgjorts och när beslut kan förväntas fattas.

Fjärde och femte stycket

Det är alltid av värde för förslagsställaren att hållas underrättad om hur medborgarförslaget framskrider. Genom aktuell bestämmelse ska förslagsställaren som huvudregel få veta när ärendet är färdigberett för beslut.

Förslagsställaren kan ha ett intresse av att få närvara vid sammanträdet där beslut fattas i ärendet. En sådan rätt kan ges av styrelsen/nämnden om fullmäktige medgett detta.[4] Det är frivilligt för fullmäktige att medge närvaro.

I förslaget till reglemente har vi valt att ta in två alternativa skrivningar när det gäller närvarorätt. I sista hand är det dock styrelsen/nämnden själv som avgör om närvaro ska tillåtas, antingen generellt eller i varje enskilt fall.

Alternativ 1 innebär att förslagsställaren ges möjlighet att delta i debatten i nämnden och även att själv få yttra sig.

Alternativ 2 innebär att förslagsställaren enbart har närvarorätt när ärendet behandlas.

En förslagsställare kan aldrig medges rätt att delta vid beslutsfattandet. Närvarorätten kan avse såväl beslut som ingår som ett led i beredningen inför fullmäktige, som slutliga beslut som styrelsen/nämnden fattar i anledning av medborgarförslag.

Arbetsformer

Tidpunkt för sammanträden

24 § Styrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som styrelsen/nämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

[4] 6 kap. 19 a § KL

Första – tredje stycket

Styckena motsvarar vad som framgår av 6 kap. 18 § KL. En precisering har dock gjorts att en begäran om extra sammanträde ska ske skriftligen med uppgift om det som önskas behandlas på det extra sammanträdet. Detta tillägg har gjorts för att motverka att extra sammanträden hålls i onödan. KL innehåller dock inget sådant krav.

Ordföranden har beslutsrätten när det gäller att bestämma tiden för extra sammanträde. I reglementet föreskrivs dock en långtgående samrådsskyldighet för ordföranden med övriga ledamöter i presidiet. ”Om möjligt” tar exempelvis sikte på att det ibland på grund av brådska inte är möjligt att avvakta samråd med alla.

Fjärde och femte stycket

Ordföranden har rätt att, om särskilda skäl föreligger, besluta att ett sammanträde ska ställas in eller flyttas till annan dag. Denna rätt omfattar också att avkorta ett utsatt sammanträde, t.ex. bestämma att ett flerdagssammanträde ska genomföras på en dag. Särskilda skäl kan exempelvis vara att antalet ärenden är litet. Ordförandens beslutanderätt gäller bara fram till dess att sammanträdet inletts. När väl mötet börjat är det styrelsen/nämnden som beslutar om detta.

Om ett sammanträde ställs in eller flyttas ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare underrättas om beslutet. Hur underrättelsen ska ske får anpassas till rådande omständigheter. Det måste dock ske på ett ändamålsenligt sätt.

Kallelse

25 § Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast … dagar före sammanträdesdagen. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

KL innehåller inga särskilda regler om kallelser, föredragningslistor och beredning i nämnderna. I förtydligande syfte har därför några bestämmelser lagts in.

Första stycket

I första stycket anges ordförandens ansvar för att kallelse utfärdas. I praktiken ombesörjer normalt en anställd uppgiften på ordförandens ansvar. Om inte ordföranden kan kalla till sammanträde fullgörs uppgiften av vice ordföranden. I sista hand åvilar ansvaret ålderspresidenten.

Andra stycket

I andra stycket föreskrivs att kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska även skickas till alla ersättare, oavsett om dessa tjänstgör eller inte. Detta följer av 6 kap. 11 § första stycket KL.

Tredje stycket

Här regleras hur kallelse ska ske. Det blir allt vanligare att nämnderna vill tillämpa ett system med elektroniska kallelser, varför utgångspunkten är att kallelse sker elektroniskt.

Innan styrelsen/nämnden använder sig av ett sådant förfaringssätt ska fullmäktige enligt vår bedömning dock först besluta att kallelse och utskick får ske elektroniskt. Så har skett i det här exemplet. Utfallet på bedömningen av lämpligheten med elektronisk kallelse blir olika beroende på vilken nämnd reglementet rör. I nämnder med hög frekvens av sekretesskyddade uppgifter kan systemet med elektroniska kallelser vara olämpligt. En förutsättning för elektroniska kallelser är också att samtliga ledamöter och ersättare har tillgång till tillräcklig snabb uppkoppling samt i övrigt till den utrustning och teknik som behövs. De ledamöter som inte har detta måste även fortsättningsvis kunna få kallelser och handlingar skickade med vanlig post.

Det får på lokal nivå bestämmas hur långt i förväg kallelsen ska skickas. Med ”annan förtroendevald” avses en sådan förtroendevald som enligt fullmäktiges beslut enligt 4 kap. 23 § KL fått en s.k. insynsplats i styrelsen/nämnden.

Fjärde stycket

Detta är en ”ventil” av innebörd att en kallelse i särskilda fall får ske på annat sätt, exempelvis per telefon.

Femte stycket

Stycket reglerar vilka handlingar som ska bifogas kallelsen. Det är ordförandens sak att avgöra vilka handlingar som ska vara med. Det finns alltså inget krav på att föredragningslista och ärendehandlingar bifogas. I praktiken brukar emellertid så ske. I en del fall kan mängden handlingar vara stor. Det kan då vara praktiskt att begränsa utskicket. Det kan också vara så att handlingarna till stora delar omfattas av sekretess. Då kan en viss försiktighet vara påkallad. Ett alternativ kan då vara att ledamöterna bereds tillfälle att hos kommunen ta del av beslutsunderlaget.

Vid elektroniska utskick ställer sig saken annorlunda. Då är mängden handlingar inte i sig något skäl för att inte göra utskicket. Men det kan också ibland vara försvårande för ledamöterna att förbereda sig för sammanträdet om en väldigt stor mängd handlingar skickas ut.

Även om skyldigheten att skicka med handlingar är utformad som en ”bör-regel”, är handlingsfriheten i många fall begränsad för ordföranden. I ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda ska förvaltningslagens regler tillämpas. Detta betyder att ledamöterna kan dömas till ansvar för tjänstefel vid brister i handläggningen. Ordföranden riskerar också att ärendet bordläggs eller återremitteras till förvaltningen, med fördröjning som följd. Detta kan också få straffrättsliga konsekvenser eller föranleda JO-kritik.

Ordföranden ansvarar också för att eventuellt i samråd med presidiet i övrigt ta fram en föredragningslista. Detta framgår inte av KL. Ordföranden förutsätts vara länken mellan förvaltningen och nämnden. Ordföranden har en central och viktig roll när det gäller vilka ärenden som ska tas upp. Men ytterst är det nämnden som beslutar. Inget hindrar att ett ärende väcks vid sittande bord (4 kap. 17 § KL). Något beslut i ärendet behöver dock inte ske vid detta sammanträde.

Offentliga sammanträden

26 § Styrelsen/nämnden får besluta om offentliga sammanträden.

Fullmäktige ger genom denna bestämmelse sitt medgivande till att styrelsen/nämnden beslutar om offentliga sammanträden, 6 kap. 19 a § KL. Offentliga sammanträden får inte hållas i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

Sammanträde på distans

27 § Styrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast … dagar i förväg anmäla detta till styrelsens/nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Styrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

Första stycket

Enligt 6 kap. 32 § andra stycket KL ska fullmäktige i reglemente besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i nämndens sammanträden på distans. I första stycket anges att det ska föreligga ”särskilda skäl” för att ett distanssammanträde ska få äga rum. Detta markerar att distanssammanträden i första hand ska vara ett komplement till sammanträden med fysisk närvaro. Det kan handla om att någon ledamot på grund av långa avstånd har svårt att komma till sammanträdet, att ett ärende brådskar, eller att föredragningslistan är så kort att den inte motiverar ett vanligt sammanträde.

Regeln är utformad som en frivillig möjlighet för nämnden att besluta om sammanträden på distans. I nämnder där många uppgifter omfattas av sekretess, kommer sannolikt inte distanssammanträden förekomma lika ofta som i andra nämnder.

En särskild fråga när det gäller distanssammanträden är hur man ser till att inte obehöriga kan höra vad som sägs och se det som visas på bild. I propositionen anvisas att ordföranden genom frågor till distansdeltagaren ska försäkra sig om att så inte sker.[5] Kraven på lokalens beskaffenhet beror till viss del på ärendets art. En tänkbar lösning kan vara att kommunen på platser utanför centralorten låter iordningställa särskilda lokaler, där säkerhetskraven kan uppfyllas.

Andra stycket

Här föreskrivs att förhandsanmälan måste göras om ledamot önskar närvara på distans. Ordföranden måste få tid på sig att ta ställning till om närvaro på distans ska tillåtas, eller om ersättare ska kallas in. Av praktiska skäl föreskrivs att anmälan ska göras till kansliet. Kansliet förutsätts snabbt vidarebefordra anmälan till ordföranden. Om föredragningslistan innehåller valärende eller ärende om anställning kan närvaro på distans

[5] Prop. 2013/14:5 s. 36

inte tillåtas, eftersom man i dessa fall ska ha sluten omröstning vid eventuell votering (5 kap. 42 § KL).

Tredje stycket

Här anges att styrelsen och nämnderna får besluta om närmare föreskrifter om distanssammanträden.[6]

En särskild fråga är huruvida närvaro på distans är möjligt även i *utskott*. Lagens förarbeten innehåller ingenting i ämnet. Den omständigheten att det krävs ett fullmäktigebeslut för att närvaro på distans ska få ske i *nämnderna*, och att närvaro på distans är ett komplement till fysisk närvaro skulle kunna anses tala mot att även utskotten omfattas av möjligheten. Å andra sidan står ingenstans i lagen att det inte är tillåtet. Nämnderna anses vidare ha en rätt att inom vissa ramar bestämma om nämndernas arbetsformer. Rättsläget får bedömas som oklart.

En annan sak är att närvaro på distans inte i praktiken blir aktuell så ofta i utskotten, eftersom man i stor utsträckning hanterar individärenden.

Närvarorätt

28 § Kommunalråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid styrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver, om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får styrelsen/nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med styrelsen/nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om styrelsen/nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Första stycket

Här regleras s.k. insynsplatser i styrelse och nämnd enligt 4 kap. 23 § KL. Denna paragraf ger fullmäktige möjlighet att låta förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i en viss nämnd rätt att få delta vid nämnds sammanträde och delta vid överläggningarna, men inte i besluten. Bestämmelsen är främst avsedd för heltidssysselsatta förtroendevalda med övergripande arbetsuppgifter som saknar ordförandeupp-

[6] Prop. 2013/14:5 s. 35

drag, för minoritetsföreträdare och för ordförande i styrelsen som inte är heltidssysselsatta.

Andra stycket

Andra stycket ger styrelsen/nämnden möjlighet att låta andra kategorier närvara vid sammanträde med styrelsen/nämnden. Stycket har sin grund i 6 kap. 19 § KL. Den som kallats enligt detta stycke får inte heller delta i besluten. Det kan i vissa ärenden – även vid myndighetsutövning – vara viktigt att kunna låta anställda närvara. Det kan exempelvis röra avstängningsärenden i skolan eller återkallelse av serveringstillstånd. I ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild måste nämnden vara uppmärksam på kommunikationsskyldigheten enligt förvaltningslagen. Framkommer nya uppgifter under sammanträdet kan som huvudregel ärendet inte avgöras utan att den enskilde fått yttra sig.

Tredje stycket

Det kan vara praktiskt att medge även vissa anställda en rätt att närvara vid sammanträdena. Det kan gälla exempelvis kommundirektör, förvaltningschef och kommunjurist. En praktisk ordning är att nämnden inför varje ny mandatperiod bestämmer omfattningen på närvarorätten.

Sammansättning

29 § Alternativ 1: Styrelsen/nämnden består av … ledamöter och … ersättare.

Alternativ 2: Styrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat.

Fullmäktige bestämmer enligt 6 kap. 9 § KL hur många ledamöter det ska vara i styrelsen/nämnden. I styrelsen får antalet ledamöter inte understiga fem. I övriga nämnder bestämmer fullmäktige antalet ledamöter. Färre än två ledamöter torde inte vara tillåtet. Antalet ersättare bör enligt 6 kap. 9 § KL vara lika stort som antalet ledamöter.

I förslaget presenteras två alternativ. Alternativ 2 bygger på att fullmäktige i separat beslut bestämmer hur många ledamöter en nämnd ska bestå av. Detta alternativ tar sikte på den möjlighet fullmäktige enligt 5 kap. 30 § KL har att under de år då val av fullmäktige förrättats i hela landet, ändra såväl mandatperiod som antalet ledamöter eller ersättare i en nämnd utan föregående beredning. Man kan alltså besluta om ändrat antal ledamöter och ersättare innan man förrättar valet till nämnden. Med alternativ 2 slipper man då att ändra i själva reglementet.

Ordföranden

30 § Det åligger ordföranden att

1. **leda styrelsens/nämndens arbete och sammanträden,**
2. **kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,**
3. **kalla ersättare,**
4. **inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i styrelsen/nämnden vid behov är beredda,**
5. **se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i styrelsen/nämnden,**
6. **bevaka att nämndens beslut verkställs.**

Härutöver åligger det styrelsens ordförande att under styrelsen

1. **ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,**
2. **med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,**
3. **främja samverkan mellan styrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt**
4. **representera styrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte styrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.**

Första stycket

Första stycket gäller generellt för styrelsen och övriga nämnder.

I *första punkten* ges ordföranden den närmast självklara rollen att leda styrelsens/nämndens sammanträden och arbete. I denna roll ligger också en (oskriven) ordningsmakt. Ordföranden har en viktig roll att fylla mellan sammanträdena. Ordföranden ska fungera som en viktig länk mellan förvaltningen, presidiet och nämnden. Ordföranden måste hålla sig uppdaterad på vilka ärenden som är på väg upp, så att sammanträdesplanering kan genomföras. Ordföranden måste vidare hålla sig uppdaterad på innehållet i reglementet för styrelsen/nämnden. Vid författningsändringar åligger det ordföranden att verka för att reglementet blir ändamålsenligt och att nämnden tar ansvar för de frågor som lagts på nämnden.

I *andra punkten* erinras om ordförandens skyldighet att kalla till sammanträde. Punkten är delvis en upprepning av vad som anges i 24–25 §§.

I *tredje punkten* erinras om ordförandens skyldighet att vid behov kalla ersättare. Observera dock att även de ersättare som inte tjänstgör får närvara vid nämndernas sammanträden och ska underrättas om tid och plats för sammanträdet, 6 kap. 11 § KL. I detta reglemente föreskrivs att kallelse från början ska skickas även till ersättarna

(25 §). Vid förfall underrättas ersättaren om att denne ska tjänstgöra (33 och 34 §§). I förevarande punkt får ordföranden ett ansvar att formellt inkalla ersättare, dock under förutsättning att tid medges.

I *fjärde punkten* åläggs ordföranden ett ansvar för att ärenden vid behov är beredda när de tas upp i nämnden. KL föreskriver inget krav på beredning i nämnderna. Beredningens omfattning beslutas i stället ytterst av nämnden.

En viktig inskränkning i undantaget från beredning är ärenden som handläggs enligt förvaltningslagens regler eller enligt speciallagstiftning. En grundtanke bakom förvaltningslagen är den ska bidra till att myndigheterna får ett så korrekt beslutsmaterial som möjligt för sina beslut och därmed till att besluten blir riktiga i sak. Detta speglas i 7 § förvaltningslagen, som anger att ”säkerheten” inte får eftersättas. Försummas beredningen vid myndighetsutövning kan ledamöterna i nämnden fällas till ansvar för tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken.

I *femte punkten* åläggs ordföranden ett ansvar för att ärenden snarast tas upp vid sammanträde när ärendet är färdigberett. KL innehåller förvisso inget skyndsamhetskrav. Annorlunda förhåller det sig med ärenden där någon enskild är part och där ärendet handläggs enligt förvaltningslagen (1986:223). Enligt 7 § förvaltningslagen ska sådana ärenden handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Även här kan ansvar för tjänstefel aktualiseras.

I *sjätte punkten* läggs ett övergripande uppföljningsansvar på ordföranden. Ordföranden ska vara en sammanhållande länk mellan förvaltningen och styrelsen/nämnden, så att styrelsen/nämnden får kontroll över att besluten verkställts.

Andra stycket

Andra stycket gäller enbart styrelsens ordförande.

Första och andra punkten är en följd av att styrelsens ledande roll och uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet enligt 6 kap. 1 och 2 §§ KL. Ordföranden är den som för styrelsens räkning mellan sammanträdena på politisk nivå ansvarar för att övergripande leda arbetet i kommunen. Uppgifterna följer av ordförandeskapet. Styrelsens ordförande brukar vara kommunalråd på heltid, men behöver inte vara det.

Tredje punkten är en följd av det samordningsansvar som styrelsen har enligt 6 kap. 1 § KL.

I *fjärde punkten* ges styrelsens ordförande vissa representationsuppgifter. Som framgår av texten kan styrelsen besluta om en annan lösning.

Presidium

31 § Styrelsens/nämndernas presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Första stycket

Begreppet presidium definieras vad gäller nämnderna i 6 kap. 15 § KL. Till skillnad från vad som gäller fullmäktige, får nämndpresidier ha högst två vice ordförande. Presidiet utgör ett organ i KL:s mening.

En särskild fråga rör hur ett presidium ska väljas; genom en valhandling eller en och en. Klart är att presidiet numera utgör ett organ i KL:s mening. Det är också klart att presidiet inte ska väljas proportionellt, eftersom det ingenstans i KL hänvisas till lagen (1992:339) om proportionellt valsätt när det gäller presidiet.[7] Fullmäktige har även enligt 6 kap. 15 § andra st. KL getts möjligheten att ”välja ett nytt presidium”. Detta kan ske om den politiska majoriteten i fullmäktige har förändrats på ett sådant sätt att det parti som nämndens ordförande företräder inte längre ingår i den politiska majoriteten. Innebörden är att om ordföranden i nämnden företräder ”fel” parti, ska hela presidiet väljas om, inte enbart ordföranden. Tanken är att fullmäktige genom valet ska skapa ett nytt presidium med lämplig sammansättning, varvid alla posterna ska övervägas och väljas. Om detta ska ske genom en eller flera valhandlingar är dock oklart. Förarbetena ger ingen vägledning.

Andra stycket

En oklarhet i lagen är vilka uppgifter presidiet i en nämnd ska ha. För *fullmäktiges* del anfördes i förarbetena att det fanns behov av att kunna ge fullmäktigepresidium en mer aktiv roll när det gäller t.ex. planeringen av fullmäktigearbetet och kontakterna med styrelsen. Vad gäller *nämndpresidier* ger lagförarbetena ingen närmare vägledning. Man tyckte att det av enhetlighetsskäl skulle framgå att ordföranden och de vice ordförandena utgör nämndens presidium.

Vid fastställandet av presidiets uppgifter bör man ta i beaktande vilken arbetsfördelning man vill ha mellan presidiet och *arbetsutskottet*. Meningen med att definiera presidiet har inte varit att inskränka arbetsutskottets betydelse. Av intresse i sammanhanget är också att en bidragande orsak till att nämndpresidier tillskapades var att man ville möjliggöra återkallelse av nämndpresidiernas uppdrag vid ändrade majoriteter i fullmäktige.

[7] Jfr 5 kap. 46 § KL och 6 kap. 22 § KL

I stycket beskrivs presidiets uppgifter. Av lagens förarbeten[8] framgår att det för nämndernas del inte finns ett lika framträdande behov av att beskriva presidiets uppgifter. Här har presidiet tilldelats uppgiften att, om ordföranden anser det behövas, biträda ordföranden med att planera och leda nämndens sammanträden.

Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

32 § Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen/nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.

Första stycket

Vid förfall för ordföranden, stadgar KL att vice ordförande ska träda in. Om även vice ordföranden har förfall, träder andre vice ordförande in. Första stycket reglerar situationen när ingen i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sådant. I det läget får nämnden utse annan ledamot som ersättare för presidieledamöterna. De två sista meningarna reglerar frågan om vem som ska fullgöra ordförandens uppgifter fram till dess att valet förrättats.

Andra stycket

Andra stycket reglerar situationen när presidieledamöterna t.ex. på grund av sjukdom inte kan fullgöra sitt uppdrag under längre tid. I det här reglementet har vi valt att reglera även vice ordförandenas frånvaro, inte bara ordförandens. För att klargöra att ordförandens ersättare inte enbart ska ta hand om själva sammanträdena, anges att ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandens uppgifter.

En särskild fråga vid långvarigt frånfälle är arvodet. Ordföranden är ju många gånger kommunalråd med kommunalrådsarvode. Hur denna fråga ska lösas bör framgå av arvodesreglementet i kommunen.

[8] Prop. 2013/14:5 sid. 53

Kommunalråd

33 § Sedan val av styrelse/nämnd skett utser fullmäktige … kommunalråd.

Fullmäktige beslutar om kommunalrådens uppgifter, ansvarsområden och tjänstgöringsgrad.

Första stycket

Kommunalråd regleras i 4 kap. 1 § tredje stycket KL. Enligt lagrummet kan de även ha andra benämningar. I den här paragrafen har vi valt att enbart använda ordet kommunalråd. Det står dock kommunen fritt att benämna dem på annat sätt. Ett kommunalråd måste vara förtroendevald. Mot den bakgrunden kan inte kommunalråden utses innan de blivit invalda i fullmäktige, styrelse eller nämnd. Däremot är det ingenting som hindrar att kommunalrådet utses i direkt anslutning till att denne valts in i styrelse/nämnd.

Andra stycket

Det är mycket viktigt att fullmäktige bestämmer de olika kommunalrådens ansvarsområden och tjänstgöringsgrad. Tjänstgöringsgraden har i sin tur betydelse för vilket arvode kommunalrådet får. Ordet ”uppgifter” tar sikte på att ett kommunalråd kan tilldelas mer specifika uppgifter, som t.ex. att representera kommunen.

Förhinder

34 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till styrelsens/nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid styrelseaktuellt kansli. Kansliet ska underrätta den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.

Formerna för inkallande av ersättare regleras inte i KL. Det är därför viktigt att det av reglementet framgår hur det ska gå till. I reglementet föreskrivs att kallelse alltid från början ska skickas till såväl ledamöter som ersättare. Ersättaren har alltså redan fått en formell kallelse när eventuella förhinder aktualiseras. Vi har då valt att i stället kalla förfarandet med att kalla in ersättaren att denne ska *underrättas* om att denne ska tjänstgöra.

Ersättares tjänstgöring

35 § Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.

Alternativ 1: En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna påverkats genom ersättarens tjänstgöring, får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Alternativ 2: En ersättare som börjat tjänstgöra har företräde till tjänstgöring framför annan ersättare oberoende av turordningen, om denne tjänstgör inom sitt eget parti.

Alternativ 3: En ersättare som börjat tjänstgöra har alltid företräde till tjänstgöring framför annan ersättare.

Första stycket

Enligt 6 kap. 10 § KL ska fullmäktige besluta om ersättarnas tjänstgöring i nämnderna. I första stycket har tagits in en regel motsvarande den för fullmäktige, 5 kap. 12 § KL. Så snart en ledamot anmält förhinder åligger det ordföranden att kalla dit en ersättare.

Andra stycket

Stycket motsvarar regeln i 5 kap. 14 § KL och innebär att en ordinarie ledamot som inställer sig har företräde till tjänstgöring, oavsett om ersättare kallats in. Detta gäller också om ledamoten kommer för sent. Lagen anger inte närmare hur inträdet ska gå till. Det är i många fall lämpligast att inträdet sker vid närmast påföljande ärende. Annorlunda kan det förhålla sig när det gäller omfattande ärenden. Då kan det vara lämpligt att den ordinarie ledamoten omgående får inträda under ärendets handläggning.

Tredje stycket

I tredje stycket regleras den ordning i vilken ersättarna ska tjänstgöra. Om valet av ersättare inte skett proportionellt, ska ersättarna tjänstgöra i den av fullmäktige bestämda turordningen. Om ingen turordning är bestämd, kallas de in i den ordning de tagits upp i protokollet från fullmäktiges val. Om ersättarna utsetts genom proportionellt val, gäller särskilda regler enligt lagen om proportionellt valsätt.

Fjärde stycket

Bestämmelsen har sin grund i 6 kap. 11 § andra stycket KL. Fullmäktige är ålagt att besluta i vilken utsträckning ersättarna ska få delta i debatten och få sin mening antecknad till protokollet. I förarbetena till KL framgår att ”det för vissa nämnder kan finnas behov av avvikande bestämmelser.” Det bör betyda att fullmäktige kan bestämma rättigheterna olika för ersättare i skilda nämnder. Om fullmäktige inte gett ersättarna rätt att anteckna särskild mening i protokollet, torde ordföranden ändå i ett särskilt ärende kunna medge ersättaren denna rätt. Ersättaren kan dock inte kräva detta.

Femte stycket

I stycket regleras situationen att en annan ersättare, som står högre på turordningslistan, inställer sig efter det att en annan ersättare börjat tjänstgöra. Regleringen bygger på att partiväxling – till skillnad från i fullmäktige – är tillåten. Denna partiväxling finns inbyggd i systemet, när partierna efter allmänna val ska nominera kandidater till nämnderna. Många gånger byggs koalitioner, där småpartier kan få ersättarplatser i nämnder, trots att deras eget mandat inte räcker till.

Här erbjuds tre olika alternativ.

Alternativ 1 motsvarar till innebörden den skrivning vi haft i vårt tidigare normalförslag till reglemente. Den ger resultatet att en ersättare som börjat tjänstgöra som absolut huvudregel ska få fortsätta tjänstgöringen, även om en annan ersättare som står högre på turordningslistan dyker upp. Det är först om ”det etablerade majoritetsförhållandet” påverkas, som den nytillkommande ersättaren får tjänstgöra. Med detta begrepp avses det i vårt förra reglemente använda uttrycket ”styrkebalansen mellan partierna”. På många håll finns idag inga ”etablerade majoritetsförhållanden”. I dessa fall bör man välja något av de andra alternativen.

Alternativ 2 innebär att den första ersättaren ges förtur till tjänstgöring oberoende av turordningen, dock bara om denne tjänstgör för sitt eget parti. Tjänstgör ersättaren för något annat parti, får alltså ersättaren avträda sin tjänstgöring för någon som står högre upp på turordningslistan.

Alternativ 3 innebär att en ersättare som börjat tjänstgöra alltid har företräde till tjänstgöring, oberoende av om någon annan ersättare inställer sig. Fördelen med detta alternativ är att det är mycket enkelt att tillämpa.

Jäv, avbruten tjänstgöring

36 § En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

Alternativ 1: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

Alternativ 2: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får tjänstgöra igen endast om inplacerad tjänstgörande ersättare tillhör annat parti.

Alternativ 3: Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får inte åter tjänstgöra vid sammanträdet.

Första stycket

Regeln motsvarar i stort den reglering som finns för fullmäktige i 5 kap. 13 § KL.

Andra stycket

Om ersättare finns närvarande får en nämnd inte sammanträda med ”luckor” även om en ersättare från annat parti eller motsatta blocket måste inkallas. För att undvika partiväxling kan man i nämnderna tillämpa ett system med växeltjänstgöring. Orden ”en gång” i respektive alternativ innebär att rätten till växeltjänstgöring endast får utnyttjas en gång.

Alternativ 1 tar sikte på att ”styrkebalansen påverkats” och överensstämmer med den skrivning vi hade i förra utgåvan. Den skrivningen medför att den ordinarie ledamoten får växeltjänstgöra i mindre utsträckning än i alternativ 2, eftersom växeltjänstgöring enbart tillåts i de fall då ”styrkebalansen mellan partierna” har påverkats. Detta begrepp kan vara svårtolkat i kommuner med oklara majoriteter.

Alternativ 2 föreskriver att det är tillåtet för en ledamot och en ersättare att tjänstgöra växelvis, men enbart om ersättaren tillhör ett annat parti. Regeln medför att det går att växeltjänstgöra i alla situationer där ersättaren inte tillhör samma parti, oavsett om det påverkar den inbördes balansen inom blocket.

Alternativ 3 motsvarar den ordning som gäller i fullmäktige. Ledamoten får inte komma tillbaka om denne avbrutit tjänstgöringen av annan orsak än jäv. Detta alternativ har fördelen att det är enkelt att tillämpa.

Vilken modell som ska tillämpas blir beroende av hur den politiska kartan ser ut (oklara majoriteter och vågmästare).

Reservation

37 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sek-

reteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

Reservationsrätten regleras i 4 kap. 22 § KL och omfattar bl.a. ledamöter och tjänstgörande ersättare i styrelsen och övriga nämnder. En förutsättning för reservationsrätt är att man deltagit i avgörandet. Lagbestämmelsen innehåller dock inget om skriftlig reservation. I förslaget har därför tagits in en kompletterande föreskrift om detta.

Stycket behandlar också reservation vid s.k. omedelbar justering (se 37 §). Vid omedelbar justering föreligger beslutet i skriftlig form redan vid sammanträdet. Det är då ändamålsenligt att motiveringen till reservationen också görs i omedelbar anslutning till sammanträdet.

En särskild fråga rör om ledamöter ska ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet i form av ett *särskilt yttrande.* Någon sådan rätt finns inte enligt KL. Protokollet förs på ordförandens ansvar, varför denne i första hand bör bestämma om det ska tillåtas. Om det blir aktuellt med särskilt yttrande ska begäran härom göras innan sammanträdet avslutas. Yttrandet kan antingen tas in i själva protokollet eller som en bilaga. Avfattningen på 5 kap. 59 § KL visar att kommunala protokoll ska vara kortfattade. Mot bakgrund härav och att långa protokoll kan bli oöverskådliga, förordar vi en restriktiv hållning till särskilda yttranden. Den rättsliga statusen på dessa är dessutom oklar. De utgör inte reservationer, utan används många gånger enbart för att utveckla en ståndpunkt, kanske t.o.m. efter ett acklamationsbeslut. Om ordförandens bedömning ifrågasätts, får nämnden ytterst avgöra om yttrandet ska tillåtas.

Justering av protokoll

38 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Styrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Första stycket

I fråga om nämndernas protokoll hänvisas i KL till motsvarande regler för fullmäktige (6 kap. 30 § KL). I 5 kap. 61 § KL föreskrivs att ett protokoll ska justeras senast 14 dagar efter sammanträdesdagen på det sätt som fullmäktige bestämmer. Regler om justering bör därför tas in i varje reglemente för styrelsen och övriga nämnder.

I stycket föreslås att en ledamot, utöver ordföranden ska justera protokollet. Observera att KL inte förskriver att ordföranden ska justera protokollet. Detta har dock förutsatts i förarbetena.[9]

Andra stycket

Stycket behandlar omedelbar justering. Detta förfarande kan tillgripas när man snabbt vill anslå bevis om justering och verkställa ett beslut. En omedelbar justering får inte leda till oklarheter om innehållet i beslutet. För att en paragraf ska kunna justeras omedelbart ska den därför redovisas skriftligt före justeringen.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

39 § Styrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta styrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Genom den här bestämmelsen klargörs att respektive nämnd ansvarar för att kungörelse sker inom ramen för nämndens ansvarsområde. Nämnden ska alltså se till att kungörelse sker på kommunens anslagstavla. Därvid åligger det nämnden att underrätta styrelsen om ändringens innehåll. Det övergripande ansvaret för anslagstavlan och författningssamlingen har styrelsen, (se 15 och 16 §§).

Delgivningsmottagare

40 § Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordföranden, (kommundirektören), förvaltningschefen eller annan anställd som styrelsen/nämnden beslutar.

Av 6 kap. 31 § KL följer att kommunen har frihet att reglera frågan om delgivning i reglemente eller särskilt beslut. Enligt bestämmelsen får alltid delgivning ske med ordföranden.

Förslaget innebär att styrelsen/nämnden själv kan besluta om vem som ska vara behörig att ta emot delgivning. Observera att denna föreskrift är mycket viktig att ta in i reglementet. I annat fall får man enbart tillämpa 6 kap. 31 § KL. Detta lämpar sig mindre väl med tanke på att delgivningar måste gå fort och smidigt.

När man beslutar med vilka personer delgivning får ske måste man göra ett val. En förvaltningschef inom en nämnds område är normalt alltid lämplig att delges. Att utpeka ytterligare någon eller några personer är också bra, så att man täcker upp exem-

[9] Prop. 1990/91:117 s. 193

pelvis för semestrar. Observera dock att en föreskrift om att delgivning får ske med kommundirektören kan vara olämplig i nämnder som hanterar många sekretesskyddade uppgifter. Kommundirektören har av denna anledning satts inom parentes.

Undertecknande av handlingar

41 § Skrivelser, avtal och andra handlingar från styrelsen/nämnden ska på styrelsens/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som styrelsen utser.

Styrelsen/nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av styrelsen/nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på styrelsens/nämndens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

I KL finns inte begreppet behörig firmatecknare. Begreppet ”firmatecknare” står för en representationsrätt utåt, som inte behöver sammanfalla med beslutskompetensen hos personen ifråga. I ett kommunalt organ kan ordföranden ha getts rätt att underteckna nämndens handlingar. Samtidigt är det fortfarande nämnden som har beslutskompetensen. Ett speciellt fall är när en beslutsrätt delegerats till någon. Då kan beslutsrätt och rätten att underteckna handlingar sammanfalla.[10]

Första stycket

Första stycket utgör huvudregeln för rätten att underteckna handlingar.

Stycket tar *för det första* sikte på ren verkställighet av ett fullmäktigebeslut, t.ex. skriva under ett avtal, vars ordalydelse godkänts av fullmäktige. Den tar *för det andra* sikte på beslut som nämnden själv fattar och som resulterar i att en skrivelse eller något annat ska undertecknas.

Andra stycket

Här ges styrelsen/nämnden möjlighet att fatta de beslut som rör undertecknande och kontrasignering som man finner ändamålsenliga.

Tredje stycket

Det kan vara praktiskt att ”firmateckningsrätten” sammanfaller med beslutskompetensen när ett beslut har fattats med stöd av delegation. Det kan med fördel anges direkt i delegationsordningen hur ”firmateckningen” ska vara utformad. Vissa beslut kan dock

[10] Madell, Avtal mellan kommuner och enskilda, s. 89

vara av den karaktären att man av internkontrollskäl vill att två personer ska skriva under. Ordalydelsen ger stöd för detta förfaringssätt.

Utskott

42 § Inom styrelsen ska finnas ett arbetsutskott. Arbetsutskottet ska bestå av x ledamöter och x ersättare. Styrelsen/nämnden får därutöver inrätta ytterligare utskott.

Inom ett utskott väljer styrelsen/nämnden för den tid styrelsen/nämnden beslutar bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för längre tid får styrelsen/nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av styrelsen/nämnden vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst … ledamöter begär det. Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

De ärenden som ska avgöras av styrelsen/nämnden i dess helhet bör beredas av utskottet om beredning behövs. Ordföranden eller kommundirektören (kanslichefen eller en annan utsedd person) överlämnar sådana ärenden till utskottet. Ordföranden bestämmer föredragningslistan till utskottet.

När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

Av 6 kap. 20 § KL följer att fullmäktige får bestämma att en nämnd ska ha ett eller flera utskott. Om fullmäktige inte bestämt något om utskott, får nämnden själv bestämma om utskott ska finnas. KL innehåller inte så många bestämmelser om utskott. Det kan därför vara bra att i någon mån reglera arbetsformerna i reglementet.

När det gäller utskott måste man ta ställning till om det är fullmäktige eller respektive nämnd som ska besluta om utskott. Om fullmäktige inte tar in något om utskott i reglemente får nämnden besluta att utskott ska finnas.

Begreppet utskott har reserverats för sådana organ inom nämnderna som är politiskt sammansatta. Ett utskott väljs bland ledamöterna och ersättarna i nämnden. Lagen

(1992:339) om proportionellt valsätt gäller, 6 kap. 22 § KL. Ett utskott kan aldrig ges ställning som nämnd utan utskottet kan enbart svara för beredning av ärenden och fatta beslut med stöd av delegation från nämnden.

Första stycket

Här har fullmäktige med stöd av 6 kap. 20 § första stycket KL beslutat att ett arbetsutskott *ska* finnas i styrelsen. Styrelsen kan alltså inte avskaffa arbetsutskottet. I övrigt har fullmäktige överlåtit till styrelse och nämnder att inrätta utskott.

Det finns inga regler i KL som reglerar hur många ledamöter/ersättare det ska vara i ett utskott. Antalet ersättare behöver inte heller vara lika stort som antalet ordinarie ledamöter.

Det är styrelsen/nämnden som bestämmer mandattiden för ledamöterna och ersättarna i utskottet. Ingenting hindrar dock nämnden från att återkalla uppdragen i förtid.

Andra stycket

Här föreskrivs att ledamöterna inom kretsen av ledamöter i utskottet ska välja en ordförande och en vice ordförande. Mandattiden bestämmer utskottet självt.

Tredje stycket

Här regleras den situationen att ordföranden blir förhindrad för en längre tid att fullgöra sitt uppdrag. En ersättare för denne kan då utses inom kretsen av ledamöterna. Det är viktigt att man reglerar arvodesfrågan vid längre tids bortovaro.

Fjärde stycket

Det finns ingen reglering kring ersättarnas närvaro i utskott. Många gånger används utskottet för att fatta beslut med stöd av delegation i ärenden där sekretesskyddade uppgifter ofta förekommer. För att inte sprida information i onödan kan det därför vara lämpligt att begränsa närvarorätten i så hög utsträckning som möjligt.

Nämnden bör vid valet av ersättare tänka på att besluta en inkallelseordning.

Femte stycket

Om utskottets ledamöter och ersättare inte utsetts vid proportionellt val, måste fyllnadsval förrättas vid förtida avgång. Om proportionellt val ägt rum, gäller i stället turordningen enligt valsedlarna.

Sjätte stycket

Utskottet bestämmer vilka sammanträdestider som ska gälla. Det är också lämpligt att föra in regler om beslutförhet. ”Hälften av ledamöterna” innebär att ledamöterna inklusive tjänstgörande ersättare ska uppgå till minst halva utskottet.

Utskottet förutsätts fatta beslut i enlighet med reglerna för fullmäktige och nämnder, se 5 kap. 41–44 §§ KL.

Sjunde stycket

Här föreskrivs att utskottet har en *beredande* funktion i förhållande till nämnden. Nämnderna avgör dock ytterst själva omfattningen av beredningen.

Utskottet kan också uppträda som *delegat*. Utskottets beslutskomptens regleras då i delegationsordningen för nämnden.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för juridik

Dnr KS 2016/500

§ 93 Motion från Tobias Hammarberg (L) om att det ska vara enkelt att leva i Haninge - avskaffa meningslösa regler

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

I rubr motion förs fyra principer fram som föreslås vara vägledande för kommunens arbete. Principerna betecknas ”En regel in, en regel ut”, ”Låt reglerna utmanas av den som måste tillämpa dem”, ”Förvaltningarna ska leta onödiga regler” samt ”Haninge måste inte alltid vara bäst i klassen”. Motionen utmynnar i följande förslag till beslut.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen en regel in – en regel ut.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medarbetare i förvaltningar, bolag och förbund ska ges möjligheter att utmana onödiga regler.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till förvaltningar, bolag och förbund att aktivt identifiera onödiga regler och rapportera dessa till berörd myndighet eller organ.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i motionens grundtankar om att regler skall vara motiverade och meningsfulla.
Förvaltningen anser dock att de i motionen föreslagna besluten inte bör tas av kommunfullmäktige. Förvaltningen utvecklar skälen för detta i bifogad skrivelse. Motionen bör anses besvarad m h t vad som framgår av skrivelsen.

Underlag för beslut

- Motionen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-03-29, ”Motion från Tobias Hammarberg (L) om att det ska vara enkelt att leva i Haninge – avskaffa meningslösa regler”

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2016 -11- 02
Dnr. KS 2016/500

Liberalerna

Motion

Till kommunfullmäktige

Det ska vara enkelt att leva i Haninge - avskaffa meningslösa regler

Liberalismen utgår från den enskilda människans rätt att fatta beslut om sitt eget liv. De frågor som ska bli föremål för politiska beslut är de som hör till den gemensamma sfären i samhället

Därför är det självklart för oss liberaler att bevisbördan alltid ska ligga hos den som förespråkar offentlig reglering. Det är införandet av kommunala regelverk som ska motiveras, inte frånvaron av dem.

Naturligtvis finns det många situationer när offentlig reglering behövs eller rentav är nödvändig. Den enskildes trygghet och säkerhet, skyddet för miljön eller upprätthållandet av en fri och öppen konkurrens är några av de intressen som kan motivera reglering. Men alltför ofta utformas regelverken utan hänsyn till följderna för privatpersoner eller företag, och alltför ofta lever föråldrade regler kvar långt efter att de upphört att fylla något syfte.

I denna motion lägger Liberalerna fram fyra principer som vi anser bör vara vägledande för kommunens fortsatta arbetet. De är medvetet utformade som generella principer, eftersom de bör få genomslag inom kommunens samtliga områden.

En regel in, en regel ut

För att förhindra ökad regelbörda och ökade administrativa kostnader för företagen och betungande blankettifyllningsprövningar för privatpersoner bör en så kallad en in, en ut-princip (one in, one out) råda i kommunen. För varje ny betungande administrativ börda som införs måste en motsvarande börda tas bort.

Låt reglerna utmanas av den som måste tillämpa den

Det är i vardagen som meningslösheten i en regel avslöjas. Den personal som arbetar i kommunens förvaltningar har stor kunskap om vilka bestämmelser som skapar onödigt krångel. Den kunskapen ska frigöras.

I Danmark har socialförvaltningen i Köpenhamns kommun infört Meningssamlingen som ett verktyg för att komma åt vad man kallar regeltyranniet. Meningssamlingen består av valda representanter för beslutsfattare, chefer och andra anställda. När anställda hittar en regel de tycker är dålig eller meningslös anmäler de den till Meningssamlingen. De som skapat regeln eller ansvarar för den får då motivera varför de tycker den är meningsfull. Övertygar de inte Meningssamlingen avskaffas regeln.

Förvaltningarna ska leta onödiga regler

Vi anser att förvaltningarna, bolag och förbund ska ha ett uttryckligt uppdrag att arbeta med regelförenklingar och rapportera detta uppåt i det offentliga systemet för att förbättra framtida lagstiftning. I första hand gäller detta de som har att tillämpa omfattande lagstiftning eller utöva tillsyn.

Det är viktigt att arbetet ges samma vikt oavsett om den onödiga byråkratin drabbar företag, kommunen själv eller privatpersoner. Den enskildes tid är lika värdefull som företagarens eller kommunens, även om tidsförlusten inte lika lätt kan mätas i pengar.

Haninge måste inte alltid vara bäst i Sverige

Begreppet gold-plating – förgyllning – används för att beskriva när någon vid genomförandet av en regel går mycket längre än vad som är nödvändigt. Ibland är det helt rätt att göra det. Till exempel ska Haninge vara en föregångskommun på miljöområdet, och då ska vi inte nöja oss med den absoluta miniminivån på regelverket.

Men det förekommer att Haninge utan tillräckliga skäl har genomfört mer omfattande reglering än andra kommuner. Då handlar det om ren överimplementering, kanske i en strävan att vara bäst i klassen. För att komma till rätta med onödig överimplementering av lagkrav behöver det finnas en vägledande princip. Liberalerna anser att utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån, det vill säga att Haninge uppfyller grundkraven. Om det finns skäl att överskrida denna nivå ska dessa tydligt redovisas och effekterna för företag, kommun och individer bedömas.

Förslag till beslut

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen en regel in – en regel ut.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medarbetare i förvaltningar, bolag och förbund ska ges möjligheter att utmana onödiga regler.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till förvaltningar, bolag och förbund att aktivt identifiera onödiga regler och rapportera dessa till berörd myndighet eller organ.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån.

Haninge den 2 november 2016

Tobias Hammarberg (L)

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommundirektören

29 mars 2017

Kommunstyrelsen

Motion om att det ska vara enkelt att leva i Haninge - avskaffa meningslösa regler

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

Motionen anses besvarad.

Motionen

I en motion från Tobias Hammarberg (L) med rubriken ”Det ska vara enkelt att leva i Haninge – avskaffa meningslösa regler” förs fyra principer fram som föreslås vara vägledande för kommunens arbete. Principerna betecknas ”En regel in, en regel ut”, ”Låt reglerna utmanas av den som måste tillämpa dem”, ”Förvaltningarna ska leta onödiga regler” samt ”Haninge måste inte alltid vara bäst i klassen”. Motionen utmynnar i följande förslag till beslut.

- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen en regel in – en regel ut.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medarbetare i förvaltningar, bolag och förbund ska ges möjligheter att utmana onödiga regler.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till förvaltningar, bolag och förbund att aktivt identifiera onödiga regler och rapportera dessa till berörd myndighet eller organ.
- Fullmäktige ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i motionens grundtankar om att regler skall vara motiverade och meningsfulla. Förvaltningen anser det dock olämpligt att hantera en sådan generell och självklar inställning på det sätt som föreslås i motionen. Nedan följer kommentarer till motionens inledning och till var och en av de fyra föreslagna principerna.

<u>Motionens inledning</u>

Postadress 136 81 Haninge
Besöksadress Rudsjöterrassen 2
Telefon Växel: 08-606 70 00 Direkt: 08-606 85 02
Fax/e-post 08-606 81 40 bengt.svenander@haninge.se
Postgiro 1265-8
Bankgiro

I andra stycket nämns att bevisbördan alltid skall ligga hos den som förespråkar reglering. Införandet av kommunala regelverk skall motiveras.

Det är kommunstyrelseförvaltningens uppfattning att detta redan gäller. Kommunala regler kan inte införas utan att behörigt kommunalt organ fattar beslut om att införa dem. Till grund för ett sådant beslut ligger alltid ett utredningsunderlag. I detta underlag anges skälen för att införa en viss regel. Detta är en fråga om normal ärendeberedning.

I tredje stycket hävdas att regler alltför ofta utformas utan hänsyn till följderna för privatpersoner eller företag. Det är kommunstyrelseförvaltningens uppfattning att vid en normalt fungerande ärendeberedning redovisas vilka konsekvenser aktuellt förslag får för olika intressentgrupper som kan antas påverkas. Den upplevda kvaliteten på konsekvensbeskrivningen kan givetvis variera. Det ligger i sakens natur att den som anser sig påverkas negativt av en ny regel också anser att tillräcklig hänsyn inte har tagits. Därför är det en viktig uppgift för det beslutande organet att kräva tillräcklig kvalitet på beslutsunderlaget samt att därefter göra de avvägningar mellan olika intressen som krävs för att en ny regel skall leda till önskat resultat.

I tredje stycket hävdas också att föråldrade regler alltför ofta lever kvar långt efter det att de upphört att fylla något syfte. Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i att det finns risk för att regler kan överleva sig själva av olika skäl. Det tar ibland för lång tid innan de utmönstras. Samtidigt är detta i praktiken sällan något stort problem. En regel som inte går att tillämpa tillämpas inte. När detta upptäcks leder det normalt till att regeln uppdateras efter ny ärendeberedning och beslut, eller att beslut tas om att avskaffa regeln med motiveringen att den inte behövs.

En regel in, en regel ut

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer som nämnts ovan i motionens grundtankar om att regler skall vara motiverade och meningsfulla. Fler regler än nödvändigt skall inte införas. Vilka regler som är nödvändiga är dock alltid en bedömningsfråga.

Den till synes enkla matematiken om en regel in och en regel ut går inte att tillämpa. Det förutsätter att kommunen skaffar sig en åtminstone översiktlig uppfattning om vad som är en rimlig mängd regler. Det förutsätter också att kommunen skaffar sig en metod för att väga det som i motionen kallas administrativa bördor mot varandra. Ingetdera är möjligt.

Förvaltningen ser det dock som fortsatt angeläget att i en kvalitetssäkrad ärendeberedning inför förslag om en ny regel aktivt pröva om man samtidigt kan förenkla eller utmönstra något inom samma sakområde.

Låt reglerna utmanas av den som måste tillämpa dem

Formuleringen av rubr princip antyder att det finns hinder mot att den som är satt att tillämpa en viss regel också får ifrågasätta den. Kommunstyrelseförvaltningen menar att det är tvärtom. I gällande personalpolitiska program, fastställt av kommunfullmäktige, ställs krav på att varje medarbetare inom kommunen är engagerad i och tar initiativ till verksamhetens utveckling. I gällande riktlinjer för chefer i Haninge kommun sägs att chefskapet ställer krav på att chefen skall åstadkomma utveckling och våga pröva nya idéer. I gällande riktlinjer för medarbetare i Haninge kommun sägs att var och en förväntas vara aktiv i arbetet med förbättring och utveckling av verksamheten

Kommunens nämnder har motsvarande skyldigheter. I kommunstyrelsens reglemente sägs att styrelsen skall verka för regelreformering och regelförenkling inom kommunstyrelsens verksamhetsområde (2 §). Samma formulering finns i stadsbyggnadsnämndens reglemente avseende den nämndens verksamhetsområde (1 §). I övriga nämnders reglementen finns motsvarande andemening, men uttryckt på varierande sätt.

Sammantaget betyder detta enligt kommunstyrelseförvaltningens mening att ”utmana regler” är ett led i normal verksamhetsutveckling. Grundprincipen är att det kommunala organ som har beslutat om en regel också ansvarar för uppdatering och att ev ta bort regler som inte behövs. Sådana beslut skall föregås av normal ärendeberedning. Därför behövs heller ingen funktion som den i motionen nämnda ”Meningssamlingen”. Det kommunala organ som har infört en regel måste ha det fulla ansvaret för dess tillämpning och fortlevnad. Ytterst ansvarig för kommunalt beslutade regler kan endast kommunfullmäktige vara.

Förvaltningarna ska leta onödiga regler

När det gäller regler som kommunen själv har beslutat anser kommunstyrelseförvaltningen att vad som har sagts ovan om utmaning av regler också gäller för den i motionen föreslagna principen om att förvaltningarna skall leta onödiga regler. Det handlar om normal verksamhetsutveckling och ärendeberedning.

När det gäller regler som någon annan har beslutat och som gäller för kommunen, t ex riksdagens lagar, regeringens förordningar och statliga verks föreskrifter, anser kommunstyrelseförvaltningen att ofullkomligheter självfallet skall påtalas, men det är viktigt att välja rätt metoder för att nå resultat. I motionen nämns att ”rapportera uppåt i det offentliga systemet” och att det i första hand gäller dem som ”har att tillämpa omfattande lagstiftning eller utöva tillsyn”.

Det är enligt kommunstyrelseförvaltningens mening inte effektivt att förvaltningarna rapporterar behov av regeländringar direkt uppåt till det statliga beslutssystemet. Det leder ingenstans. Det är av största vikt att behov av förändringar påtalas på ett strukturerat sätt. I ett första läge betyder det att en förvaltning som ser ett förändringsbehov måste redogöra för det och vilken ändring som önskas. Kommunen

som sådan, dvs berörd nämnd eller ytterst kommunfullmäktige, måste sedan göra åsikten om förändringen till sin egen för att föra den vidare.

Hur man därefter gör kan variera beroende på sakinnehåll, vem man skall påverka etc. Vanliga metoder är att kommunen ensam eller tillsammans med andra kommuner vänder sig med en begäran till den man vill påverka. Här har kommunernas intresseorganisation SKL en viktig roll på det nationella planet. Regionalt kan KSL spela motsvarande roll.

Ett annat sätt är att i samband med remissvar över statliga utredningar framföra sina åsikter. Ett tredje sätt är direkt politisk påverkan. Nästa alla partier i kommunfullmäktige har företrädare i riksdagen. Det saknas heller inte politiska kontaktvägar till regeringen. Hur dessa möjligheter bäst används är inte förvaltningens sak att bedöma. Det är en fråga för de förtroendevalda.

Haninge måste inte alltid vara bäst i klassen

I motionen hävdas att ”Haninge utan tillräckliga skäl har genomfört mer omfattande reglering än andra kommuner”. Det ges inga exempel. Förvaltningen kan därför inte kommentera påståendet.

Den vägledande princip som föreslås i motionen är att ”utgångspunkten vid genomförandet av lagstiftning och påförda regelverk bör vara miniminivån”. I motionen nämns miljöområdet som exempel på att miniminivån inte är tillräcklig. Att det finns fler områden där fullmäktige inte skulle anse att miniminivån duger är enligt förvaltningens bedömning en självklarhet. Vidare är det ibland svårt att i förväg definiera vad som är en miniminivå. Många lagar och förordningar är utformade så att det krävs en flerårig domstolspraxis, dvs avgöranden av överklagade beslut, för att förstå miniminivån.

Motionen rör här vid kommunalpolitikens innersta kärna. Riksdagen sätter gränserna för kommunernas handlingsutrymme, i första hand genom att bestämma vad en kommun skall ansvara för, men även genom beslut om finansiering av kommunernas verksamheter. Frågan om hur kommunen utövar sitt ansvar lämnas normalt till kommunen att själv avgöra. I denna skärningspunkt mellan vad och hur skapas utrymme för lokala politiska avvägningar mellan olika intressen samt ges utrymme för att utforma verksamheter i enlighet med de politiska ambitioner som finns och därmed efter vilka politiska ambitioner som väljarna har gett sitt stöd i allmänna val. De sammantagna bedömningarna av hur kommunen ser på sin verksamhet finns i årsbudgeten. Mot denna bakgrund har kommunstyrelseförvaltningen svårt att se att det vore meningsfullt att kommunfullmäktige fattar ett separat beslut med innebörd att miniminivåer generellt skulle vara vägledande.

Kommunstyrelseförvaltningens sammanfattande bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer som nämnts ovan i motionens grundtankar om att regler skall vara motiverade och meningsfulla. Förvaltningen anser dock, mot bakgrund av redogörelsen ovan, att de i motionen föreslagna besluten inte bör tas av kommunfullmäktige. Motionen bör i stället anses besvarad m h t förvaltningens redogörelse ovan.

Bengt Svenander

Dnr KS 2016/412

§ 94 Motion från Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) om valfrihet inom äldreomsorgen

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) har i en motion föreslagit att äldrenämnden ges i uppdrag att utreda införande av LOV för särskilt boende för äldre, för införande 2018.

Motionen har remitterats till äldrenämnden samt via pensionärsrådet till Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Pensionärernas riksorganisa-tion (PRO) och Haninge Pensionärsförening Reipas (HPR).

Äldrenämnden framför i sitt remissvar att den gärna genomför en utredning som förutsättningslöst klargör möjligheterna för införande av LOV i fråga om särskilt boende för äldre. Nämnden pekar på att särskilt följande aspekter bör beröras:

- juridiska förutsättningar,

- erfarenheter och bedömningar från andra kommuner,

- bedömda ekonomiska konsekvenser,

- särskilda förhållanden i Haninge kommun.

SPF har inte svarat på remissen, PRO har svarat att de inte har några synpunkter på motionen och HPR har svarat bl a att de stödjer förslaget i motionen samt att de anser att det ska finnas tvåspråkig personal på äldreboenden och inom hemtjänsten.

Förvaltningens synpunkter

Mot bakgrund av att äldrenämnden ställer sig positiv till att göra en utredning föreslår kommunstyrelseförvaltningen att motionen bifalles samt att äldrenämnden får ett sådant uppdrag.

Underlag för beslut

- Motionen
- Äldrenämndens beslut 2016-12-14, § 155
- Remissvar från HPR, daterat 2017-03-01

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen bifalles.
2. Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av LOV för särskilt boende för äldre.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD), Tobias Hammarberg (L) och Meeri Wasberg bifall till tilläggsförslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen bifalles.
2. Äldrenämnden ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett införande av LOV för särskilt boende för äldre.
3. Utredningen ska redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2018.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Äldrenämnden

För kännedom: Motionären

Tilläggsförslag

§ 94
Kommunstyrelsen
2017-04-24

Motion från Alexandra Anstrell (M) och Sedat Dogru (M) om valfrihet inom äldreomsorgen

Ju äldre man blir desto mer ökar behovet av vård och omsorg, och när den enskilde inte längre klarar av att bo kvar hemma finns möjlighet att ansöka om särskilt boende. Då är det rimligt att det finns möjlighet att själv väja vilket boende som ska bli ens nästa hem, till skillnad från idag då man blir tilldelad en plats. Självbestämmande över boendesituationen ökar trivseln, den upplevda tryggheten och välbefinnandet för den äldre och anhöriga. Vi vill att äldre ska ha valfrihet och makt att kunna påverka sitt liv, därför ska man kunna välja vilket boende man vill bo på. Vi tror på idén att ha egenmakt att själv kunna välja det man vill ha men också kunna välja bort det man inte vill ha. Med en sådan valfrihet uppstår sund konkurrens som, av naturliga skäl, bidrar till ökad kvalitet. Därför är vi glada att motionen om ökad valfrihet bifalles. Vi tycker dock att utredningen bör ha ett slutdatum för att det blir rimligt att ha med i budgetprocessen nästa år. Därför föreslår vi att ärendet ska redovisas åter till kommunstyrelsen senast mars 2018.

Förslag till tilläggsatt-sats

1. Utredningen ska redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2018

Martina Mossberg (M) Tobias Hammarberg (L) Marie Litholm (KD)

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2016 -09- 09
Dnr. KS 2016/412

Kommunfullmäktige
2016-09-12

Motion om valfrihet inom äldreomsorgen

I Haninge byggs och drivs äldreboenden av både kommunen och externa entreprenörer. Det ger större möjligheter till mångfald i utbudet av tjänster. För att ytterligare utveckla tjänster och service till våra seniorer, men framför allt ge dem möjlighet att påverka sin egen livssituation bör valfrihet införas i Haninge inom särskilt boende. Sedan lagen om valfrihetssystem (LOV) infördes 2008 har 15 kommuner i Sverige nu valfrihet inom särskilt boende. Inom Stockholms län är det Danderyd, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Sollentuna, Solna, Stockholm stad, Täby, Upplands Väsby, Österåker.

Haninge kommun uttrycker tydligt i sina mål för 2017-2018 att valfriheten ska öka. Målet är att antalet tjänster som omfattas av LOV ska öka från fyra till åtta år 2018.

Det finns en stor skillnad mellan att den enskilde äldre med biståndsbeslut erbjuds ett boende och att den äldre själv har rätt att välja boende. Skillnaden är att den äldre får mer makt och utförare av tjänsten får ett större fokus på att leverera den bästa servicen. En fördel med att ersättningen blir enhetlig för alla leverantörer är att det blir just kvalitén som utförarna får konkurrera om. Ur ett annat perspektiv blir också den ekonomiska långsiktigheten för externa leverantörer en fördel i jämförelse med upphandling enligt LOU. Den stimulerar till fler investeringar för utveckling av verksamheten.

Med hänvisning till ovanstående föreslås fullmäktige

- att ge äldrenämnden i uppdrag att utreda införande av LOV för särskilt boende för äldre för införande2018

Alexandra Anstrell (M)

Sedat Dogru (M)

Dnr ÄN 2016/420

§ 155 Motion från Moderaterna om valfrihet inom äldreomsorgen

Sammanfattning

Alexandra Anstrell och Sedat Dogru har lämnat en motion om valfrihet inom äldreomsorgen. Förslagställarna hemställer att fullmäktige ska ge äldrenämnden i uppdrag att utreda införande för LOV i särskilt boende för äldre, för införande 2018.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen genomför gärna en utredning som förutsättningslöst klargör möjligheterna för införande av LOV i fråga om särskilt boende för äldre. Särskilt följande aspekter bör beröras:

- Juridiska förutsättningar
- Erfarenheter och bedömningar från andra kommuner
- Bedömda ekonomiska konsekvenser
- Särskilda förhållanden i Haninge kommun

Underlag för beslut

- Motion

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Yttrandet godkänns.

Äldrenämndens beslut

1. Yttrandet godkänns.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Från: Rebecca Band
Skickat: den 2 mars 2017 10:59
Till: haningekommun
Ämne: VB: motion om valfrihet inom äldreomsorgen

Remissvar för diarieföring i KS 2016/412, tack.

Från: pirkko.sinkkonen@telia.com [mailto:pirkko.sinkkonen@telia.com]
Skickat: den 1 mars 2017 16:48
Till: Rebecca Band
Ämne: motion om valfrihet inom äldreomsorgen

Hej,
Haninge Pensionärsförening Reipas stödjer att äldrenämnden ska utreda införande av LOV särskilt boende för äldre för införande 2018.
Vi övervakar äldre finländarnas rättigheter till bra äldreomsorg och vi tycker att det ska finnas tvåspråkig personal på äldreboenden samt inom hemtjänsten.Men att få detta till stånd måste man ha tvåspråkig utbildning inom vård- och omsorg.Vi hänvisar till minoritetslagen i Sverige.Att behärska två eller flera språk ska betraktas som merit också.
Att utöka hemtjänsten löser inga problem utan så fort en äldre individ vill komma till ett äldreboende ska haon/han få möjlighet till detta.Det sociala livet är oerhört viktigt för oss alla.
Pirkko Sinkkonen
ordförande i Haninge Pensionärsförening Reipas
pirkko.sinkkonen@telia.com
070-58 000 55

Dnr KS 2016/411

§ 95 Motion från Sven Gustafsson (M) om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Sven Gustafsson (M) föreslår i rubricerad motion att särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall ska avskaffas. Motionären menar att införandet av könsseparerade badtider medvetet eller omedvetet understödjer hedersnormer som inskränker friheten för flickor och kvinnor.

Motionen har remitterats till kultur- och fritidsnämnden som i sitt yttrande 2017-02-13, § 5, redogör för syfte, innehåll och omfattning av så kallat kvinnosim. Av remissvaret framgår att kultur- och fritidsnämnden anser att kvinnosim är en aktivitet som kan och bör fortsätta bedrivas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av kultur- och fritidsnämndens yttrande och har inget övrigt att tillföra. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Underlag för beslut

- Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 5

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar bifall till motionen.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) anmäler att Liberalerna och Kristdemokraterna ej deltar i beslutet.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag samt Moderaternas och Sverigedemokraternas yrkande om bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) deltar ej i beslutet.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M) och Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären, kultur- och fritidsnämnden

HANINGE KOMMUN
Kommunstyrelseförvaltningen

2016 -10- 07

Diarienr KS2016/411

Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

I den rödgröna minoritetens politiska plattform 2015-2018 finns en prioritering om att det ska finnas särskilda tider i simhallen avsatta för kvinnor. Någon motivering till detta återfinns inte i den politiska plattformen. Under 2015 infördes på försök ett tillfälle då endast kvinnor hade tillåtelse att besöka simhallen under den allmänna besökstiden. Några anställda av manligt kön fick inte närvara i simhallen under denna tid. Även om den politiska plattformen helt utelämnar anledningen till ovanstående prioritering ger beslutet att diskriminera de manliga anställda i simhallen en tydlig signal om att den politiska prioriteringen understöds av religiösa och kulturella normer.

Debatten om könsseparerade badtider fick stor uppmärksamhet 2015 då Sara Mohammad, grundare av organisationen "Glöm aldrig Pela och Fadime", menade att företeelsen bevisar islamisters makt i Sverige. Förespråkare för könsseparerade badtider menade att de kvinnor som är begränsade av religiösa och kulturella strukturer annars inte får någon möjlighet att ta del av samhällets tjänster. Men flera förespråkare menade att kvinnor av religiösa skäl har rätt till särskilda badtider. Sveriges demokratiminister Alce Bah Kuhnke (MP) gjorde tidigare i år ett uppmärksammat uttalande om att det är att gå alldeles för långt att hävda att man i religionens namn har rätt att kräva att samhällets olika delar ska anpassa sig för att man har rätten att tro på vad man vill. Demokratiministern tillhör det parti som hårdast förespråkat könsseparering. Nu prövas frågan om könsseparerade badtider av diskrimineringsombudsmannen.

Jag anser att införandet av könsseparerade badtider medvetet eller omedvetet understödjer hedersnormer som inskränker friheten för flickor och kvinnor. I sin värsta form utgör dessa inskränkningar ett hot, inte bara mot deras frihet utan också deras liv. I Haninge har vi arbetet under många år mot hedersrelaterat våld, både med att upptäcka våldet och att skydda dem som utsätts för det. Att införa könsseparerade badtider som understödjer samma hederskulturer är ett svek mot alla flickor och kvinnor som lever i familjer och släkter som kontrollerar och begränsar deras liv. Normer som strider mot svensk lag ska alltid mötas med tydlighet. Införandet av särskilda badtider för kvinnor har saknat all form av tydlighet i detta sammanhang. Om den rödgröna kommunledningen är seriös i sitt arbete mot hedersnormer och det tvång och våld som drabbar framför allt kvinnor måste arbetet med t ex simkunnighet bedrivas inom ramen för just ett tydligt normpåverkande arbete.

Med hänvisning till ovanstående föreslås fullmäktige besluta

- att särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall avskaffas

Sven Gustafsson (M)

HANINGE KOMMUN
Kultur & Fritid
2017 -02- 13
KOFN 2016/180

Dnr KOFN 2016/180

§ 5 Motion från Sven Gustafsson (M) om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

Sammanfattning

Moderaterna har i en motion lyft fram förlaget att särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall ska avskaffas.

Kultur och fritidsförvaltningen genomför så kallat kvinnosim på sammanlagt 4-6 timmar per år i Torvalla simhall. Detta med syftet att förbättra folkhälsan och simkunnigheten.

I december presenterades två delbeslut från DO avseende tillsyn av könsseparerade öppettider i simhallar i Stockholm och Malmö. Dessa, har förvaltningen tolkat, ger stöd för att fortsätta med särskilda badtider för kvinnor då insatsen gynnar folkhälsan och simkunnigheten och är att betrakta som ringa ingripande.

Förvaltningens synpunkter

Kultur och fritidsförvaltningen har ett uppdrag att verka för en god folkhälsa genom att få fysiskt inaktiva personer att bli mer aktiva och nå nya målgrupper. Dessutom ska förvaltningen bidra till att öka simkunnigheten bland barn och unga i Haninge i samarbete med utbildningsförvaltningen.

Som ett led i detta genomför Kultur och fritidsförvaltningen så kallat kvinnosim två-tre tillfällen per år. Varje tillfälle är två timmar. En av dessa timmar överlåter Södertörns simsällskap då de annars skulle haft träning denna tid. Den andra timmen skulle annars varit tid för allmänheten. Vid kvinnosimmet våren 2016 kom ett 80-tal kvinnor och i november ett 50-tal från olika bakgrunder och åldrar. För flera besökare var det deras första besök i simhallen.

Bland kommuner som har minst två simhallar är det vanligt att man har stående tider för kvinnosim. Då Haninge endast har en simhall och trycket på denna är mycket hårt så har vi mycket få särskilda satsningar på olika grupper i simhallen. Kvinnosim är således inte en regelbundet återkommande tid per vecka utan en aktivitet vid två-tre tillfällen per år.

Förvaltningen ser kvinnosimmet som en jämställdhetssatsning och ett sätt att sänka tröskeln för vissa personer att komma till simhallen. Genom att hålla öppet för endast kvinnor och avskärma från insyn hoppas förvaltningen locka kvinnor som annars inte besöker simhallen. Syftet är att stärka simkunnigheten och folkhälsan genom att dessa kvinnor får prova på ny fysisk aktivitet i vattnet genom vattengymnastik och simning. Målet är att besökarna ska våga prova och känna sig trygga och inspirerade att komma till simhallen även vid andra tider.

Vid kvinnosimmet i Torvalla finns det simlärare närvarande som introducerar simundervisningen. Denne berättar också om simskolorna i Haninge för att locka besökarna att anmäla sig till den vuxensimskola som förvaltningen eller andra utförare bedriver.

Stockholms stad genomförde 2009 och 2010 undersökningen "Kvinnosim – en utvärdering" av Ulf Blomdahl och Stig Elofsson, Stockholms universitet. Den visar att många av de kvinnor som besöker kvinnosim inte kan simma 200 meter bröstsim, få har varit i någon simhall eller badad vid utomhusbassänger eller i havet. Detta är också något som bekräftas när förvaltningen fört samtal med besökare vid Haninges kvinnosim och med föreningar.

Denna satsning är också ett sätt att öka simkunnigheten bland barnen i Haninge. Detta då många mödrar som annars inte kommer till en simhall nu blir introducerade till miljön och till vad simundervisning är för något. Därmed blir de mer benägna att skicka sina barn på simundervisning. Genom kvinnosimmet når vi en del av mammorna som vi annars skulle ha svårt att nå.

I december 2016 presenterades två delbeslut från DO avseende tillsyn av könsseparerade öppettider i simhallar i Stockholm och Malmö. DO menar att könsseparerade badtider bryter mot diskrimineringslagen och direktiv 2004/113/EG. I vissa fall kan dock undantag tillåtas.

Den första frågan som DO ställer sig, i besluten om Stockholm och Malmö, är om det finns ett berättigat syfte med aktiviteten/ verksamheten. Kultur och fritidsförvaltningen i Haninge menar att kvinnosimmet genomförs för att förbättra folkhälsan och öka simkunnigheten och att detta bör betraktas som ett mycket gott skäl.

Nästa fråga som DO ställer är om insatsen är att betrakta som ringa ingripande. Kultur och fritidsförvaltningen menar att de 4-6 timmar/ år som män utestängs från simhallen bör betraktas som mycket ringa. DO är också intresserad av om åtgärden är lämplig och nödvändig. Förvaltningen menar att kvinnosimstillfällena är en mycket bra insats för att locka vissa grupper till simhallen som annars inte skulle komma dit.

Förvaltningen menar därför att Kvinnosimstillfällena är något som kan och bör fortsätta bedrivas.

Underlag för beslut

Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

Förslag till beslut

1. Förvaltningens svar på motionen godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Överläggningar i arbetsutskottet

Ärendet överlämnas till nämnden utan eget ställningstagande.

Överläggningar i nämnden

Joakim Goding (M) och Yvonne Lindholm (SD) yrkar för bifall till motionen.

Raymond Svensson (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande konstaterar då att det finns två förslag till beslut. Bifall till motionen eller bifall till förvaltningens förslag.

Votering begärs. Nämnden godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst till förvaltningens förslag.

Nej-röst till motionens förslag.

Mehmet Coksurer (MP) JA

Christer Erlandsson (S) JA

Pia Lublin (L) JA

Roja Isaksson (S) JA

Kent Renen Johansson (S) JA

Raymond Svensson (C) JA

Joakim Goding (M) NEJ

Kristoffer Eriksson (M) NEJ

Yvonne Lindholm (SD) NEJ

Med 6 röster för förvaltningens förslag och 3 röster för motionen beslutar nämnden att bifalla förvaltningens förslag.

Nämndens beslut

1. Förvaltningens svar på motionen godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

   Nämnden godkänner att det i protokollet noteras att John Lind (V) anmäler att Vänsterpartiet står bakom förvaltningens förslag till beslut.

   Joakim goding (M) Kristoffer Eriksson (M) och Yvonne Lindholm (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Jan Molin

För kännedom:

Dnr KS 2016/427

§ 96 Motion från Kennerth Valtersson (SD) rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kennerth Valtersson (SD) föreslår i rubricerad motion att alla tillfälliga eller permanenta varianter av könsseparata badtider för såväl män som kvinnor i Torvalla simhall avskaffas.

Motionen har remitterats till kultur- och fritidsnämnden som i sitt yttrande 2017-02-13, § 6, redogör för syfte, innehåll och omfattning av så kallat kvinnosim. Av remissvaret framgår att kultur- och fritidsnämnden anser att kvinnosim är en aktivitet som kan och bör fortsätta bedrivas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av kultur- och fritidsnämndens yttrande och har inget övrigt att tillföra. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Underlag för beslut

- Motion om särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall

- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 6

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar bifall till motionen.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) anmäler att Liberalerna och Kristdemokraterna ej deltar i beslutet.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag samt Moderaternas och Sverigedemokraternas yrkande om bifall till motionen. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) deltar ej i beslutet.

Reservationer

Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären, kultur- och fritidsnämnden

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2016 -09- 21
Dnr. KS 2016/427

Sverigedemokraterna

Motion rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall

Samarbetskoalitionen i Haninge kommun har i den politiska plattformen angett ett antal prioriteringsområden under mandatperioden 2014-2018. Ett av dessa är att det ska finnas särskilda tider i simhallen avsatta för kvinnor. Detta är enligt Haninge kommun en riktad satsning för att fler kvinnor skall vilja besöka simhallen, en så kallad jämställdhetssatsning.

Torvalla simhall är ett kommunalt drivet badhus där alla ska vara välkomna. Kvinnor som män, oavsett religion, hudfärg eller sexuell läggning. Där ingen särbehandling eller diskriminering ska förekomma. Som kultur- och fritidsförvaltningen själva uttryckte i sitt avslag gällande medborgarförslaget om att överviktiga män ska få egna badtider – "Alla människor ser likadana ut och genom att inte särskilja överviktiga personer, eller underviktiga personer, vill vi uppmana till allas lika värde och rätt till att vara i simhallen samtidigt."

Vi lever i ett högst sekulärt och demokratiskt land där vi skiljer på religion och politik. Där ska inte religion inverka på andra människors fri- och rättigheter i det offentliga rummet. Vi lever i ett land som länge burit ledartröja gällande jämnställdhet. En utveckling vi ska driva vidare framåt och inte tvärtemot, agera bakåtsträvande om.
Som det står i koalitionens politiska plattform – "Kommunens stöd till flickors och pojkars aktiviteter ska vara jämställt"

Sättet som de särskilda kvinnotiderna genomförts i Torvalla simhall gör oss också väldigt frågande till vad den egentliga orsaken för dessa tider är. Fönster som är täckta, igensatta dörrar till herravdelningen mm gör att man kan misstänkta att hela idén med särskilda kvinnotider är till för att tillfredsställa förlegade och patriarkala åsikter om att män och kvinnor inte får umgås lättklädda av religiösa, kulturella och moraliska skäl. Hade man exempelvis tillåtit alla som definierar sig själva som kvinnor, dvs även vissa biologiska män, så hade denna misstanke varit svagare, men nu är det väldigt uppenbart att de separata kvinnotiderna i Torvalla simhall är en del i en för Haninge och Sverige främmande och kvinnofientlig hederskultur. En hederskultur som åtminstone leder till ett förtryck av kvinnor, men ofta även våld och i värsta fall mord.

Även på riksplanet har nackdelarna med könsuppdelade badtider uppmärksammats. Demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP) har tydligt sagt att man inte kan förvänta sig att det svenska samhället anpassar sig till olika religiösa krav. Om Haninges arbete för ökad jämställdhet mellan könen och kamp mot hedersförtryck skall uppfattas som seriöst måste alla former av separata badtider i Torvalla simhall stoppas.

Med anledning av ovan förda resonemang föreslår Sverigedemokraterna i Haninge följande:

- Att alla tillfälliga eller permanenta varianter av separata badtider för såväl män som kvinnor i Torvalla simhall avskaffas.

För Sverigedemokraterna i Haninge

Kennerth Valtersson
Gruppledare i kommunfullmäktige

Dnr KOFN 2016/181

§ 6 Motion från Kennerth Valtersson (SD) rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har i en motion lyft fram förlaget att särskilda badtider för kvinnor i Torvalla simhall ska avskaffas.

Kultur och fritidsförvaltningen genomför så kallat kvinnosim på sammanlagt 4-6 timmar per år i Torvalla simhall. Detta med syftet att förbättra folkhälsan och simkunnigheten.

I december presenterades två delbeslut från DO avseende tillsyn av könsseparerade öppettider i simhallar i Stockholm och Malmö. Dessa, har förvaltningen tolkat, ger stöd för att fortsätta med särskilda badtider för kvinnor då insatsen gynnar folkhälsan och simkunnigheten och är att betrakta som ringa ingripande.

Förvaltningens synpunkter

Kultur och fritidsförvaltningen har ett uppdrag att verka för en god folkhälsa genom att få fysiskt inaktiva personer att bli mer aktiva och nå nya målgrupper. Dessutom ska förvaltningen bidra till att öka simkunnigheten bland barn och unga i Haninge i samarbete med utbildningsförvaltningen.

Som ett led i detta genomför Kultur och fritidsförvaltningen så kallat kvinnosim två-tre tillfällen per år. Varje tillfälle är två timmar. En av dessa timmar överlåter Södertörns simsällskap då de annars skulle haft träning denna tid. Den andra timmen skulle annars varit tid för allmänheten. Vid kvinnosimmet våren 2016 kom ett 80-tal kvinnor och i november ett 50-tal från olika bakgrunder och åldrar. För flera besökare var det deras första besök i simhallen.

Bland kommuner som har minst två simhallar är det vanligt att man har stående tider för kvinnosim. Då Haninge endast har en simhall och trycket på denna är mycket hårt så har vi mycket få särskilda satsningar på olika grupper i simhallen. Kvinnosim är således inte en regelbundet återkommande tid per vecka utan en aktivitet vid två-tre tillfällen per år.

Förvaltningen ser kvinnosimmet som en jämställdhetssatsning och ett sätt att sänka tröskeln för vissa personer att komma till simhallen. Genom att hålla öppet för endast kvinnor och avskärma från insyn hoppas förvaltningen locka kvinnor som annars inte besöker simhallen. Syftet är att stärka simkunnigheten och folkhälsan genom att dessa kvinnor får prova på ny fysisk aktivitet i vattnet genom vattengymnastik och simning. Målet är att besökarna ska våga prova och känna sig trygga och inspirerade att komma till simhallen även vid andra tider.

Vid kvinnosimmet i Torvalla finns det simlärare närvarande som introducerar simundervisningen. Denne berättar också om simskolorna i Haninge för att locka besökarna att anmäla sig till den vuxensimskola som förvaltningen eller andra utförare bedriver.

Stockholms stad genomförde 2009 och 2010 undersökningen "Kvinnosim – en utvärdering" av Ulf Blomdahl och Stig Elofsson, Stockholms universitet. Den visar att många av de kvinnor som besöker kvinnosim inte kan simma 200 meter bröstsim, få har varit i någon simhall eller badad vid utomhusbassänger eller i havet. Detta är något som bekräftas när förvaltningen fört samtal med besökare vid Haninges kvinnosim och med föreningar.

Denna satsning är också ett sätt att öka simkunnigheten bland barnen i Haninge. Detta då många mödrar som annars inte kommer till en simhall nu blir introducerade till miljön och till vad simundervisning är för något. Därmed blir de mer benägna att skicka sina barn på simundervisning. Genom kvinnosimmet når vi en del av mammorna som vi annars skulle ha svårt att nå.

I december 2016 presenterades två delbeslut från DO avseende tillsyn av könsseparerade öppettider i simhallar i Stockholm och Malmö. DO menar att könsseparerade badtider bryter mot diskrimineringslagen och direktiv 2004/113/EG. I vissa fall kan dock undantag tillåtas.

Den första frågan som DO ställer sig, i besluten om Stockholm och Malmö, är om det finns ett berättigat syfte med aktiviteten/ verksamheten. Kultur och fritidsförvaltningen i Haninge menar att kvinnosimmet genomförs för att förbättra folkhälsan och öka simkunnigheten och att detta bör betraktas som ett mycket gott skäl.

Nästa fråga som DO ställer är om insatsen är att betrakta som ringa ingripande. Kultur och fritidsförvaltningen menar att de 4-6 timmar/ år som män utestängs från simhallen bör betraktas som mycket ringa. DO är också intresserad av om åtgärden är lämplig och nödvändig. Förvaltningen menar att kvinnosimstillfällena är en mycket bra insats för att locka vissa grupper till simhallen som annars inte skulle komma dit.

Förvaltningen menar därför att Kvinnosimstillfällena är något som kan och bör fortsätta bedrivas.

Underlag för beslut

Motion rörande behovet av att avskaffa könsseparata badtider i Torvalla simhall.

Förslag till beslut

1. Förvaltningens svar på motionen godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige.

Överläggningar i arbetsutskottet

Ärendet lämnas till nämnden utan eget ställningstagande.

Överläggningar i nämnden

Yvonne Lindholm (SD) och Kristoffer Eriksson (M) yrkar bifall motionen.

Christer Erlandsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande konstaterar då att det finns två förslag till beslut. Bifall till motionen eller bifall till förvaltningens förslag. Ordförande konstaterar att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Nämndens beslut

1. Förvaltningens svar på motionen godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

   Nämnden godkänner att det i protokollet noteras att John Lind (V) anmäler att Vänsterpartiet står bakom förvaltningens förslag till beslut.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Jan Molin

För kännedom: Lina Axelsson Kihlblom

Dnr KS 2017/195

§ 97 Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm

Sammanfattning

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av

staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm är en av de tomter som enligt planen är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandling med Flexon AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Flexon AB erbjuds arrendera ett markområde vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm till och med 2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet, mot att de åtar sig att på området uppföra 13 enrumslägenheter, 5 tvårumslägenheter samt 3 trerumslägenheter, uppförda i 8 enplansvillor med upp till fyra bostäder i varje enhet, och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 1 592 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-10-31 t.o.m. 2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 23 880 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 5 000 kr per månad för de 13 enrumslägenheterna och 8 800 kr per månad för de 5 tvårumslägenheterna samt 12 000 kr per månad för de 3 trerumslägenheterna.

Enligt tidigare beräkningar så kommer inte den nyanlände fullt ut att kunna klara av att betala denna hyra med etablerings- och bostadsersättningen samt eventuella tillägg och bidrag från försäkringskassan. Skulle samtliga hyresgäster bli beroende av försörjningsstöd för mellanskillnaden kommer kommunens kostnader att blir 144 000 kr per år.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in 21 stycken bostadslägenheter från Flexon AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Flexon AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att 75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen för de 282 personer som väntas anvisas 2017 har ett stort behov av bostäder och många av de anvisade kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-04-05 – Inhyrning av bostäder vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen

- Hyreskontrakt med bilagor

- Karta

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar att kommunalrådsberedningens förslag avslås.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och avslagsyrkandet från Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD). Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M). Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet (bilaga).

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Socialnämnden

Reservation

§ 97
Kommunstyrelsen
2017-04-24

Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm

Moderaterna har tidigare reserverat sig mot kommunfullmäktiges beslut om att plan för anskaffning av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd. Vår uppfattning är fortfarande att nyanlända som redan har ett boende anordnat genom Migrationsverket ska bo kvar i dessa boenden till kommunen har möjlighet att anordna bostäder inom kommunens ordinarie bostadsbestånd. Vi emotsätter oss att tillfälliga bostäder blir en inte oväsentlig del av kommunens bostadsförsörjning. Tillfälliga bostäder är dyra och de kalkyler som hittills redovisats visar på att kommunen redan inledningsvis kommer att behöva komplettera med försörjningsstöd för att de nyanlända ska kunna betala hyran.

En annan aspekt av den antagna planen är att kommunen sätter sig över invånarnas intressen, och i en del fall, gällande detaljplaner. Vi ställer oss också bakom den kritik som framförts från berörda invånare om bristande kommunikation, trots att kommunfullmäktiges beslut innehöll krav på just ökade informations- och kommunikationsinsatser.

Martina Mossberg

Martina Mossberg (M)

Sverigedemokraterna

Reservation mot beslut i KS 2017-04-24, punkt 97, "Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm"

Vid KS-mötet 2017-04-24 beslutades att kommunen ska hyra 21 lägenheter i det planerade flyktingboendet vid korsningen mellan Vendelsömalmsvägen och Lisebergsvägen i Vendelsömalm. SD har hela tiden varit emot byggande av nya flyktingbostäder i Haninge och vi röstade därför emot detta beslut. Förslaget gick igenom och beslutades. Därför reserverar SD sig mot detta beslut som är dåligt för alla boende i området och sker mot de boendes vilja.

För SD Haninge

Kennerth Valtersson

Ledamot KS Haninge kommun

Christian Lindefjärd

Ersättare KS Haninge kommun

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

5 april 2017

Ekonomiavdelningen
Mikael Stadin-Steffen

Kommunstyrelsen

Inhyrning av bostäder vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen

Bakgrund
Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migra-tionsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisingen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Inhyrning av bostäder på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen

Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandling med Flexon AB kommit fram till en överenskommelse. Det bygger på ett upplägg som innebär att Flexon AB erbjuds arrendera ett markområde vid Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen i Vendelsömalm till och med 2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra 13 stycken enrumslägenheter, 5 stycken tvårumslägenheter samt 3 stycken trerumslägenheter, uppförda i 8 stycken enplansvillor med upp till fyra bostäder i varje enhet, och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 1 592 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-10-31 t.o.m.2027-10-31 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 23 880 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Då det är en blockförhyrning så tar kommunen risken för eventuella tomma lägenheter under hela hyrestiden. Övriga risker är ifall det blir skadegörelse eller överslitage av ytskikt på golv, väggar och tak.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 5 000 kr per månad för de 13 enrumslägenheterna och 8 800 kr per månad för de 5 tvårumslägenheterna samt 12 000 kr per månad för de 3 trerumslägenheterna

Enligt tidigare beräkningar så kommer inte den nyanlände fullt ut att kunna klara av att betala denna hyra med etablerings- och bostadsersättningen samt eventuella tillägg och bidrag från försäkringskassan. De nyanländas samlade ersättning klarar en hyra på ca 5 000 kr för ensamstående och 8 500 kr för en familj. Ettorna klarar sig inom gränsen men för tvåorna blir skillnaden 300 kr samt 3 500 kr för treorna. Skulle samtliga hyresgäster bli beroende av försörjningsstöd för mellanskillnaden kommer kommunens kostnader att blir 144 000 kr per år.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Det är kommunstyrelseförvaltningen som kommer att stå för inhyrningen av bostäderna. Sedan är det socialförvaltningen som kommer att hyra ut lägenheterna till hyresgästerna.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter
Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket

innebär att kommunen hyr in 21 stycken bostadslägenheter från Flexon AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Flexon AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Vendelsömalmsvägen/Lisebergsvägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att 75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen för de 282 personer som väntas anvisas 2017 har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut
- Hyreskontrakt med bilagor
- Karta

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Bengt Svenander
kommundirektör

Jörn Karlsson
ekonomidirektör

HYRESKONTRAKT
FÖR LOKAL

Nr 7475-0002

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal **Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.**

Hyresvärd	FLEXON AB	Personnr/orgnr 559090-9585
Hyresgäst	Haninge kommun, lokalbanken	Personnr/orgnr 212000-0084
Hyresgäst (2)		Personnr/orgnr

Lokalens adress m m

Kommun	Fastighetsbeteckning		
Haninge	Vendelsö 3:1714, 3:1222		
Gata		Trappor/hus	Lägenhet nr
Vendelsömalmsvägen - Lisebergsvägen			
Aviseringsadress			

Lokalens skick och användning

Lokalen med tillhörande utrymmen uthyrs, om inte annat anges, i befintligt skick att användas till:
Blockförhyrning 21 st bostadslägenheter. 3 st 3:or a´ ca 65 kvm, 5 st 2:or a´ ca 42 kvm samt 13 st 1:or a´ 23 kvm

Lokalens storlek och omfattning

Butiksarea i plan	m²	Kontorsarea i plan	m²	plan	m²	Lagerarea i plan	m²	Övrig Area i plan	m²
									Bilaga 1

Angivna areor
☐ har ☒ har inte inför avtalets tecknande gemensamt mätts upp.
Om i avtalet angiven area avviker från uppmätt area medför avvikelsen inte rätt för hyresgästen till återbetalning respektive hyresvärden rätt till högre hyra.
☐ Omfattningen av de förhyda lokalerna har markerats å bifogade ritning(ar). Bilaga

☒ tillfart för bil för i- och urlastning	☐ plats för skylt	☐ plats för skyltskåp/ automat	☐ parkerings-plats(er) för bil(ar)	☐ garage-plats(er) för bil(ar)	☐

Inredning m m

Lokalen uthyrs Bilaga
☐ Utan särskild för verksamheten avsedd inredning ☒ Med särskild för verksamheten avsedd inredning 4

Vid hyresförhållandets upphörande skall hyresgästen, om inte annan överenskommelse träffats, bortföra honom tillhörig egendom och återställa lokalerna i godtagbart skick.
Parterna är eniga om att senast sista dagen av hyresförhållandet gemensamt genomföra besiktning av lokalerna.
Om till följd av hyresgästens åtgärder – vidtagna med eller utan hyresvärdens medgivande – lokalen vid avflyttningen innehåller material, som inte särskilt överenskommits att hyresvärden svarar för, skall hyresgästen avlägsna materialet eller ersätta hyresvärden dennes kostnader för kvittblivning såsom förekommande avfallsskatt, transport och avgift för deponering eller motsvarande.

Ledningar för telefoni

Hyresgästen bekostar erforderlig dragning av ledningar för telefoni från den anslutningspunkt som operatören anger
☐ till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärden väljer.

Hyresvärden bekostar motsvarande ledningsdragning fram till lokalen. Ledningsdragning inom lokalen utförs och
☐ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärden.

Ledningar för datakommunikation

Hyresgästen bekostar erforderlig dragning av ledningar för datakommunikation från den anslutningspunkt som
☐ operatören anger till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärden väljer.

Hyresvärden bekostar motsvarande ledningsdragning fram till lokalen. Ledningsdragning inom lokalen utförs och
☒ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärden. Bilaga 1

Hyrestid

Från och med den	Till och med den
Bilaga 1	Bilaga 1

Uppsägningstid/ Förlängningstid

Uppsägning av detta kontrakt skall ske skriftligen minst _____ månader före den avtalade hyrestidens utgång
I annat fall är kontraktet förlängt med år för varje gång

Värme och varmvatten

Erforderlig uppvärmning av lokalen ombesörjs av ☒ hyresvärden ☐ hyresgästen
Varmvatten tillhandahålls ☒ hela året ☐ inte alls ☐

Upplysning
Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign

HYRESKONTRAKT
FÖR LOKAL

Nr 7475-0002

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal **Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.**

Hyra	Kronor 199 000 kr/år x 8 enheter utgörande ☐ total hyra ☒ hyra exkl nedan markerade tillägg
Indexklausul	☒ Ändring av ovan angiven hyra sker i enlighet med bilaga — Bilaga 2
Kostnad för värme och varmvatten	☐ Bränsle/Värmetillägg utgår i enlighet med bifogade klausul — Bilaga
VA-kostnad	☐ VA-tillägg utgår i enlighet med bifogade klausul — Bilaga
Kyla Ventilation	☐ Kostnader för drift av särskild kyl- och ventilationsanläggning ersätts i enlighet med bifogade klausul — Bilaga
El	☐ ingår i hyran ☒ hyresgästen har eget abonnemang
Städning	☐ ingår i hyran i enlighet med överenskommelse med Tornberget ☒ ombesörjs och bekostas av hyresgästen
Emballage- och sophämtning	I den omfattning det åligger hyresvärden att dels tillhandahålla utrymme för lagring av sopor/emballage dels ordna borttransport av sådant avfall, åligger det hyresgästen att sortera och placera avfall i avsett kärl på avsedd plats liksom att utan kompensation medverka till den ytterligare källsortering som hyresvärden kan komma att besluta. Emballage- och sophämtning ☐ ingår i hyran ☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen (dock åligger det hyresvärden att tillhandahålla sopkärl och erforderligt soputrymme) ☒ Ingår i hyran beträffande nedan markerade avfallsfraktioner. Det åligger hyresgästen att själv svara för och bekosta uppsamling, sortering, lagring och transport av hos hyresgästen förekommande avfallsfraktioner som inte markerats nedan. ☒ hushållsavfall ☐ lysrör ☐ hårda plastförpackningar ☐ grovsopor ☐ metallförpackningar ☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971) ☐ komposterbart avfall ☐ ofärgade glasförpackningar ☐ _____ ☐ tidningspapper ☐ färgade glasförpackningar ☐ _____ ☐ batterier ☐ pappförpackningar ☐
Snöröjning och sandning	☒ ingår i hyran ☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen ☒ enl. bil — Bilaga 1
Fastighets-skatt	☒ ingår i hyran ☐ ersättning härför erläggs enligt särskild överenskommelse — Bilaga
Oförutsedda kostnader	Skulle efter avtalets tecknande oförutsedda kostnadsökningar uppkomma för fastigheten på grund av a) införande eller höjning av särskild för fastigheten utgående skatt, avgift eller pålaga varom riksdag, regering, kommun eller myndighet kan komma att besluta b) generella ombyggnadsåtgärder eller liknande på fastigheten som ej enbart avser lokalen och som hyresvärden åläggs att utföra till följd av beslut av riksdag, regering, kommun eller myndighet skall hyresgästen med verkan från inträdd kostnadsökning erlägga ersättning till hyresvärden för på lokalen belöpande andel av den totala årliga kostnadsökningen för fastigheten. Lokalens andel är 100 procent. Har andelen ej angivits utgörs denna av hyresgästens hyra (exklusive eventuell moms) i förhållande till i fastigheten utgående lokalhyror (exklusive eventuell moms) vid tiden för kostnadsökningen. För ej uthyrd lokal görs därvid en uppskattning av marknadshyran för lokalen. Med skatt enligt a) ovan avses ej moms och fastighetsskatt i den mån ersättning härför erläggs i enlighet med överenskommelse. Med oförutsedda kostnader menas sådana kostnader som vid avtalets ingående inte beslutats av de under a) och b) angivna instanserna. Ersättningen erläggs enligt nedanstående regler om hyrans betalning.

Upplysning
Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign

2

HYRESKONTRAKT
FÖR LOKAL

Nr 7475-0002

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal **Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.**

Mervärdesskatt (moms)	☐ Fastighetsägaren/hyresvärden är skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen. Hyresgästen skall utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. ☐ Om fastighetsägaren/hyresvärden efter beslut av skattemyndigheten blir skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen skall hyresgästen utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. Momsen som erläggs samtidigt med hyran beräknas på angivet hyresbelopp jämte, enligt vid varje tidpunkt gällande regler för moms på hyra, på i förekommande fall enligt hyreskontraktet utgående tillägg och andra ersättningar. Om hyresvärden till följd av hyresgästens självständiga agerande – såsom upplåtelse av lokalen i andra hand (även upplåtelse till eget bolag), eller överlåtelse – blir återbetalningsskyldig för moms enligt bestämmelserna i mervärdesskattelagen skall hyresgästen fullt ut ersätta hyresvärden med det återbetalda beloppet. Hyresgästen kall vidare utge ersättning för den kostnadsökning som följer av hyresvärdens förlorade avdragsrätt för ingående moms på driftskostnaderna som uppstår genom hyresgästens agerande.
Hyrans betalning	Hyran erläggs utan anfordran i förskott senast sista vardagen före varje ☐ kalendermånads början ☒ kalenderkvartals början
Ränta, betalnings-påminnelse	Vid försenad hyresbetalning skall hyresgästen erlägga dels ränta enligt räntelagen, dels ersättning för skriftlig betalningspåminnelse enligt lagen om ersättning för inkassokostnader m m. Ersättning för påminnelse utgår med belopp som vid varje tillfälle gäller enligt förordningen om ersättning för inkassokostnader m m.
Underhåll m m	☒ Hyresvärden skall utföra och bekosta erforderligt underhåll av lokalerna och av honom tillhandahållen inredning — Dock att hyresgästen svarar för: överslitage — Bilaga 1 ☐ Hyresgästen skall utföra och bekosta erforderligt underhåll av ytskikt på golv, väggar och tak jämte av inredning tillhandahållen av hyresvärden. — Hyresgästens underhållsskyldighet omfattar därutöver — Bilaga Om hyresgästen åsidosätter sin underhållsskyldighet och ej inom skälig tid vidtar rättelse efter skriftlig anmodan äger hyresvärden rätt att fullgöra skyldigheten på hyresgästens bekostnad. Bilaga ☐ Fördelningen av underhållsansvaret framgår av särskild bilaga
Skötsel och drift	Hyresgästen äger ej rätt att utan hyresvärdens skriftliga godkännande, i lokalen eller eljest inom fastigheten, utföra inrednings- och/eller installations- eller ändringsarbeten som direkt berör bärande byggnadsdelar eller för fastighetens funktion viktiga installationer såsom VA-, el, ventilationssystem etc, tillhöriga hyresvärden. Anordningar för ventilation får inte av hyresgästen byggas in i inredning så att effekten av sådana anordningar försämras. Det åligger hyresgästen att vid utförande av inredningsarbeten se till att funktionen hos radiatorer och andra uppvärmningsanordningar i allt väsentligt behålls.
Bygg varudeklarationer	Om hyresgästen i enlighet med bestämmelser i detta avtal eller eljest utför underhålls-, förbättrings- eller ändringsarbeten avseende lokalen skall han för hyresvärden i god tid före arbetets utförande förete byggvarudeklarationer – i den mån sådana finns utarbetade – för de produkter och material som skall tillföras lokalen.
PBL-avgifter	Om hyresgästen utan erforderligt bygglov vidtar ändringar i lokalerna och hyresvärden till följd härav enligt reglerna i PBL tvingas utge byggnadsavgift eller tilläggsavgift skall hyresgästen till hyresvärden utge motsvarande belopp.
Nedsättning av hyra	☒ Hyresgästen har inte rätt till nedsättning i hyran för tid då hyresvärden låter utföra arbete för att sätta lägenheten i avtalat skick eller annat arbete som särskilt anges i avtalet. Hyresgästens rätt till nedsättning av hyran när hyresvärden utför sedvanligt underhåll av de förhyrda — Bilaga ☐ lokalerna eller fastigheten i övrigt regleras i bilaga
Myndighetskrav m m	Det åligger ☒ hyresvärden ☐ hyresgästen att på eget ansvar och egen bekostnad svara för de åtgärder, som av försäkringsbolag eller byggnadsnämnd, miljö- och hälsoskyddsnämnd, brandmyndighet eller annan myndighet efter tillträdesdagen kan komma att krävas för lokalens nyttjande för avsedd användning. Hyresgästen skall samråda med hyresvärden innan åtgärder vidtas.

Upplysning
Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign
	L

L

HYRESKONTRAKT
FÖR LOKAL

Nr 7475-0002

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal **Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.**

Skyltar, markiser, fönster, dörrar etc	Hyresgästen äger efter samråd med hyresvärden rätt att uppsätta för verksamheten sedvanlig skylt, under förutsättning att hyresvärden ej har befogad anledning att vägra och att hyresgästen inhämtat erforderliga tillstånd av berörda myndigheter. Vid avflyttning åligger det hyresgästen att återställa husfasaden i godtagbart skick. Vid mer omfattande fastighetsunderhåll såsom fasadrenovering åligger det hyresgästen att på egen bekostnad och utan ersättning nedmontera och åter uppmontera skyltar, markiser och antenner. Hyresvärden förbinder sig att inte uppsätta automater och skyltskåp å ytterväggarna till de av hyresgästen förhyrda lokalerna utan hyresgästens medgivande samt medger hyresgästen optionsrätt att uppsätta automater och skyltskåp å ifrågavarande väggar.	
	☒ Hyresvärden ☐ Hyresgästen Svarar för skador på grund av åverkan å ☒ fönster ☐ skyltfönster ☒ entrédörrar ☐ skyltar ☐	
	☐ Hyresgästen är skyldig att teckna och vidmakthålla glasförsäkring beträffande samtliga till lokalen hörande skyltfönster och entrédörrar.	
Låsanordningar	Det åligger ☒ hyresvärden ☐ hyresgästen Att utrusta lokalerna med sådana lås- och stöldskydds-anordningar som krävs för hyresgästen.	
Force majeure	Hyresvärden fritager sig från skyldighet att fullgöra sin del av avtalet och från skyldighet att erlägga skadestånd om hans åtaganden inte alls eller endast till onormalt hög kostnad kan fullgöras på grund av krig eller upplopp, på grund av sådan arbetsinställelse, blockad, eldsvåda, explosion eller ingrepp av offentlig myndighet som hyresvärden inte råder över och heller inte kunnat förutse.	
Säkerhet	Förutsättning för detta avtals giltighet är att säkerhet i form av ☐ bankgaranti ☐ borgen ☐ Lämnas senast den	Bilaga
Särskilda bestämmelser	Bilaga.	Bilaga 1
Underskrift	Detta kontrakt, som inte utan särskilt medgivande får inskrivas, har upprättats i två likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt. Tidigare avtal mellan parterna avseende denna lokal upphör att gälla fr o m detta avtals ikraftträdande.	
	Ort/datum HELSINGBORG 170331	Ort/datum
	Hyresvärd FLEXON AB	Hyresgäst
	Namnförtydligande MATS LINDGREN	Namnförtydligande Mikael Stadin Steffen TF Lokalförsörjningschef
Överens-kommelse om avflyttning	På grund av denna dag träffad överenskommelse upphör kontraktet att gälla fr o m den till vilken dag hyresgästen förbinder sig att avflytta.	
	Ort/datum	Ort/datum
	Hyresvärd	Hyresgäst
Överlåtelse	Ovanstående kontrakt överlåtes fr o m den på	
	Fränträdande hyresgäst	Tillträdande hyresgäst / Personnr/orgnr
Ovanstående överlåtelse godkännes	Ort/datum	Hyresvärd

Upplysning
Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Bilaga 1
Hyreskontrakt 7475-0002

Särskilda bestämmelser

Bostäderna är till antalet 8 innehållande 3 st. 3 or a´ 65 kvm, 5 st. 2 or a´ 42 kvm, samt 13 st. ettor a´ 23 kvm.
Kommunen hyr dessa i enlighet med upprättat hyresavtal.
Hyran uppgår till 199 000 kronor per år x 8 enheter från och med tillträdesdagen.

Till träde beräknas 2017-10-31. Hyran betalas från tillträdesdagen. Ändring av tillträde skall meddelas hyresgästen minst två månader innan tillträdesdagen.
Hyresavtalet gäller för en tid av tio (10) år, till och med 2027-10-31. Om bygglovet efter den första perioden på tio (10) år förlängs, förlängs hyresavtalet med motsvarande tid dock som längst fem (5) år till och med 2032-10-31.

Hyresavtalet avser inhyrning av 21 st. lägenheter. Om det vid vidare projektering och hantering av bygglov visar sig att det totala antalet lägenheter eller ytan per lägenhet minskar i förhållande till detta avtal skall den angivna bashyran i avtalet justeras ned i motsvarande omfattning.
Utformning av lägenheterna sker i samråd mellan hyresvärden och Haninge kommun.
I hyresavtalet ingår anläggning av markarbeten så som av grusning, gräsytor, förråd samt parkeringsplatser. Utformning av lägenheterna sker i samråd mellan hyresvärden och Haninge kommun.
Slutlig utformning av lägenheter och markarbeten skall godkännas och undertecknas av Haninge kommuns lokalförsörjningschef och behörig firmatecknare för hyresvärden senast 2017-07-31. Dokumenten skall biläggas detta avtal.

Detta avtal är för sin giltighet villkorat med att kommunstyrelsen gokänner avtalet 2017-04-24 samt att hyresvärden erhåller bygglov för uppförandet av byggnaderna. Har inte bygglov erhållits senast 2017-10-31 är detta avtal förfallet utan rätt till ersättning för någondera part.

Vid händelse av hyresvärdens konkurs fortsätter detta avtal att gälle gentemot konkursboet. Konkursboet äger i sådana fall rätt att överlåta detta avtal till annan part i samband med försäljning av husen.

Hyresvärden skall bekosta kabeldragning inom fastigheten samt anslutning till huset och uttag till respektive lägenhet avseende tv och datakommunikation.
Hyresgästen bekostar och svarar för samtliga abonnemangs hänförliga till installationer.

I hyresavtalet ingår förvaltning, drift och skötsel av byggnader och markytor.
(Se gränsdragningslista) Bilaga 3.

2

Hyresvärden skall hålla fastigheten försäkrad till fullvärde. Hyresgästen svarar för hyresvärdens självrisk för det fall skada vållats av hyresgästen. Hyresgästen tecknar hemförsäkring.

Hyresvärden är ansvarig för underhåll av ytskikt och inredning för att upprätthålla lägenheternas funktioner. Dock är hyresgästen skyldig att bekosta allt underhåll som sker på grund av över slitage eller skadegörelse.
Hyresvärd och hyresgäst utför årlig besiktning av fastigheterna.

INDEXKLAUSUL
för lokal

Bilaga nr 2

Avser	Hyreskontrakt nr: 7475-0002 | i fastigheten: Vendelsö 3:1714, 3:1222	
Hyresvärd	Flexon AB	
Hyresgäst	Haninge Kommun	
Klausul	Av det i kontraktet angivna hyresbeloppet – kronor 199000 x 8 skall 100 % eller 4 788 000 kronor utgöra bashyra. Under hyrestiden skall med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (totalindex med 1980 som basår) tillägg till hyresbeloppet utgå med en viss procent å bashyran enligt nedanstående grunder. - Bashyran enligt detta avtal är anpassad till indextalet för oktober månad 2017. Indextalet för denna månad är 319,73 Skulle indextalet någon påföljande oktobermånad ha stigit i förhållande till bastal, skall tillägg utgå med det procenttal varmed indextalet ändrats i förhållande till bastalet. I fortsättningen skall tillägg utgå i förhållande till indextändringarna, varvid hyresförändringen beräknas på basis av den procentuella förändringen mellan bastalet och indextalet för respektive oktobermånad. Utgående hyra skall dock aldrig sättas lägre än det i kontraktet angivna hyresbeloppet. Hyresändringen sker alltid fr o m 1 januari efter det att oktoberindex föranlett omräkning. På sidan 2 intagna anvisningar gäller för avtalet.	
Underskrift	**Ort/datum** HELSINGBORG 170331	**Ort/datum**
	Hyresvärd FLEXON AB	**Hyresgäst** Haninge Kommun
		Namnförtydligande
		Hyresgäst
	Namnförtydligande MATS LINDGREN	**Namnförtydligande**

Anvisningar till Indexklausul för lokal

Bashyran
Om hela eller viss andel av det i avtalet angivna hyresbeloppet skall utgöra bashyra är en förhandlingsfråga och kan bero på hyresvillkoren i övrigt (såsom exempelvis hyrans storlek i kr/m^2 och år samt vilka övriga förpliktelser som åvilar hyresgästen m m).

Bastalet
Indextalet för den oktobermånad till vilken bashyran anses anpassad utgör bastalet såvida inte annat anges genom angivande av år (se bestämmelserna på sidan 1).

Jämförelse mellan indextalen sker så snart årets oktoberindex blir känt. De senaste åren har oktoberindex blivit känt i mitten av november.

Beräkning av tillägget
1) Beräkna skillnaden mellan aktuellt oktoberindex och bastalet.
2) Om skillnaden är positiv, divideras den framräknade skillnaden med bastalet.
3) Tilläggets storlek beräknas genom att denna kvot multipliceras med bashyran.

Exempel

Beräkning av hyrestillägg för år 2002

Bashyran antas vara 100 000 kr/år och anpassad till konsumentprisindex (KPI) för oktober 1999, som är 259,7 (bastalet).
1. Beräkna skillnaden mellan indextalet 269,1 och 259,7. Skillnaden är positiv och uppgår till 9,4.
2. Dividera 9,4 med 259,7, multiplicera kvoten (utan avrundning) med bashyran 100 000 kr. Resultatet blir 3 619,56 kr och utgör hyrestillägget för år 2002 enligt klausulen.

Alternativ A: Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än året innan t ex 262,0 (oktoberindex år 2000 var 262,6).

Skillnaden mellan antagna 262,0 och bastalet 259,7 hade fortfarande blivit positiv och uppgått till 2,3. Kvoten mellan 2,3 och bastalet 259,7 multiplicerat med bashyran 100 000 kr hade resulterat i ett hyrestillägg på 885,63 kr. Den sammanlagda hyran hade dock blivit lägre än för år 2001.

Alternativ B. Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än bastalet 259,7 t ex 259,5.

Skillnaden mellan 259,5 och bastalet 259,7 hade då varit negativ. Inget hyrestillägg skulle då utgå. Det i avtalet angivna hyresbeloppet skulle gälla.

Bilaga 4
Hyreskontrakt nr 7475-0002

Utrustningslista för varje lägenhet.

- TVÄTTMASKIN
- TORKTUMALARE
- DISKMASKIN
- UGN
- MIKRO
- SPISHÄLL
- KYL/FRYS
- FIBER
- GARDROBER
- HATTHYLLA

BILAGA 3

Gränsdragningslista

Avser hyresavtal nr: **7475-0002**
Fastigheten: Vendelsö 3:1222,3:1714

Hyresvärd (HV): Flexon AB
Hyresgäst (HG): Haninge kommun

Gränsdragningslista för ägande, tillsyn, skötsel, felavhjälpande samt planerat underhåll under hyrestiden.

Allmänt
Gränsdragningslistan avser ägande samt arbets- och kostnadsfördelning för tillsyn, skötsel, felavhälpande samt planerat underhåll under hyrestiden. Syftet med gränsdragningslistan är att under hyrestiden klarlägga om Hyresvärd eller Hyresgäst ansvarar för drift, underhåll och utbyte samt att klarlägga vilka arbetsuppgifter som ingår i hyran och vilka som skall ersättas därutöver. Av listan framgår vad respektive part är ansvarig för.

Ansvar
Konstaterade brister och fel skall åtgärdas snarast. Brister och fel som hänförs till underlåtenhet i parts normala åtagande svarar denna för utan begränsningar.

Brister någon av parterna i sina åtagande, trots upprepande påpekande, har den ena parten rätt att på den andra partens bekostnad vidta nödvändiga åtgärder som krävs av omständigheterna i övrigt.

Förutsättningen för att använda sig av denna möjlighet är att aviseringar har skett skriftligen.
Uppfylls ej detta krav riskerar den part som vidtager åtgärd att också få svara för uppkomna kostnader.

Samtliga åtgärder som vidtages inom fastigheten skall vara fackmässigt utförda och minst uppfylla gällande normer och myndighetsregler.

Aff-definitioner 04

Tillsyn:
Driftåtgärder som omfattar observation av funktion hos ett förvaltningsobjekt, en inredning eller utrustning och rapportering av eventuella avvikelser, dock ej juridiskt ansvar.

Skötsel:
Driftåtgärder som omfattar en eller flera av åtgärderna justering eller vård av förvaltningsobjekt, inredning, utrustning, byte eller tillförsel av förbrukningsmaterial.

Felavhjälpande underhåll:
Underhåll som syftar till att återställa en funktion som oförutsett nått en oacceptabel nivå.

Planerat underhåll:
Underhåll som är planerat till tid, art och omfattning.

Skador och skadegörelse på fastigheten bekostas av hyresgästen.

För denna gränsdragningslista gäller **Aff-definitioner 04** (bifogas ej)

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll	
T1	**Mark**						
	Parkering (beläggning)	HV	HG	HV	HV	HV	
	Uppställningsytor	HV	HG	HV	HV	HV	
	Gräsytor	HV	HV	HV	HV	HV	
	Träd/buskar	HV	HV	HV	HV	HV	
T1.1	**Fast utrustning på tomt**						
	Papperskorgar och askkoppar på tomt och fasader	HV	HV	HV	HV	HV	Kan uppsättas om det visar sig att behov finns
	Belysning	HV	HG	HV	HV	HV	Exteriör belysning på varje fastighet. HG lampbyte
	El-ledningar	HV	HV	HV	HV	HV	
	VVS-ledningar, brunnar för dagvatten	HV	HV	HV	HV	HV	
T1.2	**Lös utrustning på tomt**						
T2	**BYGGNAD UTVÄNDIGT**						
	Stomme och fasad	HV	HG	HV	HV	HV	
	Yttertak, skärmtak	HV	HG	HV	HV	HV	
	Rensning av tak , takbrunnar, takrännor, snöräcke, avlopp, hängrännor för dagvatten	HV	HG	HV	HV	HV	
	Takrännor, snöräcken	HV	HG	HV	HV	HV	
T2.1	**Fasader**						
	Entréer	HV	HG	HG	HV	HV	
	Entrépartier, dörrar (inkl tillbehör)						
	Fönster	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Glas i dörrar, fönster och portar	HV	HG	HV	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Låscylindrar, nycklar, kort		HG				Nycklar HG. Låscylinder HV
	Skyltar på fasader, hyresgästspecifika	HG	HG	HG	HG	HG	
T3	**BYGGNAD INVÄNDIGT**						
	Golv	HV	HG	HG	HG	HV	
	Väggar, invändiga partier, tak	HV	HG	HG	HG	HV	
	Dörrar, dörrstängare	HV	HG	HG	HG	HV	

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll	
T3.3	**Enskilda utrymmen**						
	Köksutrustning se bilaga 4	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Kyl/frys	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Diskmaskin	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Microvågsugn	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
	Installationer för köksutrustning	HV	HV	HG	HV	HV	
	Förråd,soprum	HV	HG	HV	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvar
T4	**VA- VVS- Kyl- och process- mediesystem**						
T4.1	**Värme**						
	Elledningar radiatorer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Varmvattenberedare	HV	HG	HV	HV	HV	
T4.2							
T4.3	**Ventilation**						
	Centralanläggning ventialtionsaggregat, kanaler	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
	Fläktar	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
T4.4	**Vatten och Avlopp**						
	Avloppsledningar	HV	HV	HV	HV	HV	
	Kall- och varmvattenledningar	HV	HG	HV	HV	HV	
	Armaturer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Sanitetsutrustning, brunnar	HV	HG	HG	HV	HV	Golvbrunnar i lägenhet
T5	**ELSYSTEM**						
	Centraler	HV	HG	HV	HV	HV	I teknikrum
	Armaturer, allmänbelysning fast installerade	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse HG ansvarig
	Ljuskällor, glödlampor, lysrör	HV	HG	HG	HG	HG	
	Mätningsutrustning för fastigheten	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll	
T6							
T6.1							
T6.2							
T6.3							
T6.4							
T6.5							
	Datanätverk						
T6.6	Fiberkabel						
		HV	HG	HV	HV	HV	
T7							
	Anläggningar för avfallshantering						
T7.1	Inredning och utr. i miljöstation (per plan)						
		HV	HG	HV	HV	Hv	Om skadegörelse HG ansvar
T7.2							
T7.3							
T7.4							
	Renhållning						
T8	Lokalvård						
		HG	HG	HG	HG	HG	Hv ansvarar för soprum
	Fönsterputs						
	Takskottning snö + istappar	HV	HV/HG	HV	HV	HV	
	Snöröjning, sandning, sandupptagning	HV	HV/HG	HV	HV	HV	

2

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll	
T9							

	Ort/datum HELSINGBORG 170331	Ort/datum
	Hyresvärd FLEXON AB	Hyresgäst
	Namnförtydligande MATS LINDAHEN	Namnförtydligande

Dnr KS 2017/198

§ 98 Investeringsanslag förskolan Duvan

Sammanfattning

Grund- och förskolenämnden beslutade 2017-03-29 om att förskolan Duvan åter skall tas i drift från och med hösten 2017. I samband med det äskar grund- och förskolenämnden dels 1,0 mnkr för åtgärdrande av den inre och yttre miljön, dels 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning. Investeringarna föreslås finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

Hösten 2012 öppnade Pysslingen sin nya förskola ”Vendelsö Hage” i den östra delen av Norrby mot Vendelsö Såg och från och med januari 2015 togs även den kommunala förskolan ”Gudö förskola” i drift fullt ut. När dessa båda förskolor hade öppnat uppstod ett överskott på förskoleplatser i den här kommundelen, vilket innebar att förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg med fyra avdelningar ställdes av i sin helhet från och med juli 2014. Sedan dess har det varit en relativ balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i kommundelen.

Sent under hösten 2016 kom det till utbildningsförvaltningens kännedom om att förskolan ”Vendelsö Hage” från och med augusti månad har minskat sin kapacitet och faktiskt antal placerade barn med motsvarande ca 30 platser, från 144 till 113 förskoleplatser. Utbildningsförvaltningen har också fått information från förskolan ”Vendelsö Hage” att de kommer att minska sin kapacitet med ytterligare 30-35 platser från och med hösten 2017 till en kapacitet på totalt ca 80 förskoleplatser. Den här kapacitetsförändringen har inneburit att det saknas motsvarande antal förskoleplatser i Vendelsöområdet. Från och med hösten 2017 behöver motsvarande antal förskoleplatser skapas för att det även fortsättningsvis ska råda en balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i kommundelen.

Förvaltningens synpunkter

Förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg har sedan den ställdes av 2014 fungerat som evakueringslokaler för Lyckebyskolan, förskolan Talg-oxen och förskolan Gladan i samband med att dessa har

renoverats. Detta har varit en kostnadseffektiv lösning för kommunen, att kunna använda befintliga lokaler som evakueringslokaler istället för att hyra in temporära evakueringslösningar.

När renoveringen av förskolan Gladan blir klar till sommaren 2017 har det funnits planer på att använda förskolan ”Duvans” lokaler för annan verksamhet än förskola. Den akuta brist på förskoleplatser som nu har uppstått i Vendelsöområdet behöver dock tillgodoses så snart som det är möjligt. Kommunstyrelseförvaltningen och utbildningsförvaltningen anser att den bästa lösningen är att förskolan ”Duvans” lokaler återigen kan tas i bruk och användas som en permanent förskola med 4 avdelningar och plats för ca 76 barn. Årshyran för förskolan ”Duvan” uppgår 2017 till ca 1,1 mnkr.

Grund- och förskolenämnden anser att förskolan Duvan behöver några nödvändiga lokalmässiga åtgärder dels i den inre miljön och dels i den yttre miljön. Tornberget bör ges i uppdrag att under sommaren genomföra nödvändiga åtgärder till en bedömd kostnad på 1,0 mnkr

Vidare anser grund- och förskolenämnden att Förskolan ”Duvan” behöver utrustas från grunden både vad gäller t.ex. köksutrustning, möbler, inventarier och lekutrustning till en bedömd kostnad av 1,5 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot förslaget och föreslår att investeringen finansieras genom att ta motsvarande belopp, 2,5 mnkr, i anspråk ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Underlag för beslut

- Protokoll grund- och förskolenämnden 2017-03-28 § 47

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Grund och förskolennämndens äskande att Tornberget uppdras att genomföra nödvändiga lokalmässiga inre och yttre åtgärder på förskolan Duvan till en kostnad av 1,0 mnkr, godkänns.

2. Grund- och förskolenämndens äskande om 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning till förskolan Duvan, godkänns.
3. Finaniseringen att i anspråkta 2,5 mnkr ut kommunstyrelsens investeringsreserv godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Grund och förskolennämndens äskande att Tornberget uppdras att genomföra nödvändiga lokalmässiga inre och yttre åtgärder på förskolan Duvan till en kostnad av 1,0 mnkr, godkänns.
2. Grund- och förskolenämndens äskande om 1,5 mnkr för inköp av inventarier och utrustning till förskolan Duvan, godkänns.
3. Finaniseringen att i anspråkta 2,5 mnkr ut kommunstyrelsens investeringsreserv godkänns.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Grund- och förskolenämnden, Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom:

Dnr GFN 2017/51

§ 47 Förskolesituationen i Vendelsö

Sammanfattning

Hösten 2012 öppnade Pysslingen sin nya förskola ”Vendelsö Hage” i den östra delen av Norrby mot Vendelsö Såg och från och med januari 2015 togs även den kommunala förskolan ”Gudö förskola” i drift fullt ut. När dessa båda förskolor hade öppnat uppstod ett överskott på förskoleplatser i den här kommundelen vilket innebar att förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg med fyra avdelningar ställdes av i sin helhet från och med juli 2014. Sedan dess har det varit en relativ balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i den här kommundelen.

Sent under hösten 2016 kom det till utbildningsförvaltningens kännedom om att förskolan ”Vendelsö Hage” från och med augusti månad har minskat sin kapacitet och faktiskt antal placerade barn med motsvarande ca 30 platser, från 144 till 113 förskoleplatser. Utbildningsförvaltningen har också fått information från förskolan ”Vendelsö Hage” att de kommer att minska sin kapacitet med ytterligare 30-35 platser från och med hösten 2017 till en kapacitet på totalt ca 80 förskoleplatser. Den här kapacitetsförändringen har inneburit att det saknas motsvarande antal förskoleplatser i Vendelsöområdet, en brist på förskoleplatser som har tillgodosetts genom att platser erbjudits på förskolor i angränsande kommundelar. Detta är dock inte en långsiktigt hållbar situation utan den kapacitetsminskning med totalt ca 60-65 förskoleplatser som ”Vendelsö Hage” redan delvis och slutligen från och med hösten 2017 kommer att ha genomfört behöver ersättas med motsvarande antal förskoleplatser för att det även fortsättningsvis ska råda en balans mellan tillgång och efterfrågan på förskoleplatser i den här kommundelen.

Förvaltningens synpunkter

Förskolan ”Duvan” i Vendelsö Såg har sedan den ställdes av 2014 fungerat som evakueringslokaler för Lyckebyskolan, förskolan Talgoxen och förskolan Gladan i samband med att dessa har renoverats. Detta har varit en kostnadseffektiv lösning för

kommunen, att kunna använda befintliga lokaler som evakueringslokaler istället för att hyra in temporära evakueringslösningar.

När renoveringen av förskolan Gladan blir klar till sommaren 2017 har det funnits planer inom kommunen på att använda förskolan ”Duvans” lokaler för annan verksamhet än förskola. Den akuta brist på förskoleplatser som nu har uppstått i Vendelsöområdet behöver tillgodoses så snart som det är möjligt. Utbildningsförvaltningen och lokalförsörjningsenheten på kommunstyrelseförvaltningen är nu överens om att förskolan ”Duvans” lokaler återigen kan tas i bruk och användas som en permanent förskola med 4 avdelningar och plats för ca 76 barn. Årshyran för förskolan ”Duvan” uppgår 2017 till ca 1,1 mnkr.

Det här innebär att förskolan ”Duvan” återigen kan tas i drift igen som kommunal förskola från och med hösten 2017. Tornberget ges i uppdrag att under sommaren genomföra nödvändiga lokalmässiga åtgärder samt att stadsbyggnadsförvaltningen i samråd med representanter för utbildningsförvaltningen ser över den yttre miljön kring förskolan och vid behov kompletterar med ny lekutrustning. Bedömd kostnad 1,0 mnkr.

Förskolan ”Duvan” är idag i princip tom på inventarier & utrustning och behöver utrustas från grunden både vad gäller t.ex. köksutrustning, möbler, inventarier och lekutrustning till avdelningarna. Bedömd kostnad 1,5 mnkr.

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden beslutar att förskolan ”Duvan” från och med hösten 2017 återigen tas i drift som en kommunal förskola med en årshyra på 1,1 mnkr.
2. Grund- och förskolenämnden äskar 1,0 mnkr ur kommunfullmäktiges investeringsreserv för åtgärdande av den inre- och yttre miljön på förskolan ”Duvan”.
3. Grund- och förskolenämnden äskar 1,5 mnkr ur kommunfullmäktiges investeringsreserv för inköp av inventarier och utrustning till förskolan ”Duvan”.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden beslutar att förskolan ”Duvan” från och med hösten 2017 återigen tas i drift som en kommunal förskola med en årshyra på 1,1 mnkr.
2. Grund- och förskolenämnden äskar 1,0 mnkr ur kommunfullmäktiges investeringsreserv för åtgärdande av den inre- och yttre miljön på förskolan ”Duvan”.
3. Grund- och förskolenämnden äskar 1,5 mnkr ur kommunfullmäktiges investeringsreserv för inköp av inventarier och utrustning till förskolan ”Duvan”.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

Dnr KS 2016/528

§ 99 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06 om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklats i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyn. Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten.

Ärendet har beretts och initierats av kommunstyrelseförvaltningen. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

Förslag till revidering av kostpolicyn har skickats på remiss till grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har arbetat in remissvarens synpunkter på tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar i förslaget till reviderad kostpolicy.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Underlag för beslut

- Förslag till reviderad Kostpolicy 2017-03-24
- Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy
- Grund- och förskolenämndens beslut 2017-02-08, § 16
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut 2017-02-07, § 13
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 7
- Socialnämndens beslut 2017-02-14, § 12 inkl. tjänsteskrivelse
- Äldrenämnden beslut 2017-02-14, § 17
- Nu gällande kostpolicy

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Meeri Wasberg (S) yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: GVN, GFN, KFN, SN, ÄN

Tilläggsförslag

§ 99
Kommunstyrelsen
2017-04-24

Revidering av kostpolicy

Vi tycker att kostpolicyn är bra framarbetad och tror den är till god hjälp för våra kök. En stor och ökande del av arbetet som är svårt ute på enheter är specialkost. Därför tror vi att det behövs ett förtydligande under det stycket i planen.

Förslag till tillägg efter ..."främmande ämnen".. "Alla allergier som kräver specialkost skall kunna styrkas med läkarintyg från behörig läkare. Detta skall gälla alla ätande, såväl elever som pedagoger. Önskekost tillhandahålls endast till de gäster med en läkarstyrkt diagnos, eller där gästen äter aptitnedsättande medicin"

Således skulle stycket om specialkost se ut enligt följande:

"Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Specialkosten ska hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Alla allergier som kräver specialkost skall kunna styrkas med läkarintyg från behörig läkare. Detta skall gälla alla ätande, såväl elever som pedagoger. Önskekost tillhandahålls endast till de gäster med en läkarstyrkt diagnos, eller där gästen äter aptitnedsättande medicin. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ"

Förslag till beslut

1. Att ovan föreslaget tillägg adderas till Kostpolicyn

Martina Mossberg (M) Tobias Hammarberg (L) Marie Litholm (KD)

Inledning

I Haninge kommun serveras mat varje dag till drygt 15 000 barn, elever, vuxna och äldre inom måltidsverksamheterna i förskola, skola (grundskola och gymnasieskola), omsorg och fritidsverksamhet.

All måltidsverksamhet ska bedrivas utifrån ett helhetsperspektiv. Kommunens måltidsverksamheter ska pedagogiskt stödja individer till hållbara och hälsosamma val för långsiktigt goda matvanor.

Helhetsperspektivet innebär att mat och måltider är en del i ett större sammanhang och av stor betydelse för att nå en god hälsa hos kommunens invånare sett ur ett livslångt perspektiv. Sund och näringsriktig mat är en viktig förutsättning för god hälsa.

Måltider är centrala i våra liv, som njutning, källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare.
Måltiderna ska förmedla matglädje och vara en del i bevarandet av traditionell matkultur samt främja utvecklingen av modern mat. Variation och bredd i utbud ska eftersträvas.
Mat och råvarors ursprung samt påverkan på klimat och miljö ska lyftas fram.

En bra måltid är mer än maten på tallriken

En bra måltid får matgästen att må bra och känna matglädje. Att måltiden är **god** och **trivsam** är viktigt för att maten ska hamna i magen. En bra måltid ska också vara **näringsriktig** och **säker** att äta. Dessutom ska måltiden vara miljömässigt och socialt **hållbar**. Med **integrerad** menas att måltiden tas tillvara som en resurs i verksamheten, exempelvis i den pedagogiska verksamheten eller i omvårdnaden. För att nå god kvalitet på alla områden krävs samverkan.

Livsmedelsverket

Syfte

Kostpolicyn syftar till att:
• matgästerna ska känna trygghet i att det serveras måltider som är välsmakande och näringsriktigt väl sammansatta med gästen i fokus.
• inspirera och skapa bra hållbara matvanor för barn och elever
• bidra till ett bra näringsintag och förebygga undernäring hos de äldre
• måltiderna är något man ser fram emot under dagen
• minska måltidernas miljöpåverkan

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd och planering för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter, fritidsgårdar och pedagogisk omsorg med mera ska kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt inspirera fristående enheters måltidsverksamhet.

Ansvar

För att kostpolicyns intentioner ska kunna uppnås krävs engagemang, öppenhet och ett gott samarbete mellan samtliga professioner. Uppföljning och utvärdering ska ske årligen och i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelseförvaltningen stödjer med råd, metoder och verktyg för uppföljning avseende näringsriktiga, säkra och hållbara måltider. Kostpolicyn revideras varje mandatperiod.

Förskolans, skolans, fritidshemmens och den öppna fritidsverksamhetens måltider

Inom förskolan, skolan och fritids ska måltiderna vara en självklar del av och integreras i den pedagogiska verksamheten. Enligt skollagen ska eleverna i förskolan och grundskolan erbjudas näringsriktiga måltider.

Maten

• Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av hög kvalitet.
• Måltider som serveras ska vara näringsriktiga enligt Nordiska Näringsrekommendationerna NNR 2012 och följa Livsmedelsverkets råd.
• Skolrestaurangerna ska erbjuda skoleleverna minst två lunchrätter, varav ett vegetariskt alternativ, att välja mellan varje dag.
• Vid servering av frukost och mellanmål ska tonvikten ligga på smörgås med pålägg, mjölk eller mjölkprodukter, flingor/gryn och frukt eller bär.
• Andelen grönsaker, frukt och bär ska öka
• Andelen ekologiska livsmedel ska öka
• Andelen hel- och halvfabrikat ska minska
• Andelen socker, salt, rött kött och charkuterivaror ska minska
• Jordnötter, mandel, nötter och sesamfrö får inte förekomma.

Måltidsordning

Skollunchen bör schemaläggas ungefär mitt i elevernas skoldag samt vid samma tidpunkt varje dag. Eleverna ska ha minst 20 min på sig att, sittande vid borden, inta sin måltid. Måltiderna som serveras inom förskolan ska fördelas på fasta tider som är jämt fördelade över dagen och anpassade efter barnens behov.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trivsam och lugn miljö. Skolrestaurangerna ska vara rätt dimensionerade och utformade, logistik och köer ska inte störa de som äter. Samvaron med andra matgäster och trevligt bemötande kompletterar förutsättningarna för en positiv måltidsupplevelse.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Specialkosten ska hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Önskekost till de matgäster som av någon anledning inte tycker om eller inte vill ha den mat som serveras varierar utifrån vad som är möjligt i respektive kök. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ.

Kafeterior

Det är viktigt att utbudet i kafeterian är hälsosamt. Sortimentet ska därför i första hand bygga på exempelvis mättande smörgåsar, grönsaker, nyttiga smoothies och färsk frukt. Jordnötter, mandel, nötter och sesamfrö får inte förekomma. Det ska vara enkelt för eleverna att välja

hälsosamt i skolans och den öppna fritidsverksamhetens kafeteria. Därför bör kafeterian inte tillhandahålla godis, glass, bakverk, söta drycker eller snacks.

Äldreomsorgens måltider

Inom vård och omsorg, där måltiden i olika former inkluderas i biståndsbeslutet, ska mat och näring ses som en integrerad del av omvårdnaden.

Maten

• Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av god kvalitet.
• Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska utformas enligt de Nordiska Näringsrekommendationerna NNR 2012 och följa Livsmedelsverkets och Socialstyrelsens råd
• Måltiderna ska vara individanpassade och de äldre ska kunna välja bland flera maträtter
• Måltiderna ska tillgodose de äldres ökade behov av energi, protein, vitaminer och mineraler
• Maten ska ses som en del av den medicinska individuella vården likväl som den sätter guldkant på de äldres vardag.
• Andelen ekologiska livsmedel ska öka
• Mattraditioner och högtider ska uppmärksammas
• Andelen hel- och halvfabrikat ska minimeras

Måltidsordning

Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska fördelas väl över dygnet. Nattfastan, den tid som går mellan det sista man äter och det första man äter nästa dygn, får inte överstiga 11 timmar. Boendeformer med totalt måltidsansvar ska servera frukost, lunch, middag och minst tre mellanmål.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trivsam och lugn miljö. Måltiderna ska dukas fram på ett inbjudande sätt och intas i lugn och ro. Måltiderna ska inte serveras rutinmässigt utan ständigt anpassas
efter individuella önskemål och behov.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Individuella behov av anpassad konsistens ska tillgodoses. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen.

Miljö och hållbar utveckling

Vår livsmedelskonsumtion påverkar miljön både negativt och positivt – genom medvetna val och minskat matsvinn kan måltiderna bidra till en minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

Inköp och utbud av ekologiska livsmedel ska öka. Vid upphandling av livsmedel ställs höga krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd. Närodlade och närproducerade alternativ ska komplettera utbudet och inspirera kockarna till säsongsanpassning och lokal förankring.

Köttkonsumtionen ska minska exempelvis genom ökad servering av vegetariska måltider.

Matsvinn (tallrikssvinn, kökssvinn mm) ska regelbundet tydliggöras genom viktmätning och åtgärdas.

Forum och aktiviteter som kan stimulera engagemang för bra måltider och samverkan ska finnas på varje enhet. Elevernas inflytande och delaktighet i måltiderna ska utvecklas.

För att maten ska kunna hålla en hög kvalitet ska alla som har som arbete att beställa, hantera och tillaga mat ha god kompetens i matlagning, näringslära, specialkoster, hygienfrågor, bemötande samt hållbar utveckling.

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

24 mars 2017
Dnr KS 2016/528

Samhällsutveckling
Catarina Heilborn

Kommunstyrelsen

Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06 om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklats i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyn. Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling

Förslag till revidering av kommunens kostpolicy har skickats ut på remiss till GFN grund- och förskolenämnden, GVN gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, KFN kultur- och fritidsnämnden, SN socialnämnden och ÄN äldrenämnden för synpunkter under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28.

Sammanlagt har fem remissvar inkommit. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna. Nedan beskrivs och besvaras de synpunkter som har inkommit.

Grund- och förskolenämnden
Grund- och förskolenämnden finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstanivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade kostpolicy.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att kostpolicyn omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t ex förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar.

Kommentar
Föreslagna tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar har arbetats in i förslaget till revidering av kommunens kostpolicy.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Grund- och vuxenutbildningsnämnden har lämnat ett yttrande som är likalydande grund- och förskolenämndens.

Kultur- och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden har inga synpunkter om gjorda ändringar. Förvaltningen tycker kommunens kostpolicy är bra och ändamålsenlig.

Socialnämnden
Socialnämnden ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder till att den revideras enligt förslag.

Socialförvaltningen använder sig främst av den gällande kostpolicyn vid sina verksamheter i omsorgen. Främst så avser det stycket som handlar om Måltidsmiljö och Specialkost. Detta då den enskilde själv ska handla, laga mat och äta i sin egen bostad, vid behov med sin stöd- eller kontaktperson. Vid daglig verksamhet samt sysselsättning så har den enskilde egen mat med sig eller så handlar man mat på plats.

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen gjort en upphandling gällande matlådedistribution för personer i ordinärt boende. Fokus i den upphandlingen har varit kvalitetskontroll, uppföljningsmöten, näringsinnehåll och utseende. Detta är även delar som tas upp i den nya, reviderade, kostpolicyn.

I förslaget så framgår det att de viktigaste förändringarna berör måltidsmodellen, mer uttalat gästfokus, miljöpåverkan och ett förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. I förslaget så har det även tillkommit

tillägg om mer vegetabilier och mindre socker i maten som serveras (i skolan). Man har ställt högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel.

Utifrån de stycken som berör socialförvaltningens verksamheter så är det positiva förändringar och fokus ligger på att måltiden är något man ska se fram emot under dagen.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på kommunens policy och dess syfte att ha ett styrande och vägledande dokument för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten i Haninge kommun.

Äldrenämnden
Äldrenämnden har inga synpunkter på föreslagen revidering av kostpolicyn.

Dnr GFN 2016/278

§ 16 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Haninge kommuns Kostpolicy revideras varje mandatperiod. Den senaste beslutades av kommunfullmäktige 2012-02-06. Grund- och förskolenämnden ges nu möjlighet att yttra sig över innevarande mandatperiods förslag till revidering av kommunens Kostpolicy.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstanivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade Kostpolicyn.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin för 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att Kostpolicyn omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t.ex. förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar. Dessa kommer att beaktas efter remissrundan.

Underlag för beslut

- Remissversion Kostpolicy – 2016-11-16.

- Remissbrev.

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

_____

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr GVN 2016/143

§ 13 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Haninge kommuns Kostpolicy revideras varje mandatperiod. Den senaste beslutades av kommunfullmäktige 2012-02-06. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges nu möjlighet att yttra sig över innevarande mandatperiods förslag till revidering av kommunens Kostpolicy.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstanivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade Kostpolicyn.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin för 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att Kostpolicyn omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t.ex. förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar. Dessa kommer att beaktas efter remissrundan.

Underlag för beslut

- Remissversion Kostpolicy – 2016-11-16.

- Remissbrev.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till gymnasie- och

vuxenutbildningsnämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

_____

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr KOFN 2016/208

§ 7 Remiss: Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har gjort en översyn och revidering av den kostpolicy som beslutades om 2012. Förslag till revideringar har tagits fram i dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna. De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen med ett mer uttalat gästfokus och en större hänsyn till måltidsverksamheternas miljöpåverkan. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker i skolmaten, högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har inga synpunkter om gjorda ändringar. Förvaltningen tycker kommunens kostpolicy är bra och ändamålsenlig.

Underlag för beslut

Remissbrev förslag till revidering av kommunens kostpolicy.

Reviderad kostpolicy remissversion 2016-11-16

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Nämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Expedieras: Akt
För verkställighet:
För kännedom:

Dnr SN 2016/480

§ 12 Svar på remiss - Revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har översänt ett förslag till revidering av kostpolicy och berett socialnämnden tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Revideringen har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna. Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder i att den revideras enligt förslag.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Revidering av kommunens kostpolicy

- Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Överläggningar i arbetsutskottet

Alexandra Anstrell (M), Linus Björkman (M), Ewa Wasiewicz (M) och Eva Manners (SD) deltar inte i beslutet.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Haninge kommun

Förvaltning	Dokumenttyp		Sida
Socialförvaltningen	Tjänsteskrivelse		1 (3)
Avdelning	Datum	Diarienummer	
Kansliet	2017-01-05	SN 2016/480	
Handläggare			
Marie Wallander, utredare			

Svar på remiss - Revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har översänt ett förslag till revidering av kostpolicy och berett socialnämnden tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Revideringen har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna. Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder i att den revideras enligt förslag.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Revidering av kommunens kostpolicy
- Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Siw Lidestål
förvaltningschef

Lena Gerlofstig
avdelningschef

Bakgrund

Gällande kostpolicy har inte reviderats sedan 2012. Kommunstyrelsen initierade till en revidering av gällande kostpolicy och har kommit fram till ett förslag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansliet i samråd med berörda avdelningar vid socialförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Socialförvaltningen använder sig av den gällande kostpolicyn vid sina verksamheter i omsorgen. Främst så avser det stycket som handlar om *Måltidsmiljö* och *Specialkost.* Detta då den enskilde själv ska handla, laga mat och äta i sin egen bostad, vid behov tillsammans med sin stöd- eller kontaktperson. Vid daglig verksamhet samt sysselsättning så har den enskilde egen mat med sig eller så handlar man mat på plats.

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen gjort en upphandling gällande matlådedistribution för personer i ordinärt boende. Fokus i den upphandlingen har varit kvalitetskontroll, uppföljningsmöten, näringsinnehåll och utseende. Detta är även delar som tas upp i den nya, reviderade, kostpolicyn.

I förslaget så framgår det att de viktigaste förändringarna berör måltidsmodellen, mer uttalat gästfokus, miljöpåverkan och ett förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. I förslaget så har det även tillkommit tillägg om mer vegetabilier och mindre socker i maten som serveras (i skolan). Man har ställt högre kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel.

Utifrån de stycken som berör socialförvaltningens verksamheter så är det positiva förändringar och fokus ligger på att måltiden är något som man ska se fram emot under dagen.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på kommunens policy och dess syfte att ha ett styrande och vägledande dokument för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten i Haninge kommun.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Dnr ÄN 2016/539

§ 17 Remiss: Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till revidering av kommunens kostpolicy för Haninge kommun. Äldrenämnden har liksom övriga nämnder beretts möjlighet att lämna synpunkter. Svar på remiss ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 17-02-28.

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd och planering för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter, fritidsgårdar och pedagogisk omsorg mm ska kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt inspirera fristående enheters måltidsverksamhet.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen har inga synpunkter på föreslagen revidering av kostpolicyn.

Underlag för beslut

- Remiss– Förslag till revidering av kommunens kostpolicy 2016-11-16

Förslag till beslut

1.Yttrandet godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1.Yttrandet godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Äldrenämndens beslut

1.Yttrandet godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Haninge kommun

KOSTPOLICY

Beslutad av kommunfullmäktige 2012-02-06

PROGRAM

Inledning

I Haninge kommun serveras mat varje dag till drygt 15 000 barn, elever, vuxna och äldre inom måltidsverksamheterna i förskola, skola, omsorg och fritidsverksamhet.

All måltidsverksamhet ska ses utifrån ett helhetsperspektiv. Kommunens verksamheter ska alltid i alla led pedagogiskt stödja individer till att göra hälsosamma val och tillägna sig långsiktigt goda levnadsvanor.

Helhetsperspektivet innebär att mat och måltider är en del i ett större sammanhang och av stor betydelse för att nå god och jämlik hälsa för kommunens invånare sett ur ett livslångt perspektiv. Ett gott näringstillstånd är en viktig förutsättning för god hälsa.

Måltider är centrala i våra liv, som njutning, källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare. Måltiderna ska vara en del i bevarandet av traditionell matkultur samt främja utvecklingen av modern mat och förmedla matglädje. Variation och bredd ska eftersträvas och matens ursprung och påverkan på vår livsmiljö ska lyftas fram.

Mål

Målet med kostpolicyn är att:

- ge förutsättning för att alla barn, elever, vuxna och äldre ska vara friska och se ett värde i maten och måltiden
- skapa bra matvanor för barn och elever
- bidra till en bra näringsstatus och förebygga undernäring hos de äldre
- måltiden är något man ser fram emot under dagen

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt ge möjlighet till en förändrad målbild i ingångna avtal. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter och pedagogisk omsorg m m bör kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Varje nämnd ansvarar för att denna kostpolicy efterlevs och ska följa upp att varje kommunalt driven enhet med måltidsverksamhet arbetar i enlighet med policyn.

Förskolans, skolans och fritids måltider

Inom förskolan, skolan och fritids ska måltiderna vara en självklar del av den pedagogiska verksamheten.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av hög kvalitet.
- Måltider som serveras ska vara enhetliga och näringsriktiga enligt de svenska näringsrekommendationerna och följa Livsmedelsverkets råd.
- Skolrestaurangerna ska sträva efter att erbjuda skoleleverna minst två lunchrätter att välja mellan, gärna ett laktovegetariskt alternativ, varje dag.
- Vid servering av frukost och mellanmål ska tonvikten ligga på smörgås med pålägg, mjölk eller mjölkprodukter, flingor/gryn och frukt eller bär.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas.
- Traditionell och modern matkultur värnas.
- Andelen hel- och halvfabrikat minskas.

Måltidsordning

Skollunchen bör schemaläggas ungefär mitt i elevernas skoldag samt vid samma tidpunkt varje dag. Eleverna ska ha minst 20 min på sig att, sittande vid borden, inta sin måltid. Måltiderna som serveras inom förskolan ska fördelas på fasta tider jämt fördelat över dagen anpassat efter barnens behov.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trevlig och lugn miljö. Skolrestaurangerna ska vara rätt dimensionerade och utformade, logistik och köer ska inte störa de som äter.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och hanteringen säkras genom dokumentation. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Jordnötter, mandel, övriga nötter och sesamfrö får inte förekomma.

Caféverksamheter

Caféverksamheterna ska sträva efter att utveckla verksamheten utifrån ett hälsosamt perspektiv. Caféernas sortiment ska därför i första hand bygga på hälsosamma produkter som t ex näringsrika smörgåsar och färsk frukt.

Äldreomsorgens måltider

Inom vård och omsorg, där måltiden i olika former inkluderas i biståndsbeslutet, ska mat och näring ses som en integrerad del av omvårdnaden.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av god kvalitet.
- Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska vara individanpassade och utformade enligt de svenska näringsrekommendationerna för äldre, ESS-gruppens kvalitetskrav och följa Livsmedelsverkets råd. De äldre ska även ha god tillgång till drycker så att de får i sig tillräckligt med vätska.
- Maten ska ses som en del av den medicinska individuella vården likväl som den sätter guldkant på brukarens vardag.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas.
- Traditionell och modern matkultur värnas.
- Brukarna ska ges ökad möjlighet att välja bland flera rätter.

Måltidsordning

Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska fördelas väl över dygnet. Nattfastan, den tid som går mellan det sista man äter och det första man äter nästa dygn, får inte överstiga 11 timmar. Boendeformer med totalt måltidsansvar ska servera frukost, lunch, middag och minst tre mellanmål.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trevlig och lugn miljö. Måltiderna ska dukas fram på ett inbjudande sätt och intas i lugn och ro. Den ska inte serveras rutinmässigt utan ständigt anpassas efter de boendens individuella önskemål och behov. Förutom näring är måltiderna en plats för sociala kontakter och något man ska se fram emot under dagen.

Specialkost

Specialkosten utformas enligt näringsrekommendationerna och konsistensanpassas vid behov. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen.

Miljö och hållbar utveckling

Maten ska tillagas så nära inpå serveringstillfället som möjligt, för att bevara näring och kvalitet, i ändamålsenliga egna kök anpassade till verksamheten.

Andelen ekologiska och närproducerade livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas. Köttkonsumtionen ska minska genom ökad servering av laktovegetariska måltider.

Matsvinn ska tydliggöras genom viktmätning och åtgärdas.

Vid utformning av måltidsmiljö ska en acceptabel ljudnivå uppnås.

Måltidsverksamheterna ska följa gällande livsmedelslagstiftning och garantera kunderna säker mat genom kommunens mall för egenkontrollprogram. Mallen ska enheterna själva anpassa för den egna verksamheten.

Forum som kan stimulera engagemang för bra måltider och behaglig måltidsmiljö bör finnas på varje enhet. Kommunikation mellan skolrestauranger, elever, pedagoger och föräldrar utvecklas genom att maten kontinuerligt utvärderas och matråd finns på alla skolor.

All måltidspersonal ska regelbundet fortbildas.

Referenser:

Svenska näringsrekommendationer (SNR), SLV 2005
- SNR är rekommendationer för hur mycket av olika näringsämnen vi bör äta för att långsiktigt må bra. SNR, utgår ifrån de nordiska näringsrekommendationerna (NNR) vilka grundar sig på vetenskapliga rön, är anpassade till Sverige och svenska förhållanden.

Bra mat i förskolan – råd för skola och familjedagshem, SLV 2007

Bra mat i skolan – råd för förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och fritidshem, SLV 2007

Nya skollagens krav på kostnadsfria och näringsriktiga skolmåltider, (2009/10:UbU21, rskr 2009/10:370)

Mål och riktlinjer för måltidsverksamheterna i förskola och skola - lokalt dokument

Mat och näring för sjuka inom vård och omsorg (ESS-gruppens rekommendationer), SLV 2003
- ESS-gruppen är Livsmedelsverkets utsedda expertgrupp för framtagande av nationella kvalitetskrav på energi- och näringsinnehåll i sjukhuskoster och samordning av sjukhuskoster.

Råd om bra mat i äldreomsorgen, Livsmedelsverket 2011

Lokal instruktion för nutrition och kosthantering inom äldreomsorgen - lokalt dokument

Naturskyddsföreningens rapport Klimatindex 2010 (6.4 Matens klimatpåverkan).

Tryckår: 2012. Foto: Rebecca Wallin, Jesper Molin, T. Andersson, Christina Sundien /bildarkivet.se

Haninge kommun

136 81 HANINGE 08-606 70 00 haninge.se

Dnr KS 2017/206

§ 100 Regler för Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon

Sammanfattning

Bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är en form av diskriminering som ska motverkas. För att stärka jämlikheten i Haninge beslutade kommunfullmäktige 2016-06-20, § 243, genom antagande av Mål och Budget 2017-2018 att skapa tillgänglighetsmiljonen. Tillgänglighetsmiljonen innebär att kommunala verksamheter ska kunna söka pengar till projekt som underlättar för människor med funktionsnedsättningar. Ansökningar ska beredas av kommunala handikapprådet inför beslut av kommunstyrelsen.

Syftet med Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon är att stärka jämlikheten och underlätta för människor med funktionsnedsättning. Samt att uppmuntra projekt inom till exempel fysisk tillgänglighet, tillgänglig fritid, utbildningsinsatser, tillgänglig information och delaktighet.

Tillgänglighetsmiljonen ska främja ett tillgängligt samhälle och en tillgänglig livsstil. Genomförande av projekten ska bidra till att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kommunens tillgänglighetsvägledning Lätt och Rätt för Alla följs.

För att de kommunala verksamheterna ska veta hur de ansöker och vilka krav som ställs för att få möjlighet att ta del av pengar till tillgänglighetsprojekt, har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram förslag till regler för tillgänglighetsmiljonen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen antar bifogade regler för tillgänglighetsmiljonen.

Underlag för beslut

- Förslag till regler för tillgänglighetsmiljonen

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Regler för tillgänglighetsmiljonen antas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Tobias Hammarberg (L), Marie Litholm (KD) Martina Mossberg (M) och Alexandra Anstrell (M) yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen i enlighet med eget förslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Petri Salonen (C) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden ställer först proposition på om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Ordföranden konstaterar därefter att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Regler för tillgänglighetsmiljonen antas.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

_____

Expedieras: Akt

För kännedom: Handikapprådet, samtliga nämnder, Haninge Bostäder, Tornberget

Liberalerna
-TREPARTIALLIANSEN-

Återremiss

Till kommunstyrelsen 2017-04-24

§ 100 Regler för Haninge kommuns Tillgänglighetsmiljon

Tillgänglighet är en nyckelfråga för att alla ska ha lika möjligheter att forma sina egna liv. Alla ska ha full tillgång till offentliga platser, vallokaler och kollektivtrafik liksom till affärer, banker, med mera.

Trepartialliansen tycker det är viktigt att kommunen fortsätter att satsa på en god tillgänglighet och sätter det högt på agendan. Vi anser att det också är viktigt att olika områden behandlas lika och att resurser ska spenderas där de gör mest nytta. Kanske skulle resurserna som tilldelas Tillgänglighetsmiljonen göra större nytta för medborgarna i en icke kommunal verksamhet. Därför skulle vi vilja återremittera ärendet för att utreda om det går att utöka till vilka Tillgänglighetsmiljonen riktar sig samt för att ta reda på vilka lagar och regler som styr detta och hur dessa påverkar kommunens handlingsutrymme.

Förslag till beslut

- Att ärendet återremitteras för att utreda om Tillgänglighetsmiljonen även skulle kunna rikta sig till andra verksamheter än kommunala.

Haninge den 24:e mars 2017

Tobias Hammarberg (L)

Martina Mossberg (M)

Marie Litholm (KD)

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

5 april 2017

Kommunstyrelseförvaltningen
Maria Swalander
Kristin Jarneland

Regler för Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon

Bakgrund

Bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är en form av diskriminering som ska motverkas. För att stärka jämlikheten i Haninge skapas Tillgänglighetsmiljonen. Kommunala verksamheter ska kunna söka pengar till projekt som underlättar för människor med funktionsnedsättningar. Ansökningar ska beredas av kommunala handikapprådet till kommunstyrelsen. (källa: *Mål och budget 2017-2018)*

Syfte

Syftet med Haninge kommuns tillgänglighetsmiljon är att stärka jämlikheten och underlätta för människor med funktionsnedsättning. Samt att uppmuntra projekt inom till exempel fysisk tillgänglighet, tillgänglig fritid, utbildningsinsatser, tillgänglig information och delaktighet.

Mål

Ska främja ett tillgängligt samhälle och en tillgänglig livsstil. Genomförande av projekten ska bidra till att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kommunens tillgänglighetsvägledning Lätt och Rätt för Alla följs.

Vilka kan ansöka

Haninge kommuns samtliga förvaltningar och bolag som planerar att utföra insatser för att öka tillgängligheten kan ansöka om medel.

Beredning och beslut

Handikapprådet ser över ansökningarna så att de uppfyller kraven och skriver ett förslag till beslut. Beslut fattas av kommunstyrelsen i november.

Utbetalning av medel sker i december samma år som ansökan inkommit.

Krav att uppfylla

För att kommunstyrelsen ska bevilja en ansökan ska projektet bidra till ett mer tillgängligt samhälle och en tillgänglig livsstil. Utöver det behöver följande villkor uppfyllas:

- Projektet ska leda till en förbättrad tillgänglighet och delaktighet för invånare i Haninge kommun.
- Projektet ska beröra många personer.
- Projektet ska ha stor effekt för varje enskild person.
- Projektet kan vara både en punktinsats och/eller en långsiktig insats.

Projektet kan också:

- Leda till ökad kunskap om tillgänglighet för anställda i kommunens verksamheter och/eller invånare i kommunen.
- Vara nyskapande och kreativt.

Så här ansöker du

Inbjudan med bifogat ansökanformulär skickas till samtliga förvaltningschefer i Haninge kommun och VD för Tornberget och Haninge Bostäder. Inbjudan publiceras på intranätet och sprids i passande kanaler som exempelvis personaltidningar/nyhetsbrev för att nå ut till kommunens verksamheter.

Verksamheten fyller i ansökansformuläret. Alla fält behöver vara ifyllda. Ansökan ska vara förankrad hos och undertecknad av ansvarig förvaltningschef.

Ansökan skickas till tillganglighetsmiljonen@haninge.se senast den 20 september varje år.

Redovisning av genomförd åtgärd

Efter genomfört projekt ska verksamheten lämna in en skriftlig redovisning till tillganglighetsmiljonen@haninge.se senast den 31 december samma år som åtgärden utförts.

Tidplan

Exempel på hur tidplanen ser ut för 2017. Datumen styrs av kommunstyrelsen.

April 2017	Utskick inbjudan
20 september 2017	Sista dag för inlämning av ansökan
Oktober 2017	Handikapprådet bereder
November 2017	Beslut av KS
December 2017	Utbetalning av medel
31 december 2018	Redovisning av genomfört projekt

Dnr KS 2017/132

§ 101 Ställningstagande till förmån för Huskurage policy mot våld i nära relationer

Sammanfattning

Huskurage är en ideell förening med mål att förebygga och förhindra våld i nära relationer genom att ge grannar verktyg att agera. Föreningen har en policy som uppmanar grannar att visa omtanke och omsorg vid oro för att någon far illa, genom att endera ringa på dörren, samla flera i huset och tillsammans ringa på eller att ringa polisen. Det är en förebyggande metod med direkt effekt för våld i nära rela-tion.

Att Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy innebär att kommunen visar engagemang och tar ställning mot våld i nära rela-tioner, mot att barn far illa och för omsorg och omtanke om sina medmänniskor. Genom ett sådant ställningstagande kan Haninge kommun verka för att verksamma bostadsbolag i kommunen jobbar mot våld i nära relationer och att de som ännu inte antagit, antar Huskurage policy. Inga kostnader medföljer då detta är ett kostnadsfritt initiativ som värnar om omsorg, omtanke och civilkurage.

I dagsläget är det flera bostadsbolag och bostadsrättsföreningar i hela Sverige som antagit policyn. I Haninge kommun har både Haninge Bostäder och Wallenstam antagit Huskurage policy. Kommunerna Värmdö, Tyresö, Norrtälje, Nacka, Munkfors, Karlstad, Kristinehamn och Forshaga är alla kommuner som antagit Huskurage. Det gemensamma som alla kommuner gjort är att kommunicera Huskurage på kommunens hemsida, varför de antagit policyn och hur det går till. Sedan arbetar respektive kommun utifrån egna förutsättningar, initiativ och redan pågående arbete.

Haninge kommun träffade i början av mars bostadsbolag, flera förvaltningar, idéburna organisationer såsom kvinnojouren, Manscentrum och Brottsofferjouren samt Svenska kyrkan och moskéerna i kommunen för att få lyssna på en av grundarna till Huskurage och en representant från KTH med fokus på jämställd stadsplanering.

Förvaltningens synpunkter

Utifrån kommunens arbete med trygghet är Huskurage ett kostnadsfritt tillvägagångssätt för att förhindra och förebygga våld i nära rela-tioner. Att Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage och deras policy, visar att Haninge gör ett ställningstagande mot våld i nära relationer. Med de två bostadsbolag i kommunen som antagit Huskurage policy, varav ena bolaget är det kommunala Haninge Bostäder, blir kommunens ställningstagande för Huskurage policy en indikation till flera bostadsbolag om att arbeta mot våld i nära relationer.

Ett förslag med samma sakliga innebörd som nu föreliggande ärende behandlades av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 70. Förslaget var då formulerat som att kommunstyrelsen skulle anta Huskurage policy, vilket föranledde kommunstyrelsen att återremittera ärendet. Förslaget är nu omformulerat så att kommunstyrelsen i stället föreslås ta ställning till förmån för policyn.

Underlag för beslut

- Skrivna policyn

- Information till medborgare

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy mot våld i nära relationer.

Särskilda yttranden

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag till beslut.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningen, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage policy mot våld i nära relationer.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Socialnämnden

Dnr KS 2017/132

§ 70 Antagande av Huskurage policy mot våld i nära relationer

Sammanfattning

Huskurage är en ideell förening med mål att förebygga och förhindra våld i nära relationer genom att ge grannar verktyg att agera. Föreningen har en policy som uppmanar grannar att visa omtanke och omsorg vid oro för att någon far illa, genom att endera ringa på dörren, samla flera i huset och tillsammans ringa på eller att ringa polisen. Det är en förebyggande metod med direkt effekt för våld i nära relation.

Att anta Huskurage policy innebär att Haninge kommun visar engagemang och tar ställning mot våld i nära relationer, mot att barn far illa och för omsorg och omtanke om sina medmänniskor. Genom att anta Huskurage policy så kan Haninge kommun verka för att verksamma bostadsbolag i kommunen jobbar mot våld i nära relationer och att de som ännu inte antagit, antar Huskurage policy. Inga kostnader medföljer då detta är ett kostnadsfritt initiativ som värnar om omsorg, omtanke och civilkurage.

I dagsläget är det flera bostadsbolag och bostadsrättsföreningar i hela Sverige som antagit policyn. I Haninge kommun har både Haninge Bostäder och Wallenstam antagit Huskurage policy. Kommunerna Värmdö, Tyresö, Norrtälje, Nacka, Munkfors, Karlstad, Kristinehamn och Forshaga är alla kommuner som antagit Huskurage. Det gemensamma som alla kommuner gjort är att kommunicera Huskurage på kommunens hemsida, varför de antagit policyn och hur det går till. Sedan arbetar respektive kommun utifrån egna förutsättningar, initiativ och redan pågående arbete.

Haninge kommun träffar i början av mars bostadsbolag, flera förvaltningar, idéburna organisationer såsom kvinnojouren, Manscentrum och Brottsofferjouren samt Svenska kyrkan och moskéerna i kommunen för att få lyssna på en av grundarna till Huskurage och en representant från KTH med fokus på jämställd stadsplanering.

Förvaltningens synpunkter

Utifrån kommunens arbete med trygghet är Huskurage ett kostnadsfritt tillvägagångssätt för att förhindra och förebygga våld i nära relationer. Att Haninge kommun ställer sig bakom Huskurage och deras policy, visar att Haninge gör ett ställningstagande mot våld i nära relationer. Med de två bostadsbolag i kommunen som antagit Huskurage policy, varav ena bolaget är det kommunala Haninge Bostäder, blir kommunens antagande av Huskurage policy en indikation till flera bostadsbolag om att arbeta mot våld i nära relationer.

Underlag för beslut

- Skrivna policyn

- Information till medborgare

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Huskurage policy mot våld i nära relationer antas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Meeri Wasberg (S) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; yrkandet om återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Socialnämnden

VID ORO FÖR VÅLD
OCH AV OMTANKE BER VI DIG:

1. Knacka på hos grannen.

2. Vid behov - hämta hjälp av andra! Fler grannar kan bidra till att skapa mer trygghet.

3. Ring polisen. Kontakta alltid polisen i första hand vid situationer som upplevs akuta eller hotfulla.

Vid oro för att barn utsätts för våld eller att vårdnadshavare på annat sätt brister i sin omsorg gentemot barn; kontakta socialtjänsten och gör en orosanmälan.

DET KAN VARA LIVSAVGÖRANDE ATT KNACKA PÅ!

Vill du inte stå kvar själv, hämta hjälp och ring polisen. Att knacka på kan räcka för att stoppa pågående våld. Du kan rädda liv!

HUSKURAGE – EN POLICY VID ORO FÖR VÅLD I NÄRA RELATION

Våld i nära relation klassas som ett globalt folkhälsoproblem. Nationella trygghetsundersökningar visar att de allra flesta som utsätts för våld i nära relation inte anmäler förövaren. Många lever därför med våld varje dag. Varje år dödas över 20 personer av våldet som används mot annan part i nära relation, majoriteten är kvinnor, men även barn och män dödas av närstående. I Sverige anmäls varje dag 50 fall av våld i nära relation. Det är våld som sker av en närstående, oftast i hemmet, som borde vara den tryggaste platsen på jorden.

I Sverige beräknar Rädda Barnen att var tionde barn lever i hem med våld. Det är minst 200.000 barn i Sverige. Det vi känner till om de här barnen är att de löper tio gånger så stor risk att senare i livet vara de som själva utsätts för fysiskt våld och många gånger också utsätter andra. Vi kan stoppa den här kedjan av våld och vi behöver därför hjälpas åt för att möjliggöra ett bättre liv för de här barnen. Det vi också vet är att minst 300. 000 barn lever i hem med missbruk och/eller psykisk ohälsa. Det kan innebära att de här barnen inte får den omsorg de har rätt till och därför utvecklar skadliga beteenden mot sig själva eller andra. Även de barnen behöver vi tillsammans värna om och hjälpa så gott vi kan. Det kan handla om att erbjuda barnen en fika när vi vet att de vuxna inte förmår ta hand om varken sig själva eller barnen. Det kan vara att erbjuda barnen en fristad när de inte får lugn hemma och det kan vara att göra en orosanmälan till Socialtjänsten för att barnen ska bli synliggjorda och hjälpta. Detta är vad vi kallar mikro-handlingar som i någons liv kan innebära strategier för att överleva och på så vis får det makro-effekter.

Vad vi också vet är att minst 100 våldtäkter begås varje dag. Av dessa anmäls 17 våldtäkter. Majoriteten av alla våldtäkter (framförallt de som förblir oanmälda) sker av någon en har en relation med. Vi kan tillsammans förhindra våldtäkterna som sker i nära relation. Forskning visar att de som utsätts vågar göra mer motstånd om de vet att hjälp finns att få. De kommer alltså att våga göra större motstånd (sådant som hörs och syns) om de vet att grannar kommer till deras undsättning. Den vetskapen ger oss möjlighet att tillsammans hjälpa våra medmänniskor.

Genom att grannar tillsammans beslutar sig för att agera kan liv räddas och barn bli hjälpta till en ljusare framtid. Agera genom att ringa på hos grannen du är orolig för, hör efter hur allt är och kontakta polisen om det är en akut eller hotfull situation.

KOM IHÅG ATT INGEN KAN GÖRA ALLT – MEN ALLA KAN GÖRA NÅGOT!

Dnr KS 2016/281

§ 102 Översyn av befintliga kommunala priser

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-05-16, § 180, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effektivitet, samt återkomma med ett förslag till förändringar under 2016.

Kommunstyrelseförvaltningen har med hjälp av information från övriga förvaltningar gjort en sammanställning av de priser, utmärkelser och stipendier som delas ut inom de olika nämndernas områden. Dessa redovisas i bilagd skrivelse.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att det inte finns någon kvalitetssäkrad metod för att utvärdera befintliga kommunala priser. Det är svårt att säga att något pris är mindre värt eller saknar effekt. I de sammanhang där priser förekommer bör de ses som uppmuntran till pristagarna och som inspiration till andra. Priser som delas ut externt ingår vidare som en del i kommunens marknadsföring.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att det bör vara upp till respektive nämnd att besluta om prisernas vara eller icke vara. Det kan konstateras att flertalet priser har tillkommit på initiativ av berörda nämnder. Förvaltningen ser ingen omedelbar anledning till varför kommunfullmäktige skulle lägga resurser på att värdera priserna. De har inte den ekonomiska betydelse för kommunens ekonomi som helhet som skulle motivera fullmäktiges uppmärksamhet på dem.

Med anledning av ovanstående föreslår kommunstyrelseförvaltningen att uppdraget avslutas.

Underlag för beslut

- Sammanställning av befintliga kommunala priser

- Kommunfullmäktiges beslut 2016-05-16, § 180, inklusive eget förslag och särskilt yttrande

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppdraget avslutas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L) yrkar med instämmande av Kennerth Valtersson (SD) bifall till eget förslag (bilaga) från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Meeri Wasberg (S) begär ajournering. Sammanträdet ajourneras kl. 15.50.

Sammanträdet återupptas kl. 15.55.

Meeri Wasberg (S) yrkar med instämmande av Martina Mossberg (M) och Marie Litholm (KD) att det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna med instämmande av Sverigedemokraterna behandlas som ett ledamotsinitiativ och tas upp på dagordningen som en egen beslutspunkt, § 112.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppdraget avslutas.
2. Det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna med instämmande av Sverigedemokraterna behandlas som en egen beslutspunkt, § 112.

_____

Expedieras: Akt

För kännedom: Kommunfullmäktige, kommunikationschef

Ledamotsinitiativ
§112 Inrättande av civilkuragepris

Eget förslag

Kommunstyrelsen 2017-04-24

§ 102 – Översyn av befintliga kommunala priser

Den genomförda översynen grundar sig i ett uppdrag som gavs i kommunstyrelsen med anledning av en motion om att införa ett pris för personer som har agerat med civilkurage. Motionen avslogs med motiveringen att konkurrensen om kommunens ekonomiska och andra behov är stor. Det bedömdes också som orealistiskt att införa ytterligare ett pris på det sätt som föreslogs i motionen. Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar nu att den inte ser någon omedelbar anledning till varför kommunfullmäktige ska lägga resurser på att värdera priserna samt att priserna inte har den ekonomiska betydelse för kommunens ekonomi som helhet som skulle motivera fullmäktiges uppmärksamhet på dem.

Utredningen konstaterar att kommunala priser tydligen inte är av någon ekonomisk betydelse eller i övrigt kan anses vara av den vikten att några resurser behöver läggas på att värdera dem. Vi kan därför notera att de ursprungliga förutsättningarna för att avslå ovan nämnda motion saknas.

Mot bakgrund av den ökade otryggheten i vårt samhälle så anser vi att kommunen bör kunna uppmuntra kommuninvånare att agera eller slå larm när en medmänniska är i nöd eller trångmål. Vi vet att insatser från polis och andra offentliga aktörer inte är tillräckliga i dagens samhälle för att kunna stoppa otrygghet och brottslighet. Genom att inrätta ett pris för personer som har agerat med civilkurage så önskar vi stimulera till att fler agerar utifrån ett positivt medborgaransvar där vi ställer upp för våra medmänniskor. Tillsammans stärker vi då tryggheten i kommunen.

Civilkuragepriset bör utdelas efter ett externt nomineringsförfarande av en jury som utser tre slutliga pristagare. Juryn bör bland annat bestå av ledamöter i kommunstyrelsen. Den sammanlagda prissumman bör sättas till 25 000 kronor för vinnaren, i likhet med de andra kommunala priserna som kommunstyrelsen hanterar.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. **Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att inrätta ett civilkuragepris i enlighet med ovanstående intentioner.**

Marie Litholm (KD) Martina Mossberg (M) Tobias Hammarberg (L)

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

2017-03-28

Kansliet
Rebecca Band

Sammanställning av befintliga kommunala priser

Kommunstyrelsen
- Miljöpriset (utdelas vid Haningedagen)
- Tillgänglighetspriset (utdelas av handikapprådet vid Haningedagen)
- Jämställdhetspriset (utdelas av beredningen för mänskliga rättigheter vid Haningedagen)
- Mångfaldspriset (utdelas av beredningen för mänskliga rättigheter)
- Årets eldsjäl (utdelas vid Näringslivets dag)
- Årets företagare (utdelas vid Näringslivets dag av Företagarna)
- Årets nyföretagare (utdelas vid Näringslivets dag av Nyföretagarcentrum Nynäshamn-Haninge)
- Årets unga företagare (utdelas vid Näringslivets dag av kommunen i samarbete med SEB)
- Årets arbetsplats (utdelas vid kommundirektörens ledningsinformation)

Grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Stipendium till elever med goda slutbetyg i årskurs 9
- Pris för skicklig pedagog, grupp, eller arbetslag – förskola
- Pris för skicklig pedagog, grupp, eller arbetslag – grundskola F-6
- Pris för skicklig pedagog, grupp, eller arbetslag – fritidshem
- Pris för skicklig pedagog, grupp, eller arbetslag – grundskola 7-9
- Pris för skicklig pedagog, grupp, eller arbetslag – gymnasieskola & vuxenutbildning
- Pris för skicklig pedagogisk ledning och utveckling
- Pris för bästa innovatör och entreprenör
- Pris för bästa förskolerestaurang/skolrestaurang/kök
- Pris för bästa miljöarbete

(De priser som anges ovan delas ut vid prisgalan för pedagogiska utmärkelser.)

Kultur- och fritidsnämnden
- Fredrika Bremers främsta idrottselev
- Sport Campus Sweden's främsta idrottsakademielev
- Årets idrottare med funktionsnedsättning
- Årets unga idrottsledare
- Årets idrottsledare
- Årets Sarah Sjöströmpris

- Årets eldsjäl (i samarbete med Port 73)
- Årets manliga idrottare
- Årets kvinnliga idrottare
- Årets förening
(De priser som anges ovan delas ut vid idrottsgalan.)

- Kulturstipendium i form av meritstipendium, arbetsstipendium och ungdomsstipendium

Stadsbyggnadsnämnden
- Årets Haningebyggnad

Äldrenämnden
- Stipendium för förbättringsarbete inom organisationen
- Årets seniorinsats

Dnr KS 2015/310

§ 180 Motion från Henrik Svensson (SD) om kommunalt pris och utmärkelse till medborgare som har agerat med civilkurage, bordlagt ärende

Ärendet bordlades vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-18.

Sammanfattning

I en motion från Henrik Svensson (SD) vill Sverigedemokraterna att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen löpande under varje år utser mellan 6 till 12 personer som har agerat med civilkurage. De utvalda personerna är antingen vem som helst som har agerat med civilkurage inom kommunens geografiska område eller någon kommuninvånare som har agerat med civilkurage var som helst i världen. Var och en av dessa personer ska motta en penningsumma på 2 500 kr och en skriftlig utmärkelse på valfritt kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska även försöka få dessa personers namn och dåd publicerade i lokaltidningen ”Mitt i Haninge”.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i att det är viktigt att uppmärksamma personer som på olika sätt genom rådiga ingripanden eller andra insatser tar ett samhälleligt och medmänskligt ansvar som medborgare och har agerat med civilkurage.

Polisen har genom åren delat ut medaljer för rådiga insatser där medborgare genom mod och civilkurage har hjälpt medmänniskor i nöd eller andra utsatta situationer. Södertörns brandförsvarsförbund har på samma sätt delat ut priser till personer som gjort rådiga insatser i samband med olyckor eller bränder. Sådana förtjänta personer uppmärksammas inte med kalendermässig regelbundenhet utan mer utifrån vilka händelser och ageranden som inträffar.

Även kommunen delar ut priser i olika kategorier för att uppmärksamma när någon har bidragit till värdefulla insatser. Begreppet civilkurage nämns inte uttryckligen i reglerna för de olika priserna. Oberoende av hur man definierar begreppet kan förvaltningen konstatera att det för att bli pristagare förutsätter att

personen eller gruppen besitter en stor portion personligt mod, stor företagsamhet och initiativförmåga. Exempel på priser är jämställdhetspriset, mångfaldspriset, årets idrottsledare och årets seniorinsats. Exemplen kan göras fler.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att konkurrensen om kommunens ekonomiska och andra resurser är hård. Kommunfullmäktige avväger behov mot resurser i varje års Mål och budget. Förvaltningen bedömer inte att det är realistiskt att införa fler kommunala priser på det sätt som föreslås i motionen. Det skulle kräva en inte oväsentlig administration för att löpande inhämta kunskap om vilka potentiellt berömvärda insatser som sker samt värdera dem för att komma fram till vilka som bör belönas officiellt. Förvaltningen bedömer att det är tillräckligt med de insatser som polisen, brandförsvarsförbundet och kommunen själv redan gör.

Underlag för beslut

Motionen.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M), Pia Lublin (L), Marie Litholm (KD) och Kennerth Valtersson (SD) yrkar bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga) innebärande att motionen avslås samt tillägget att kommunstyrelsen får i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effekt, samt återkomma med förslag till förändringar under 2016.

Marie Litholm (KD) hemställer om att lämna ett särskilt yttrande från Kristdemokraterna (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Meeri Wasberg (S) instämmer i tilläggsförslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna och föreslår att det ska hanteras som en separat punkt i beslutet, vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det därmed endast finns ett förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effektivitet, samt återkomma med ett förslag till förändringar under 2016.

Överläggningar i kommunfullmäktige

Christian Lindefjärd (SD) yrkar med instämmande av Petri Salonen (C) bifall till kommunstyrelsens förslag.

Marie Litholm (KD) hemställer om att få lämna ett särskilt yttrande från Kristdemokraterna.

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut - kommunstyrelsens - och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med förslaget. Därefter finner ordföranden att fullmäktige medger att Marie Litholm (KD) lämnar ett särskilt yttrande.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effektivitet, samt återkomma med ett förslag till förändringar under 2016.
3. Marie Litholm (KD) medges lämna ett särskilt yttrande (bilaga).

Expedieras: Akt

För kännedom: Motionären

-TREPARTIALLIANSEN-

Eget förslag

§ 58
Kommunstyrelsen
2016-03-07

Motion från Henrik Svensson om kommunalt pris och utmärkelse till medborgare som har agerat med civilkurage

Motionärens förslag till ett pris för civilkurage är säkert en utmärkelse som skulle ge uppmärksamhet åt kommunens arbete med trygghetsfrågor. Dessutom väcker utmärkelser för enskilda insatser med inslag av hjältemod och civilkurage ofta uppmärksamhet hos invånarna, vilket bidrar positivt till kommunens varumärke. Vi delar kommunstyrelseförvaltingens uppfattning om att motionärens förslag skulle bidra till en inte obefintlig administration. Ett förslag om nomineringsförfarande med en utsedd jury hade varit enklare att ta ställning till. Därför bör motionen som den är formulerad inte bifallas. Vi är dock inte negativa till en utmärkelse med liknande innehåll och anser att kommunstyrelsen visst kan utreda nyttan och effekten av att ett pris inrättas för särskilt berömvärda insatser bland kommunens invånare.

Innan kommunen överväger att utöka antalet priser bör dock en översyn vidtas för de befintliga med avseende på nytta och effekt. Vi kan exempelvis konstatera att de två priser som brukar vara mest uppmärksammade hos invånare och företag inte ens nämns på kommunens nya hemsida under ”priser och utmärkelser. Om det beror på en lägre ambition på dessa områden får vara osagt.

Visserligen står det alla kommunens organ fritt att utnyttja medel till vilka priser som helst inom ramen för tilldelad budget, men kommunala priser till enskilda bör enligt vår mening vara förankrade på ett övergripande plan. Vi instämmer också i kommunstyrelseförvaltningens yttrande om att konkurrensen om kommunens ekonomiska och andra resurser är hård. Med anledning av detta ser vi det därför som angeläget att utreda befintliga utmärkelsers status innan några ytterliga läggs till.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att

1. motionen avslås samt att kommunstyrelsen får i uppdrag att göra en översyn av befintliga kommunala priser med avseende på nytta och effekt, samt återkomma med förslag till förändringar under 2016.

Martina Mossberg (M) Pia Lublin (L) Marie Litholm (KD)

Kristdemokraterna

Särskilt yttrande

Kommunfullmäktige ~~2016-04-18~~ 2016-05-16

§ ~~115~~ 180

Motion från Henrik Svensson om kommunalt pris och utmärkelse till medborgare som har agerat med civilkurage

För oss kristdemokrater är det tydligt - alla behöver vara med i brottsbekämpningen. Vi menar från Kristdemokraterna att detta är en grundförutsättning för att på sikt kunna öka tryggheten och minska brottsligheten i Haninge.

Det går knappt en dag utan att man i massmedia får läsa om nya övergrepp och våldtäkter som i många fall kunnat avstyras om vittnen kunnat slå larm eller på annat sätt ingripa. Just av denna anledning delar vi kristdemokrater motionärens intentioner i sin motion om att Haninge kommun ska se över hur personer som har agerat med civilkurage i olika situationer kan uppmärksammas.

Om vi ska kunna skapa ett tryggare samhälle i Haninge krävs det allas medverkan. Det är inte rimligt att medborgarna uteslutande ska lämna över ansvaret till stat och myndigheter. Vi menar därför från Kristdemokraterna att Haninge bör se över hur personer som har agerat med civilkurage kan uppmärksammas. Vi behöver fler kommuninvånare i Haninge som vågar gripa in, säga ifrån, kalla på hjälp eller slå larm när en medmänniska är i nöd eller trångmål. Genom att kommunen uppmärksammar personer som har agerat med civilkurage, så skickar kommunen en tydlig signal om att Haninge inte godtar brott eller kränkningar – och att vi ställer upp för varandra.

Marie Litholm (KD)

Dnr KS 2016/100

§ 103 Remiss: Yttrande angående tillstånd för bergtäkt på fastigheten Haninge Ekeby 12:7

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen har i skrivelse 2017-03-10 berett Haninge kommun tillfälle att yttra sig över domstolens aktbilagor nr 299, 306, 312, 315, 317, 321 och 323. Kommunen har beviljats anstånd med att yttra sig till och med 2017-04-25.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter framgår av bifogad tjänsteskrivelse.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse ”Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15, Sand & Grus AB Jehander ./. Susanne Adolfsson m.fl. angående tillstånd för bergtäkt m.m. på fastigheten Haninge Ekeby 12:7” inklusive bilagor.

- Skrivelse från Mark- och miljööverdomstolen jämte bilagor

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens föreliggande skrivelse ska utgöra kommunstyrelsens yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens föreliggande skrivelse ska utgöra kommunstyrelsens yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 10855-15.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Mark- och miljööverdomstolen, akt

Haninge kommun

12 april 2017
Målnr M 10855-15
Dnr KS2016/100

Kommunstyrelseförvaltningen
Kansliet, Juridik
Jonathan Peduru-Aratchi

Svea Hovrätt
Mark- och miljööverdomstolen
Box 2290
103 71 Stockholm

Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen – Sand & Grus AB Jehander ./. Susanne Adolfsson m fl angående tillstånd för bergtäkt mm på fastigheten Haninge Ekeby 12:7

Inställning
Härmed önskar Haninge kommun avge yttrande i ovan rubricerat mål. Haninge kommun har i tidigare ställningstagande till ansökan om öppnande av bergtäkt på fastigheten Ekeby 12:7 2004, 2006, 2010, 2012, 2014 och 2016 avstyrkt att tillstånd ges. Kommunens inställning är med detta yttrande detsamma som tidigare och kommunen vidhåller vad som tidigare yttrats avseende täktverksamheten. Därmed bestrider Haninge kommun överklagandet och yrkar att mark- och miljödomstolens dom fastställs.

Skäl för kommunens inställning
Skälen för kommunens ställningstagande har tidigare bl a grundat sig i att ansökningshandlingarna inte kunnat visa på tillfredställande lösningar av trafiken till täkten, att alternativa täktlokaliseringar inte utretts samt att behoven av en täkt ifrågasatts. Den föreslagna trafiklösningen som Trafikverket har yttrat sig över bör enbart i sig avrådas från, då den kommer att dras igenom ett biotopskyddsområde (bilaga 1). Bolaget menar att det är möjligt att använda vägen söderut över väg 551 till Nynäsvägen genom att man förstärker och breddar den så att den klarar av trafikbelastningen. Problemet med denna åtgärd, som dessutom inte nämns av Bolaget, är att vägen passerar över en ravin som är skyddad som biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Frågor kring biotopskyddsområdet har inte ens påtalats i Bolagets skrivelser och ej heller tagits upp av länsstyrelsen.

Bolaget hänvisar till en rapport från Sveriges Geologiska Undersökning (SGU:s periodiska publikationer 2016:3) och det behov av ballastproduktion som nämns. Denna hänvisning görs och Bolaget drar slutsatsen att det finns behov av den ansökta verksamheten. Denna slutsats bör bedömas som ofullständig samt felaktig då den endast utgår från allmänna ordalag som citeras av Bolaget och mer därtill så utesluts ett viktigt faktum, vilket är att anläggningsarbetet med anledning av byggnationen av området Albyberg genererar mängder av entreprenadberg som kommunen måste betala för att bli av med. Därtill tillkommer anläggandet av hamnen i Norvik i Nynäshamns kommun som genererar en hel del bergmassor.

Det kan konstateras att det ena motstående intresset i målet, den ansökta täktverksamheten, inte är av sådan betydelse att den åtnjuter särskilt intresse i miljöbalken. Detta oavsett den av klaganden åberopade rapport från länsstyrelsen ”*Masshantering i Stockholms län*” (2000:11) samt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen 2010 (RUFS). Grus och annat stenmaterial som avses brytas är inte av sådant särskilt intresse att det åtnjuter särskilt skydd enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Området ifråga behövs för annan lämpligare och samhällsnyttigare användning i form av nya bostäder som det är brist på i Stockholms län. Bolaget har inte beaktat Haninge kommuns sedan länge anförda ståndpunkt som tillagts den tidigare översiktsplanen genom beslut i kommunfullmäktige 2011-11-14 (KS 36/2011) och som tillkommit efter länsstyrelsens rapport samt RUFS. I och med detta har de förhållandena för möjligheterna till täktverksamhet i området förändrats. Detta har numera befästs än starkare i och med att Haninge kommun har antagit en ny översiktsplan för kommunen (bilaga 2). Översiktsplanen anger ingenstans att Bolagets ansökta verksamhet på något sätt skulle vara lämplig i Tungelsta. Planen anger att Tungelsta är ett område för bostadsutveckling och därmed förordas byggande av bostäder framför miljöfarlig verksamhet. I och med detta träder översiktsplanens tillstyrande effekt vad gäller bostadsbyggande in. Den frånstyrande effekten träffar den verksamhet Bolaget ansöker om vilket bör väga tungt i bedömningen om tillåtligheten av den.

Vid utbyggnad av dubbelspåret för pendeltåg ställs stora krav på Trafikverket att säkerställa en minimering av buller och vibrationer samt genomförande av åtgärder för att minska barriäreffekterna från järnvägen relativt det omgivande samhället. Att då föreslå öppnande av en täkt som både kommer bidra till ökat buller, vibrationer samt barriäreffekter både av täkten i sig men också från transporterna till och från, ter sig mycket främmande. Särskilt då täkten kommer vara i närheten av bostäder.

Haninge kommun vill slutligen påpeka att det är viktigt att beakta att öppnande av en bergtäkt innebär en irreversibel skada i landskapet. De värden som går förlorade, lokalt eller som en följd av att marken tagits i anspråk, kommer inte tillbaka den dag då täkttillståndet upphör.

Att anlägga en bergtäkt/bergkrossverksamhet i närhet till befintlig och planerad bebyggelse, d v s befintliga och/eller planerade bostäder samt annan störningskänslig verksamhet i Tungelsta, är därmed inte förenligt med kommunens och regionens utbyggnads- och bevarandestrategier och lokaliseringsprincipen enligt 2 kap. 6 § miljöbalken kan då heller inte anses uppfylld. Sammantaget är bedömningen att den ansökta verksamheten om bergtäkt och kross med mera på fastigheten Ekeby 12:7 varken är lämplig eller nödvändig, varför överklagandet bör avslås.

Bilagor:
1. Naturkatalog Haninge, Naturvärdesområden (enskilda biotoper)
2. Översiktsplan för Haninge kommun (antagen 2016-11-07, § 305)
http://haninge.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplanering-och-detaljplaner/oversiktsplan-2030-2050/

Naturkatalog Haninge

Naturvärdesområden (enskilda biotoper)

24_13 650 M ONO.EKEBY

Skydd	Naturvärdesklass	Huvudnaturtyp
	Klass 2. Mycket högt naturvärde – länsintresse	Gamla friska-torra lövskogar

Känslighet	Vegetationstyp	Kontinuiet
avverkning		

Ursprungsdata	Areal (ha)	Tillägg
Skogsstyrelsen Nyckelbiotopsinventeringen, 100805221	1,07	

Inventeringskvalitet

1

Motiv för värdering

Objektet har värdefulla ekologiska strukturer, förekomst av signalarter och är klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen

Beskrivning av områdets natur :

Uppgifter från skogsstyrelsen: Kraftigt Utskuren Bäckravin Med Gott Om Sten I Botten På Bäckfåran. Slänterna Sluttnar Mycket Kraftigt. Under Den Torraste Perioden Av Året Är Bäckfåran Torrlagd. Trädskiktet Domineras Av Al Med Inslag Av Björk, Lönn, Sälg Samt Enstaka Ek, Ask, Asp Och Rönn. Buskskiktet Är Delvis Rikligt Utvecklat Och Domineras Av Hägg Och Gammal Hassel. Fältskitet Domineras Av Ormbunkar, Framförallt Strutbräken. Frekvensen Död Ved Är Delvis Riklig. Naturvärdena Är Främst Knutna Till Den Fuktiga, Stabila, Beskuggade Bäckmiljön, Den Döda Veden Samt Inslaget Av " Ädla Lövträd ". Enl. Länsstyrelsen Skall Det Finnas En Hotklassad Mossa " Alsidenmossa " I Biotopen. Målet Bör Vara Att Hålla Marken Väl Beskuggad Samt Att Skapa Kontinuitet Av Gammal Skog Och Död Ved. Lämna Biotopen Utan Skogliga Ingrepp.

Rödlistade arter	Källa	Datum	Artgrupp

Naturkatalog Haninge

Naturvärdesområden (enskilda biotoper)

Signal	Indikator- och artdirektivsarter	Abundans	Källa	Datum	Artgrupp
S3	strutbräken	Allmän-	sks,		
S3	svart trolldruva	Tämligen	sks,		
S1	ormbär	Tämligen	sks,		
	hasselticka	Enstaka-	sks,		

strukturer element

övrigt

skötselbehov

Inv.datum	Inventerare:	Organisation
1997-09-02	Skogsstyrelsen	

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0602
Mark- och miljööverdomstolen

SKRIVELSE
2017-03-10

Aktbilaga 325

Mål nr.
M 10855-15 060202

Haninge kommun
136 81 Haninge

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2017 -03- 15
Dnr. KS 2016/100

Sand & Grus AB Jehander ./. Susanne Adolfsson m.fl.
angående **tillstånd för bergtäkt m.m. på fastigheten Ekeby 12:7 i Haninge kommun**

Ni får härmed tillfälle att yttra Er över bifogade handlingar, aktbilaga 299, 306, 312, 315, 317, 321, 323.

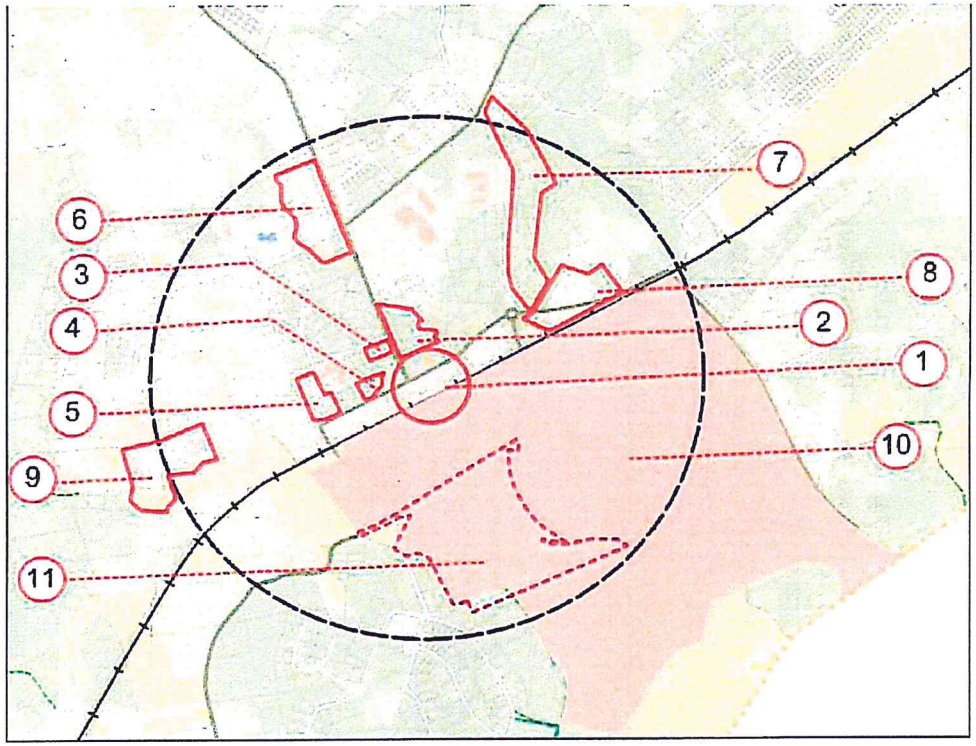
Ert yttrande ska vara skriftligt och ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen **senast den 28 mars 2017**.

Pia Wahlquist Carlstedt
Telefon 08-561 675 32

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 **E-post**: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

Expansiva planer för södra Tungelsta betyder stort behov av bergmaterial

Urklipp ur Planprogram för Tungelsta 2012-12-10 under rubriken Bebyggelseutveckling

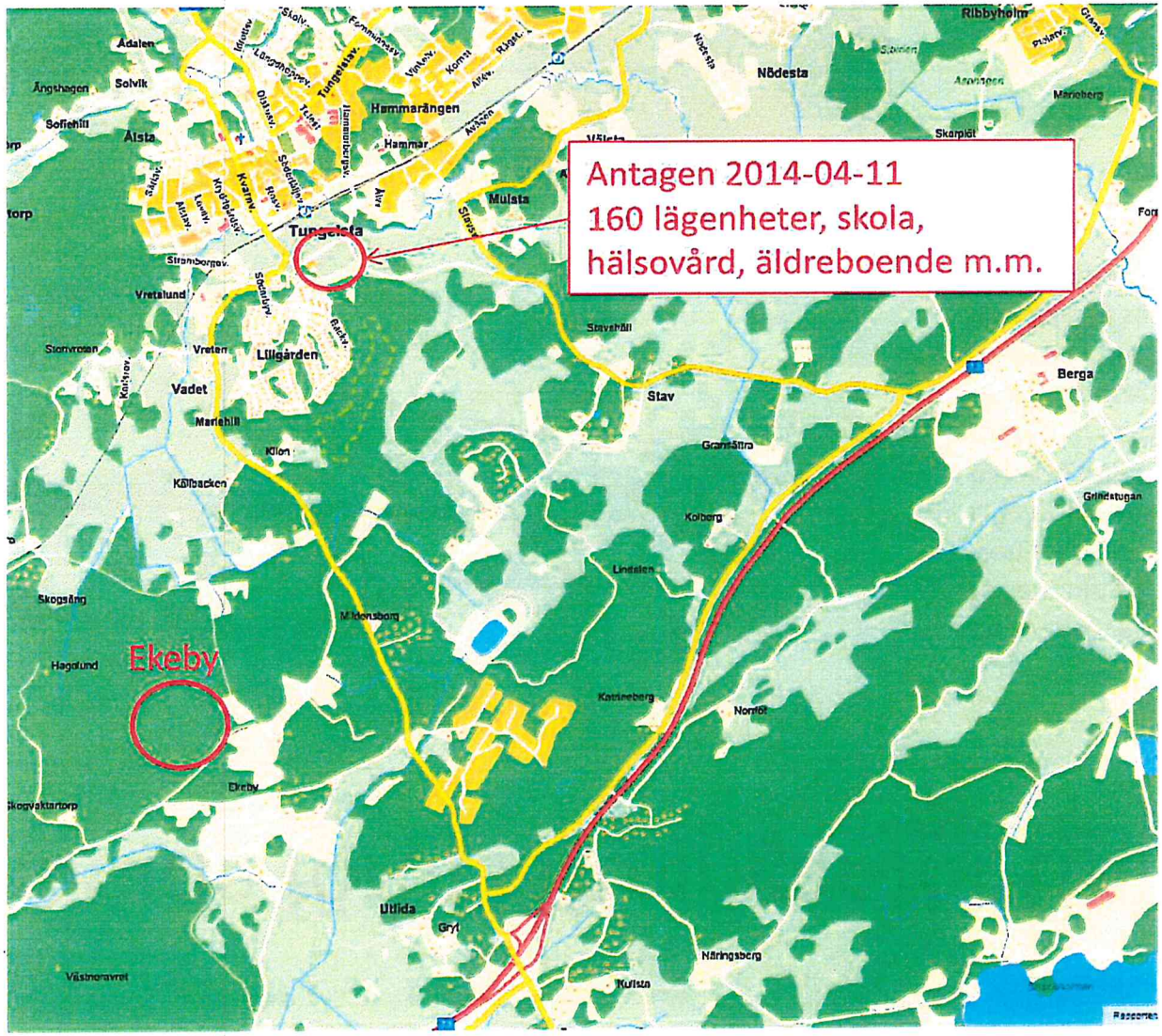
1. Centrumbildande verksamhet.
2. Parkområde med service/caféverksamhet.
3. Verksamhetsområde, gemensamhetsanläggning eller bostäder.
4. Centrumbildande verksamhet, arbetsplatser, offentlig verksamhet eller bostäder.
5. Flerbostadshus.
6. Verksamhetsområde, gemensamhetsanläggning.
7. I samband med att vägen breddas med gång- och cykelväg möjliggörs byggande av bostäder till exempel så kallade "stadsvillor"/mindre flerbostadshus med 4-5 lägenheter vardera. En "stadsvilla" per fastighet.
8. Offentlig verksamhet.
9. Fastighet som kan omvandlas enligt förslaget att bebygga handelsträdgårdarna inom den byggnadsarea som växthusen upptar med en eller flera villor. Byggrätten måste prövas i planförfarnade.
10. Antaget planprogram, ca 900 bostäder.
11. Pågående detaljplanarbete, ca 200 bostäder och förskola inklusive ny vägsträckning mellan Stavsvägen och Söderbyvägen. Antagen 2014 (160 lägenheter m.m.)

SVEA HOVRÄTT
Ink 2016 -10- 13
Målnr M 10855-15
Aktbilaga 299

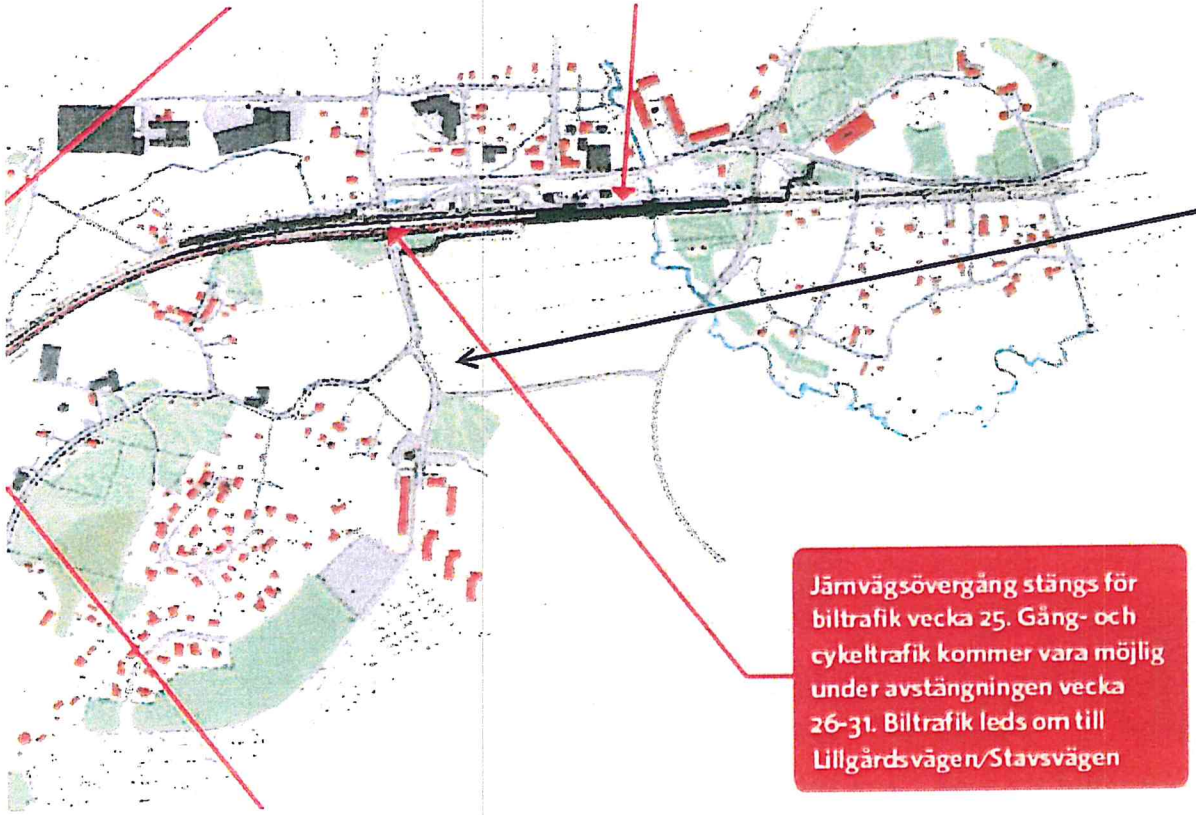
Ingiven vid dygn av Stand & Grus AB Behandlas 2016-10- Målnr M 10855-15

SVEA HOVRÄTT P60202
INKOM: 2016-10-13
MÅLNR: M-10855-15
AKTBIL: 299

Detaljplan Lillgården

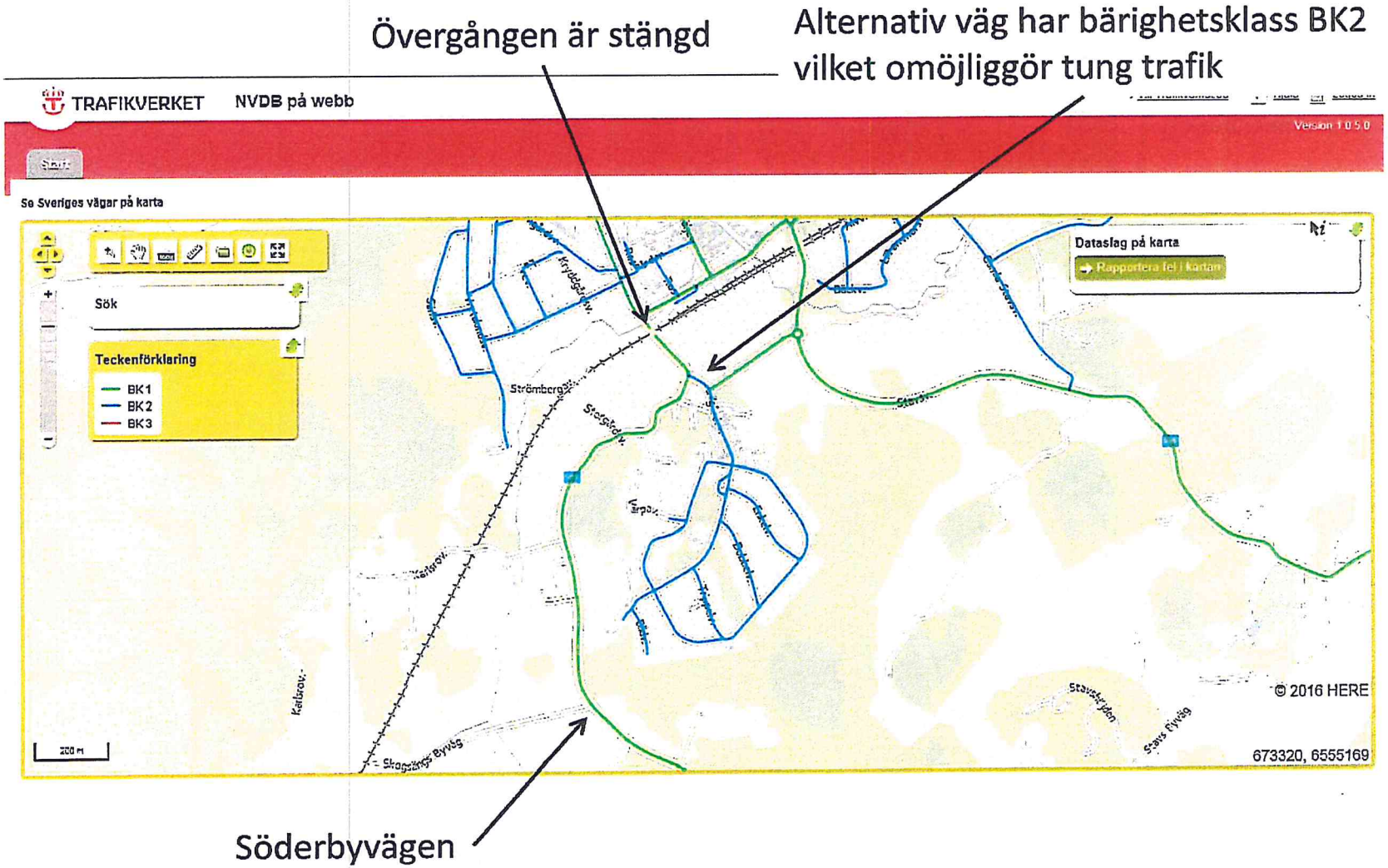
Ändrade förutsättningar för trafiken

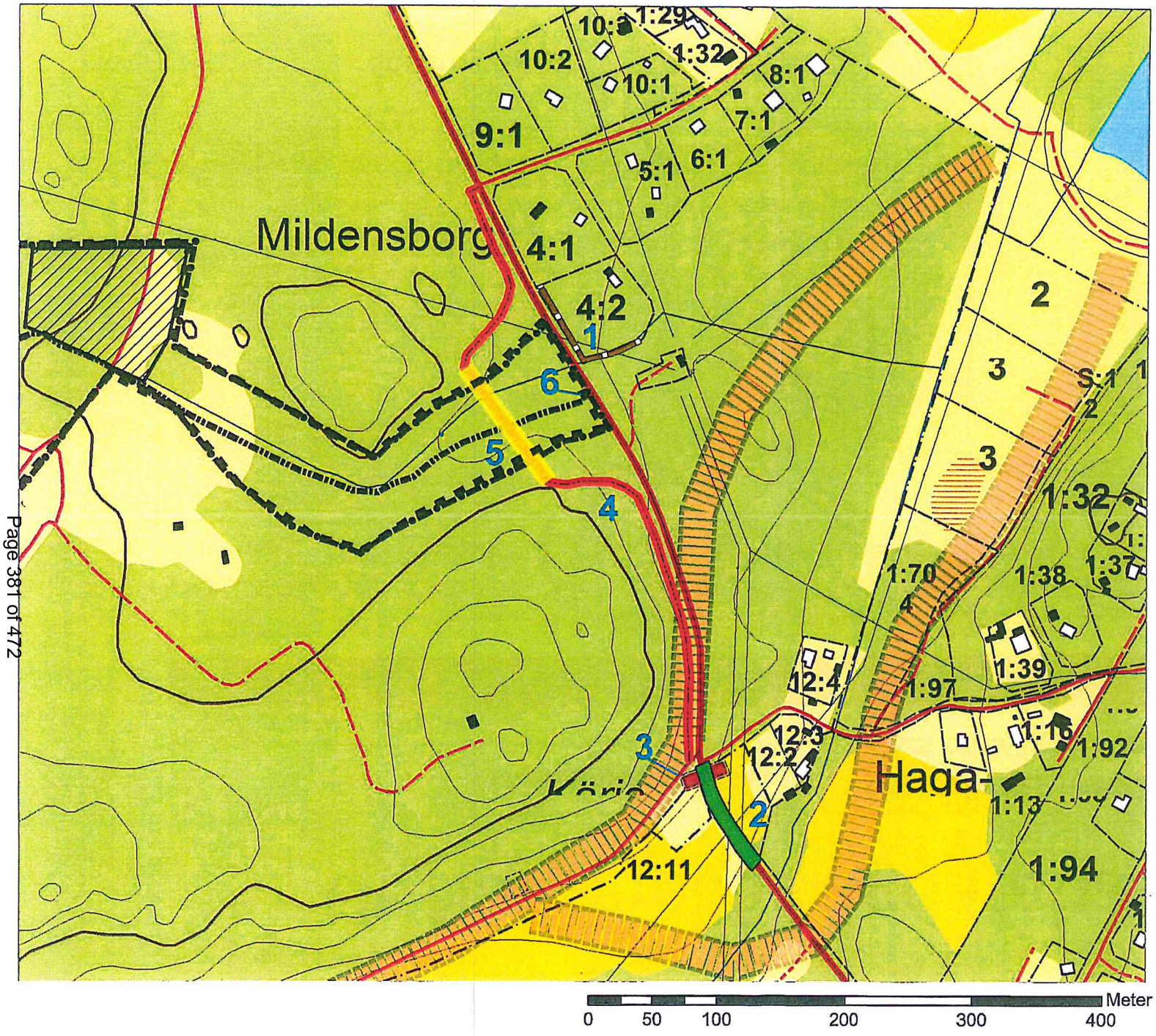

- Järnvägsövergången i Söderbyvägens förlängning är nu stängd.
- Den alternativa bilvägen Lillgårdsvägen/Stavsvägen som det hänvisas till har inte tillräcklig bärighet, se utdrag ur Nationella vägdatabasen på nästa bild
- Innebär i praktiken att tung trafik inte kan ta sig till centrala Tungelsta via Söderbyvägen (norrut).

Bilden är ett urklipp från TrVs informationsfolder om dubbelspårutbyggnaden mellan Hemfosa – Tungelsta

Ur Nationella vägdatabasen

Teckenförklaring

1. Bullerplank
2. Zon för placering av busshållsplats
3. Beaktat läge väntboxar för häst
4. Alternativ ny ridväg
5. Hästpassage över anslutningsväg
6. Ny anslutningsväg, täkt

Tidigare samrådsförslag ridvägar

Masshantering

Skyddsområde

Ingiven vid syn, MOD av Sandö Grus AB Jehander 2016-10-13 Mål nr M1085-15

N

Koordinatsystem

Koordinater i SWEREF99

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

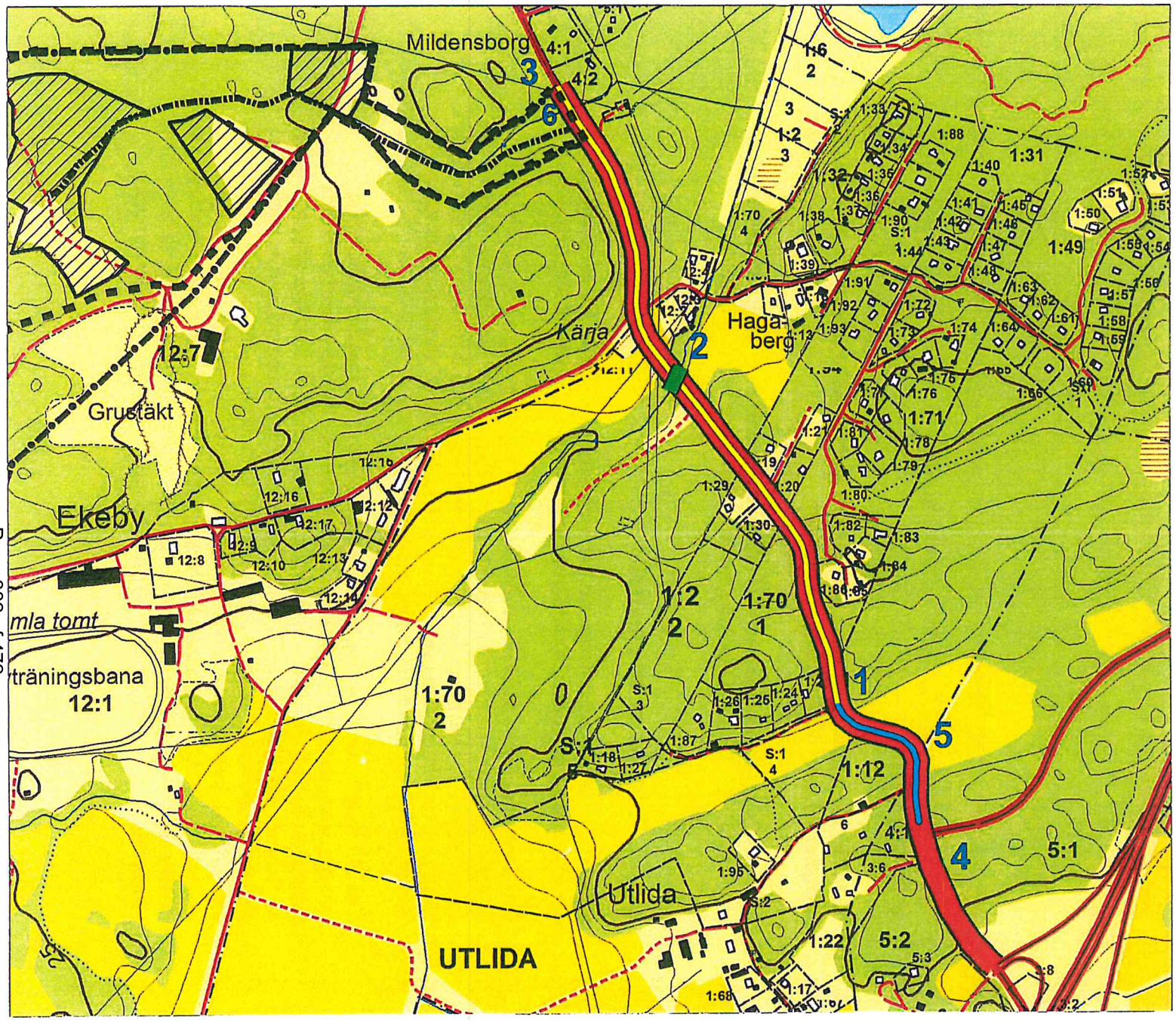
Översiktskarta - Åtgärder zon utfart

WSP Environmental
Avdelningen Mark och Vatten
121 88 STOCKHOLM-GLOBEN
Tel: 08-688 60 00
Fax: 08-688 69 02

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10141618	Melt Öberg	
DATUM	ANSVARIG	
2015-06-03	John Sjöström	

Bergtäkt med masshantering Ekeby 12:7, Haninge kommun

SKALA	NUMMER	BET
1:4 000	M102	

Teckenförklaring

1. Start breddning väg enligt ök. Trafikverket, TV.
2. Breddning väg över brotrumma, ök. TV.
3. Stopp breddning väg, ök. TV.
4. Åtgärder bärighet och avvattning, ök TV.
5. Alternativ, breddning av väg, ök med TV krävs.
6. Ny anslutningsväg, täkt

Masshantering

Skyddsområde

Ingivan vid syn i MOD av Sand & Grus AB Jehander 2016-10-13 M10855-15

N

Koordinatsystem

Koordinater i SWEREF99

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

Översiktskarta - Åtgärder väg

WSP Environmental
Avdelningen Mark och Vatten
121 88 STOCKHOLM-GLOBEN
Tel: 08-688 60 00
Fax: 08-688 69 02

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10141618	Meit Öberg	
DATUM: 2015-06-03	ANSVARIG: John Sjöström	

Bergtäkt med masshantering Ekeby 12:7, Haninge kommun

SKALA	NUMMER	BET
1:8 000	M101	

MANNHEIMER SWARTLING

SVEA HOVRÄTT
060202

INKOM: 2016-10-28
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 306

Till

Svea hovrätt

Mark- och miljööverdomstolen

YTTRANDE

M 10855-15, angående ansökan om tillstånd till bergtäktsverksamhet m.m. på fastigheten Ekeby 12:7 i Haninge kommun

Med hänvisning till vad som anförts i inkomna synpunkter och under synen den 13 oktober 2016 får Sand & Grus AB Jehander ("**Jehander**") anföra följande.

1. Behovet av bergmaterial

Behovet av bergtäkten har ifrågasatts i ett antal yttranden och det har även anförts att entreprenadberg från t.ex. infrastrukturprojekt bör användas istället för uttag av berg.

Som Jehander tidigare anfört är produktionen i nuläget betydligt lägre än behovet i Haninge kommun och Jehander bedömer att produktionen av bergmaterial behöver öka med cirka 160 000 ton per år för att behovet ska täckas, bland annat med hänsyn till den förväntade befolkningsökningen. Jehander vidhåller därmed att det finns ett klart behov av ytterligare bergmaterial i kommunen.

Vad gäller entreprenadberg utgör detta ett komplement till massor från bergtäkt avseende vissa användningsområden. Entreprenadberg kan dock inte helt ersätta behovet av en bergtäkt eftersom tillgången varierar starkt, av naturliga skäl, och att det för flera användningsområden är extra viktigt med hög kvalitet och stabila egenskaper, såsom vid tillverkning av asfalt och betong. Plats för brytning av entreprenadberg väljs inte heller på grundval av hög och/eller jämn bergkvalité, utan för dess lämplighet avseende den tänkta verksamheten och byggnationen. Vid val av plats för etablering av en bergtäkt är bergkvalitén däremot en viktig parameter. Eftersom bergkvalitén normalt varierar för entreprenadberg kan inte produktionsutrustningen optimeras för olika

ändamål, utan produktionen får inriktas mot mindre kvalificerade ändamål. I en bergtäkt däremot, där bergets egenskaper och eventuella variationer kan undersökas grundligt och där verksamheten bedrivs under många år, finns det möjligheter att ha och optimera flera olika typer av produktionsutrustning för olika ändamål. För betongtillverkning är entreprenadberg i princip obrukbart eftersom betongrecepten inte kan anpassas momentant till stenmaterial med skiftande egenskaper. Även om det finns god tillgång på entreprenadberg kommer det alltså att fortsatt föreligga ett behov av material från bergtäkter.

Det ska dock understrykas att återvinning av entreprenadberg från exempelvis infrastrukturprojekt är en viktig del i bergmaterialförsörjningen, i synnerhet i Stockholmsregionen, och den ingivna ansökan omfattar även återvinningsverksamhet.

Vad gäller närliggande täkter har efterfrågan på material från Riksten ökat under flera år och prognosen är fortsatt stigande. Riksten kan dock inte producera mer material än vad tillståndet medger och det har redan inträffat ett par år att produktionen har fått avbrytas av detta skäl. En anledning till den stora efterfrågan är att Riksten är den enda täkten söder om Stockholm som producerar torrt och saltinblandat halkbekämpningsmaterial. Jehander kan därför inte längre garantera Haninge kommuns försörjning av halkbekämpningsmaterial, och vad gäller Haninge kommun kommer behovet av all typ av ballast att öka i och med kommunens planerade expansion av södra Tungelsta. Den planerade täkten i Ekeby kommer däremot kunna generera ballast bland annat för användning som halkbekämpningsmaterial.

Jehander vill vidare anföra att domen som meddelades den 30 september 2016 avseende täkten vid Gladö kvarn inte ändrar det underlag som Jehander tidigare givit in, inklusive kapacitetsanalysen som gavs in tillsammans med överklagan till Mark- och miljööverdomstolen.[1] De beräkningar som givits in har baserats på villkoren för täkten vid Gladö kvarn såsom de ändrats genom ovan angivna dom. Det ska i detta sammanhang uppmärksammas att ändringstillståndet inneburit att den maximala årliga produktionen ökat från 700 000 ton/år till 1 miljon ton/år. Anledningen till detta är det i nuläget stora behovet av bergmaterial. Den totala tillåtna uttagsmängden har dock inte ändrats varför den tillståndsgivna mängden material kommer att ta slut tidigare i och med den ökade produktionstakten.

2. Transporter och trafiksituationen

Trafikutredningen som Jehander givit in i målet utvisar låg trafikintensitet och olycksfrekvens på aktuella vägsträckor. De föreslagna trafikåtgärderna bedöms bidra till en ökad trafiksäkerhet. En översikt över de föreslagna trafikåtgärderna biläggs härmed, Bilaga 1. Notera att den föreslagna breddningen från punkten 1 och söderut på Söderbyvägen endast kan utföras efter ytterligare överenskommelse med Trafikverket.

I flertalet yttranden såväl som i den nu överklagade domen från mark- och miljödomstolen har det angetts att trafiken på Söderbyvägen (väg 551) norrut från

[1] Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, mål nr M 4375-15, 2016-09-30.

täktområdet mot Tungelsta kommer att öka markant. Som framgick vid synen har järnvägsövergången i Söderbyvägens (väg 551) förlängning genom Tungelsta emellertid stängts av. Som framgår av bland annat järnvägsplanen för Nynäsbanan kommer plankorsningen inte att tas i drift igen.[2]

Den enda alternativa bilvägen norrut måste därför passera Lillgårdsvägen och Stavsvägen. Enligt Trafikverkets nationella vägdatabas har en del av denna sträcka klassificerats med bärighetsklass 2 (BK2). De begränsningar som följer av bärighetsklass 2 innebär restriktioner för tunga transporters lastförmåga.[3] Detta innebär att tung trafik, innefattande de normalt lastade lastbilarna med material från den planerade verksamheten, inte kommer att köra norrut genom Tungelsta via Söderbyvägen (väg 551).[4] Istället kommer uttransporterna i allt väsentligt endast ske söderut på Söderbyvägen (väg 551) mot Nynäsvägen (väg 73).

Med anledning av att efterfrågan från just Tungelsta-hållet är relativt sett liten samt det hinder som bärighetsklassningen innebär för tunga transporter från täkten, saknas anledning att ifrågasätta Jehanders påstående att transporterna i allt väsentligt kommer att gå söderut längs Söderbyvägen (väg 551) mot Nynäsvägen (väg 73). Detta gäller såväl Jehanders egna transporter som transporter som ombesörjs av annan än Jehander. Mot bakgrund av detta och de av Jehander föreslagna trafikåtgärderna saknas även anledning att ifrågasätta Jehanders bedömning av trafikförhållandena och verksamhetens betydelse för trafiksäkerheten.

Jehander har tidigare framställt en begäran om att mark- och miljödomstolen ska inhämta ett yttrande från Trafikverket för det fall domstolen inte delar den bedömning som redovisats avseende trafiksituationen. Eftersom Mark- och miljööverdomstolen, precis som mark- och miljödomstolen saknar den nationella överblick avseende vägstandarder och trafikolycksrisker som Trafikverket besitter, anser Jehander alltjämt att ett yttrande ska inhämtas från Trafikverket avseende trafiksäkerheten på den aktuella sträckan av Söderbyvägen (väg 551) för det fall Mark- och miljööverdomstolen ifrågasätter den bedömning som redovisats av Jehander, efter bolagets samråd med Trafikverket.

---

[2] http://www.trafikverket.se/nara-dig/Stockholm/projekt-i-stockholms-lan/Nynasbanan/.

[3] 4 kap. trafikförordningen (1998:1276). Konsekvensen av BK2 jämfört med den normala bärighetsklassen, BK1, varierar beroende på typ av fordonsekipage (fordon med släp). För ett fordonsekipage som vanligtvis används vid den planerade verksamheten innebär det typiskt sett att lastförmågan minskas från cirka 36 ton till cirka 27,5 ton.

[4] Åkaren (lastbilsägaren) gör en större ekonomisk vinst genom att köra en längre väg med ett fullastat fordon jämfört med att köra en kortare väg med mindre lastat fordon av samma typ (för uppfyllande av BK2). Denna lägre kostnad leder även till ett mindre totalpris för kunderna eftersom den rörliga kostnaden per kilometer är relativt liten i förhållande till de fasta startkostnaderna för transporten och materialkostnaderna. Det krävs betydligt större avståndskillnader än vad som kan bli aktuellt i förevarande fall för att det ska vara lönsamt att välja en kortare väg med mindre lass (uppfyllande BK2). Att välja stora fullastade fordon och köra en längre väg är därför legio.

3. Övrigt

3.1 Mätningar på fastigheten Tungelsta 1:77 m.fl.

Med anledning av Mark- och miljööverdomstolens beslut att hålla syn på fastigheten Tungelsta 1:77 lät Jehander utföra undersökningar avseende påverkan från vibrationer och luftstötsvågor på fastigheten och grannfastigheterna Tungelsta 1:76, Tungelsta 1:24 och Tungelsta 1:2. Resultaten av undersökningarna bifogas härmed, Bilaga 2, tillsammans med karta över området med riskanalyser och vibrationsutredningar och bullerkarta, Bilaga 3. Som framgår av undersökningsresultaten har fastigheterna en maximal tillåten vibrationsnivå om 9 mm/s och en maximal tillåten luftstötvåg om 450 Pa (reflektionstryck). I jämförelse angavs i villkoren från miljöprövningsdelegationens beslut att vibrationsnivån inte fick överskrida 4 mm/s (varav maximalt 6 mm/s en gång per år) respektive 120 Pa (frifältsvärde) (varav maximalt 180 Pa en gång per år). Det finns således god marginal mellan de tillåtna värdena enligt villkoren i miljöprövningsdelegationens beslut och gränsvärdena ur skadesynpunkt.

Vad gäller buller framgår av tidigare genomförda och ingivna bullerutredningar och bullerkartan i Bilaga 2 att fastigheten Tungelsta 1:77 är belägen långt utanför riskområdet för buller. Några specifika bullermätningar avseende fastigheten Tungelsta 1:77 har därför inte genomförts.

3.2 Materialhögar på masshanteringsområdet

Vid synen den 13 oktober 2016 ställdes fråga om den förväntade höjden på de materialhögar som kommer att finnas på täktverksamhetens nordliga masshanteringsområde. Höjden på dessa högar kommer att variera beroende på vilken teknik som Jehander väljer att använda sig av. Den maximala höjden på materialhögarna kommer dock inte att överstiga tio meter.

Som framgår av utdrag ur Skogsstyrelsens register, Bilaga 4, är maximal trädhöjd cirka 15 – 20 meter vid planerad nordlig masshanteringsyta, vilket också framgick av synen. Det finns således ingen risk för att materialhögarna på masshanteringsområdet kommer att synas över trädtopparna.

Jehander har vidare åtagit sig att vidta olika åtgärder, exempelvis vattenbegjutning, i syfte att minimera risken för att omgivningen ska utsättas för störande damning samt föreslagit ett villkor, vilket även ingick i beslutet från miljöprövningsdelegationen, att verksamheten ska bedrivas på sådant sätta att olägenheter till följd av damning förebyggs.

3.3 Kulturmiljöintresset

Vid synen den 13 oktober 2016 ställdes fråga om hur verksamheten har bedömts i förhållande till kulturmiljöintresset. Som framgår av ansökningshandlingarna och beslutet från miljöprövningsdelegationen saknas uppgifter hos Riksantikvarieämbetet om kultur- eller arkeologiska värden i det planerade bryt- och masshanteringsområdet. Av denna anledning har Jehander åtagit sig att låta genomföra en arkeologisk utredning av verksamhetsområdet i samråd med länsstyrelsen.

3.4 Verksamhetens påverkan på hästhållning och ridning

I flertalet yttranden har anförts synpunkter angående täktverksamhetens påverkan på hästar vid närliggande ridanläggningar.

Jehander har i tidigare ingivna handlingar bemött dessa synpunkter, och hänvisar även i detta yttrande till avsnitt 5.11 i miljökonsekvensbeskrivningen och avsnitt 5–7 i bilagan till bolagets yttrande den 24 augusti 2012.

De beräknade bullernivåerna kommer att ligga långt under de nivåer som anges i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (DFS 2007:6). Som tidigare angetts kommer även buller från täkten oftast att helt maskeras av ljud från ridanläggningarnas egna verksamhet eller, i närhet av Söderbyvägen (väg 551), av trafikbuller. Sprängning, som kommer att ske ungefär en gång per månad, kan ge upphov till störningar i form av markvibrationer, luftstötvågor. Det uppfattas ljudmässigt som ett muller, inte som en knall, och varar i cirka en sekund.

Vidare vill Jehander uppmärksamma på att det finns ridskolor, ridhus och hagar som ligger i direkt anslutning till Nynäsvägen (väg 73) mellan Västerhaninge och Jordbro, samt järnvägen Nynäsbanan, se kartorna i Bilaga 5. Nynäsbanan håller på att byggas ut med dubbelspår och i närheten till ridanläggningarna vid Nynäsvägen (väg 73) bedrivs bergtäktsliknande entreprenadverksamhet för kommande exploatering samt deponi- och massåtervinningsverksamhet, vilket ger upphov till buller bland annat från tunga transporter. Enligt uppgifter från Trafikverkets vägtrafikflödeskarta uppgår antalet fordonsrörelser, räknat som dygnsmedelvärde, på de relevanta sträckningarna av Nynäsvägen (väg 73) till cirka 14 580 – 25 860, varav cirka 1 420 – 2 660 utgörs av tung trafik. Det finns således lokala exempel på hästhållningsverksamheter som bevisligen kan bedrivas mycket nära bullergenererande verksamheter.

Det ska vidare påpekas att ovan nämnda ridanläggningar vid Nynäsvägen (väg 73) ligger inom influensområdet för buller och andra störningar från riksintresset för totalförsvaret (Berga skjutfält).[5] Det planerade täktområdet samt närliggande ridanläggningar, bland annat Ekeby säteri, ligger däremot utanför detta influensområde. Miljötillståndet för Berga skjutfält innefattar bland annat sprängning och avlossning av 500 000 skott med skarp ammunition respektive 350 000 skott med lös ammunition under dagtid per år.[6]

---

[5] *Redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap §9 Miljöbalken i Stockholms län*, Försvarsmakten, mars 2015.
[6] Ibid s. 11 samt Länsstyrelsen i Stockholms län, miljöprövningsdelegationen, 2013-05-28, dnr 551-19380-2012, 1995-10-26, dnr 243-1994-18118 samt 1999-03-10, dnr 18410-1998-38118.

Sammantaget bedöms påverkan på hästverksamheten i närområdet bli orts- och allmänvanlig. Som framhållits i överklagandet finns det förvisso även i detta hänseende en statlig specialistmyndighet som kan bistå Mark- och miljööverdomstolen med ett yttrande avseende den ansökta verksamhetens påverkan. Med anledning av att Jordbruksverket utgivit ovan angivna föreskrifter och bullernivåerna kommer att ligga långt under vad som anges i dessa, överlåter dock Jehander åt Mark- och miljööverdomstolen att bedöma om yttrande bör inhämtas därifrån avseende den ansökta verksamhetens påverkan på hästhållningen i det omkringliggande området.

Malmö den 28 oktober 2016

SAND & GRUS AB JEHANDER, genom

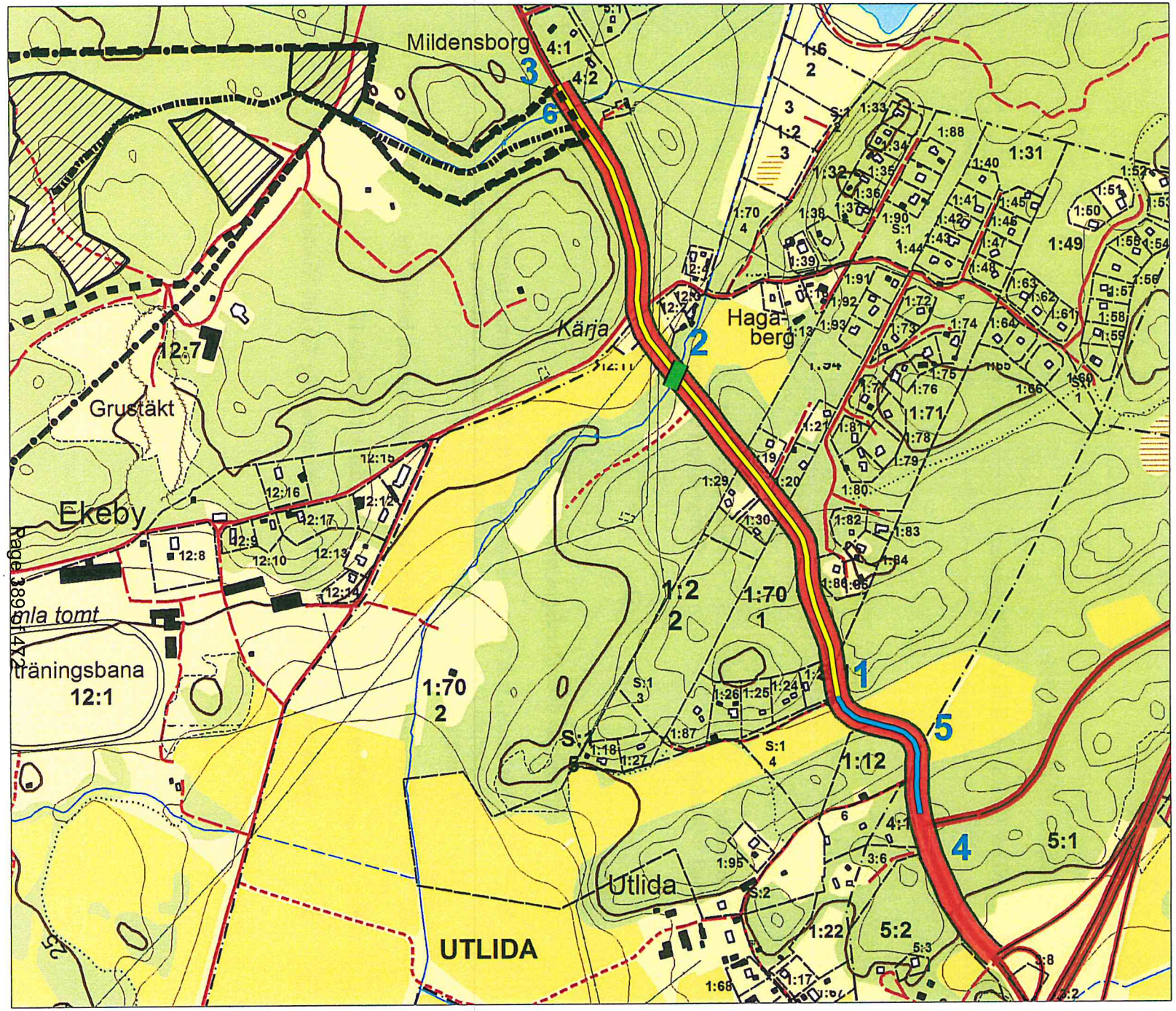
Bo Hansson
(enligt fullmakt)

Philip Herrström
(enligt bilagd transportfullmakt)

Bilagor

1. Översikt över föreslagna trafikåtgärder.
2. Riskanalys och vibrationsutredningar för fastigheterna Tungelsta 1:77, Tungelsta 1:76, Tungelsta 1:24 samt Tungelsta 1:2 utförda av Nitro Consult.
3. Karta med riskanalys och vibrationsutredningar och bullerkarta.
4. Utdrag ur Skogsstyrelsens register, daterat 2016-10-18.
5. Karta över ridanläggningar vid Nynäsvägen (väg 73) och Nynäsbanan.

Bilaga 1A

Teckenförklaring

1. Start breddning väg enligt ök. Trafikverket, TV.
2. Breddning väg över brotrumma, ök. TV.
3. Stopp breddning väg, ök. TV.
4. Åtgärder bärighet och avvattning, ök TV.
5. Alternativ, breddning av väg, ök med TV krävs.
6. Ny anslutningsväg, täkt

Masshantering

Skyddsområde

Koordinatsystem

Koordinater i SWEREF99

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

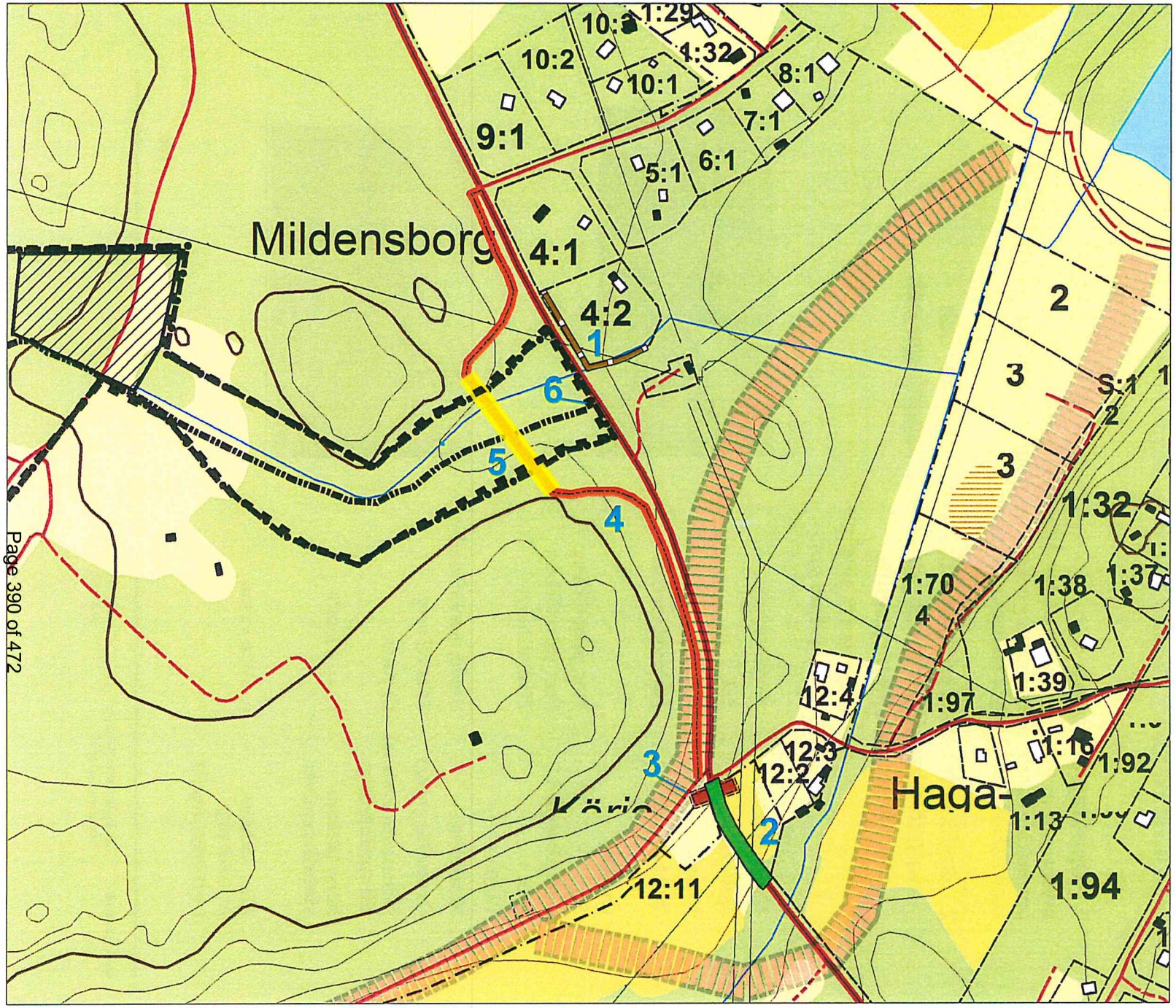
Översiktskarta - Åtgärder väg

WSP Environmental
Avdelningen Mark och Vatten
121 88 STOCKHOLM-GLOBEN
Tel: 08-688 60 00
Fax: 08-688 69 02

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10141618	Meit Öberg	
DATUM	ANSVARIG	
2015-06-03	John Sjöström	

Bergtäkt med masshantering Ekeby 12:7, Haninge kommun

SKALA	NUMMER	BET
1:8 000	M101	

Teckenförklaring

- 1. Bullerplank
- 2. Zon för placering av busshållsplats
- 3. Beaktat läge väntboxar för häst
- 4. Alternativ ny ridväg
- 5. Hästpassage över anslutningsväg
- 6. Ny anslutningsväg, täkt
- Tidigare samrådsförslag ridvägar
- Masshantering
- Skyddsområde

N

Koordinatsystem

Koordinater i SWEREF99

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

Översiktskarta - Åtgärder zon utfart

WSP Environmental
Avdelningen Mark och Vatten
121 88 STOCKHOLM-GLOBEN
Tel: 08-688 60 00
Fax: 08-688 69 02

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	HANDLÄGGARE
10141618	Meit Öberg	
DATUM	ANSVARIG	
2015-06-03	John Sjöström	

Bergtäkt med masshantering Ekeby 12:7, Haninge kommun

SKALA	NUMMER	BET
1:4 000	M102	

Nitro Consult

Tillkommande fastighet PM1

DATUM: 2016-10-12 **UPPDRAGSNR:** 1621 8079

TILL: Niklas Skoog, Sand & Grus AB Jehander

Från: Maria Saveros

PM tillkommande fastighet Tungelsta 1:77, Riskanalys och vibrationsutredning för planerad Bergtäkt Ekeby, Haninge kommun *(Rapportnummer: 1031 6514 R122)*

1 Uppdrag/underlag

Inventering av tillkommande fastighet-Hästgård- inom inventeringsområdet. Bedömning baserad på platsbesök utfört 2016-10-12 samt riskanalys 1031 6514 R122 daterad 2011-02-07.

2 Bedömningsunderlag och tillåtna vibrations- och luftstötvågsnivåer för byggnader, anläggningar och vibrationskänslig utrustning

TUNGELSTA 1:77
Söderbyvägen 54A

Byggnadstyp:	1½-plans villa
Bjälklag:	Trä
Fasad:	Puts
Rökkanaler:	Plåtklädd skorsten
Övrigt:	
Stall	Puts, pålat till berg
Garagebyggnad	Puts, pålat till berg
Pool	Pålat till berg
Växthus	
Markslag:	Sandig morän/lera-berg
Grundläggning:	Pålat till berg
Närmaste avstånd till sprängning:	Ca 700m
Max. tillåten vibrationsnivå:	v_{max} = 9 mm/s
Max. tillåten luftstötvåg: *(reflektionstryck)*	p_+ = 450 Pascal

Nitro Consult AB Box 32058, 126 11 Stockholm Tellusborgsvägen 34-36 Tel 08-681 43 00 stockholm@nitroconsult.se Org nr 556131-5770 nitroconsult.se

Nitro Consult

Tillkommande fastighet PM2

DATUM: 2016-10-12 **UPPDRAGSNR:** 1621 8079

TILL: Niklas Skoog, Sand & Grus AB Jehander

Från: Maria Saveros

PM tillkommande fastighet Tungelsta 1:76 och Tungelsta 1:24, Riskanalys och vibrationsutredning för planerad Bergtäkt Ekeby, Haninge kommun
(Rapportnummer: 1031 6514 R122)

1 Uppdrag/underlag

Inventering av tillkommande fastigheter inom inventeringsområdet. Ingen kontakt med fastighetsägare har gjorts. Bedömning baserad på platsbesök på närliggande fastighet 2016-10-12 samt riskanalys 1031 6514 R122 daterad 2011-02-07.

2 Bedömningsunderlag och tillåtna vibrations- och luftstötvågsnivåer för byggnader, anläggningar och vibrationskänslig utrustning

TUNGELSTA 1:76
Söderbyvägen 54A

Byggnadstyp:	1 plans villa
Stomme:	Trä
Bjälklag:	Trä
Fasad:	Trä
Rökkanaler:	Plåtklädd skorsten
Övrigt:	
Garagebyggnad	Platta på mark
Markslag:	Sandig morän/lera/berg (bedömt)
Grundläggning:	Platta på mark (bedömt)
Närmaste avstånd till sprängning:	Ca 700 m
Max. tillåten vibrationsnivå:	v_{max} = 9 mm/s
Max. tillåten luftstötvåg: *(reflektionstryck)*	p_+ = 450 Pascal

Nitro Consult AB Box 32058, 126 11 Stockholm Tellusborgsvägen 34-36 Tel 08-681 43 00 stockholm@nitroconsult.se Org nr 556131-5770 nitroconsult.se

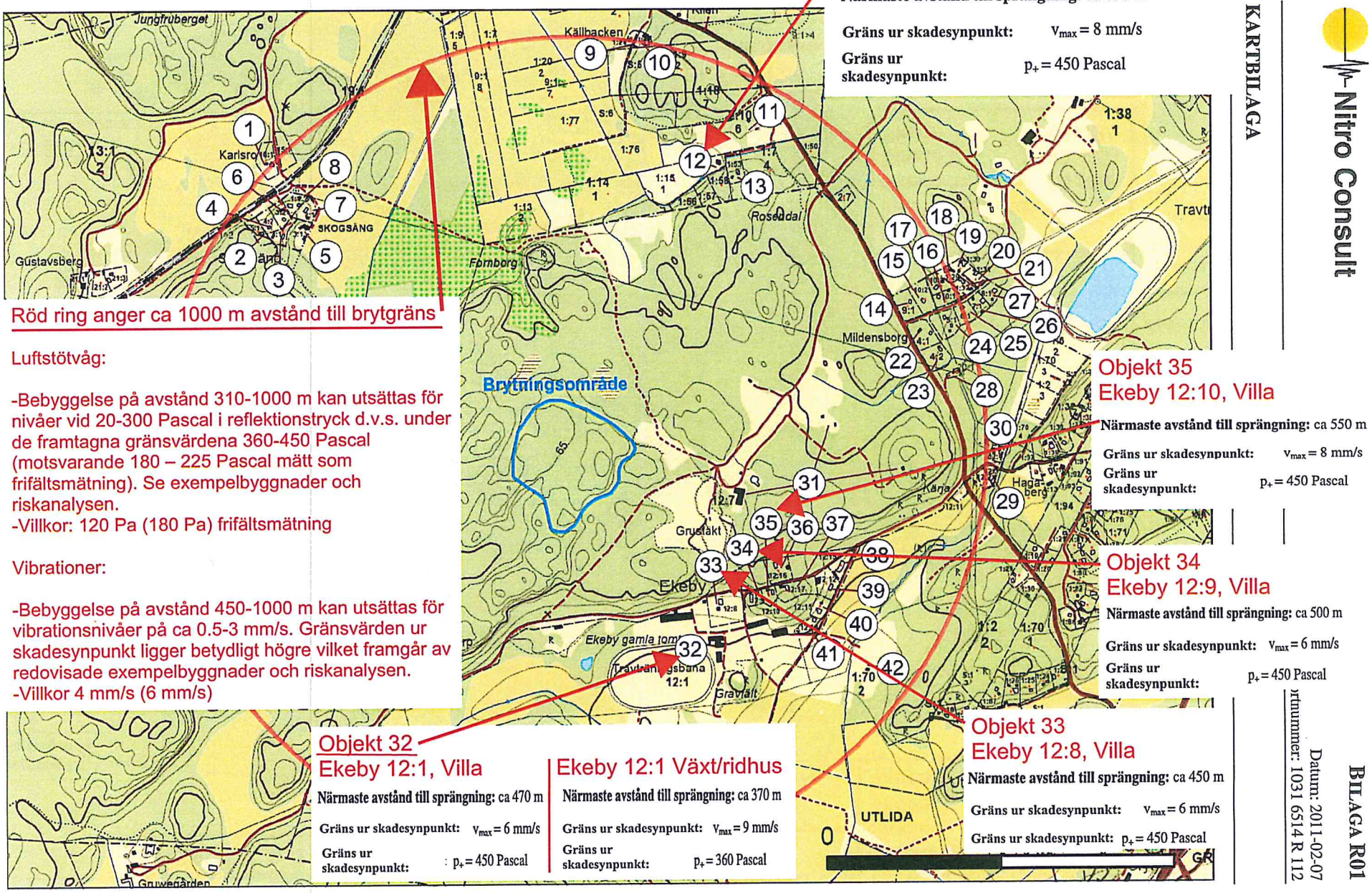
3 Bedömningsunderlag och tillåtna vibrations- och luftstötvågsnivåer för byggnader, anläggningar och vibrationskänslig utrustning

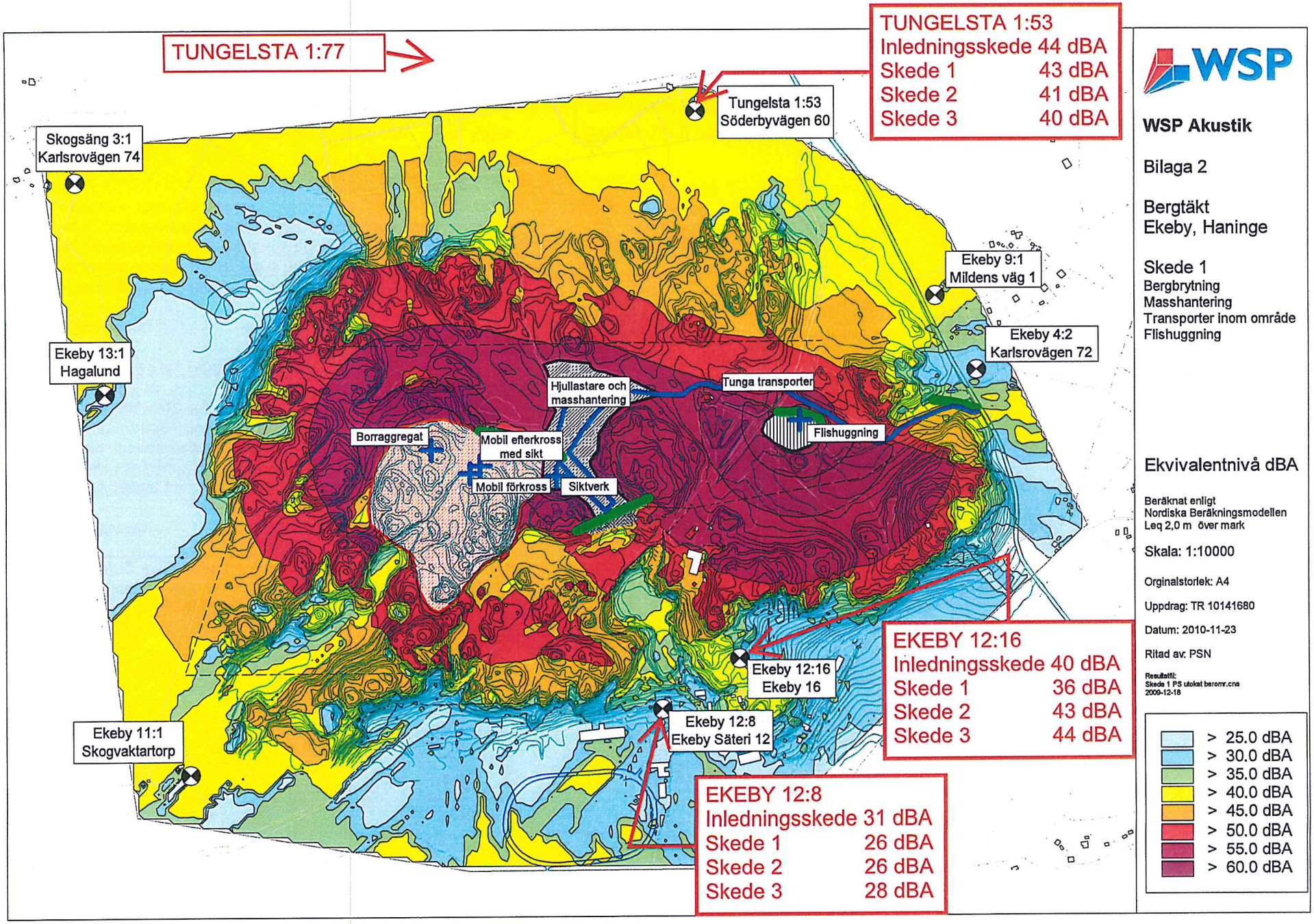
TUNGELSTA 1:2
Söderbyvägen 52

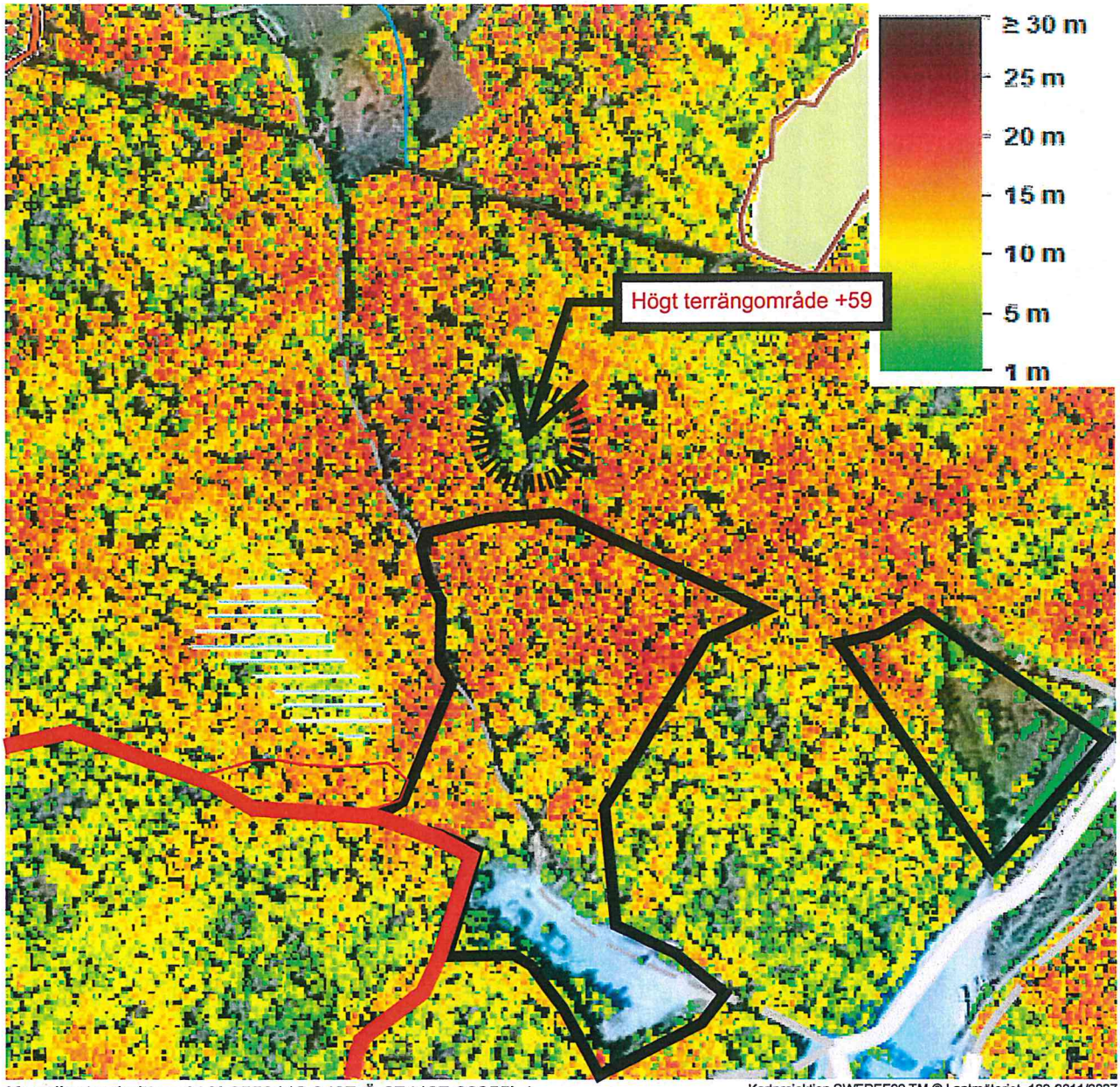

Byggnadstyp:	1½-plans villa
Stomme:	Trä
Bjälklag:	Trä
Fasad:	Trä
Rökkanaler:	-
Markslag:	Sandig morän/lera (bedömt)
Grundläggning:	Platta på mark (bedömt)
Närmaste avstånd till sprängning:	Ca 1060 m
Max. tillåten vibrationsnivå:	v_{max} = 9 mm/s
Max. tillåten luftstötvåg: *(reflektionstryck)*	p_+ = 450 Pascal

Nitro Consult AB | Box 32058, 126 11 Stockholm, Tellusborgsvägen 34-36 | Tel 08-681 43 00, stockholm@nitroconsult.se | Org nr 556131-5770, nitroconsult.se

Objekt 12
Tungelsta 1:15
Närmaste avstånd till sprängning: ca 850 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 8 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 450 Pascal
KARTBILAGA
Nitro Consult
Röd ring anger ca 1000 m avstånd till brytgräns
Luftstötvåg:
-Bebyggelse på avstånd 310-1000 m kan utsättas för nivåer vid 20-300 Pascal i reflektionstryck d.v.s. under de framtagna gränsvärdena 360-450 Pascal (motsvarande 180 – 225 Pascal mätt som frifältsmätning). Se exempelbyggnader och riskanalysen.
-Villkor: 120 Pa (180 Pa) frifältsmätning
Vibrationer:
-Bebyggelse på avstånd 450-1000 m kan utsättas för vibrationsnivåer på ca 0.5-3 mm/s. Gränsvärden ur skadesynpunkt ligger betydligt högre vilket framgår av redovisade exempelbyggnader och riskanalysen.
-Villkor 4 mm/s (6 mm/s)
Brytningsområde
Objekt 35
Ekeby 12:10, Villa
Närmaste avstånd till sprängning: ca 550 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 8 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 450 Pascal
Objekt 34
Ekeby 12:9, Villa
Närmaste avstånd till sprängning: ca 500 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 6 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 450 Pascal
Objekt 32
Ekeby 12:1, Villa
Närmaste avstånd till sprängning: ca 470 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 6 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 450 Pascal
Ekeby 12:1 Växt/ridhus
Närmaste avstånd till sprängning: ca 370 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 9 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 360 Pascal
Objekt 33
Ekeby 12:8, Villa
Närmaste avstånd till sprängning: ca 450 m
Gräns ur skadesynpunkt: v_{max} = 6 mm/s
Gräns ur skadesynpunkt: p_+ = 450 Pascal
UTLIDA
0
BILAGA R01
Datum: 2011-02-07
Ärtnummer: 1031 6514 R 112

TUNGELSTA 1:77
TUNGELSTA 1:53
Inledningsskede 44 dBA
Skede 1 43 dBA
Skede 2 41 dBA
Skede 3 40 dBA
Tungelsta 1:53
Söderbyvägen 60
Skogsäng 3:1
Karlsrovägen 74
Ekeby 9:1
Mildens väg 1
Ekeby 4:2
Karlsrovägen 72
Ekeby 13:1
Hagalund
Hjullastare och masshantering
Tunga transporter
Flishuggning
Borraggregat
Mobil efterkross med sikt
Mobil förkross
Siktverk
Ekeby 12:16
Ekeby 16
Ekeby 12:8
Ekeby Säteri 12
Ekeby 11:1
Skogvaktartorp
EKEBY 12:16
Inledningsskede 40 dBA
Skede 1 36 dBA
Skede 2 43 dBA
Skede 3 44 dBA
EKEBY 12:8
Inledningsskede 31 dBA
Skede 1 26 dBA
Skede 2 26 dBA
Skede 3 28 dBA
WSP
WSP Akustik
Bilaga 2
Bergtäkt
Ekeby, Haninge
Skede 1
Bergbrytning
Masshantering
Transporter inom område
Flishuggning
Ekvivalentnivå dBA
Beräknat enligt
Nordiska Beräkningsmodellen
Leq 2,0 m över mark
Skala: 1:10000
Orginalstorlek: A4
Uppdrag: TR 10141680
Datum: 2010-11-23
Ritad av: PSN
Resultatfil:
Skede 1 PS utokat beromr.cna
2009-12-18
> 25.0 dBA
> 30.0 dBA
> 35.0 dBA
> 40.0 dBA
> 45.0 dBA
> 50.0 dBA
> 55.0 dBA
> 60.0 dBA

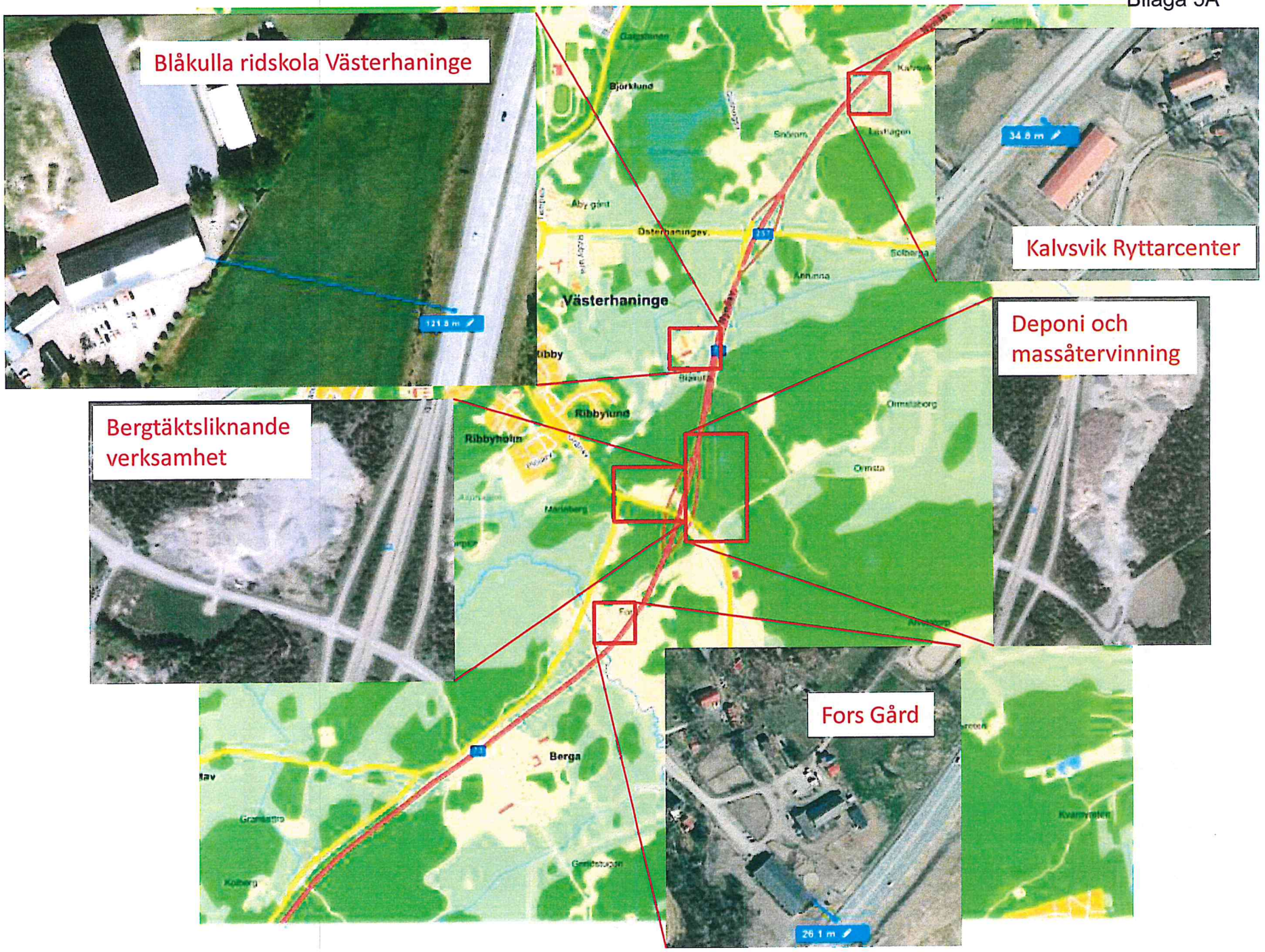
Koordinater (mittpunkt N 6553112.9437 Ö 674127.06255)

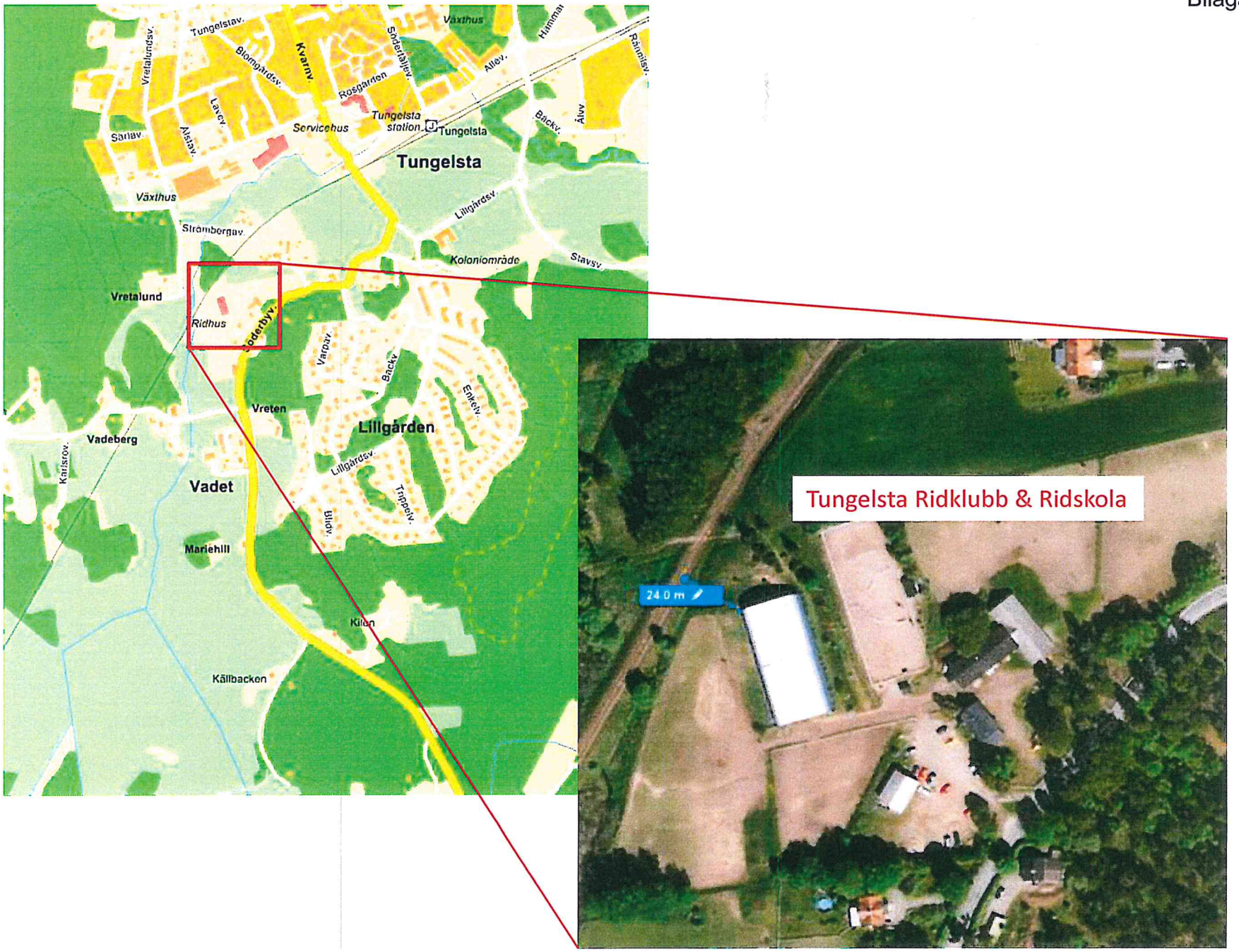
Kartprojektion SWEREF99 TM © Lantmäteriet, 109-2011/2037

Brytområde

Masshanteringsområde

Grunduppgifter är hämtade ur Skogsstyrelsens register.

Blåkulla ridskola Västerhaninge
Kalvsvik Ryttarcenter
Deponi och massåtervinning
Bergtäktsliknande verksamhet
Fors Gård
Västerhaninge
Ribbylund
Berga
Björklund
Ormsta
Ormstaborg
Ribbyholm
Åbyvägen
Österhaningev.
Lastvägen
Kvarnvallen
34.8 m
121.8 m
26.1 m

Tungelstav.
Växthus
Vretalundsv.
Blomgårdsv.
Kvarnv.
Rosgården
Allév.
Hammar
Tungelsta station
Tungelsta
Servicehus
Sarlav.
Alstav.
Lavcv.
Backv.
Ålvv.
Tungelsta
Växthus
Strömbergav.
Lillgårdsv.
Koloniområde
Stavsv.
Vretalund
Ridhus
Jodarbyv.
Varpav.
Backv.
Enkelv.
Vreten
Lillgården
Vadeberg
Karlsrov.
Lillgårdsv.
Vadet
Trippelv.
Blidv.
Mariehill
Kilen
Källbacken
Tungelsta Ridklubb & Ridskola
24.0 m

Från: Philip Herrström
Till: HSV avdelning6 svea - HSV
Kopia: Bo Hansson
Ärende: M 10855-15 [MSA-L.FID1996422]
Datum: den 28 november 2016 10:07:51

SVEA HOVRÄTT
060202
INKOM: 2016-11-28
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 312

M 10855-15

Hänvisning sker till aktbilaga 298 i rubricerat mål.

I bildtexten till den nedersta bilden på sidan 15 anges "*Området för den nedlagda grustäkten. Bandet markerar gränsen för verksamhetsområdet enligt ansökan*" och i bildtexten till bilderna på sidan 16 anges "*Vyer mot det ansökta verksamhetsområdet*". För undvikandet av missförstånd vill Sand & Grus AB Jehander uppmärksamma på att det är brytområdet och gränsen till detsamma som framgår av bilderna.

Vänliga hälsningar,
Philip

Philip Herrström
Associate, Advokat

MANNHEIMER SWARTLING
philip.herrstrom@msa.se | T: +46406985874 | M: +46709777874
Carlsgatan 3 | Malmö | Sweden

The terms and conditions applicable to our services are available on our website. Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB (556399-4499, Stockholm) is regulated by the Swedish Bar Association.
This e-mail is confidential and may contain legally privileged information (please delete and notify us immediately if received in error).

Ärendenummer
TRV 2016/103913
Ert ärendenummer
M 10855-15

Dokumentdatum
2016-12-14
Sidor
1(2)

TRAFIKVERKET

Svea hovrätt
Rotel 0602
Mark- och miljööverdomstolen
svea.avd6@dom.se

Kopia till:
Diariet
Länsstyrelsen Stockholms län
plan.stockholm@lansstyrelsen.se

SVEA HOVRÄTT
060202
INKOM: 2016-12-14
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 315

Tillstånd för bergtäkt m.m. på fastigheten Ekeby 12:7 i Haninge kommun

Trafikverket region Stockholm har mottagit rubricerat ärende och yttrar sig i egenskap som ansvarig för trafikslagsövergripande och långsiktig planering av det samlade transportsystemet i regionen.

Mark- och miljööverdomstolen har begärt yttrande över hur trafiksäkerheten på aktuell väg, väg 551, påverkas av transporter till och från den ansökta verksamheten. Av yttrandet ska även framgå om Trafikverket står fast vid sina tidigare yttranden i samrådet, Trafikverkets inställning till en eventuell förlängning av breddad vägsträcka samt Trafikverkets inställning till hur vägen från den planerade nya infarten och norrut mot Tungelsta påverkas av transporterna till och från verksamheten.

Tidigare yttranden

Trafikverket har tidigare yttrat sig i samrådet (TRV 2010/98174) och till Länsstyrelsen i Stockholms län. Mark- och miljööverdomstolen undrar om Trafikverket står fast vid sina tidigare yttranden. Trafikverkets yttranden gäller med följande ändringar och tillägg.

Breddning av väg 551 från infart bergtäkt och söderut

Breddning av väg 551 söderut från bergtäkten till motorvägspåfarten, ska utföras till belagd bredd 7 m. Då kan två lastbilar mötas på ett tryggt sätt. Siktsträckor och sidoområden ska analyseras och ytterligare breddökning genomföras där det erfordras, till exempel i kurvor, så att längre fordon inte behöver gena i motsatt körfält.

Sidoområden/slänter byggs om så att kraven i Trafikverkets regler för vägar och gators utformning uppfylls (Trafikverkets publikationer 2015:086, 2015:087, 2015:088, 2015:089, 2015:090)). I säkerhetszonen ska oeftergivliga hinder, till exempel, träd och större stenar avlägsnas. Vägräcken används vid behov på de sträckor där sidoområdet inte rimligen kan byggas om.

Hastighetsbegränsning

En hastighetssänkning till 60 km/h bör övervägas på väg 551, mellan motorvägspårfarten och Tungelsta. Det är Länsstyrelsen som beslutar om hastighetsförändringar.

Bärighetsutredning

Bärighetsförbättrande åtgärder behöver sannolikt utföras med anledning av den ökade tunga trafiken. En bärighetsutredning behöver därför göras som omfattar väg 551 mellan motorvägspåfarten och Tungelsta.

TDOK 2010:26 Mall_Brev v.3 (Fastställd av Trafikverket)

Trafikverket
172 90 Sundbyberg
Besöksadress: Solna Strandväg 98

Texttelefon: 010-123 50 00
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Elisabeth Lloyd
Samhällsplanerare
Direkt: 010-123 70 49
Mobil: 072-732 45 97
elisabeth.lloyd@trafikverket.se

Förlängning av breddad vägsträcka

I bilaga 1A till aktbilaga 306, punkt 5 anges en förlängning av den föreslagna breddningen av väg 551. Mark- och miljööverdomstolen undrar vilken betydelse denna föreslagna breddning har avseende trafiksäkerheten på den berörda sträckan.

Om föreslagna åtgärder enligt ovan genomförs förbättras trafiksäkerheten i jämförelse med dagens situation.

Trafiksäkerhet på väg 551 mot Tungelsta

Mark- och miljööverdomstolen vill veta Trafikverkets inställning till hur vägen från den planerade nya infarten och norrut mot Tungelsta påverkas av transporterna till och från den ansökta verksamheten, mot bakgrund av vad som framförts av Sand & Grus AB Jehander och de enskilda motparterna i målet om trafiksäkerhet och vägens beskaffenhet avseende den sträckan av Söderbyvägen.

Vägen norrut från bergtäkten mot Tungelsta kommer att få viss trafikökning av tung trafik och där bör också åtgärder vidtas för ökad trafiksäkerhet och bärighet. Befintlig väg är smal och krokig med många utfarter, i synnerhet på den norra delen, och även en måttlig trafikökning bedöms påverka trafiksäkerheten negativt

Vägens utformning och läge i närheten till fastigheter gör att Trafikverket bedömer att erforderliga åtgärder på vägen kan vara svåra att genomföra. Trafikverkets bedömning är därför att trafiksäkerheten kommer att försämras.

Trafiksäkerhet på väg 551

Mark- och miljööverdomstolen undrar över hur trafiksäkerheten på den aktuella vägen påverkas av transporterna till och från den ansökta verksamheten. Med den aktuella vägen avses Söderbyvägen/väg 551 från motorvägspåfarten fram till Tungelsta via den nya sträckningen via Lillgårdsvägen/Stavsvägen.

För väg 551 mellan motorvägspåfarten och infarten till bergtäkten förbättras trafiksäkerheten jämfört med dagens situation, förutsatt att föreslagna åtgärder enligt ovan genomförs. På sträckan mellan infarten och Tungelsta se text ovan.

Lillgårdsvägen och Stavsvägen på den här sträckan är kommunala vägar och för aktuell information om vägarnas status och påverkan på trafiksäkerhet hänvisas till Haninge kommun.

Övrigt

Trafikverket påminner om att innan några åtgärder planeras på väg 551 krävs ett avtal med Trafikverket. Avtalet reglerar den fortsatta processen där Trafikverkets granskning av handlingar och bevakning under byggtiden. Bevakningen bekostas av exploatören. Ovan föreslagna åtgärder som breddning av vägen och åtgärder i sidoområdet kräver sannolikt en vägplaneprocess. Samtliga åtgärder på vägen ska planeras och genomföras i samråd med Trafikverket samt bekostas av sökanden.

För Trafikverket Region Stockholm

Elisabeth Lloyd
Samhällsplanerare

TDOK 2010:26 Mall_Brev v.3 (Fastställd av Trafikverket)

Trafikverket
172 90 Sundbyberg
Besöksadress: Solna Strandväg 98

Texttelefon: 010-123 50 00
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Elisabeth Lloyd
Samhällsplanerare
Direkt: 010-123 70 49
Mobil: 072-732 45 97
elisabeth.lloyd@trafikverket.se

SVEA HOVRÄTT
060202

INKOM: 2017-01-16
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 317

Till

Svea hovrätt

Mark- och miljööverdomstolen

YTTRANDE

M 10855-15, angående ansökan om tillstånd till bergtäktsverksamhet m.m. på fastigheten Ekeby 12:7 i Haninge kommun

Mark- och miljööverdomstolens föreläggande, aktbilaga 316, åberopas. Sand & Grus AB Jehander ("**Jehander**") inkommer härmed med yttrande över Trafikverkets yttrande den 14 december 2016, aktbilaga 315.

1. Trafiksäkerhetsåtgärder söderut från täktinfarten

Trafikverket har utöver de åtgärder som tidigare har överenskommits mellan Trafikverket och Jehander föreslagit ytterligare trafiksäkerhetshöjande åtgärder på väg 551 (Söderbyvägen).

- Jehander åtar sig att i samråd med Trafikverket, och på det sätt som Trafikverket föreslår, utföra de trafiksäkerhetshöjande åtgärder på sträckningen mellan den tänkta täktutfarten och söderut till påfarten till väg 73 (Nynäsvägen) i enlighet med vad som anges i Trafikverkets yttrande.

2. Trafiksäkerhetsåtgärder avseende täktufarten

Trafikverket påpekar att tung trafik som följer av täktverksamheten kan bidra negativt till trafiksäkerheten på sträckningen på väg 551 (Söderbyvägen) norrut från den tänkta täktufarten. Av denna anledning har Jehander, med hjälp av WSP Sverige AB, tagit fram förslag på ytterligare trafiksäkerhetshöjande åtgärder i syfte att begränsa möjligheterna för tung trafik att färdas på sträckningen från täktutfarten och norrut längs väg 551 (Söderbyvägen) mot Tungelsta.

För närmare beskrivning av de förslagna åtgärderna samt möjliga ytterligare åtgärder, se Bilaga 1 och 2. I korthet innebär förslagen att utfarten utformas som ett "Y" med snäv vinkel i norrgående riktning istället för som ett "T". Utformningen kommer samtidigt att underlätta för tung trafik att svänga åt höger och fortsätta söderut längs väg 551. Utformningen kommer inte att innebära begränsningar för personbil att göra vänstersväng och detta bedöms inte heller inverka negativt på trafiksäkerheten.

För att ytterligare styra trafikbeteendet finns möjligheter att införa förbud mot vänstersväng för tung trafik samt uppföra väganvisningar med lokaliseringsmärken som anvisar till täktverksamheten redan från väg 72 (Nynäsvägen) från båda riktningar. Dessa åtgärder förutsätter dock beslut av länsstyrelsen. Se vidare bilaga 1.

Den exakta utformningen av utfarten är beroende av flera faktorer, såsom terrängen och siktförhållanden, och kan därför bestämmas först vid projektering. Utformningen förutsätter dessutom godkännande av Trafikverket. Jehander ser i och för sig inga hinder mot att Trafikverket godkänner en utformning i enlighet med förslaget, men eftersom utformningen är beroende av Trafikverkets framtida beslut så kan Jehander inte lämna ett specifikt åtagande i målet. Jehander föreslår därför att tillsynsmyndigheten bemyndigas att besluta om detaljutformningen av utfarten mot väg 551 efter detaljprojektering och/ eller andra åtgärder för att säkerställa trafiksäkerheten norrut från täktutfarten, vid behov efter godkännande av Trafikverket.

- Jehander hemställer att Mark- och miljööverdomstolen överlåter på länsstyrelsen, i egenskap av tillsynsmyndighet, att besluta om nödvändiga åtgärder syftande till att trafiksäkerheten på väg 551 inte försämras, vid behov efter godkännande av Trafikverket.

- Jehander föreslår vidare att länsstyrelsen erinras om sin möjlighet att genom trafikföreskrifter besluta om förbud mot vänstersväng eller skyltning.

- Om Mark- och miljööverdomstolen bedömer att verksamhetens tillåtlighet är beroende av möjligheterna för tung trafik att färdas norrut från täktutfarten, godtar Jehander att tillståndet villkoras av att täktutfarten utformas så att vänstersväng med tung lastbil omöjliggörs, alternativt att trafikföreskrifter om förbud mot vänstersväng meddelas.

3. Frågan om verksamhetens tillåtlighet

Med de skyddsåtgärder och det bemyndigande som föreslås medför den ansökta verksamheten inte någon försämrad trafiksituation längs med väg 551. Hinder mot tillstånd för verksamheten föreligger därmed inte på denna grund.

För att belysa det angelägna allmänintresset av att tillstånd meddelas för täkten i Ekeby vill Jehander avslutningsvis hänvisa till Sveriges Geologiska Undersöknings ("**SGU**") nya rapport om ballastproduktionen i Sverige 2015 (SGU:s periodiska publikationer 2016:3) där det på sid 6-7 anges:

Sveriges storstadsregioner är Europas snabbast växande områden. Bara i Stockholm uppskattas befolkningen öka med en halv miljon fram till år 2030 (SCB). Denna samhällsomvandling kan bli en enorm utmaning för miljön när allt byggmaterial – mer än hundra miljoner ton sten, sand och grus per år – ska brytas, lastas, lagras och transporteras fram till våra byggplatser. Idag är uppskattningsvis var fjärde lastbil i Stockholms län en ballasttransport. I takt med att de svenska täkterna placeras mer avlägset i förhållande till byggplatserna kommer transporterna av ballastmaterial att öka. För att inte kraftigt öka transportsträckorna krävs det att fler bergtäkter placeras på ur transportsynpunkt gynnsamma platser samt att det skapas fler upplagsplatser i tätortsregionerna.

I rapporten (sid 24-27) utvecklar SGU sin syn på behovet ökad ballastproduktion och nya bergtäkter, särskilt i storstadsregionerna, för att möta ett ökat behov av ballastförsörjning och samtidigt möjliggöra korta och effektiva transporter.

SGU:s rapport visar tydligt att Ekeby behövs för att klara ett framtida byggande av infrastruktur och bostäder i Stockholmsregionen utan att de negativa följdeffekterna i form av långväga transporter blir oacceptabelt stora.

Malmö den 16 januari 2017

SAND & GRUS AB JEHANDER, genom

Bo Hansson
(enligt fullmakt)

Philip Herrström
(enligt fullmakt)

Bilagor

1. WSP Sverige AB, Förslag till trafikreglering av Ekeby täkten
2. Täktutfarten

UPPDRAGSNAMN
Jehander Ekeby täkt

UPPDRAGSNUMMER
10141618/10244750

FÖRFATTARE
Jenny Norén

DATUM
2017-01-05

FÖRSLAG TILL TRAFIKREGLERING VÄG 551

Täktansökan, Ekeby 12:7 i Haninge kommun, Sand och Grus AB Jehander, mål nr M10855-15

Sammanfattning

Genom att utforma anslutningen, till bergtäkt mm på fastigheten Ekeby 12:7, mot Söderbyvägen (väg 551), som ett Y kommer den tunga trafiken att styras till södergående trafikrörelser. Genom att korsningens utformning förhindrar den tunga trafiken att välja färdväg norrut, mot Tungelsta, men möjliggör personbilstrafik (ex för anställda i närområdet) kommer inte andelen tung trafik att öka på väg 551 norr om täkten.

På väg 551 söder om anläggningen finns redan en plan som är framtagen i samråd med Trafikverket, med åtgärder för att förbättra framkomligheten och öka trafiksäkerheten.

För att förstärka anläggningens ambition om att inte transporter ska gå genom orten Tungelsta önskas även en komplettering av lokala trafikföreskrifter om förbjuden vänstersväng med tunga fordon från anläggningen, vilket Länsstyrelsen kan besluta om.

Rådande förhållanden

Väg 551, Söderbyvägen, är i dagsläget upp till 6.5 meter bred och löper genom landsbygdsmiljö, utan randbebyggelse[1] med få direktutfarter samt vägkorsningar. Del av sträcka är kurvig i såväl plan som profil. I syfte att öka ledningen för förare har vägmärke varning för fler farliga kurvor och markeringspilar satts upp.

Väg 551 är på berörd sträcka belägen utom tättbebyggt område, vilket innebär att reglerad högsta tillåtna hastighet är 70 km/tim bashastighet.

Bärighetsklass[2] är en begränsning av det faktiska tryck, respektive fordonsaxel, får ge till vägbanan från fordonet. Det är Trafikverket (centralt) som beslutar om föreskrifter om bärigheten ska avvika från "normala" klass 1. När kommunen är väghållare är de beslutande beträffande avvikelser.

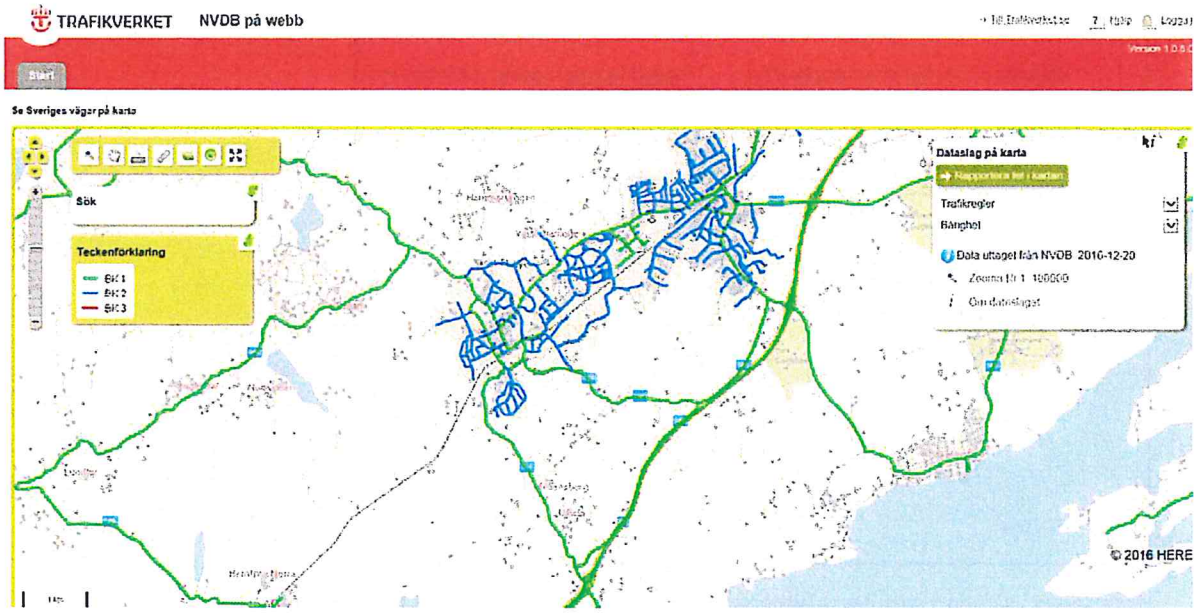
LEGAL#14573141v2

[1] Randbebyggelse = minst 10 bostadshus inom 50 meter från vägkant inom en 500 meter lång vägsträcka

[2] https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Yrkestrafik/Gods-och-buss/Matt-och-vikt/Grundregler/

WSP Samhällsbyggnad
Bergmästaregatan 2
791 30 Falun
Besök: Bergmästaregatan 2
Tel: +46 10 7225000
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
http://www.wspgroup.se

Väg 551 är i december 2016 upplåten för full bärighet, vilket innebär att trafik enligt bärighetsklass 1 (BK1) är tillåten, från korsningen med väg 73 i söder till Tungelsta i norr. Dock är plankorsningen med järnvägen nu permanent stängd för biltrafik i samband med utbyggnaden av dubbelspår på Nynäsbanan. En alternativ väg är anlagd som ansluter till Stavsvägen (väg 556) men för att nå denna måste trafiken passera en kort sträcka på en kommunal väg (Lillgårdsvägen). Den korta sträckan av Lillgårdsvägen är inte upplåten för full bärighet utan här är endast trafik enligt bärighetsklass 2 (BK2) tillåten. Det innebär att fullastade fordon från täktverksamheten inte kan passera denna väg för att nå Tungelsta centrum. Det är dock möjligt för kommunen att ändra klassningen till full bärighet. Enligt Trafikverkets uppgifter, se MKB Ekeby, trafikeras väg 551 av ca 850 fordon per dygn. Kommunala gator i Tungelsta har BK2.

Uttag från NVDB[3] avseende bärighetsklass i området.

Vid en övergripande kontroll av trafiksäkerheten på väg 551, genom ett uttag i olycksdatabasen STRADA (Transportstyrelsen) av olyckorna som inträffat de senaste fem åren på sträckan, konstateras att tung trafik är inte är särskilt förekommande i olyckorna. Främst är det singelolyckor vid halt väglag, i huvudsak oskyddade trafikanter i olycka utan annat fordon, som återkommer. Se tabell nedan:

Trafikantkategori i konflikt med	Singel	Djur	Fotgängare	Cykel	Moped	MC	Personbil	Lastbil	Buss
Fotgängare	2 (0, 0, 0, 1, 1)								
Cykel	1 (0, 0, 1, 0, 0)								
Moped	1 (0, 0, 0, 0, 1)								
MC									
Personbil	3 (0, 0, 0, 1, 2)						1 (0, 0, 0, 1, 0)		
Lastbil			1 (0, 0, 0, 1, 0)						
Buss									
Spårbundet									
Övrigt									

Siffrorna inom parentes visar antalet (Dödsolyckor, Dödsolyckor (ej officiell statistik), Allvarliga olyckor, Måttliga olyckor, Lindriga olyckor)

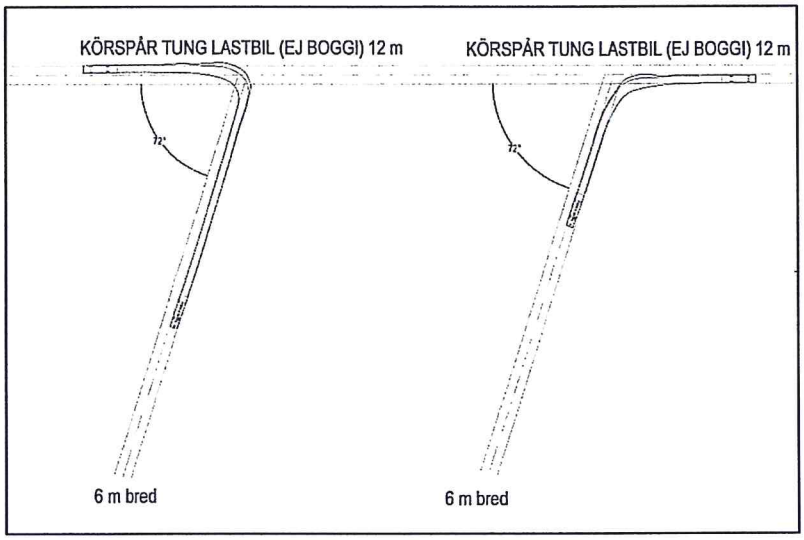
[3] https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket

Förslag till trafikregleringar och andra åtgärder

Utformning av anslutning

Anläggningen avser att utforma anslutningen av vägen till väg 551 så att svängande fordonsrörelser norrut förhindras. Svängradien för tunga fordon är avgörande för anslutningens vinkel och bredd. Genom att förskjuta anslutningen som ett Y (72 graders vinkel är "brytpunkten") istället för rakt som ett T, kan förare av tunga fordon tvingas att köra söderut på grund av utformningen av anslutningen.

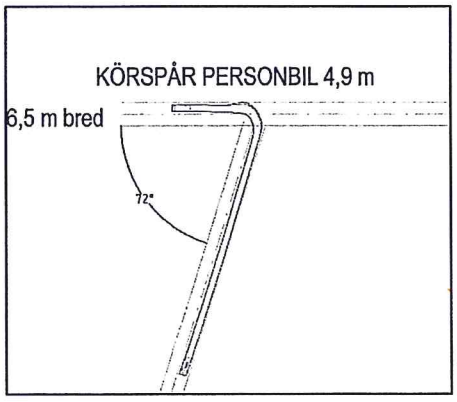
Exakt utformning måste projekteras i ett senare skede, med förhållande för avrinning av vatten, siktförhållanden, bärplan, terrängmodell mm, men en principlösning kan se ut som följande:

Körspåren i skissen simulerar hjulspåren för en normal, enkelaxlig lastbil, vilken har den snävaste svängradien. Körspåren för vänstersväng är dimensionerade för ¾-dels rattutslag i 10 km/tim, med andra ord en rejält snäv manöver.

De fordon som trafikerar täkten för transporter är troligen försedda med två eller tre bakaxlar och har därför vidare svängradie. Lastbilar med släp har ännu vidare svängradie.

För personbilar utgör föreslagen utformning inga begränsningar för vänstersväng.

I detaljprojekteringsskede går det att utforma anslutningen med refuger, överkörningsbara ytor för eventuell räddningstrafik/nödsituationer och möjlighet finns även för höjdbegränsare för att ytterligare styra trafiken enligt önskemål.

Förbud mot vänstersväng

Enligt vägmärkesförordningen (SFS 2007:90) ska vägmärken och andra anordningar tillsammans med väg- och gatuutformningen ge trafikanten vägledning, styrning och information för en effektiv och säker trafik. (1 kap. 3 §)

Utformningen av anslutningen blir den avgörande, men för att förstärka budskapet kan förbud mot vänstersväng förstärka upp det önskade beteendet på platsen. Länsstyrelsen kan besluta om lokala trafikföreskrifter (särskilda trafikregler) om förbjuden vänstersväng från täkten, antingen med tunga fordon (ex totalvikt 20 ton eller lastbilar). Då förstärks beteendet med såväl utformning av utfart som ett förbud och icke önskad trafik norrut begränsas avsevärt. Personbilar, exempelvis anställda, bör kunna ha möjlighet att göra vänstersväng.

Vägvisning till täktverksamheten

Vägvisning med lokaliseringsmärke för inrättning till täktverksamheten, redan från väg 73 i båda riktningar, kan motverka felkörningar med transportfordon. Att underlätta för förare att ta sig till målpunkten är här av vikt, då sk. GPS-körning kan leda trafiken "närmaste vägen", den oönskade färdvägen genom Tungelsta. Kan anläggningen i sin kontakt med förare hänvisa till att det finns vägvisning kan detta undvikas.

Det är Trafikverket som beslutar om vägvisning till anläggning, men den bekostas av den sökande.

Högsta tillåtna hastighet

Genom att det finns förslag på förbättringar av vägsträckan söder om täktverksamhetens planerade läge och anslutning bör hastigheten på sträckan ses över vid ombyggnad.

Länsstyrelsen beslutar om högsta tillåtna hastighet utanför tättbebyggt område. Om det är motiverat av framkomlighet, miljö eller trafiksäkerhet kan Länsstyrelsen utfärda lokala trafikföreskrifter om exempelvis lägre hastighet på sträcka. Det kan finnas anledning för Länsstyrelsen att se över möjligheter till lokala trafikföreskrifter om en sänkning till 60 km/tim på hela eller delar av sträckan norr om anslutningen, till gränsen för tättbebyggt område i Tungelsta där högsta tillåtna hastighet är 50 km/tim idaga.

Förbud mot genomfart

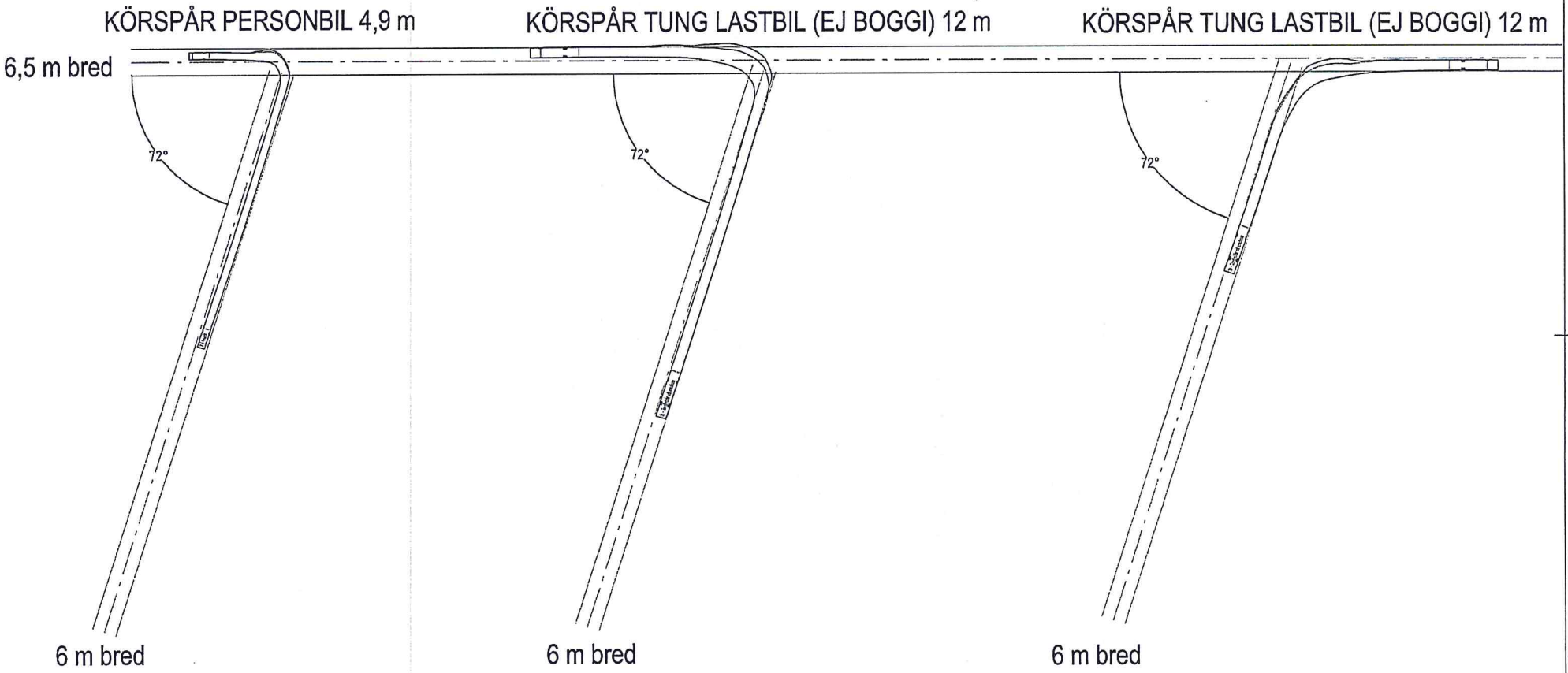
Förbud mot exempelvis tung trafik eller lastbilstrafik kan kombineras med begränsning av totalvikt, bruttovikt eller längd-begränsningar. Dessa särskilda trafikregler beslutas av Länsstyrelsen genom lokala trafikföreskrifter.

Länsstyrelsen skulle även kunna införa förbud mot genomfart för tung trafik mellan väg 73 i söder och 556 i norr, via väg 551 och Tungelsta. Dock bör tunga transporter för leveranser inom orten vara möjliga, varvid ett generellt förbud eller nedklassning av bärigheten inte är ett fullgott alternativ, då det kan hindra andra näringsidkare eller transporter inom näringsverksamheter i området.

Falun 2017-01-05

WSP Sverige AB

Jenny Norén

KÖRSPÅR PERSONBIL 4,9 m
KÖRSPÅR TUNG LASTBIL (EJ BOGGI) 12 m
KÖRSPÅR TUNG LASTBIL (EJ BOGGI) 12 m
6,5 m bred
72°
72°
72°
6 m bred
6 m bred
6 m bred

Länsstyrelsen Stockholm

Datum
2017-02-15

Beteckning
5513-3478-2016

Enheten för miljöskydd
Lars Åkerblad

SVEA HOVRÄTT
060202
INKOM: 2017-02-15
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 321

Svea.avd6@dom.se

Överklagande av tillstånd för bergtäkt m.m. på fastigheten Haninge Ekeby 12:7 i Haninge kommun

Mål nr M 10855-15 060202

Länsstyrelsen har förelagts att yttra sig över ingivna yttranden från Trafikverket och Sand & Grus AB Jehander (bolaget) avseende trafikfrågor m.m.

Länsstyrelsen noterar att Trafikverket har gjort vissa ändringar och tillägg beträffande nödvändiga trafiksäkerhetshöjande åtgärder för väg 551 från infarten och söderut till Nynäsvägen. Det innebär bl.a. att vägen behöver breddas till 7 meter med eventuellt ytterligare breddning i kurvor för att längre fordon inte ska behöva gena i motsatt körfält. Länsstyrelsen förutsätter att dessa åtgärder är tillräckliga för att det aktuella vägavsnittet ska medge en säker trafikmiljö för samtliga trafikantgrupper som nyttjar vägen.

Trafikverket bedömer vidare att det kan vara svårt att genomföra nödvändiga trafiksäkerhetsåtgärder på väg 551 från täktutfarten och norrut mot Tungelsta och att trafiksäkerheten därför kommer att försämras. Länsstyrelsen har i yttrande till Mark- och miljödomstolen kommenterat frågan och vidhåller inställningen att materialtransporter norrut mot Tungelsta är olämpliga och bör förhindras.

Bolaget har föreslagit en utformning av utfarten så att vänstersväng med tung lastbil förhindras liksom införande av förbud mot vänstersväng. Länsstyrelsen kan inte bedöma om bolagets föreslagna åtgärder är tillräckliga för att förhindra lastbilstrafik norrut mot Tungelsta.

I bolagets bemötande av Trafikverkets yttrande hemställs att Mark- och miljööverdomstolen överlåter på Länsstyrelsen, i egenskap av tillsynsmyndighet, att besluta om nödvändiga åtgärder som syftar till att trafiksäkerheten på väg 551 inte försämras. Bolaget föreslår att tillsynsmyndigheten bemyndigas att besluta om detaljutformning av utfarten mot väg 551 efter detaljprojektering och/eller andra åtgärder för att säkerställa trafiksäkerheten norrut från täktutfarten.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om Länsstyrelsen, såsom tillsynsmyndighet för täktverksamheten, har mandat att besluta om trafiksäkerhetsåtgärder i anslutning till allmän väg och områden utanför täktens verksamhetsområde. Åtgärder inom vägområdet prövas av Trafikverket. Av 22 kap. 25 § miljöbalken framgår att Mark- och miljödomstolen får överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta om villkor av mindre betydelse, men Länsstyrelsen ifrågasätter om villkor avseende trafiksäkerhetsåtgärder är av en sådan mindre betydelse som kan omfattas av denna delegation.

Länsstyrelsen har inga övriga synpunkter på ingivna yttranden.

Beslutet har fattats av miljöskyddschef Lena Pettersson med miljöhandläggare Lars Åkerblad som föredragande.

MANNHEIMER SWARTLING

SVEA HOVRÄTT
060202

INKOM: 2017-03-02
MÅLNR: M 10855-15
AKTBIL: 323

Till

Svea hovrätt

Mark- och miljööverdomstolen

YTTRANDE

M 10855-15, angående ansökan om tillstånd till bergtäktsverksamhet m.m. på fastigheten Ekeby 12:7 i Haninge kommun

Mark- och miljööverdomstolens föreläggande, aktbilaga 322, åberopas. Sand & Grus AB Jehander ("**Jehander**") inkommer härmed med yttrande över Länsstyrelsen Stockholms yttrande den 15 februari 2017, aktbilaga 321, samt över vad Trafikverket anfört om genomförande av bärighetutredning avseende väg 551 i sin skrivelse den 14 december 2016, aktbilaga 315.

1. Länsstyrelsens yttrande

1.1 Bakgrund

Jehander vill inledningsvis erinra om sitt åtagande att genomföra de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som föreslagits (se bl.a. Jehanders yttrande den 16 januari 2017 med tillhörande bilagor). Bolaget ser positivt på alla åtgärder som kan bidra till en förbättrad trafiksäkerhet i och med den planerade verksamheten.

Jehander vill vidare förtydliga bolagets inställning avseende Länsstyrelsens roll i egenskap av tillsynsmyndighet i förhållande till verksamhetens påverkan på trafiksäkerhetsfrågor. Den hemställan som bolaget gjorde i yttrandet den 16 januari 2017 om att Mark- och miljödomstolen ska överlåta på länsstyrelsen att besluta om nödvändiga åtgärder avseende trafiksäkerheten, avser inte ett bemyndigande enligt 22 kap. 25 § miljöbalken. Jehanders inställning är att tillståndet ska förenas med ett villkor som anger att tillståndet inte får tas i anspråk förrän vänstersväng, norrut mot Tungelsta, för tung trafik i täktutfartens anslutning till väg 551 förhindrats. Bolaget utvecklar detta nedan i avsnitt 1.3.

1.2 Länsstyrelsens respektive Trafikverkets ansvarsområden

De trafiksäkerhetshöjande åtgärder som föreslagits av Jehander syftar bl.a. till att hindra tung trafik från att svänga vänster vid täktutfarten på väg 551 och därmed norrut mot Tungelsta. Jehanders föreslagna åtgärder inbegriper bl.a. en särskild utformning av anslutningen från den enskilda vägen från täkten till väg 551, samt ett förbud mot vänstersväng för tung trafik vid den aktuella anslutningen.

Täktutfarten som ska ansluta till väg 551 kommer att anläggas på en fastighet som Jehander arrenderar. Vägen är således enskild väg med markägaren som väghållare. Väg 551 är en allmän väg där staten är väghållare. Trafikverket handhar väghållningen för statens räkning och har således ansvar för drift och underhåll. Trafikverkets ansvarsområde innefattar även enskilda vägars anslutning till allmänna vägar där staten är väghållare.[1] I allmänhet samråder Trafikverket i hög grad med berörd länsstyrelse i frågor om vägar och trafiksäkerhet, exempelvis vid byggande av allmän väg samt förändring av enskild väg till allmän.

Länsstyrelsen har enligt trafikförordningen (1998:1276) rätt att under vissa förutsättningar besluta om lokala trafikföreskrifter för allmänna vägar där staten är väghållare. Länsstyrelsen kan exempelvis besluta om förbud mot vänstersväng, antingen för ett visst fordonsslag så som lastbilar, eller för tunga fordon överstigande en viss totalvikt.[2] Vidare har Länsstyrelsen möjlighet att besluta om hastighetsbegränsningar om det anses motiverat ur trafiksäkerhetssynpunkt.

1.3 Trafiksäkerhetsåtgärder avseende täktutfarten

Jehander anser att det mest ändamålsenliga sättet att säkerställa en tillfredsställande trafiksäkerhet i samband med täktverksamheten är att förena tillståndet med ett villkor om trafiksäkerhet. Villkoret föreslås få följande lydelse:

Tillståndet får inte tas i anspråk förrän länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet konstaterat att anslutningen till väg 551, från den nya enskilda vägen från täktverksamheten, inte medger vänstersväng norrut mot Tungelsta för fordon med en totalvikt överstigande 3,5 ton.

Genom det föreslagna villkoret säkerställs att verksamheten inte kan påbörjas förrän den eftersträvade trafiksäkerheten uppnåtts. Jehander åtar sig att genom kontakt med länsstyrelsen, Trafikenheten, respektive Trafikverket, tillse att nödvändiga trafiksäkerhetshöjande åtgärder kommer till stånd. En sådan nödvändig åtgärd kan exempelvis bestå i en särskild utformning av anslutningen, med konsekvensen att det blir praktiskt omöjligt för tunga lastbilar att svänga norrut mot Tungelsta (se närmare beskrivning i Jehanders yttrande av den 16 januari 2017). Ett annat alternativ är att Jehander ansöker hos länsstyrelsen om införandet av en lokal trafikföreskrift innebärande förbud mot vänstersväng för tung trafik vid den aktuella utfarten. Ett sådant förbud innebär inte endast att tung trafik från täkten och norrut mot Tungelsta blir

[1] Se 39 § väglagen (1971:948).
[2] Se bl.a. 10 kap. 1 § andra stycket p. 10 trafikförordningen (1998:1276).

omöjlig i praktiken utan även i teorin. Det är Jehanders uppfattning att dessa åtgärder, såväl var för sig som tillsammans, kommer att leda till en tillfredsställande trafiksäkerhet eftersom tung trafik inte kommer att kunna färdas från täkten och norrut på väg 551 mot Tungelsta.

Den föreslagna lösningen innebär att Jehander har en faktisk och rättslig möjlighet att uppfylla villkoret. Den föreslagna villkorskonstruktionen kan jämföras med möjligheten att villkora ett tillstånd med att kommunen godkänner en detaljplan. I båda fallen är tillståndet beroende av att en föreslagen åtgärd godkänns av ett annat organ än prövningsinstansen. I detta fall ankommer det på länsstyrelsen att i egenskap av tillsynsmyndighet tillse att villkoret är uppfyllt innan tillståndet tas i anspråk.

Jehander vill påpeka att det inte finns några relevanta intressen som riskerar att påverkas negativt av det föreslagna villkoret och de åtgärder som följer därmed. Villkoret kommer endast att påverka den trafik som färdas på den enskilda vägen till och från täktverksamheten.

Enligt Jehanders förmenande är det viktigt att den föreslagna begränsningen fastställs som ett villkor, och inte blir en del av tillståndsmeningen. Tungelsta är ett samhälle med hög tillväxttakt och som ett led i utvecklingen kommer väg 551 troligtvis att anpassas för tung trafik även norrut mot Tungelsta. En sådan utveckling skulle medföra nya omständigheter och borde därmed rimligen kunna föranleda att utfartsvillkoret i framtiden kan ändras eller upphävas enligt 24 kap. 8 § miljöbalken.

I tillägg till ovan har det vid kontakter med Trafikverket framkommit önskemål om att den nya enskilda vägen ska asfalteras närmast anslutningen till väg 551 i syfte att undvika grusspill på den allmänna vägen. Jehander har inget att erinra mot denna åtgärd och åtar sig att asfaltera den föreslagna delen av den enskilda vägen.

2. Bärighetutredning avseende väg 551

Trafikverket har i yttrande 14 december 2016 anfört att det behöver göras en bärighetsutredning som omfattar väg 551 mellan påfarten till väg 73 och Tungelsta.

Vad gäller den del av väg 551 som sträcker sig från täktutfarten och norrut mot Tungelsta har det vid kontakt med Trafikverket framgått att bärigheten på sträckan är godtagbar. Jehander är därför av uppfattningen att det inte föreligger något behov av en bärighetsutredning för den delen av väg 551. För det fall det skulle anses nödvändigt att göra en bärighetsutredning avseende sträckan anser Jehander att det med hänsyn till de åtgärder och restriktioner som bolaget åtar sig i målet inte är skäligt att utredningen ska bekostas av bolaget. Bland annat följer av det föreslagna villkoret ovan att tung trafik från täktverksamheten förhindras att färdas på, och kommer således inte att belasta, den aktuella sträckan.

Väg 551 har under hösten 2016 varit föremål för bärighetsinspektion varigenom sträckan blev godkänd för full bärighet. Enligt uppgift från Trafikverket är det inte aktuellt att sänka bärigheten. Beträffande den del av vägen som sträcker sig från täktutfarten och söderut mot påfarten till väg 73 har det därtill genomförts

bärighetsutredning i anslutning till Jehanders utredning av lämpliga trafiksäkerhetshöjande åtgärder på sträckan, samt att Trafikverket har träffat överenskommelser om hur denna sträckning ska säkras för tyngre trafik. Enligt Jehanders mening föreligger det således inte något behov av ytterligare bärighetsutredning avseende sträckan söderut från täktutfarten. Jehander överlåter dock på Mark- och miljööverdomstolen att bedöma behovet av en ytterligare bärighetsutredning avseende den aktuella sträckan. För det fall det anses nödvändigt har bolaget inget att erinra mot att genomföra en bärighetsutredning, och anser att en utredning i sådant fall bör göras i samråd med Trafikverket för att närmare avgöra utredningens omfattning.

Malmö den 2 mars 2017

SAND & GRUS AB JEHANDER, genom

Bo Hansson
(enligt fullmakt)

Philip Herrström
(enligt fullmakt)

Dnr KS 2017/110

§ 104 Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026

Sammanfattning

Stockholms stad har gjort en utredning om Stockholms möjligheter att arrangera vinter-OS och Paralympics 2016. Möjligheterna bedöms som goda för att arrangera evenemangen tillsammans med Falun och Åre. En intresseanmälan till Internationella Olympiska Kommittén (IOK) förbereds.

Haninge kommun, området runt Rudan, nämns i utredningen som ett tänkbart reservalternativ till huvudalternativet Tullinge för längdskid-åkning och skidskytte. Inga närmare utredningar har hittills gjorts om hur ett genomförande tekniskt och ekonomiskt skulle gå till.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen redogör i bifogad skrivelse för de kontakter som hittills har varit mellan Stockholms stad och Haninge kommun. Vidare redogörs för vilka utredningar som enligt förvaltningens mening behövs för att slutligt avgöra om det är lämpligt och rimligt att kommunen bejakar Rudanområdet som reservalternativ till Tullinge. Utredningarna har initierats men kommer inte att vara klara inom tiden för den nu aktuella remissen från Stockholms stad. Något definitivt ställningstagande till Rudanområdet som reservalternativ kan därför inte ske ännu.

Underlag för beslut

Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-04-03, ”Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026”.

Stockholms stads skrivelse 2017-02-03.

Stockholms stads utredning, se länken nedan

http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Stadsledningskontoret/Vinter-

OS-och-Paralympics-2026/Bilagor-till-rapport-OS-och-Paralympics-2026/

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens bifogade skrivelse skall utgöra Haninge kommuns remissvar till Stockholms stad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens bifogade skrivelse skall utgöra Haninge kommuns remissvar till Stockholms stad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Stockholms stad, Haninge kultur- och fritidsnämnd, Haninge stadsbyggnadsnämnd

Haninge kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommundirektören

3 april 2017

Kommunstyrelsen

Remiss: Utredning om möjligheten att arrangera vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026

Bakgrund

Stockholms stad har gjort en utredning om Stockholms möjligheter att arrangera vinter-OS och Paralympics 2016. Möjligheterna bedöms som goda för att arrangera evenemangen tillsammans med Falun och Åre. En intresseanmälan till Internationella Olympiska Kommittén (IOK) förbereds.

Haninge kommun, området runt Rudan, nämns i utredningen som ett tänkbart reservalternativ till huvudalternativet Tullinge för längdskidåkning och skidskytte. Inga närmare utredningar har hittills gjorts om hur ett genomförande tekniskt och ekonomiskt skulle gå till.

Kontakter med Stockholms stad

Under Stockholms stads arbete med den nu remitterade utredningen har underhandskontakter tagits med kommunstyrelseförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen i Haninge kommun. Fråga har ställts från staden om huruvida området runt Rudan är tänkbart som reservalternativ till huvudalternativet Tullinge för längdskidåkning och skidskytte vid ett ev vinter-OS och Paralympics 2026.

Kommunstyrelseförvaltningen har meddelat staden att Haninge kommun i princip är positiv till att utgöra ett sådant alternativ. Eftersom frågan har ställts till kommunen i ett relativt sent skede i stadens arbete med sin intresseanmälan för evenemanget, har kommunstyrelseförvaltningen även meddelat staden följande.

1. Rudanområdet ägs av kommunen och utgör ett kommunalt naturreservat. Kommunen har inte gjort någon närmare bedömning av i vilken utsträckning reservatsfrågan komplicerar anordnandet av stora skidtävlingar.

2. Det öppna området närmast järnvägen omfattar ca 49 000 m2. Kommunen har inte gjort någon närmare bedömning av om ytan är tillräcklig för stora skidtävlingar.

3. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av stadens utredningsmaterial om huvudalternativet Tullinge. Förvaltningen konstaterar att det är många tekniska och ekonomiska

Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax/e-post	Postgiro	Bankgiro
136 81 Haninge	Rudsjöterrassen 2	Växel: 08-606 70 00 Direkt: 08-606 85 02	08-606 81 40 bengt.svenander@haninge.se	1265-8	

frågor som måste redas ut för att man skall förstå den fulla vidden av att vara en tävlingsplats, både vad avser möjligheter och skyldigheter för kommunen. Förvaltningen konstaterar också att i dagsläget finns inget motsvarande utredningsmaterial avseende Rudanområdet.

4. Staden behöver snarast klargöra för Haninge kommun huvuddragen i innebörden av att utgöra reservalternativ om staden önskar redovisa Haninge som reservalternativ i sin intresseanmälan. Kommunen är i behov av ett underlag av motsvarande standard som har tagits fram för huvudalternativet Tullinge.

Kommunstyrelseförvaltningen har framfört ovanstående fyra punkter till staden per mejl 2017-01-09. Ingen av punkterna har utretts vidare sedan dess. Den nu remitterade utredningen innehåller därför inga svar på frågorna.

Efter det att ovanstående besked lämnades till Stockholms stad och att remissen har inkommit, har staden tagit ny kontakt med Haninge kommun. Ansvariga personer från staden träffade kommunen (kommunstyrelseförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen) 2017-03-15. Kommunen framhöll att staden måste säkerställa att tävlingsteknisk expertis klarlägger om ytorna i Rudanområdet är tillräckliga för OS-tävlingar samt att miljö- och juridisk expertis måste klarlägga vilken betydelse det har att Rudanområdet är ett naturreservat.

Vid mötet framkom att staden avser beställa en utredning avseende punkterna 1 och 2 ovan. Därmed kommer ett underlag att tas fram som innehållsligt motsvarar det underlag som finns för Tullinge. Kommunstyrelseförvaltningen har betonat att det är nödvändigt att utredningsresultatet föreligger och bedöms tillsammans med kommunen, innan staden i sin intresseanmälan till IOK över huvud taget kan nämna Haninge som alternativ till Tullinge.

De nämnda utredningarna kommer inte att vara klara inom tiden för den nu aktuella remissen från Stockholms stad. Något definitivt ställningstagande till om kommunen bejakar Rudan som reservalternativ till Tullinge kan därför inte ske ännu.

Avslutningsvis vill kommunstyrelseförvaltningen påtala följande. I den remitterade utredningen nämns både Tvärförbindelse Södertörn och Spårväg Syd som faktorer att ta hänsyn till. Det handlar om att byggena av dessa projekt tidsmässigt kan påverka tillgängligheten till några av tävlingsanläggningarna för vinter-OS, särskilt Flottsbroanläggningen i Huddinge men även Tullinge. Saken behandlas i utredningens huvudtext på ett neutralt sätt. I utredningens bilaga 11 är frågan beskriven på ett mer problematiserande sätt.

Kommunstyrelseförvaltningen motsäger inte att de två infrastrukturprojekten kan ha en påverkan på tillgängligheten till OS-anläggningarna, beroende på när i tid projekten

genomförs. Om en intressekonflikt uppkommer är det enligt Haninge kommuns uppfattning

otänkbart att infrastrukturprojekten skall tvingas stå tillbaka. De båda projekten är av yttersta vikt för Södertörns utveckling. De måste gå före allt annat. Arrangören av vinter-OS och Paralympics måste anpassa sig efter detta.

Bengt Svenander

Remissinstanser enligt sändlista

Kontorsremiss utredning beträffande Stockholms möjligheter att arrangera vinter-OS och Paralympics 2026

Den 4 maj 2016 beslutade kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för att ansöka om att arrangera vinter-OS och Paralympics 2026 i Stockholm. Utredningen visar att det finns förutsättningar för ett vinter-OS och Paralympics i Stockholm 2026 genom att regionen har majoriteten av de anläggningar som behövs, bra infrastruktur och att Internationella Olympiska Kommittén, IOK, har antagit nya rekommendationer för att skapa hållbara spel vilket tillsammans skapar gynnsamma förutsättningar för Stockholm.

I utredningen presenteras ett förslag där vinter-OS och Paralympics 2026 genomförs i Stockholm, Falun och Åre vilket bedöms vara i linje med IOK:s rekommendationer att i stor utsträckning använda befintliga anläggningar. För att genomföra vinterspelen behöver kommunerna i stockholmsregionen investera 2,2 miljarder kronor i fyra nya eller delvis nya anläggningar med ett högt efterbruksvärde. Bob-, rodel- och skeletonbanan som planeras vid Hammarbybacken är den anläggning som troligen har lägst efterbruksvärde men liknande investeringar i exempelvis Lillehammer används för nöje och rekreation året runt. För vinterspelen behövs också en skidstadion i Hamra eller Rudan, höjning av backen i Flottsbro samt en ny ishall.

Utredningen visar att vinter-OS och Paralympics har förutsättningar att genomföras inom den budget som föreslås utan bidrag från staten eller Stockholms stad utöver kostnader för ansökan som föreslås täckas av Stockholms stad samt Sveriges Olympiska Kommitté (SOK). Den enskilt största intäkten i vinterspelen är bidraget från IOK som över tid ökat och beräknas till 6 700 mnkr 2026. Vinter-OS och Paralympics beräknas kosta 13 600 mnkr.

En viktig beståndsdel av utredningen utgörs av stadens erfarenheter som arrangör av evenemang sedan lång tid tillbaka. Nu senast genomfördes Eurovision Song Contest som Stockholm arrangerade

Stadsledningskontoret

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
stockholm.se

i maj 2016. Erfarenheterna visar att arrangemanget var gynnsamt både för Stockholm både avseende ekonomiskt utfall som turistekonomiska intäkter.

På samma sätt finns det mycket som talar för att vinter-OS och Paralympics skulle innebära en ekonomisk injektion för Stockholm. Det är sällan en extern aktör (IOK) förbinder sig att investera betydande belopp i den offentliga ekonomin i en stad. Det kan komma att ge en skjuts inte bara för Stockholm utan för hela regionen. Kortsiktigt finns det klara vinster avseende sysselsättning och ekonomi. Långsiktigt bidrar detta till nödvändiga samhällsinvesteringar och ett stärkt varumärke. Genom en höjd investeringsnivå kan viktiga steg inom ramen för arbetet med exempelvis Smart city och fossilbränslefri stad tas.

Samtidigt kan idrott tillgängliggöras för fler Stockholmare genom att investeringar i folkligt förankrade idrotter genomförs.

Som utredningen visar finns det betydande utrymme att formulera en ansökan och, vid framgång för denna, genomföra olympiska spel som sätter en ny standard. IOK sätter i Olympic Agenda 2020 upp mål som möjliggör att vinter-OS och Paralympics framöver kan arrangeras på ett hållbart sätt med minskade ekonomiska, sociala och miljömässiga risktaganden. Målen i agendan sammanfaller med de som Stockholm idag arbetar utifrån – om social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Remisshantering och processen framåt

Frågan om att arrangera vinter-OS och Paralympics är komplex och spänner över ett stort antal frågeställningar där vissa har besvarats i utredningen. Genom en kontorsremiss önskar stadsledningskontoret bredda kunskapsunderlaget i utredningen genom att bjuda in ett antal organisationer och myndigheter med bred spridning och förankring i samhället att lämna synpunkter med anknytning till sitt kompetensområde. Utredningen skickas samtidigt till stadens nämnder och bolag i samma syfte. Resultatet av kontorsremissen sammanställs och avvägningar görs. Därefter skickas utredningen på nytt till stadens nämnder och bolag för beredning inför behandling i kommunfullmäktige vilket beräknas till september 2017. Kommunfullmäktige väntas då ta ställning till om staden tillsammans med SOK ska gå vidare med att lämna in en intresseanmälan för att bli kandidatstad samt arbeta vidare mot en formell anmälan.

Stadsledningskontoret
Avdelningen Kommunikation och omvärld

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 291 66
Växel 08-508 290 00
jesper.ackinger@stockholm.se
stockholm.se

Stadsledningskontoret önskar svar på kontorsremissen i word senast den 21 april till vinterspelen2026@stockholm.se. Utredning med samtliga bilagor återfinns på www.stockholm.se/vinterspelen2026. Stadsledningskontoret kommer att bjuda in berörda handläggare till remisseminarier för att underlätta hanteringen. Frågor om remissen eller utredningen kan ställas till vinterspelen2026@stockholm.se.

Vänligen

Ingela Lindh
Stadsdirektör

Stadsledningskontoret
Avdelningen Kommunikation och omvärld

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 291 66
Växel 08-508 290 00
jesper.ackinger@stockholm.se
stockholm.se

Remissinstanser

Stockholms stad

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd
Exploateringsnämnden
Farsta stadsdelsnämnd
Fastighetsnämnden
Idrottsnämnden
Kulturnämnden
Miljönämnden
Rinkeby- Kista stadsdelsnämnd
SGA Fastigheter
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Skärholmens stadsdelsnämnd
Stadsbyggnadsnämnden
Stockholm Business Region
Stockholm Stadshus AB
Stockholm Vatten
Trafiknämnden
Östermalms stadsdelsnämnd

Idrottsorganisationer

Riksidrottsförbundet
Stockholmsidrotten
Svenska Parasportförbundet
Sveriges Olympiska kommitté

Vintersportsförbunden

Konståkningsförbundet
Svenska Bob & Rodelförbundet
Svenska Curlingförbundet
Svenska ishockeyförbundet
Svenska Skidförbundet
Svenska Skidskytteförbundet
Svenska Skittskytteförbundet

Staten

Luftfartsverket

Stadsledningskontoret
Avdelningen Kommunikation och omvärld

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 291 66
Växel 08-508 290 00
jesper.ackinger@stockholm.se
stockholm.se

Länsstyrelsen

Landsting och regioner

Landstinget Dalarna
Region Jämtland
Stockholms läns landsting

Samverkande kommuner

Botkyrka
Falun
Haninge
Huddinge
Solna
Södertälje
Åre

Övriga organisationer

Almega
Amnesty International
Business Sweden
Civil Right Defenders
Dataspelsbranschen
Friluftsfrämjandet
Företagarna
Företagsgrupperna i Stockholm -FGS
Handelskammaren Mittsverige
Hotell o restaurangfacket
HSO Stockholms län
IQ Samhällsbyggnad
Klimataktion
LO
LO-distriktet Stockholm
Mellansvenska Handelskammaren
Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen Stockholm
RFSL
ROKS
Rädda Barnen
SACO

Stadsledningskontoret
Avdelningen Kommunikation och omvärld

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 291 66
Växel 08-508 290 00
jesper.ackinger@stockholm.se
stockholm.se

Sponsrings & Eventföreningen
Stockholms Byggnadsförening
Stockholms Fastighetsägareförening
Stockholms Handelskammare
Sveriges Byggindustrier
Svensk Handel
Svenskt Näringsliv
Swedavia
Svensk Turism
Svenska institutet
Svenska Liftanläggningars Organisation- SLAO
Svenska Taxiförbundet
Svenska Turistföreningen
Säkerhets- och försvarsföretagen
TCO
Unionen
Vision
Visit Sweden
Visita
WWF

För kännedom:

Försvarsmakten
Polismyndigheten
SÄPO
Trafikverket
Tullmyndigheten

Stadsledningskontoret
Avdelningen Kommunikation och omvärld

Hantverkargatan 3J
105 35 Stockholm
Telefon 08-508 291 66
Växel 08-508 290 00
jesper.ackinger@stockholm.se
stockholm.se

Dnr KS 2017/77

§ 105 Remiss: Tydligare regler för små avloppsanläggningar

Sammanfattning

Regeringen har gett Haninge kommun möjlighet att lämna synpunkter på HaV:s rapport ”Tydligare regler för små avloppsanläggningar” med tillhörande konsekvensanalys ”Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar”. Remissvar ska ha kommit in till Miljö- och energidepartementet senast 2017-05-01.

Förslaget till tydligare regler för små avloppsanläggningar har av kommunstyrelseförvaltningen remitterats till Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (SMOHF). Förbundet ställer sig positiva till författningsförslaget för avloppsanläggningar t o m 200 p.e. och gör bedömningen att det kommer ge tydligare regler för fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch och tillsynsmyndighet om vilka regler som gäller för små avloppsanläggningar. Förbundet har vidare anfört att ett utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten bör göras av en regional myndighet i samråd med kommunerna, att det behövs vägledning som komplement till de nya författningsreglerna, samt att fler incitament än författningsregler behövs för att öka åtgärdstakten för små avloppsanläggningar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om tydligare regler för små avloppsanläggningar. Förslaget bedöms öka förutsättningarna för att regelverket ska bli tydligt för fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch och tillsynsmyndigheter. Det är angeläget att författningsreglerna börjar gälla så snart som möjligt. Det är vidare positivt att en vägledning tas fram som komplement till författningsreglerna. Det är bland annat önskvärt med en vägledning om beräkning av belastning för större anläggningar dimensionerade för 51-200 personekvivalenter (p.e.), samt vägledning om toaletter som inte är vattenspolande då hanteringen av avfallet från dessa är en viktig del för att minska

näringsläckage till recipienter. Förvaltningen delar HaV:s bedömning om att det behövs fler incitament än författningsregler, exempelvis ekonomiska incitament, för att öka på åtgärdstakten för små avloppsanläggningar.

Nedan följer synpunkter på de enskilda förslagen till ny författningstext:

Definitioner

Under definitionen av vad som utgör en avloppsanläggning kan även olika filtertekniker, så kallade gråvattenfilter, läggas till.

16 §

Paragrafen kan bli svår att tillämpa med en strikt gräns och det är oklart varför en sådan gräns skulle dras vid just 50 p.e. Även de anläggningar som är i spannet 51-200 p.e. bör därför dimensioneras för minst 5 åretruntboende personer per hushåll. Eftersom tillsynsmyndigheten alltid ska göra en enskild bedömning i varje ärende kan en sådan bedömning utvisa om en anläggning kan dimensioneras lägre än de 5 p.e. per hushåll som gäller generellt.

16 a §

Formuleringen ”mer än obetydlig risk” riskerar att skapa en otydlig gräns. ”En avloppsanläggning får inte medföra risk för smitta i dricksvatten” skulle kunna vara en tydligare formulering.

16 d §

Motiven till paragrafen behöver förtydligas i fråga om vad som avses med en mindre verksamhet, samt varför någon annan bedömning med avseende på BOD ska göras i dessa fall.

X § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation

Förslaget innebär att ett externt organ ska kontrollera inrättade anläggningar 12-24 månader efter att de har tagits i bruk. Att bygga upp denna nya bransch med företag som är ackrediterade att utföra denna kontroll tar tid. Det behöver förtydligas i övergångsbestämmelser hur detta ska hanteras från att förordningen vunnit laga kraft till att dessa företag finns på plats. Särskilt då en miljösanktionsavgift ska knytas till paragrafen.

Y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll

Det framgår inte om service, underhåll och kontroll även får utföras av kontrollorgan av typen A och B. Om så är fallet så behöver detta förtydligas.

Z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten

Det är positivt att områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten pekas ut med hjälp av ett nationellt bedömningsunderlag. Kommunstyrelseförvaltningen förordar att utpekandet görs av en regional myndighet då en sådan har bättre överblick och möjlighet att samordna underlag för hela avrinningsområden som berör flera kommuner. För att ta tillvara den lokala kunskap om markförutsättningar, vattenmiljöer och belastning som finns hos kommunerna är det mycket viktigt att kommunerna ges möjlighet till aktivt deltagande i utpekandeprocessen.

Underlag för beslut

- Remissmissiv från Miljö- och energidepartementet 2017-01-27.

- HaV:s rapport ”Tydligare regler för små avloppsanläggningar” 2016-09-09.
https://www.havochvatten.se/download/18.7bb4ad22156f6eab616764d4/1473417691035/forfattningsforslag-for+avloppsanlaggningar-20160909.pdf

- HaV:s rapport ”Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar” 2016-10-31.
https://www.havochvatten.se/download/18.16c4dbac15817a9551e12e2c/1477927928483/konsekvensutredning-forslag-pa-nya-regler-for-sma-avlopp.pdf

- Remissyttrande från Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund 2017-03-02.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: Miljö- och energidepartementet, SMOHF

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2017-01-27 M2016/02191/Nm

Miljö- och energidepartementet
Naturmiljöenheten
Caroline Dickson
08-405 21 16

Havs- och vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys

Remissinstanser:

1. Boverket
2. Chalmers tekniska högskola
3. Folkhälsomyndigheten
4. Havsmiljöinstitutet
5. Kemikalieinspektionen
6. Konkurrensverket
7. Konsumentverket
8. Kungliga tekniska högskolan, KTH
9. Lantmäteriet
10. Linköpings universitet
11. Livsmedelsverket
12. Luleå tekniska universitet
13. Läkemedelsverket
14. Länsstyrelsen i Dalarnas län
15. Länsstyrelsen i Jämtlands län
16. Länsstyrelsen i Jönköpings län
17. Länsstyrelsen i Kalmar län
18. Länsstyrelsen i Norrbottens län
19. Länsstyrelsen i Skåne län
20. Länsstyrelsen i Stockholms län
21. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
22. Länsstyrelsen i Västmanlands län
23. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
24. Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt
25. Mark- och miljööverdomstolen, Svea hovrätt
26. Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt
27. Naturvårdsverket
28. Regelrådet
29. Skatteverket
30. Skogsstyrelsen

31. Socialstyrelsen
32. Statens energimyndighet
33. Statens jordbruksverk
34. Statens veterinärmedicinska anstalt
35. Sveriges geologiska undersökning, SGU
36. Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
37. Trafikverket
38. Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt
39. Vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt
40. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt
41. Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt
42. Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt
43. VINNOVA
44. IVL, Svenska miljöinstitutet AB
45. Arvidsjaurs kommun
46. Arvika kommun
47. Borlänge kommun
48. Emmaboda kommun
49. Enköpings kommun
50. Eslövs kommun
51. Gnesta kommun
52. Gällivare kommun
53. Göteborgs Stad
54. Haninge kommun
55. Helsingborgs kommun
56. Huddinge kommun
57. Karlskrona kommun
58. Karlstads kommun
59. Kiruna kommun
60. Knivsta kommun
61. Kristianstads kommun
62. Kristinehamns kommun
63. Kungsbacka kommun
64. Kungälvs kommun
65. Linköpings kommun
66. Luleå kommun
67. Lysekil kommun
68. Malmö Stad
69. Motala kommun
70. Mönsterås kommun
71. Norrtälje kommun
72. Skara kommun
73. Sollefteå kommun
74. Stockholms stad
75. Sundsvall kommun
76. Södertälje kommun
77. Tjörn kommun
78. Uddevalla kommun

79. Vallentuna kommun
80. Vaxholms kommun
81. Värmdö kommun
82. Örebro kommun
83. Östersunds kommun
84. Österåkers kommun
85. Region Blekinge
86. Region Dalarna
87. Region Västerbotten
88. Regionförbundet Jämtlands län
89. Västra Götalandsregionen
90. Avfall Sverige
91. Avloppsguidens användarförening
92. Bioptech AB
93. Ecoloop AB
94. EkoBalans Fenix AB
95. Ekolagen Miljöjuridik AB
96. Ekologiska lantbrukarna
97. Envix Nord AB
98. Fastighetsägarna Sverige AB
99. Fältbiologerna
100. Gryaab AB
101. Gästrike vatten
102. Hela Sverige ska leva
103. Hushållningssällskapens förbund
104. JTI – Institutet för jordbruks- och miljöteknik
105. KRAV
106. Käppalaförbundet
107. Lantbrukarnas Riksförbund, LRF
108. Maskinentreprenörerna
109. Miljömärkning Sverige AB
110. Mittsverige vatten
111. MRV – branschorganisation för EN-godkända minireningsverk
112. Mälarenergi AO vatten
113. Naturskyddsföreningen
114. Norrköping vatten AB
115. Scandinavian Biogas Fuels
116. Skandinavisk Ecotech AB
117. SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
118. Stockholms universitets Östersjöcentrum
119. Stockholm Vatten
120. Svenska bioenergiföreningen
121. Svenskt Vatten
122. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
123. Sveriges konsumenter
124. SWECO-VIAK
125. SWEDAC
126. SYVAB

127. Utvecklingscentrum för vatten – Campus Roslagen
128. Vivab
129. Villaägarnas Riksförbund
130. VVS-fabrikanternas råd
131. VVS-företagen
132. WRS Uppsala AB
133. WSP Sverige AB
134. Världsnaturfonden i Sverige, WWF

Havs- och vattenmyndighetens rapport *Tydligare regler för små avlopps-anläggningar* med tillhörande konsekvensanalys, *Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar* remitteras härmed till ovanstående instanser. Rapporten och konsekvensanalysen kan laddas ner från Havs- och vattenmyndighetens hemsida:
https://www.havochvatten.se/forslag-forordning-avlopp

Förtydligande från Hav avseende rapporten "Tydligare regler för små avloppsanläggningar"
I 12 a § finns en hänvisning till att det enligt X § är förbjudet att släppa ut urin, renat eller orenat toalettavloppsvatten i mark, grund- eller ytvatten vid områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten. Paragrafhänvisningen har blivit fel och ska vara Z §. Om undantag har medgivits från förbudet att släppa ut toalettavloppsvatten eller urin inom känsliga områden i första stycket 12 a § så är myndighetens avsikt att kravet enligt 16 e § andra stycket ska gälla. Enligt 16 e § ska den förväntade reduktionen av totalfosfor vara minst 90 % om utsläppet sker inom ett område som är känsligt för utsläpp av toalettavloppsvatten.

Remissvaren ska ha kommit in till Miljö- och energidepartementet senast den 1 maj 2017. Svaren bör sändas elektroniskt i word- och pdf-format till m.registrator@regeringskansliet.se

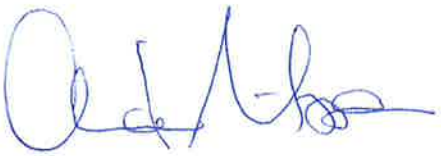
I remissen ligger att regeringen vill ha synpunker på förslagen och materialet i remissunderlagen.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan

laddas från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se. När svarstiden för remissen har gått ut, publiceras alla remissyttranden som kommit in på www.regeringen.se.

Annika Nilsson
Ämnesråd

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND

Datum: 2017-03-02
Dnr: 2017-402-2

Handläggare: Stefan Engblom
Tel: 08-606 93 34

Haninge Kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
13681 Haninge

Remissyttrande – Havs och vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar

Beslut

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund beslutar att lämna följande yttrande:

1. Förbundet ställer sig positiva till författningsförslaget för avloppsanläggningar t o m 200 pe.
2. Förbundet lämnar följande synpunkter på förslaget.

Haninge Kommun har skickat Miljö- och energidepartementets remiss "Tydligare regler för små avloppsanläggningar. Författningsförslag för avloppsanläggningar upp t o m 200 pe" till Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund för yttrande. Haninge kommun önskar svar senaset 10 mars 2017.

Sammanfattning av förbundets synpunkter

- Förbundet ställer sig mycket positiv till att förslaget om tydligare regler för små avloppsanläggningar. Det kommer öka förutsättningarna för en tydlighet hos både fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch som hos tillsynsmyndigheten vilka regler som gäller för små avloppsanläggningar. Det är angeläget att författningsreglerna börjar gälla så snart som möjligt.
- Det är positivt att områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten pekas ut med hjälp av ett nationellt bedömningsunderlag. Förbundet anser att det är viktigt att utpekandet av området sker av en regional myndighet då dessa har en vidare blick över hel området. Vissa känsliga områden kan sträcka sig över flera kommuner.
- Det är positivt att som komplement till författningsreglerna tas fram en vägledning. Det är bland annat önskvärt att få en vägledning om hur man ska beräkna belastningen för större anläggningar, 51-200 pe samt en bra vägledning för toaletter som inte är vattenspolande, då hanteringen av avfallet till dessa är en viktig del för att minska näringsläckage till recipienter.
- Förbundet håller med HaV att det fler incitament än författningsregler behövs för att öka på åtgärdastakten för små avlopp, exempelvis ekonomiskt incitament.

Bakgrund

I december 2012 fick Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag som bland annat innebar att man tillsammans med Boverket skulle se över regelverket, ta fram kostnadseffektiva författningsförslag för små avloppsanläggningar och föreslå andra styrmedel för att öka åtgärdstakten. HaV:s slutrapportering (Havs- och vattenmyndighetens rapportering, 2013) lämnades till regeringen i september 2013. Regeringen skickade sedan rapporten på remiss. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund var bl a en av instanserna som yttrande sig över det förslaget.

Det föreskriftsförslag som ingick i rapporten har därefter reviderats och bearbetats efter remissinstansernas synpunkter men även utefter ny kunskap och utveckling som skett inom området sedan 2013. Under våren 2016 skickade HaV ut ett omarbetat förslag till en referensgrupp. Synpunkterna som inkommit har sedan beaktats och förslaget bearbetats.

Även i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för 2009-2015 (Vattenmyndigheten Västerhavet vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2010) finns en åtgärd riktad till den centrala tillsynsvägledningsmyndigheten som innebär att föreskrifter och/eller andra styrmedel ska utvecklas så att utsläppen av kväve och fosfor från små avlopps-anläggningar reduceras till de ytvattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status på grund av övergödning. I förslaget till nytt åtgärds-program för 2015-2021 kvarstår åtgärden.

I denna rapport lämnas ett författningsförslag som innebär ändringar av befintliga bestämmelser i FMH samt förslag på kompletterande bestämmelser för små avloppsanläggningar (dimensionerade för upp t.o.m. 200 pe.).

Problembeskrivning

Det finns nära en miljon (960 000) fastigheter i Sverige utan anslutning till kommunalt avlopp, varav cirka 700 000 har vattentoalett. Många anläggningar saknar egentlig rening, är felplacerade eller fungerar inte som avsett. Det stora antalet små anläggningar med bristfällig rening medför att de utgör en betydande källa till övergödningen av våra sjöar, hav och vattendrag, samt att de riskerar att förorena dricksvatten och badvatten. Åtgärdstakten för små avloppsanläggningar är låg vilket innebär att det blir allt fler anläggningar som blir äldre och sämre. Regelverket är splittrat, finns i olika lagstiftningar och är öppet för tolkningar, vilket inte gynnar effektivitet och samsyn mellan kommunerna. Andra viktiga aspekter är hushållning med naturresurser, återföring av näringsämnen och hur känslig olika tekniker är för störning och utebliven skötsel. Man måste också beakta vad som är praktiskt möjligt och ekonomiskt rimligt för en enskild fastighetsägare.

Enligt den senaste beräkningen står de små avloppsanläggningarna för nästan lika mycket utsläpp av fosfor till haven (15 %) som de större kommunala reningsverken (18 %) (Havs- och vattenmyndigheten, 2016). I beräkningarna har man dock inte tagit hänsyn till att en del av den fosfor som släpps ut, från framförallt de markbaserade anläggningarna, fastnar i marken på vägen mot havet (retention). Det är svårt att bedöma belastningen då det saknas fullständiga uppgifter om antalet anläggningar, vilken teknik de har, var de ligger men även att en vedertagen metod att beräkna retention saknas. Små avloppsanläggningar kan även ha stor påverkan lokalt. Risk finns att dåligt placerade eller dåligt fungerande avloppsanläggningar kan förorena både

dricksvattentäkter och badvatten med smittämnen men också att utsläpp av näringsämnen ger lokala övergödningseffekter. Störst påverkan, både nationellt och lokalt, kommer från de anläggningar som bara har slamavskiljare, och saknar någon egentlig rening. Dessa motsvarar minst 26 % av det totala antalet avloppsanläggningar med vattentoalett ansluten i Sverige (SMED, 2015).

I slutrapporteringen av regeringsuppdraget anges att åtgärdstakten är ca 1-2 % men att den skulle behöva nå upp till 5 % för att vara hållbar på lång sikt (Havs- och vattenmyndighetens rapportering, 2013). Enligt uppgifter från branschen har takten ökat till närmare 3 % de senaste tre åren (Alm, 2016). Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har som mål att åtgärdstakten i våra tre kommuner ska vara 5 %.

Målsättning med författningsförslaget
Målsättningen med detta författningsförslag är att:

- samla och förtydliga regelverket kring små avlopp för att minska oklarheter i tillämpningen
- öka rättssäkerheten, samsynen och effektiviteten i kommunernas arbete med prövning och tillsyn
- öka förutsägbarheten för fastighetsägaren om vilka reningskrav som kommer att ställas
- säkerställa avloppsanläggningarnas funktion

HaV förväntade effekter av de nya reglerna

- ökar samsynen mellan de kommunala prövningsmyndigheterna
- minskar osäkerheten i tillämpningen för prövningsmyndigheterna och därigenom ger en effektivare handläggning av ärenden
- ökar förutsägbarheten för fastighetsägare – vilket reningskrav behöver en anläggning på en viss plats uppnå
- slår fast reningskrav som är anpassade till risken för påverkan från avloppsanläggningen
- ökar säkerheten i att nya anläggningar också på sikt levererar den hälsooch miljönytta som förutsatts vid tillståndsgivningen
- anpassar kraven på avloppsanläggningarna till deras storlek och därmed vilken risk de bedöms medföra.

Förbundets synpunkter på författningsförslaget

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund ser mycket positivt på författningsförslaget och tror det generellt kommer att bli tydligare både fastighetsägare/verksamhetsutövare, bransch och tillsynsmyndighet vad som gäller för små avlopp. Vi lämnar följande synpunkter på förslaget.

Definitioner
För definitionen Avloppsanläggningar räknas det upp olika avloppstekniker. Vi saknar de olika filterteknikerna som finns, sk ”Gråvattenfilter”.

Bilaga 3 Sammanställning av författningsförslagen

16 §	
Nuvarande lydelse enligt FMH	**Föreslagen lydelse enligt FMH**
Ledningarna för en avloppsanordning som avses i 13 § skall vara slutna, om inte den kommunala nämnden medger något annat.	En anläggning ska dimensioneras utifrån förväntad belastning. En anläggning som är avsedd för upp till 50 pe ska alltid dimensioneras för minst fem åretruntboende personer per hushåll, om det inte finns särskilda skäl mot det. Vid dimensioneringen ska variationer i belastningen beaktas. För en anläggning som är avsedd för 51- 200 pe eller där spillvattnet inte är hushållsliknande ska dimensioneringen bedömas i det enskilda fallet.

Förbundets synpunkter

Förbundet undrar varför en gräns har dragits vid 50 pe? Paragrafen kommer bli svår att tillämpa med en strikt gräns. På vilket sätt är det mer sannolikt att belastningen är mindre för 51 pe än för 50 pe? Risken är att sökande ansöker för en anläggning för mer än 50 pe och kan då göra anläggningen mindre än om de ansökte för 49 pe då de måste dimensionera för 5 pe per hushåll. Förbundet anser att även de anläggningar som är i spannet 51-200 pe ska dimensioneras för minst 5 åretruntboende personer per hushåll. Sedan ska tillsynsmyndigheten alltid göra en enskild bedömning i varje enskilt ärende vilket kan komma att innebära att myndigheten bedömer att just den anläggningen kan dimensioneras lägre än de 5 pe per hushåll som gäller generellt. Förbundet efterlyser en tydlig vägledning om hur vi ska beräkna belastningen för större anläggningar, 51-200 pe.

16 a §	
Nuvarande lydelse enligt FMH	**Föreslagen lydelse enligt FMH**
	En avloppsanläggning får inte medföra mer än obetydlig risk för smitta i dricksvatten för människor eller djur eller annan olägenhet för människors hälsa. Om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa kan prövningsmyndigheten vid prövning av en ny anläggning även ställa krav på minst 50 % förväntad reduktion av totalkväve.

Förbundets synpunkter

Förbundet anser att paragrafen behöver förtydligas. I förslaget står att "En avloppsanläggning får inte medföra mer än obetydlig risk för smitta i dricksvatten". Genom att skriva .."mer än obetydlig risk.." skapas en otydlig gräns. När är risken mer än obetydlig är det när det kommer in lite smittsamma ämnen i vattnet som inte innebär någon risk? Det är då bättre att skriva att En avloppsanläggning får inte medföra risk för smitta i dricksvatten…

16 d §	
Nuvarande lydelse enligt FMH	**Föreslagen lydelse enligt FMH**
	En avloppsanläggnings förväntade reduktion av organiskt material, mätt som BOD7 eller BOD5, ska vara minst 90 %. Om endast BDT-avloppsvatten tillförs anläggningen gäller istället att den förväntade reduktionen av organiskt

	material, mätt som BOD7 eller BOD5, ska vara minst 80 %.

Förbundets synpunkter

I motiven till paragrafen (s 38) står att paragrafen inte ska tillämpas på mindre verksamheter. Här behöver HaV förtydliga i definitionerna vad en mindre verksamhet är. Ett mindre hästställ, är det en mindre verksamhet och om det är en mindre verksamhet varför ska någon annan bedömning av BOD göras då? Som vi tolkar paragrafen tillsammans med motiven nu så gäller den endast privatpersoner.

Nya bestämmelser som ska föras in på lämpligt ställe

X § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation
Tidigast 12 månader och senast 24 månader efter att en anläggning enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har tagits i drift ska den kontrolleras så att den fungerar i enlighet med drifts- och underhållsinstruktion. Om tillsynmyndigheten har meddelat ett föreläggande om drift ska kontrollen även ske mot detta. Kontrollen ska utföras av ett kontrollorgan som är ackrediterat för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Kontrollen ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå om brister konstaterats vid kontrollen, vad de eventuella bristerna bestod i, samt vilka åtgärder som behöver vidtas eller har vidtagits för att avhjälpa eventuella brister. Verksamhetsutövaren ska lämna in dokumentation av kontrollen till tillsynsmyndigheten senast en månad efter utförd kontroll.

Förbundets synpunkter

Paragrafen innebär att ett externt organ ska kontrollera inrättade anläggningar 12-24 månader efter att de har tagits i bruk. Att bygga upp denna nya bransch med företag som är ackrediterade att utföra denna kontroll tar tid. Förbundet undrar hur detta ska hanteras från att förordningen vunnit laga kraft till att dessa företag finns på plats. Vilken organisation ska hantera detta under den tiden? Här behöver det skrivas in några övergångsbestämmelser. Särskilt då en miljösanktionsavgift ska knytas till paragrafen.

Y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll
Anläggningar med utsläpp av toalettavloppsvatten ska kontinuerligt kontrolleras så att anläggningen fungerar som avsett och i enlighet med drifts och underhållsinstruktion samt eventuellt föreläggande om drift. Kontrollen ska utföras av ett kontrollorgan som är ackrediterat för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Om kontrollorganet är typ C enligt ISO/IEC 17020, får service, underhåll och kontroll utföras av samma person. Kontrollen ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå vad som har kontrollerats, om brister konstaterats vid kontrollen, vad de eventuella bristerna bestod i, samt vilka åtgärder som behöver vidtas eller har vidtagits för att avhjälpa eventuella brister. Verksamhetsutövaren ska lämna in dokumentation av kontrollen till tillsynsmyndigheten senast en månad efter utförd kontroll. För anläggningar som är dimensionerade för 1-50 personekvivalenter ska kontrollen utföras minst vart tionde år. För anläggningar som är dimensionerade för 51-200 personekvivalenter ska kontrollen utföras en gång per år med början tidigast 25 månader efter att anläggningen har tagits i drift. Om det finns särskilda skäl får annat tidsintervall för kontroll beslutas av tillsynsmyndigheten.

Förbundets synpunkter
Förbundet tolkar paragrafen så att ett kontrollorgan ska vara av typen C för att få utföra service, underhåll och kontroll. Får även de organ som är typ A eller B utföra service, underhåll och kontroll? Om det är så behöver texten i paragrafen förtydligas.

Z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten
Länsstyrelsen/vattenmyndigheten/Kommunen ska i samråd med kommunen/länsstyrelsen och de kommuner med vilka man delar avrinningsområden peka ut de områden inom kommunen som bedöms vara känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten och där påverkan från små avlopp bedöms vara eller riskerar att bli betydande.

Förbundets synpunkter
Förbundet anser att det är viktigt att utpekandet av området beslutas av regional myndighet då dessa har en vidare blick över hel området i samråd med kommunerna. Vissa känsliga områden kan sträcka sig över flera kommuner.

Jens Möller
Förbundschef

Dnr KS-MEX 2017/29

§ 106 Genomförandeavtal gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad

Sammanfattning

Trafikverket arbetar med en vägplan för att möjliggöra utbyggnaden av en ny gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad. Läget för gång- och cykelvägen sammanfaller till vissa delar med befintliga kommunala vatten- och avloppsledningar. För att klarlägga ansvarsförhållanden kring ledningarna vid utbyggnaden krävs ett genomförandeavtal mellan kommunen och Trafikverket. Trafikverket beräknar att kunna fastställa vägplanen kring årsskiftet 2017-2018 och att en utbyggnad beräknas kunna ske 2018-2019.

Marken väster om Fors trafikplats är sedan tidigare detaljplanelagd för industriändamål. De gällande detaljplanerna vann laga kraft 2001-07-11 (D-140) respektive 2013-03-15 (D-219). Genomförandetiden för detaljplan D-140 har gått ut och genomförandetiden för D-219 går ut 2023-03-15. Berörda fastighetsägare planerar nu för att nyttja dessa byggrätter. Till de gällande detaljplanerna finns ett befintligt exploateringsavtal som reglerar vissa utbyggnader inom allmän platsmark, såsom nya busshållplatser och en gångpassage. De platser där busshållplatserna är planerade ligger inom det område där Trafikverket är väghållare. Enligt överenskommelsen i det gällande exploateringsavtalet ska kostnaden för dessa utbyggnadsåtgärder belasta exploatören.

Då dessa två utbyggnadsprojekt delvis berör samma vägsträckning och sammanfaller i tid, har kommunstyrelseförvaltningen förhandlat med Trafikverket om att samordna dessa utbyggnadsarbeten. I det nu föreslagna genomförandeavtalet omfattas dels rättigheter och skyldigheter kopplade till Trafikverkets utbyggnad av gång- och cykelvägen, samt att Trafikverket åtar sig att bygga ut busshållplatser och gångpassage kopplade till exploateringsavtalet. Trafikverket åtar sig att bygga ut dessa tillkommande anläggningar mot en kostnad om totalt 1 750 000 kronor. Denna kostnad kommer senare att faktureras

exploatören i enlighet med exploateringsavtalet.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att betydande samordningsvinster uppkommer i och med att Trafikverket åtar sig att bygga ut de planerade busshållplatserna och gångpassagen. Genomförandeavtalet innebär initialt en kostnad för kommunen. En kostnad som kommunen sedan får täckning för genom det gällande exploateringsavtalet.

Underlag för beslut

- Genomförandeavtal, gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, undertecknat av Trafikverket

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Genomförandeavtal för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, godkänns
2. Finansieringen, 1 750 000 kronor, sker via exploateringsbudgeten med motsvarande intäkter
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Genomförandeavtal för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Fors och Årsta Havsbad, godkänns
2. Finansieringen, 1 750 000 kronor, sker via exploateringsbudgeten med motsvarande intäkter
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Mark och exploatering

För kännedom:

Skapat av (Efternamn Förnamn, org)	Dokumentdatum	Version
Eriksson Åsa, Ivösss	2017-04-05	1.0
Fastställt av	**Ärendenummer**	
.		
Dokumenttitel		
Genomförandeavtal		

Genomförandeavtal

Väg 560, Årsta havsbad, gång- och cykelväg, Haninge kommun

Mellan Trafikverket region Stockholm, org.nr. 202100-6297, 781 89 Borlänge nedan kallad "Trafikverket" och Haninge kommun, org.nr. 212000-0084, 136 81 Haninge, nedan kallad "kommunen" träffas följande avtal.

1. Bakgrund och syfte

1.1 Trafikverket utbyggnad av gång-och cykelväg

Längs väg 560 mellan trafikplats Fors och Årsta havsbad saknas i dagsläget separat gång-och cykelväg. Oskyddade trafikanter är istället hänvisade till blandtrafik. Trafikverket har därför utrett möjligheten att anlägga en gång-och cykelväg från anslutande gång-och cykelväg väster om Fors trafikplats till Årsta havsbad.

Trafikverket upprättar en vägplan för den planerade gång-och cykelvägen längs väg 560. Den planerade gång-och cykelvägen är ca 3,7 km lång och föreslås att byggas som en separerad gång-och cykelväg på den västra sidan om väg 560. Den planerade gång-och cykelvägen ansluter i norr till befintlig gång-och cykelväg strax väster om trafikplats Fors och till gångbana i Årsta havsbad i söder.

1.2 Haninge kommun, busshållplatser väster om trafikplats Fors

Exploatering väster om trafikplats Fors planeras och Haninge kommun har därför utformat en trafiklösning för detta som är något justerat från tidigare avtal (se avtal 130130 Trafikverk och Haninge kommun) mellan Haninge kommun och Trafikverket. Planerat är två busshållplatser samt i mån av plats en gångpassage väster om trafikplats Fors utmed väg 560. Busshållplatserna är samråda med SLL.

Busshållplatsen söder om väg 560 skall projekteras så att den inte gör intrång i detaljplanen 0136-P01/0613/1.

Busshållplatsen norr om väg 560 kommer eventuellt att göra intrång i detaljplanen 0136-P13/3.

Busshållplatsen norr om väg 560 ska iordningsställas för att i framtiden kunna förses med ett väderskydd.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det fördelaktigt om busshållplatserna och gång-och cykelvägen byggs i samma entreprenad.

1.3 VA-ledning med aktnummer: LR 0136-09/89

Utmed sträckan där den nya gång-och cykelvägen är lokaliserad ligger VA-ledningen (akt nummer: LR 0136-09/89) tillhörande Haninge kommun.

VA-ledningen finns ej inmätt i höjdled. I Trafikverkets pågående projekteringsarbete med gång och cykelvägen har Trafikverket mätt in VA-ledningen. Enligt gjorda inmätningarna kommer ingen konflikt mellan VA-ledningen och gång och cykelvägen att uppstå.

Uppstår det trots detta konfliktpunkter med rubricerad VA-ledning skall dessa åtgärdas av Trafikverket under kommande entreprenad.

Med konfliktpunkter menas då VA-ledningen kommer i konflikt med vägens underbyggnad.

1.4 VA-ledning med förrättnings ärendenummer: AB125863

Utmed sträckan där den nya gång-och cykelvägen är lokaliserad ligger VA-ledningen (Lantmäteriets ärendenummer: AB125863) där en förrättning pågår för tillfället.

Då gång och cykelvägen går på bank på detta ställe, kommer inga konfliktpunkter mellan gång och cykelväg och VA-ledning att uppstå.

1.5 Eventuell ledningsdragning till fastigheten Årsta 1:73 och 1:89

Kommunen informerar att eventuellt kommer ledningsdragning att ske till fastigheten Årsta 1:73 och 1:89 troligtvis under 2018. Om entreprenaderna sammanfaller skall samordning ske.

1.6 Syfte

Tillsammans bildar punkterna under 1.1 och 1.2 ”projektet”.

Detta avtal har till syfte att dela på ansvar och kostnader för projektets genomförande mellan parterna utifrån respektive parts åtagande.

2 Planläggning

Var part står för sin egen planläggningsprocess (vägplan respektive detaljplan).

För Trafikverkets del innebär detta en vägplan för åtgärder enligt 1.1 och 1.2.

För norra busshållplatsen väster om Fors tpl innebär detta antingen att kommunen ändrar gällande detaljplan enligt 1.2. Alternativt om kommunen bedömer att syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas (14 § väglagen), ska kommunen förankra och avtala med berörd fastighetsägare för projektet.

Var part skall driva sin planläggningsprocess med åtanke om att tidplanen för projektet skall hållas.

Dokumentdatum		Version
2017-04-05		1.0

3 Tillstånd för befintlig VA-ledning

Inom det utökade vägrättsområdet har Kommunen befintliga VA-ledningar upplåtna med ledningsrätt. Parterna är överens om att dessa upplåtelser av ledningsrätt inte ska ändras till följd av utbyggnaden av gång- och cykelvägen.

Frågor som rör tillstånd och anmälan för ledningar inom vägområdet regleras av 44 § Väglagen (1971:948). Kommunen ansvarar för att söka eventuella erforderliga tillstånd hos väghållningsmyndigheten för att anlägga och bibehålla ledningar inom vägområdet.

4 Markåtkomst

Trafikverket säkrar markåtkomst för gång-och cykelvägen samt busshållplatser i vägplanen.

Om kommunen väljer att göra en detaljplaneförändring för busshållplatserna väster om tpl Fors gäller följande på norra sidan:

För den del av busshållplatsen som ligger inom detaljplanelagt område skall kommunen i enlighet med 7 § väglagen (1971:948) tillhandahålla den mark eller det utrymme som behövs för väg, i detta fall busshållplats, inom detaljplanelagt område.

5 Projektering och förfrågningsunderlag entreprenad upphandling

Trafikverket projekterar vägplan för gång-och cykelväg inklusive två busshållplatser samt tar fram förfrågningsunderlag för entreprenad upphandling. Trafikverket ansvara för att dialog förs med kommunen om utformning av de två busshållplatserna samt ansvarar för dialogen med SLL och Nobina. Kommunen skall tillhandahålla de projekteringsförutsättningar som Trafikverket behöver enligt gällande tidplan.

Busshållplatsen norr om väg 560 kan komma att förses med ett väderskydd efter projektets genomföranden. Projektet skall projektera ytan för busshållplatsen så att den kan innehålla ett väderskydd, dock skall ingen grundläggning i form av fundament eller dylikt för väderskydd projekteras.

6 Byggnation

Trafikverket bygger projektet.

Kommunen ansvara för inkoppling av VA. Kommunen ansvara för information om eventuell avstängning av VA till sina abonnenter.

Om åtgärder enligt punkten 1.5 sammanfaller i tid med Trafikverkets entreprenad skall samordning ske.

JN

Dokumentdatum		Version
2017-04-05		1.0

7 Besiktningar av entreprenad

Trafikverket ansvarar för att kalla kommunen till en förbesiktning av eventuella VA-åtgärder.

8 Tidplan

Tidplanen för projektet är följande:

Granskning av vägplan: maj 2017
Inskick till fastställelse: november 2017
Byggnation: 2018-2019

Tidplanen är preliminär och kan komma att ändras. Trafikverket har rätt att revidera denna tidplan. Parterna skall inom rimlig tid kommunicera fastställda eller reviderade tidplaner med varandra.

Båda parter ska samtidigt driva sina åtaganden enligt detta avtal med åtanke om att tidplanen för projektet skall hållas.

9 Väghållare

Trafikverket kommer att vara huvudman (väghållare) för gång- och cykelvägen.

Trafikverket kommer att vara huvudman (väghållare) för busshållplatserna.

10 Kostnader

Var part står för sina egna kostnader under punkten 2 planläggning.

Kommunen står för sina kostnader under punkten 3, tillstånd.

Trafikverket står för marklösenkostnaden för gc-vägen samt busshållplatserna.

För utförande av åtgärder enligt punkt 1.2 skall kommunen ersätta Trafikverket med följande:

200 000 kr projektering
1 565 000 kr entreprenad

Ersättningen skall betalas då respektive del är utförd.

Vid eventuell konflikt med kommuns VA-ledning står Trafikverket för tillkommande kostnader både vad gäller projektering och utförande. Trafikverket står för erforderliga skyddsåtgärder för VA-ledningarna under entreprenad tiden.

11 Avtalets giltighet

Detta avtal är giltigt från och med den tidpunkt när det undertecknas av parterna och till dess att alla arbeten är utförda och alla förpliktelser och åtaganden enligt detta avtal är uppfyllda.

Jm

Dokumentdatum		Version
2017-04-05		1.0

Detta avtal är till alla delar förfallet om Trafikverket avbryter planerad utbyggnad av gc-vägen pga beslut om att ej fullfölja projektet eller om inte nödvändiga myndighets tillstånd erhålls.

12 Övrigt

Ändringar eller tillägg av detta avtal skall undertecknas av parterna för att vara giltiga.

Av detta avtal är två exemplar upprättade och utväxlade.

Ort och datum 6/4 - 17

.....
Jonas Halzius, Tillförordnad enhetschef
Enhet Åtgärdsplanering, Trafikverket

....

, Haninge kommun ,Haninge kommun

Dnr KS 2017/71

§ 107 Fullmakt att teckna Haninge kommuns bank- och plusgirokonto 2017

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-03-27, § 80, beslutat om teckningsbemyndigande för kommunens bank- och plusgirokonton. På grund av personalförändringar föreslås detta beslut uppdateras.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 80, upphävs.
2. Till att, två i förening

- utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken Visa Business Card

- utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback
Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak

Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto koncern
SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB	6181	094 468	Avkastningskonto kommun
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto
SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier

Swedbank 8327-9	923 035 911-0	Toppkonto
Swedbank 8327-9	923 534 757-3	Koncernkonto
Swedbank 8327-9	903 822 541-4	Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9	923 534 758-1	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	923 534 759-9	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 535-6	Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 543-0	Haninge kommun

Nordea	PG	1265-8	Plusgiro
Bemyndigas:			
Ekonomidirektör			Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten			Harri Kiviharju
Ekonom			Annika Karlsson
Ekonom			Pernilla Andersson
Systemförvaltare			Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör			Eva Cajback
Ekonomiadministratör			Annika Nur
Ekonomiadministratör			Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör			Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör			Lara Albers
Ekonomiadministratör			Carina Barfoth
Ekonomiadministratör			Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör			Catharina Wall
Ekonomiadministratör			Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig			Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlnacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall. Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och plusgiro.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-03-27, § 80, upphävs.
2. Till att, två i förening

- utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken Visa Business Card

- utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto koncern
SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB kommun	6181	094 468	Avkastningskonto
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto

SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier

Swedbank 8327-9	923 035 911-0	Toppkonto
Swedbank 8327-9	923 534 757-3	Koncernkonto
Swedbank 8327-9	903 822 541-4	Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9	923 534 758-1	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	923 534 759-9	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 535-6	Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9	903 822 543-0	Haninge kommun

Nordea	PG	1265-8	Plusgiro
Bemyndigas:			
Ekonomidirektör			Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten			Harri Kiviharju
Ekonom			Annika Karlsson
Ekonom			Pernilla Andersson
Systemförvaltare			Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör			Eva Cajback
Ekonomiadministratör			Annika Nur
Ekonomiadministratör			Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör			Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör			Lara Albers
Ekonomiadministratör			Carina Barfoth
Ekonomiadministratör			Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör			Catharina Wall

Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlnacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från

ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall. Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och plusgiro.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen, Harri Kiviharju

För kännedom:

Dnr KS 2017/5

§ 108 Befrielse från uppdrag

Sammanfattning

Följande avsägelser har inkommit till kansliet:

Sara Sixten (M), ledamot i handikapprådet

Förslag till beslut

1. Ovanstående befrias från sitt uppdrag.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ovanstående befrias från sitt uppdrag.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund)

Kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom:

De entledigade

Berörda gruppledare

Berörda organ

Dnr KS 2017/5

§ 109 Val till vissa uppdrag

Sammanfattning

Grund- och förskolenämnden har nominerat ledamot i handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

Sedat Dogru (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Nedanstående val förrättas

   Sedat Dogru (M), ledamot i Handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Nedanstående val förrättas

   Sedat Dogru (M), ledamot i Handikapprådet efter Sara Sixten (M) t o m 2018-12-31.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet: Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund), Kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom: De valda, berörda organ

Dnr KS 2017/24

§ 110 Meddelanden

Sammanfattning

Om inget annat anges finns meddelandena hos sekreteraren.

Inbjudan till insiktsutbildning 24 april kl. 16.30 – 20.00. Bilaga efter recit.

Överlämning av skrivelse samt granskningsrapport avseende uppföljning av fördjupade granskningar 2013-2014, från kommunens revisorer

Cirkulär 17:11 från SKL Ändringar i Omställningsavtalet – KOM-KL

Cirkulär 17:12 från SKL Nya hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Södertörns brandförsvarsförbunds protokoll 2017-03-17

Information om branschgemensamma riktlinjer för hänsyn till kulturmiljöer i skogsbruket

Inbjudan från RoJ-teatern

Inbjudan till Konsumentdagarna 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

_____

Haninge kommun

Nu har du möjlighet att prova på hur det är att ha en syn- eller rörelsenedsättning i trafiken i Haninge

Hur upplevs egentligen trafikmiljön i Haninge kommun, är den anpassad för alla? Hur klarar personer med till exempel nedsatt syn eller rörelseförmåga att förflytta sig i trafikmiljön?

Du får nu möjlighet att delta i en utbildning som kan ge dig kunskap om hur personer med funktionsnedsättning klarar eller inte klarar sig i trafikmiljön. I utbildningen som hålls av Sofia Naesström, SRF och Jaan Kaur, DHR blandas teori med praktiska övningar. Syftet är att du ska få en större insikt i människors olika förutsättningar samt att känna motivation till att det arbete du gör är viktigt för enskilda individer.

Haninge kommunhus, KS-salen plan 0,
24 april 2017 kl 16.30–19.00

Anmälan skickas till: kristin.jarneland@haninge.se
Senast 18 april 2017.

Välkomna!

Petri Salonen, ordförande i Handikapprådet och Kristin Jarneland, Tillgänglighetsstrateg

Dnr KS 2017/25

§ 111 Delegationsbeslut

Sammanfattning

Enligt 6 kap § 35 kommunallagen ska delegationsbeslut redovisas till styrelsen.

Kommunstyrelsens ordförande redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Kommundirektören redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Kanslichefen redovisar delegationsbeslut enligt bilaga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

_____

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Medd. KS

Haninge kommun

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2017 -03- 21
Dnr. KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-03-30 t.o.m. 2017-03-30	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
§ 30 fjärde stycket	Fullmakt att företräda Haninge kommun vid årsstämma med Stockholmsregionens Försäkring AB 2017-03-30, PH Magnusson	Kso Meeri Wasberg	KS 2017/3

Medd. KS

Haninge kommun

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2017 -03- 29
Dnr KS 2017/3

1

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-04-20 t.o.m. 2017-04-20	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
§ 30 fjärde stycket	Fullmakt att företräda Haninge kommun vid föreningsstämma med Kommuninvest ekonomisk förening 2017-04-20, Jörn Karlsson	Kommunstyrelsens ordförande, Meeri Wasberg	KS 2017/3

Medd. KS

Haninge kommun

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2017 -03- 28
Dnr. KS 2017/3

1

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-03-31 t.o.m. 2017-03-31	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
111	Vikarierande kommundirektör 2017-03-31, Jörn Karlsson	Kommundirektör Bengt Svenander	KS 2017/3

Haninge kommun

HANINGE KOMMUNSTYRELSE
Kommunstyrelseförvaltningen
2017 -04- 06
Dnr KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-01-11 t.o.m. 2017-04-05	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
205	Yttrande om kameraövervakning, 7984-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 45956-2016, 6354-2014	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-42180-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-45944-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 211-42201-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-42989-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-43005-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden fr.o.m t.o.m.	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
205	Yttrande om kameraövervakning, 46637-16	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 623-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-47565-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-46480-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 211-1421-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 6482-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-5340-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2112-47569-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 1461-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden fr.o.m t.o.m.	
Ärende-kategori	**Ärende**	**Delegat**	**Diarie- / löpnummer**
205	Yttrande om kameraövervakning, 4200-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 7945-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 2609-2017, 211-12274-2016	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 1666-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 211-8834-16	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3
205	Yttrande om kameraövervakning, 211-2604-2017	Kanslichef Niklas Näslund	KS 2017/3

Dnr KS 2017/254

§ 112 Ledamotsinitiativ från Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L): Inrättande av civilkuragepris

Sammanfattning

Marie Litholm (KD), Martina Mossberg (M) och Tobias Hammarberg (L) lämnar förslag (bilaga) innebärande att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att inrätta ett civilkuragepris.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Meeri Wasberg (S) yrkar att ärendet tas in för beredning.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; att ärendet tas in för beredning och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ärendet tas in för beredning.

_____

Ledamotsinitiativ
§112 Inrättande av civilkuragepris

Eget förslag

Kommunstyrelsen 2017-04-24

§ 102 – Översyn av befintliga kommunala priser

Den genomförda översynen grundar sig i ett uppdrag som gavs i kommunstyrelsen med anledning av en motion om att införa ett pris för personer som har agerat med civilkurage. Motionen avslogs med motiveringen att konkurrensen om kommunens ekonomiska och andra behov är stor. Det bedömdes också som orealistiskt att införa ytterligare ett pris på det sätt som föreslogs i motionen. Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar nu att den inte ser någon omedelbar anledning till varför kommunfullmäktige ska lägga resurser på att värdera priserna samt att priserna inte har den ekonomiska betydelse för kommunens ekonomi som helhet som skulle motivera fullmäktiges uppmärksamhet på dem.

Utredningen konstaterar att kommunala priser tydligen inte är av någon ekonomisk betydelse eller i övrigt kan anses vara av den vikten att några resurser behöver läggas på att värdera dem. Vi kan därför notera att de ursprungliga förutsättningarna för att avslå ovan nämnda motion saknas.

Mot bakgrund av den ökade otryggheten i vårt samhälle så anser vi att kommunen bör kunna uppmuntra kommuninvånare att agera eller slå larm när en medmänniska är i nöd eller trångmål. Vi vet att insatser från polis och andra offentliga aktörer inte är tillräckliga i dagens samhälle för att kunna stoppa otrygghet och brottslighet. Genom att inrätta ett pris för personer som har agerat med civilkurage så önskar vi stimulera till att fler agerar utifrån ett positivt medborgaransvar där vi ställer upp för våra medmänniskor. Tillsammans stärker vi då tryggheten i kommunen.

Civilkuragepriset bör utdelas efter ett externt nomineringsförfarande av en jury som utser tre slutliga pristagare. Juryn bör bland annat bestå av ledamöter i kommunstyrelsen. Den sammanlagda prissumman bör sättas till 25 000 kronor för vinnaren, i likhet med de andra kommunala priserna som kommunstyrelsen hanterar.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. **Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att inrätta ett civilkuragepris i enlighet med ovanstående intentioner.**

Marie Litholm (KD) Martina Mossberg (M) Tobias Hammarberg (L)